د غوايي خيرات

Ketabton.com

لیکوال: منشي پریم چند

سریزه، سمون او راټولونه: صفي الله ملاخېل

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي خيرات

ليکوال

منشي پریم چند

پښتو ژباړن

محمد حليم ستانکزی

سريزه، سمون او تړلونه

صفي الله ملاخېل

کال: ۱۳۹۴لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د غوايي خيرات

لیکوال: منشي پرېم چند

پښتوژباړن: محمد حلیم ستانکزی

سریزه اوسمون: صفي الله ملاخېل

خپرندی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنگي څانگه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

ډیزاین: ضیاء ساپی

پښتی ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۱۹)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پوري اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادونه او مننه

له انیس ورځپاڼې د غوايي خيرات ناول د پښتو ترجمې د راټولو او د مقدمې د ليکلو په برخه کې له ما سره ګران استاد سرمحقق زلمي هېوادمل پوره مرسته کړې. ښاغلي استاد دغه ناول د متن د تدوين، تصحيح او د مقدمې د ليکلو په جريان کې ما ته لازمې رهنمايۍ کړي دي چې د نوموړي د ارزښتمنو لارښوونو له برکته دا دی د غوايي خيرات ناول پښتو ژباړه د کتاب په بڼه د ادب او فرهنګ مينه والو ته وړاندې کيږي. له ګران استاد زلمي هېوادمل څخه د زړه له کومې مننه کوم.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان..مخ
د لارښود استاد ګزارش...الف
زما خبرې.. ۱
لومړی څپرکی
د منشي پریم چند پیژندنه.. ۳
د منشي پریم چند زده کړې... ۳
ادبي آثار.. ۴
د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه.................................. ۶
د پریم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه.. ۱۰
پریم چند او د اردو ژبې نني لیکوال.. ۱۱
منشي پریم چند او هندي فلمونه... ۱۲
پریم چند د اردو ژبې لیکوالو له نظره.. ۱۸
دوهم څپرکی
دغوایي خیرات لنډه شننه... ۲۱
د غریبو او ناچاره کورنیو د ستونزو او....................................... ۲۱
عقایدو او مقدساتو ته احترام... ۲۳
د بیلابیلو ادیانو پیروان سوله ییز ژوند ته رابلل........................... ۲۴
د ښاري او اطرافي ژوند تفاوتونه.. ۲۴
پریم چند ته حیا او عزت ډېر ارزښت لري................................... ۲۴
د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه.. ۲۵
کورنۍ اړیکې... ۲۵
په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه.................................... ۲۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرافاتو پر ضد مبارزه.. ۲۹
د ماشومانو تربیې ته توجه او شخصیت ته احترام................ ۲۹
منشي پریم چند په مینه کلک باور لري.............................. ۳۰
په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول....................... ۳۱
پریم چند افغان داسې انځوروي.................. .... ۳۲
بشر دوستي... ۳۴
د طبي بوټو د درملنې رازونه راښيي.................................... ۳۵
ښکار... ۳۵
منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره... ... ... ۳۶
د فساد غندنه.. ۳۶
د ورزش او ورزشکار ستاینه.. ۳۶
په روشنفکرۍ باور درلودل... ۳۹
زده کړو ته اهمیت ورکول..... .... ۳۹
مفید او ملي سیاست کول.. .... ۴۰

دریم څپرکی

ژباړه او اهمیت یې....... .... ۴۱
د ادبي آثارو ژباړه ۴۲
د ښه ژباړن اوصاف ۴۴
د ښې ژباړې اوصاف. ۴۵
د پریم چند خیرات پښتو ژباړې.. ۴۶

څلورم څپرکی

د غوايي خیرات........................... .... ۴۸
ماخذونه ۱۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور وداني ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لارښود استاد ګزارش

د تېزس نوم: د منشي پريم چند خيرات

څېړونکی: صفي الله ملاخېل

د څېړنې هدف: د ماسترۍ تحصيلي دورې تېزس

د ليکلو کال: ۱۳۹۴ هـ ش

لارښود: سرمحقق زلمی هېوادمل

د دې تېزس اساسي موضوع، د منشي پريم چند د (خيرات) نومي ناول ټولونه، سمونه او تدوين دی. د دې ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ هـ ش کال په اقساطو د انيس په ورځپاڼه کې چاپ شوې وه. ده دا ناول په ډېر کړاو د انيس ورځپاڼې له بېلابېلو ګڼو راټول کړی، سم کړی او بيا يې د ناول بشپړ متن تدوين کړی او په حقيقت کې د دې ناول دا پښتو ژباړه يې تياره کړې او يو نوی متن يې زموږ فرهنګي حلقو ته وړاندې کړی دی. د انيس ورځپاڼې د يادو ګڼو - چې ناول په کې خپور شوی دی - د پيدا کېدو تکاليف او مشکلات ښاغلي څېړونکي په خپله سريزه کې ښوولي دي.

له دې سر بېره ښاغلي څېړونکي د ناول، د ناول د ليکلو او ژباړې په باب تر ممکنه حده معلومات را پيدا کړي او په مقدمه کې يې راوړي دي. د ناول د ژباړې، د ناول د محتوا د تحليل او هم په فرهنګ کې د ژباړې پر ارزښت څېړونکي په ځانګړيو څپرکيو کې خبرې کړې دي.

ميتود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پریم چند د خیرات متن د معاصرو اصولو او روشونو سره برابر تدوین شوی دی او په مقدمه کې د شویو تحقیقاتو او مباحثو په بشپړولو کې دا تېزس د تشریحي میتود تابع دی.

نتیجه:

ما چې د دې متن په تدوین، تحلیل او تشریح کې د ده کارونه وکتل، د معاصر تحقیق او تدوین له اصولو سره برابر دي او د ماسترۍ د تحصیلي دورې د یوه تېزس شرایط یې زما په پوهه پوره کړي دي، نو ځکه زه محترم بورډ ته پیشنهاد کوم چې دا تېزس د دفاع غونډې ته وړاندې شي.

په درناوي

سرمحقق زلمی هېوامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما خبرې

د منشي پرېم چند د غوايي خيرات د ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ کال کې د انيس په ورځپاڼه کې خپره شوې وه. دغه ژباړه په يوه مشخص ځای کې خوندي شوې نه وه، بلکې خوره وره وه او علت يې هم دا و چې هغه وخت په افغانستان کې جګړې وې او د انيس اخبار په منظم ډول په هيڅ اداره کې نه و کليکسون شوی. کله چې ما د ماسترۍ د تېزس لپاره دغه موضوع وټاکله نو د ناول تر ټولو مخکې بايد د دې درک معلوم کړی وای چې د ياد ناول پښتو ترجمه بشپړه پيدا کولی شم که نه؟ نو مې يو ځل د کابل عامه کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې وليدل چې يادې کتابخانه کې د ۱۳۷۰ لمريز کال انيس اخبار په پوره ډول نه دی خوندي شوی، يعنې په هره مياشت کې څو ورځې له خوندي کېدو پاتې شوې، ځکه خو ناول نيمګړی و، زړه مې خفه شو؛ بيا لاړم د انيس ورځپاڼې مرکزي دفتر ته ما ويل هغوی خو به حتماً خپل اخبار په منظم ډول خوندي کړی وي، خو چې هلته لاړم د انيس ورځپاڼې يوه مسوول چې د يوه زوړ مېز تر شا ناست و، کښېنولم او د زړه خواله يې راسره وکړل.
د انيس ورځپاڼې ياد مامور د کيسو په لړ کې راته د کورنيو جګړو په وخت کې د خپل اخبار کيسه وکړه، هغه راته وويل چې د وخت ټوپکسالاران راغلل او موږ ته يې د خلقي او پرچمي په نوم ښکنځلې وکړې، وهل ډبول يې راکړل او د اخبار ټول وسايل او وسايط آن تر ستپلره يې له ځانه سره يوړل او ودانۍ ته يې اور واچاوه.
د انيس اخبار ياد مسوول زياته کړه چې اوس ورسره د حامد کرزي له دورې وړاندې د انيس ورځپاڼې يوه پاڼه اسناد هم نه شته، پوه شوم چې دلته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار ونه شو. خفګان مې ځو چنده شو ، ځکه د انیس ورځپاڼې مرکزي دفتر چې زما ترې ډېره تمه کېده هم را سره همکاري ونه شوای کړای.
له دې وروسته راته فکر پیدا شو چې د چاپي رسنیو او اسنادو د خوندي کولو یو بل مرکز د افغانستان د علومو اکاډمۍ کتابخانه ده، په همدې خاطر ځو ورځې وروسته مې دغې کتابخانې ته سر وربنکاره کړ، هلته مې د کتابخانې له یوې مسوولې ښځه د انیس ورځپاڼې د ۱۳۷۰ کال کلیکسون وغوښت، هغې راته د یادې ورځپاڼې د اویایم کال درې ټوکه کلیکسون راکښته کړل.
کله چې مې دغلته یاد ناول وکوت ومې لیدل چې د ناول یو ډېره زیاته برخه خوندي ده، خو یوه ـ نیمه
په دغه ځای کې هم نه ده خوندي شوې، له یوې خوا خوشحاله شوم خو له بلې خوا په دې خاطر اند ښمن وم چې هغه برخې چې دلته هم نه دي خوندي، هغه به ځنګه پیدا کړم؟ نو مې ژر ژر هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي وې له ځان سره نوټ کړې، بیا لاړم د کابل عامه کتابخانې ته، هلته مې وکتل چې هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي شوې نه وې، دلته خوندي شوي دي، یو ځل بیا مې د اخبار ټولې ګڼې د تاریخ او ورځو په اساس دقیقې وکتې او پوه شوم چې هیڅ برخه یې کمه نه ده، نور مې نو زړه پوره ډاډه شو او د ناول په راټولو مې پیل وکړ او دا دی نن مې خپل کار پای ته ورساوه او د غوايي خیرات ناول پښتو ژباړه مې د منشي پریم چند له لنډې پېژندنې سره د یوه اثر په توګه د علم او ادب مینه والو ته وړاندې کړ.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پرېم چند پېژندنه

دهنپترای چې په منشي پرېم چند مشهور و نه يوازې د هند په پراخه خاوره کې د اردو ژبې لومړنی کيسه ليکونکی ګڼل کيږي، بلکې هغه د خپلو آثارو په وجه په هند کې د اردو ژبې د لنډې کيسې ليکنې ځانګې ته دومره شتمني ور بخښلې ده چې وروسته تر هغه هلته هېڅکله ددغه ادبي ژانر د زوال وېره احساس نه شوه.

غواړم هغه څه چې مې له اردو منابعو څخه د منشي پرېم چند ژوند، ادبي کارونو او آثارو په اړوند په پښتو ژباړلي دي وړاندې کړم. څو د دغه نامتو ليکوال د نړۍ ليد، فکر، ژوند او ليکنو سره يو څه اشنا يي پيدا کړو.

د منشي پرېم چند زده کړه:

منشي پرېم چند د ۱۸۸۰ عيسوي کال د جولای د مياشتې په يودېرشمه نېټه د هند د بنارس د ښار(۱:ج) څلور کيلو متره لرې د لمهې په کلي کې زيږيدلی دی. د ده اصلي نوم دهنپترای و.(۲: ۴۵۰) د د ه پلار عجايب رای د ډاک په محکمه يعنې پوستي شعبه کې د مياشتې په شل روپۍ نوکري کوله. د پلار له مړينې څخه په پنځلس کلنۍ کې د (شيوراني) په نامه نجلۍ سره واده وکړ. عجايب رای له اردو ژبې سره ډېره مينه لرله او دغه علت و چې پرېم چند ته هم په اول سر کې د اردو پوهه او تعليم ورکړ شو. دغه پوهنه د پنځو کالو په عمر کې شروع شوې وه . ابتدايي درس يې له مولويانو څخه تر لاسه کړ. له هغه نه پس په کاشي کې يې په کويز کالج کې داخله واخيسته او له همدغه ځايه يې د انټرنس امتحان پاس کړ .

د انټرنس په ازموينه کې په ناکامېدو له کالج څخه ووت او د مياشتې په اتلس روپۍ يې د استادۍ نوکري شروع کړه. په ۱۸۹۹ عيسوي کال کې د ښوونځي د ښوونکي په توګه وګومارل شو چې په هغه زمانه کې د مياشتې اتلس هندي روپۍ يې معاش اخيست.. ورو ورو يې دغه کار پرېښود، بيا سب ډيپټي انسپکټر شو او بيا يې د ډيپټي انسپکټر درجې ته ځان ورساوه، له دې سره سره يې تعليم هم جاري وساته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شخصي يعنې پرايوېټ امتحان په واسطه يې B.A وکړه. په ۱۹۲۲ عيسوي کال کې يې د (جليان واله) د پېښې او د (عدم تعاون) د نهضت په نتيجه کې له کار څخه استعفا وکړه، ده د خپلو ازادانه خيالاتو له کبله پر ۱۹۲۰ ميلادي کال کې سرکاري نوکري پر ښوده او د عدم تعاون په تحريک کې ورګډ شو(۳ : ۱۴۶) او بيا د ۱۹۳۶ عيسوي کال د اکتوبر د مياشتې اتمې پورې په بيلابيلو وختونو کې د مختلفو ورځپاڼو او مجلو په ادارو کې د يو مطبوعاتي کار کوونکي(مطبوعاتچي) په توګه بوخت و.

ده د ماهوري، نس او جايرن نومو مجلو مديريت وکړ او پر ۱۹۳۹ ميلادي کال د يوې مهلکې ناروغۍ جلودر په واسطه په بنارس کې په حق ورسېد.

ادبي آثار:

پر يم چند له کوچنيتوب نه د کيسو او ناولونو له لوستوسره شوق درلود . د ديارلسو کالو په عمر کې يې بې شماره کتابونه لوستي وو . د رتن ناتهـ سر شار، مرزا رسوا او د مولانا شرر په تصنيفاتو ډېر مين و، لکه وړاندې مو چې وويل د ده د کوچنيتوب نوم دهنپت راى و ، خو د ده تره به دی د نواب راى په نوم ياداوه. ده ليکوالي په اردو ژبه کې پيل کړې ده او د نواب راى په نوم يې کيسې ليکلې، د ده لومړۍ کيسه " ثنار کا سب سې انمول رتن " د اردو په مشهوره مجله " زمانه" کې پر ۱۹۰۷ ميلادي کال چاپ شوې ده . څه وخت چې د ده د اردو ژبې د کيسو يوه مجموعه انګريزي حکومت ضبط کړه، نو ده د پر يم چند په نوم ادبي کار شروع کړ او په همدغه نوم يې شهرت وموند.

په هندي ژبه کې دده لومړنۍ چاپ شوې کيسه " پنچ پر ميشور" نومېده.(۴ : د) ده په خپل ژوند کې ۳۵۰ کيسې او ۱۳ ناولونه وليکل . د ده کيسې په " ماسرور مينۍ" چې اته جلده دي او " ګوپت دهن" کې چې دوه جلده دي چاپ شوي دي . سيواسدن، پر تګيا، وردان، نرملا، کرم بهومي، رنګ بهومي، غبن، پر يم اشرم، کآيا کلپ او ګودان د ده نامتو او باشهرته ناولونه دي .(۵ : ۱۴۶) د منشي پر يم چند د کيسو او ناولونو له مطالعې څخه موږ دې نتيجې ته رسيږو چې د هغه لوی صفت د نوموړي پراخه خواخوږي او همدردي ده. هغه د فرد لپاره هيڅکله هم بې رحمه نه دی. له ګناه څخه کرکه کوی؛ مګر له ګهنګار څخه نه غواړي نوموړي پوه کړي چې ځان وپيژني او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصلاح وکړي. پریم چند د لیکنو پر مهال هڅه کوي چې ځان له هر ډول افراط څخه ازاد وساتي او پر رښتیاوو او حقایقو ولاړې لیکنې یې کړي دي.(۶: ۲۷۱)

د پریم چند لنډې کیسې، نندارلیکونه او ځینې نورې متفرقې لیکنې سربېره پر ادبي ارزښت د زیات تاریخي ارزښت لرونکې هم دي.(۷ : ۱۳۶)

۱. د پریم چند له داستاني مجموعي چې په ۱۹۰۹ کال کې خپره شوه:

۲. پریم پچیسي، د کیسو مجموعه(په دوه برخو کې)

۳. پریم بتیسي، د کیسو مجموعه (په دوه برخو کې.)

۴. پریم چالیسي؛ د کیسو مجموعه (په دوو برخو کې)

۵. زاد راه، د کیسو مجموعه.

۶. دود کي قیمت (د شیدو بیه) د کیسو مجموعه.

۷. فردوس خیال، د کیسو مجموعه.

۸. واردات، د کیسو مجموعه.

۹. اخري تحفه؛ د کیسو مجموعه.

۱۰. خواب و خیال، د کیسو مجموعه.

۱۱. خاک پروانه، د کیسو مجموعه.

۱۲. دیهات کې افساني (د کلي کیسې)

۱۳. میري بهترین افسانې (زما ښې کیسې) په دغې مجموعه کې هغه کیسې شاملې دي چې په خپله پریم چند غوره کړې دي.

۱۴. باز یافت.

۱۵. خون سفید.

۱۶. پریم چند کي منتخب بهترین افسانې (د پریم چند غوره شوې ښې کیسې.) دا مجموعه په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده.

۱۷. اسرار محبت؛ د پریم چند لومړنی ناول چې په۱۹۰۹عیسوي کال کې خپور شوی دی.

۱۸. سیواسدن.

۲۰. غبن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. ګودان، په ۱۹۳۲ عيسوي کال کې خپور شوی دی.
۲۲. ميدان عمل، په ۱۹۳۲ کال کې خپور شوی دی.

پريم چند سربيره پر دغو آثارو، څو نورې کيسې هم لري چې په ځانګړې توګه د فلم جوړوونکو لپاره کښل شوي دي، څو د هغو پر بنسټ فلمونه جوړ شـي چـې پـه دې برخه کې به وروسته څو خبرې ولرو.

همدا راز ځينې محققين عقيده لري چې د (مسافر) تر عنوان لاندې يـوه داسـتاني مجموعه هم د پريم چند له آثارو څخه ده حال دا چې دغه اثر د منشي پريم چند لـه آثارو څخه نه دی، بلکې د کوم بل ليکوال اثر دی او په مبهم ډول سره د پريم چند د نوم يادونه، د هغه له نوم او شهرت څخه په ګټه اخيستو دلالت کوي.

په مجموعي توګه د پريم چند د لنډو کيسو شميره دوه سوه پنځه اوياوو ته رسـيږي چې د اردو ژبې ډېر لږ کيسه ليکونکي د کيسو د معيار او شمير له مخې د هغه سـره سيالي کولی شي.

د پريم چند لنډې کيسې او ټولنيز واقعيتونه:

پريم چند تر زياتې اندازې له ګورکي او تولستوی څخه متاثر دی. نومـوړي د دولتـي دندې تر پريښودو وروسته د هند د بزګرانو په باره کې ليکنې پيل کـړې. نومـوړي د دغه کار لپاره د کلي ژوند اختيار کړ او د هندي ټولنې نـاوړه رسـم او رواجونـه يـې غندلي دي.(۸: د)

که د پريم چند لنډې کيسې په غور سره ولوستل شي نو لوستونکی په اسانۍ سره په دې حقيقت پوهيدلی شي چې د دغه نوميالي ليکوال ځينـې کيسـې د يـوې اوږدې مودې څخه وروسته نن هم د مطالعې خاوندانو ته په زړه پورې دي.

ځينې کيسې يې د کيسه ليکنې د فن له پلوه دومره بشپړې ښکاري چـې پـر هغـو باندې بل هيڅ شی نه شو زياتولی. که د پريم چند د لنډو کيسو مجموعو ته نظر وکړو نو دا ټکی جوتيږي چې د نوموړي مجموعې د معيار او کيسه ليکنې د فن له پلوه، سره يو شان نه دي. د بيلګې په توګه د (سوز وطن) د مجموعې د کيسې د کيسه ليکنـې دفن د ادبي معيار په لحاظ د وروستيو مجموعو د کيسو سره زيات توپير لري او مـوږ نه شو کولی چې د (سوز وطن) کيسې د اوسنيو کيسو په کتار کې شاملې کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (پر بهٔ پچسي) د مجموعې کیسې د کیسه لیکنې د فن په لحاظ خامې ښکاري، خو کولی شو په هغو کې د لنډې کیسه لیکنې لومړني شرطونه ومومو. په نوموړو کیسو کې په کلیشه یي توګه او د رومانتیزم له دایرې څخه ژوند ته نظر شوی دی. د پېښو تسلسل په کې طبیعي نه، بلکې تصنعي بریښي.

د (پر بهٔ بتیسي) د مجموعې کیسې هم په همدې بڼه او فورم کښلې شوې دي. خو د مخکینۍ مجموعې د کیسو په پرتله ښې لیکل شوې دي. که له دغو مجموعو څخه تېر شو او د (پر بهٔ چالیسي) مجموعه مطالعه کړو، نو له داسې کیسو سره مخامخ کیږو چې د مخکینۍ مجموعې له کیسو سره زیات توپیر لري او په خپله پر بهٔ چند د لیکوالۍ په میدان کې د زیات ریاضت څخه وروسته، نوی د لنډې کیسې لیکنې په فن باندې د منلو وړ حاکمیت موندلی دی. له دغو کیسو نه څرګندیږي چې پر بهٔ چند د مینتوب له خیالي نړۍ څخه راوځي، د ژوند ترخو حقیقتونو ته نظر کوي او په دې پوهیږي چې نړۍ د شاعرانه انصاف چاپیریال نه دی او ښایي نړۍ د بې عدالتیو ځای وي. په دې نړۍ کې یو تن د خپل استعداد څخه زیات له هغه څه نه چې زړه یې غواړي، ګټه اخلي او بل ډېر لږ خپلو هیلو ته رسیږي. یو تن د اړتیا څخه زیات آرامي، سوکالي او خوښي تر لاسه کوي او بل خپله خوله او وینه سره یوه کوي خو بیا هم ډېر لږ مقصد ته رسیږي.

پر بهٔ چند له دې حقیقت سره اشنا کیږي چې د نړۍ ټولې دوستې اخلاص او مینه عارضي بڼه لري او انسان د خپلو هیلو، غوښتنو او حسد د لاس آله دی. لنډه دا چې هغه د ژوند په حقیقت او راز ښه پوهیږي د ریالیزم د سبک د غوره کولو په خاطر هڅه او هاند کوي او په خپلو وروستیو داستاني مجموعو کې همدغه سبک په پام کې ساتي، خو د پر بهٔ چند د ذهني ارتقا د لوري د درک کولو په خاطر د هغه د لومړنیو کیسو مطالعه هم ضروري انګیرله کیږي.

(راه نجات) او (کفن) د پر بهٔ چند ریالیستیکي کیسې دي چې په کې د ژوندانه ترخه حقیقتونه په یو هنري فورم کې انځور شوي دي. د زمانې په تیریدو سره پر بهٔ چند د یو مترقي لیکوال په توګه پیژندل کیږي. د مترقي انسان له نظره انسانان په

(c) ketabton.com: The Digital Library

فطري لحاظ سره نیک وي. دا د ژوندانه د چاپېریال اغیزې دي چې هغوی د بدیو خوا ته راکاږي.
د (راه نجات) په کیسه کې ښودل شوي دي چې د انسانانو طبیعي او فطري کمزوري د تراژیدیو د رامنځته کیدو سبب کیږي او پر بېم چند د اروا پوهنې د یــو متخصــص پــه توګه، د انسان په باطن کې پټې بدی، د تراژیدیو د ایجاد سبب ګڼي د (شیدو بیــه) او (تنګسیا) د هندوانو د عقایدو او دودونو پر اساس کښلې شوې کیسې دي. پــه هغــو ټولنو کې چې د کونډو ښځو دوهم واده نا مناسب ګڼل کیږي او د خلکو د ټیټو پرګنــو سره ناسته ولاړه غوره نه انګیرل کیږي، په هغو ټولنو کې داسې پیښې چې پــه دغــو دوو کیسو کې انځور شوي دي، زیاتې پیښیږي.
دا دوې کیسې ځکه د پر بېم چند په اصلاحي کیسو کې شمیرل کیږي چې هغه د خپلو دغو دوه کیسو په وجه د ټولنې د پوهو او باخبرو وګړو پاملرنه د کونډو ښــځو دوهــم واده او د ټولنې د وګړو د پرګنو تر منځ د توپیرونو له منځه وړلو ته اړوي.
«لاتري»، شکوه «شکایت» او «مشر ورور» د پر بېم چند طنزیه کیسې دي. پر بېم چند په خپلو دغو کیسو کې په انساني کمزوریو او نواقصو انتقاد نه کوي، بلکې د خندا او ټوکو سره د لوستونکو پام ورته اړوي. کله چې لوستونکي نوموړو نقصونو ته متوجه کیــږي نو فکر کولو ته یې اړ باسي. لوستونکی به زیات وخت ته اړتیا نه لري څو دا نتیجه تــر لاسه کړي چې انسان په بنستیزه توګه د خطا او نسیان ناروغ دی او د انسان ظاهوري بڼه او باطن سره یو شان نه دی. انسان تل د خپلو عیبونو څخه سترګې پټوي او د نورو د عیبونو په ښکاره کولو پسې لالهانده وي.
ښځه د مېړه پر کړو وړو انتقاد کوي، حال دا چې هغه یې خوښیږي. مشر ورور ځای او بې ځایه پر کشر ورور منت کوي او د قضیې معکوس هم امکان لري او که چیرې ګټــه په منځ کې وي، نو ملګری بل ملګري ته دوکه ورکوي. غرض دا چې انسان دوســتي، نږدیوالی او اړیکې، ډېر ځله یوې نازکې مرحلې ته رسیږي او له منځه ځي. په نړۍ کې داسې پېښې زیاتې رامنځته کیږي او که د دغو پېښو معکوسي پېښې رامنځته شي نو د تعجب وړ بریښي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قزاقي يوه عاطفي کيسه ده، خو له سلګونو حقيقتونو څخه ښکلی، قزاقي د اردو ژبې په کيسو کې يوه نه هيريدونکې او ژوندۍ څېره ده. دغه کيسه د ماشومتوب د دورې د يادونو د رنګ او بوی په لړلو سره لوستونکی د ماشومتوب د زمانې يادونو ته راکاږي. د هغې زمانې يادونو ته چې په هغه کې کاينات مور ته د يوې نـوې تجربـې حيثيـت درلود او هر څه مور ته ټوله خوښي وه.

پريم چند په «لاټري»، « راه نجات»، «تنګسيا»، « د شيدو بيه» او خپلو څو نورو کيسـو کې د خپل ټولنيز ژوند د تيارو کيسه ځانګړې ارزښت لرونکې او د رياليزم د سبک د يوه غوره بيلګه ده، چې په پوره بې رحمۍ سره د کاغذ پر مخ کښل شوې ده. دا چې غربت او تنګسيا څومره انسان ټولنې ته بې احساس او خود غرضه وړانـدې کـوي، د کيسې موضوع جوړوي.

په کيسه کې ليدل کيږي چې «ګيسو» او « مادهو» څومره بې رحمه ښکاري، خـو پـه کومه څېره کې چې را انځور شوي دي، حق د هغو په لوري بريښي. د هغوی د خبـرو اترو څخه د ليکوال د ټولنې د خلکو پر دودونو باندې نيش لرونکی طنز وريږي.

« ميسر وويل: د مړي د سوزولو لپاره خو مو خس لاس ته راوړل. ما هو وويـل: هلتـه خس زيات شته. اوس بايد کفن واخلو.

ـ څه ناوړه دود ! هغه څوک چې په خپل ټول ژوند کې د اغوستلو لپاره کوم شی ونـه موند پس له مرګه بايد ورته نوی کفن واخلو.

ـ کفن هم د مړي سره سوزي.

ـ نو څه پاتې کيږي. که همدغه پنځه روپۍ مو د مخه لاسته راوړې وای نو د هغه پـه علاج او دارو درمل به مو مصرف کړې وای»

منشي پريم چند نه يوازې د ژوند تياره اړخونه، بلکې د ژوند روښانه ګوښې هم پخپلو کيسو او ناولونو کې انځوروي. د هغه په نظر، انسـان يـوازې د خپلـو هيلـو، حـرص، غوښتنو او غرض په منګولو کې راګير نه دی، بلکې د نيکـۍ د احسـاس څخـه هـم برخمن دی. دا يو حقيقت دی چې د ژوند په لاره کې په هر قدم کې د خندونو سـره مخامخ کيږو، خو نيک انسانان هم په نړۍ کې شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که داسې نه وای نو نړۍ به د ویرې نه ډک ځای و. مینه او دوستي، فرض پیژندنه، صداقت، رښتینوالی او انصاف به هیڅ موجود نه و، که نړۍ له دومره بدیو سره سره، په زړه پورې او د خوښې ځای دی سبب یې دا دی چې نړۍ په بشپړه توګه د تیارو زړونو پناه ځای نه دی، بلکې د هر انسان په زړه کې د نیکۍ او ښیګڼې احساس هم شته. یوازې باید هغه ولټول شي او په مناسبه توګه سره، روښانه کړای شي. په همدې وجه، پریم چند د ژوند د روښانو ګوښو عکاسي هم کوي.

د «طلوع محبت»، «عیدګاه» او «قزاقي» په کیسو کې د ژوند د روښانه ګوښو انځورونه د لوستونکو مخې ته ایښودل کیږي. داسې ښکاري چې د پریم چند کیسې د لمر او سیوري، خیر او شر انځورونه دي. همدې ته باید ریالیزم وویل شي او که نه نو یوازې د ژوند د تیارو ګوښو عکاسي ته ریالیزم نه شو ویلی.

د پریم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه:

د پریم چند د دوه سوه پنځه اویا کیسو د لیکنې سبک او بڼې په باب د معلوماتو ارائه کول څه آسانه کار نه دی په دې لیکنه کې یوازې د هغه د څو لنډو کیسو په باب خبرې لرو چې د هغه د کیسه لیکنې د بڼې او فورم سره مو تر یوې اندازې پورې آشنا کوي.

د پریم چند د « نړۍ قیمتي مرغلره»، «راه نجات»، «عیدګاه»، «دوې خویندې»، «پنچایت»، «طلوع محبت»، «شکوه شکایت» او څو نورې کیسې په ساده بڼه او د بیانیې په شکل کښل شوي دي او په ځینو دغو کیسو کې د کیسو د کرکټرونو او څېرې د خبرو اترو او عمل په لحاظ سره د کیسو په بهیر کې ډېره لږه برخه لري. کیسه د خپل لیکوال او یاد کرکټرونو د یوه تن له ژبې څخه بیانیږي، خو له دغو کیسو څخه هره یوه، د لیکنې جلا بڼه لري. د بیلګې په توګه « دخانه داماد» کیسه د بیانیې په شکل پیل کیږي. په منځ کې د فلش بیک « ګذشته نګري» تکنیک ته اوړي او وروسته د بیانیې په شکل پر مخ ځي. د پای نه لږ څه دمخه بیا د فلش بیک تکنیک تعقیبوي.

د « مشر ورور» او « شکوه شکایت» کیسې د واحد متکلم له ژبې بیانیږي. دا کیسې د خپل لیکوال له ژبې څخه نه، بلکې د خپل اتل د کشر ورور او ښځې له ژبو بیانیږي. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

واحد متکلم بیان د پښتو له کړۍ څخه آزاد دی او د ژوند په څېر آزاد تسلسل لـري.
په دې وجه زیات حقیقي او واقعي بریښي.
منشي پریم چند خپلې کیسې په موزون او لنډ ډول او هیڅکله د تفصیلونو راوړلو ته تیار او مایل نه دی. د کیسې په بیانولو د جزئیاتو د یادونې څخه یـوازې دومـره ګټـه اخیستې ده چې د پښتو اغیزه یې زیاتوله. د پریم چند د کیسـو پـه لوسـتلو سـره لوستونکو ته دا احساس نه پیدا کیږي چې هغه به د حاشـیو او زوایـدو څخـه ګټـه اخیستې وي.
پریم چند په دې عقیده دی چې لنډه کیسه پرته له پښتو څخه وړاندې قدم نه شـي اخیستی. هغه هیڅکله کیسه په طرحه نه بدلوي او د رواني مسألو په اوږدو تشریحاتو او توضیحاتو، د پښتو د کمښت د جبران هڅه نه کوي. د هغـه د لیـد سـاحه دومـره پراخه ده چې نه پریږدي، د کیسې لوستونکی له هغه نه د باندې قدم کیـږدي. ننني کیسه لیکونکي هم کولی شي د هغه د کیسو له لوسـتلو څخـه دا زده کـړي چـې د کیسې پلاټ(ساحه) د کیسې د ملا د تیر حیثیت لري. د حادثو د منطقي تسلسـل د ساتلو نه پرته ښه کیسه لیکل زښت ګران کار دی او که د مطلب بیـانول د حـادثو د تسلسل څخه په ګټه اخیستو سره صورت ونیسي نو لیکوال کولی شي په بري سـره ښه کیسه ولیکي.

پریم چند او د اردو ژبې ننني لیکوال:

پریم چند هغه لیکوال دی چې خپل ځانګړی او د ستاینې وړ ادبي موقف یې تر پایـه وساته. تر اوسه پورې د اردو ژبې هیڅ یو کیسه لیکونکی هغه ادبي موقف ته نـه دی رسیدلی چې پریم چند تر لاسه کړی و. د اردو ژبې هیڅ یو لیکوال په یو وخت کې په کیسه لیکنه او رومان لیکنه کې د پریم چند تر انـدازې پـورې شـهرت تـه نـه دی رسیدلی.
په تیرو وروستیو کلونو کې پریم چند د ادبي ژوند او تخلیقي کارونو پـه بـاب زیـات تحقیقي او تنقیدي کارونه سرته رسیدلي دي او د هند د زیاتو ادبي منتقدینو پاملرنه یې ځان ته را اړولې ده. په دې برخه کې د «منشي پریم چند» تر عنوان لاندې د هند د نومیالي لیکوال « مدن ګوپال» یو تصنیف په تحقیقي لحاظ سره یو ښه اثر دی چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مستندو مآخذونو څخه په ګټه اخیستلو سره د پر ېم چند نـړدې د ټولـو کیسـو د کښلو نېټې هم په کې راغلي دي.
« د پر ېم چند غوره شوې ښې کیسې » د هغه داستاني مجموعې نوم دی چې د ډاکټـر خواجه محمد ذکریا له خوا تصنیف او په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده. په دغه کتاب کې د پر ېم چند پنځه ویشـت کیسـې غـوره شوې دي چې د کتاب په لومړي سر کې د مصنف له خوا د پر ېم چند د لنډو کیسو یو لنډ جاج هم اخیستل شوی.
په همدې توګه د پر ېم چند د ژوند او ادبي کارونو په باب د لیکنو په لړ کې د « فلمـي ستاري» د میاشتنۍ مجلې د ۱۹۸۷ عیسوي کال د جنوري د میاشتې په ګڼه کې چې په ډیلي کې خپریږي د « منشي پر ېم چند او هندوستاني فلمونه» تر سرلیک لاندې د کشمیر د پوهنتون د اردو ژبې د ډیپارټمنټ د استاد ډاکټر برج پر ېمـي یـوه لیکنـه خپره شوې ده چې د هندوستاني فلمي نړۍ په باب د پر ېم چند د نظر څرګندونه کوي او د هغه ځینې نور ادبي کارونه راپه ګوته کوي. بده به نه وي چې نوموړې لیکنې تـه هم یو نظر وکړو.

منشي پر ېم چند او هندي فلمونه:

د هندي فلمي نړۍ له راز راز رنګینیو څه ډکه ده چې هم یې ډېر ستر ادبي او هنـري خدمتونه سرته رسولي دي او هم یې د لوټماري اسباب راغونډ کړي دي. فلمي نـړۍ دومره زړه وړونکې ده چې هر لیدونکی له لرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چې هر لیدونکی له لیرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چـې سربیره پر نورو خلکو زیات شمیر د قلم خاوندان هم فلمي نړۍ ته مخه کوي. د ادب د نړۍ ډېر ښه او تکړه لیکوال ددغې نړۍ تر مقناطیسي اغیزې لاندې راغلی او خپل هر څه یې له لاسه ورکړي دي. په دغو لیکوالانو کـې د جـوش، سـاغر، کرشـن چنـدر، بګوتي، جچرن ورما، امرت لال ناګر، منټو، عباس، پندرناتهـ اشک، جان نثـار اختـر، مجروح، سردار او کیفي نومونه یادولی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه لیکوال فلمي نړۍ ته راغلل، تر یوې مودې پورې پاتې شول او بیا له ناهیلیو سره ستانه شول. د ادیبانو او شاعرانو په دغې ډله کې د اردو او هندي ژبو د ادبیاتو نومیالی او ستر شخصیت پریم چند هم شامل دی.

پریم چند د خپل ژوند په وروستیو کلونو کې له مړینې څخه یوازې دوه کاله دمخه په فلمي نړۍ کې قدم کېښود. تر هغه وخت پورې هغه په اردو او هندي ژبو د خپل قلـم جوهر پر نورو باندې منلی و. د هغه ناولونه او کیسې په ادبي کړیو کې هنګامه جـوړه کړې وه.

د ۱۹۳۴ عیسوي کال د جون په میاشت کې پریم چند د بمبیي په مشـهورې فلمـي کمپنۍ«اجنتا سنیټون» کې د اته زرو هندي روپیو په بدل کې د یوه کلن قرار داد پـر بنسټ فلمي نړۍ ته ور ننووت.

هغه یوازې د یوه کال لپاره قرار داد وکړ. د غږ لرونکو فلمونو زمانه رارسـیدلې وه او د فلم جوړولو صنعت یو نوي پړاو ته ننوتی و. « عالم آراء» لومړی غږ لرونکی فلم و. لـه هغه نه وروسته د شیرین او فرهاد، نور جهان، جود یاکرارجه، مآیـا مجنـدر، امـرت، منتن او حاتم طایي په شان تاریخ جوړوونکو فلمونو د هند په سینما کې یو نوی بـاب پرانیست.

د فلمي نړۍ د واک خاوندان د پریم چند د ادبي حیثیت څخه ښـه خبـر وو. هغـوی غوښتل چې د پریم چند د استعداد، محبوبیت او شهرت څخه کار واخلي. ګټه ترې تر لاسه کړي او خپلې کڅوړې په روپیو ډکې کړي. هغوی د پریم چند په شان لیکوالانو ته اړتیا درلوده چې د په زړه پورو او ښو کیسو د لیکلو استعداد ولري، نو ځکه هغوی د پریم چند په فکر کې شول.

له بلې خوا څخه د پریم چند اقتصـادي وضـعه هـم ښـه نـه وه. هغـه د خپلـو دوو ورځپاڼو(هنس) او (چاګون) به وجه زیات پوروړی شوی و. په دې هیله چـې یـو څـه پیسې وګټي او د خلکو پورونه ورکړي. فلمي نړۍ ته یې د راتلو پرېکړه وکړه او خپل ملګري سنیاریو لیکونکي (جیتندر کمار) ته یې په لاندې متن یو لیک ولیږه.

« د بمبیي یوه فلمي کمپنۍ بلنه راکوي. د معاش خبره نه ده د قرارداد خبره ده. د کال اته زره روپۍ زه دې حال ته رسیدلی یم چې غواړم د یوه کال لپاره هلتـه ولاړ شـم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به پس له یوه کاله داسې قرارداد وکړم چې درې څلور کیسې ولـیکم او څلـور پنځه زره روپۍ لاس ته راوړم، نو بیا به په هغو روپیو (جاگرن) او (هــنس) دواړه ښــه وچلیږي او مالي ستونزې به هم لرې شي. »

د دغه لیک څخه فلمي نړۍ ته د پریم چند د راتــگ مقصــد روښــانه ښــکاري، خــو سربیره پر دې لکه څنگه چې فلم د تبلیغ او ترسیل یوه ارزښتناکه او له ځواک څخه ډکه وسیله ده، له دې کبله، د سینما څخه د هر فکر خاوند او د هرې پرگنــې خلــک، چې د ادب له نړۍ څخه لیرې دی ښه گټه اخیستی شي، نو ځکــه پــریم چنــد هــم غوښتل چې له سینما څخه د خپلو هیلو په تر سره کولو کې گټه واخلي.

پریم چند د زیاتو هیلو سره بمبیي ته راغلی و. هغه د فلم د تخنیک څخه خبر نــه و، نو ځکه په پیل کې یې لوی لوی پروگرامونه جوړول. څو ورځې وروسته چې پریم چند له فلمي چاپیریال سره اشنا شو، نو خپلې میرمنې(یوراني د یوې) ته یې ولیکل: « زه چې څنگه کیسې لیکم، د هغو د تمثیل لپاره داسې کومه ممثله نه شته. زما یوه کیسه دلته د ټولو خوښه شوه، خو د دې ځای ممثلین او لوبغاړي، هغه نه شي لوبولی. د هغې د تمثیلولو لپاره باید یوه باسواده او تعلیم یافته لوبغــاړې وروزلــه شــي. زه خــو بــه همداسې کیسې لیکم. د دغو خلکو د غوښتنې سره یې سم نه شم لیکلی... .»

خو د هغه دا هیله تر سره نه شوه. د وطني نهضت زمانه وه. د مهاتما گانــدي رهبــري څلورو خواوو ته انگازې خپرې کړې وې. د نورو هیوادونو د جامو څخه گټه اخیســتل پای ته رسیدلی وو، خو د هیواد په دننه کې په خپله د کورنیــو فــابریکو او کارخــانو خاوندان د خلکو په لوټولو بوخت وو. هغوبه په دواړو لاسونو، شتمني او پیسې زېرمه کولې. د فابریکې د کارگرانو د ژوند وضعه ښه نه وه. د هغوی په معاشونو کې زیاتوالی نه رامنځته کیده. له دې کبله اعتصابونه روان وو. کله چې پــریم چنــد د بمبیــي پــر ځمکه قدم کېښود، نو دا تماشې یې پخپلو سترگو ننداره کــړې. د دغــو تماشــو پــه وړاندې د پریم چند عکس العمل دا و چې هغه د «مزدور» تر نامه لاندې یو فلم ولیکه، چې په هغه کې د فابریکو پر خاوندانو سخت انتقادي گــوزار شــوی و او د کــار گــرې طبقې بده وضعه او بربادي په کې انځور شوې وه. خو د سانسور هیات چې په راس کې یې د فابریکو د خاوندانو د انجمن رئیس(ســرجي) و، نومــوړي فلــم مســترد کــړ. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سانسور د ضربې څخه د خلاصون په غرض فلم جوړوونکي موهن بوټاني، دوه نیم کاله وروسته، نوموړی فلم د (غریب مزدور) تر نامه لاندې وړاندې کړ.
په نوموړي فلم کې د کارګراو د اتحادیې د رئیس رول په خپله پریم چند په غاړه درلود. بوټاني د دغه فلم په کیسه کې ځو ځایه لاس وهنې وکړې او د کیسې ځینې برخې یې له منځه یوړې. حسام الدین غوري چې د پریم چند له نږدې ملګرو څخه و، په (پریم سوګ) نومي اثر کې لیکي: « داسې تصور کیده چې د دغه فلم به د فلم جوړولو په تاریخ کې یو نوی باب پیل کړي، خو د فلم په لیدلو سره ټولې هیلې ابو یووړې. دا ځکه چې د ډایرکټر د لاسوهنو په وجه د کیسې ښه بیخې اوښتې وه او هغه خبره په فلم کې پاتې نه شوه چې په کیسه کې وه.»
په خپله پریم چند هم د همدې خبرې په خاطر غمجن و. هغه اعتراف وکړ : « هغو زما کیسې ته بیخي بدلون ورکړی دی. زه به په خپله هم هغه ونه پیژنم....» سربیره پر دغو خبرو کله چې فلم ننداري ته وړاندې شو نو د بمبیي په فلمي کړیو کې یې انګازې جوړې کړې او د هغه وخت د دولت له خوا د نوموړي فلم ښودنه بنده شوه. کله چې د فلم د لاهور په یوه سینما کې ننداري ته وړاندې شو نو کارګران ډلې ډلې ورته روان وو.
د پریم چند زوی« امرت رای» په دې باب داسې وایي:
« په لومړۍ ورځ په زرګونو تنه کارګران د سینما دروازې ته ولاړ وو. تر اوو ورځو پورې همدا حال و. له وېرې څخه د پنجاب حکومت د فلم پر ښودنه باندې بندیز ولګاوه.»
د اتراپردیش په آیالت کې هم همدا حال و. دې لومړنۍ تجربې، پریم چند غمجن کړی و. هغه خپله غلطي احساسوله. په هماغه زمانه کې یې خپلې ښځې (شیوراني دیوي) ته ولیکل: « دلته چې هر څه شته هغه د سینما د خاوندانو په واک کې دي... ادب او لیکوال په دې ځای کې هیڅ ارزښت او اهمیت نه لري.»
خو اوس دا فکرونه بې ګټې و. د فلمي کمپنۍ د واکمن د غوښتنې په نتیجه کې پریم چند د (شیردل) یا (نو جیون) تر عنوان لاندې خپله دوهمه کیسه ولیکه. پریم چند په دغې کیسه کې سیاسي معاملې د تاقچې دپاسه کېښودې او د خپل لومړنۍ دورې د کیسو په شان د پخواني هندوستان سندرې یې زمزمه کړې او د شهزاده ګانو زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتوب، قرباني او کلک عزم یې ننداریې ته وړاندې کړل، خو دا فلم هم بري تــه ونــه رسید او د ډایرکتر بې ځایه تصرف د کیسې اصلي بنې ته بدلون ورکړی و. حال دا چې کیسه ډېره ښه کیسه وه. د فلم ناکامي د پر ېم چند زړه ته صدمه ورسوله او هغه ته یو ډول وېره پیدا شوه. کیسه لیکونکي جیتندر کمار ته په یوه لیک کې ولیکل: «زه چې د کومې پر ېکړې او کومو هیلو په خاطر دلته راغلی وم، داسې ښکاري چې له هغوی نه یوه هیله هم نه پوره کېږي. داسې پرېښي چې زه خپل ژوند تباه کـوم....» او د پـر ېم چند هیلې په ایرو بدلیدلې.

په هغه وخت کې پر ېم چند پر خپل سیواسدن(بازار حسن) ناول باندې د فلم جوړولو اجازه ورکړې وه او مهالکشمي سینیټون په فلمي ستودیو کې د (بازار حســن) فلــم جوړ کړای شو، چې په بدل کې یې پر ېم چند ته پنځلس سوه یا دوه زره روپۍ ورکړی شوې.

کوم وخت چې نوموړي فلم ننداریې ته وړاندې شو نو پر ېم چند یو ځل بیــا ونــه شــو کولی د نوموړي فلم په وجه ځان نورو ته ور وپیژني. ځکه هغه مایوسه شو، خو لا تــر اوسه د فلم له منګولو څخه نه و آزاد شوی. په دغه دوران کې د هغه پر یــوې هنــدي کیسې (تریا چرتر) باندې د فلم جوړولو کار پیل شو.

نومیالي ډرامه لیکونکي امتیا علي تاج، نوموړې هندي کیسه په اسانه اردو ته واړولــه او دا کسیه د (سوامي) تر نامه لاندې وړاندې شوه. د دغه فلم ډایرکټر(کــارګردان) او مرکزي ستوري یې (ستاره) او (جي راج) وو.

پر ېم چند په بمبیي کې د خپلې څو میاشتنۍ اســتوګنې پــه دوران کــې د بمبیــي د تصنعي فلمي نړۍ څخه بېزاره شوی و او له هغه ځایه تېښتې ته تیــار و. پــر ېم چنــد حسام الدین غوري ته په یوه لیک کې لیکلي چې : « په سینما کې د اصلاح هیله بــې ځایه ده. دا صنعت د شراب خرخولو د دندې په څېر د پانګوالو پــه انحصــار کــې دی. هغوی په دې هکله غور نه کوي چې فلمونه د خلکو پر ذوق باندې څه اغیــزه کــوي، هغوی یوازې د خپلو پیسو په فکر کې وي. لوڅه نڅا، ښکلول، پر ښځو باندې د نارینه وو غورځنګ دا هرڅه د هغوی پر وړاندې روا کارونه دي. ما ښه فکر کړی دی. لــه دې دایرې څه دباندې وتل راته مناسب دي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هر څه د پریم چند لپاره د زغم وړ نـه وو. د خپـل قلـم د آزادۍ د مبـارزې سـره جوخت د ظلم، نا انصافۍ او جبر پر ضد استعمال کړی و. هغه د ټولنیزو دردونو د علاج کولو غوښتونکی و او په دې لاره کې یې د خپل قلم په ذریعه مبارزه کوله.

پریم چند غوښتل چې له فلم څخه په استفادې سره هم هماغه کار سـر ته ورسـوي چې د خپل قلم په وجه یې سر ته رساوه. هغه د انساني ژوند په ښو او لوړو کـړو وړو مین و، نو ځکه یې غوښتل چې د ادب نړۍ ته بیرته وګرځي. هغه خپل ملګري حسام الدین غوري ته په دې باب ولیکل: « زه خو په ژوند کې د یوې نوې تجربې د تر لاسـه کولو په خاطر د یوه کال لپاره دلته راغلی وم، د مې په میاشت کې به دغه موده هـم پای ته ورسیږي. زه به خپل وطن بنارس ته بیرته ولاړ شم او د پخوا په شان به خپـل ژوند په ادبي کارونو تېر کړم.»

په همدې وجه کوم وخت چې نورې فلمي کمپنۍ هغه ته بلنې ورکړې، نو پریم چند د هغوی بلنې ونه منلې. نامتو فلم جوړوونکي(هنس رای) هغه ته ویلي وو چې: ((که نه غواړې په بمبیي کې واوسېږې، نو له بنارس څخه خپلې کیسې راولیـږه.» خـو پـریم چند دغه پیشنهاد هم قبول نه کړ. د هغه هیلې له خاورو سره یو شوې وې او هغه پـر خپلو کړو پښیماني احساسوله.

سر بیره پر هر څه، په هغه زمانه کې او له هغه نه په وروسته زمانه کې د پریم چنـد د قلم جادو پر فلمي نړۍ ښه وچلیده. لکه څنګه چې د هغه په ژوند کې د هغه د کیسو موضوع ګانې غلا شوې او په هغو باندې فلمونه جوړ شول. د پـریم چنـد لـه مړینـې وروسته هم، موهن بوټاني، د هغه پر (چوګان هستي) ناول باندې یو فلـم جـوړ کـړ. نوموړي ناول د خپلې زمانې دوران جوړوونکی ناول و. خو د ناول څو کرکټرونه ترې نه و ایستل شول او د هغه اصلي روح له منځه یوړل شو، نو ځکه فلم بریالی نه شو. څـه موده وروسته د پریم چنـد د (دوبیـل) یعنـې دوه غوایـان د کیسـې پـر بنسـټ د (هیراموتی) په نامه یو فلم جوړ کړی شو. د هند د سینما پخوانی بریالی څېرې بلراج ساهني، نیرو پارای او جینت په خپلو ماهرانه فنکاریو سره نوموړی فلم زیات ښـکلی کړ. فلم زیات بریالی شو. په وروسته کلونو کې د هغه د څو نورو ناولونو پر اساس څـو فلمونه جوړ شول چې د «غبین» او «ګودان» نومونه یې د یاودنې وړ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ د هند فلمي نړۍ زياته پرمختللې ده. د موضوع او تخنيک په لحــاظ هنــدي فلمونه يوه نوي پړاو ته رسيدلي دي، خو بيا هم نن د پرم چند پر کيسو باندې د داسې فلمونو د جوړولو اړتيا شته، چې په هغو کې ټول هند د خپلو ټولو خوښيو هيلو او ماتو سره په سترګو کيږي.

له سياسي او ټولنيزو مسايلو څخه که تير شو نو د پريم چند په کيسو کې د انســاني اروا په زړه پورې ځانګړتياوې تصوير شوي دي. په هر حال د دې خبرې اړتيا شته چې د پريم چند پر کيسو باندې د فلمونو جوړولو لپاره د پريم چند پــه شــان بــې ريــا او خواخوږې انسان بايد منځته ته راشي چې د هنر او انسان سره مينه ولري. پريم چند د يوه کال لپاره له هندي فلمونو سره و، خو هغه څه چې هغه هندي فلمونو ته ورکړي دي له هغه نه انکار نه شو کولی.

پريم چند د اردو ژبې ليکوالو له نظره:

پريم چند د اردو ژبې د لنډې کيسې ليکنې د پيل کوونکي په توګه پيژندل شوی دی. د هغه لومړنۍ کيسه «غالب ګومان» په ۱۹۰۱ عيسوي کال کې خپره شوې ده. بې ځايه نه ده چې په بنسټيزه توګه پريم چند رياليست ليکوال ګڼل کيــږي. دا ځکــه چــې د خپلې زمانې هغه تضادونه چې په هندي ټولنه کې موجود وو، ښه درک کړي وو او لــه هغو څخه په راپيدا شويو کړو وړو اغيزو او محرکو ځواکونو ښه پوهيده. هغه له يــوې خوا د انګريزي استعمار پر ضد د ملي آزادۍ پــه مبــارزه کــې د يــو ملــت پــالونکي شخصيت په توګه ګډون درلود او له بلې خوا يې د يو حساس فنکار په توګه د وروسته پاتې پرګنو د بدې وضعې ننداره کوله. هغه د حقيقت پيژندونکو سترګو خاوند و. پريم چند د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کــې د هنــد د کليــوالي ژونــد د مطالعې وخت تر لاسه کړ، نو ځکه هغه د يو ريالست ليکوال په څېر د خپل چاپيريال انځور ګري پيل کړه او په دې توګه يې په اردو لنډو کيسو کــې د حقيقــت ليکنــې او رياليستيکو افکارو بنسټ کيښود.

که د پريم چند لنډې کيسې مطالعه شي نو په لومړنيو کيسو کې به يې يو پرمختيايي خرنګوالی احساس شي. د هغه د لومړنيو وختونو په ليکنو کې بــه د خيــالي افکــارو اغيزې ووينو چې وروسته بيا ورو ورو لږ شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغې زمانه کې ډېرو نورو ریالیستو کیسه لیکونکو د هغه تـر اغیـزې لانـدې کیسې هستې کړې. شوکت صدیقي چې د اردو ژبې په مترقي لیکوالو کې یو پیژندل شوی او منل شوی نوم دی د پریم چند په باب داسـې وایـي: « مترقیتـوب د کـومې عقیدې نوم نه دی. په هر ځای کې چې ادبیات ټولنیز واقعیتونه انځـور کـړي، هلتـه مترقي افکار خامخا موندل کیږي. پریم چند له پیل څه ټولنیزو مسایلو تـه پاملرنـه کړې ده او د ټولنیزو واقعیتونو د انځورګرۍ په وجه یې په اردو کیسـه لیکنـه کـې د واقعګرایي بنسټ ایښی دی. هغو مترقي کیسه لیکونکو چې لـه پـریم چنـد څخـه وروسته ډګر ته راووتل، د هغه په وضعه شویو عنعنو او ځانګړتیاوو یـې عمـل کـول کیدای شي چې ځینې لکوال د زیات تنقیدي بصیرت څښتن وي. د کیسې لیکنې په تخنیک کې لوی لاس ولري او د موادو او اسلوب له امتزاج څخه د ښـکلا نـه د ډکـې انځور ګرۍ ځواک ولري، خو له پریم چند څخه د لومړیتوب ویاړ بل هیڅوک تر لاسه کولی نه شي.»
ویل کیږي چې پریم چند له ۱۹۳۰ عیسوي کال څخه وروسته سوسیالیزم تـه مایـل شوی و. د هغه په وروستیو لیکنو کې د خیالي نړۍ څخه د هغه د راوتلو او د مسـایلو په اړوند د ریالیستیکي نظریې د څرګندونو بیلګې لیدلې کیږي.
شوکت صدیقي په دې باب خپله یوه مرکه کې چې په ۱۹۸۶ کال کې خپره شـوې ده داسې وایي: «د هغه په سیاسي فکر کې ښه بدلون پیل شو و او پـه کیسـو کـې یـې انقلابي تمایل راڅرګند شوی و. خو لکه څنګه چـې د وروسـتیو کلونـو د ریالیسـتو لیکوالو په کیسو کې د سوسیالیزم روښانه پلوي شوې وه، د غه شان د پریم چند پـه لیکنو کې نه وه شوې. د پریم چند په لیکنو کې د بنګال د فکري او سیاسي نهضتونو اغیزې په روښانه توګه شته. هغه د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کې له کلیوالي ژوند سره ښه اشنا شو او د هیواد کرنیز اقتصاد تضاد یې ښه درک کړ. هغه د عامو خلکو او بزګرانو د ژوند ستونزې، ربړونه او ترخې په ښه توګه احساس کولې او د همدغو تر خو د یوې بلګې انځور د هغه په (کفن) نومي کیسه کې هم مونـدل کیـږي پریم چند په دې کیسه کې د وروسته پاتې پرګنو دغه تریخ حقیقت په څرګنـد ډول بیان کړی و چې: « د ژوند ناخوالې او لوږه تش لاسي انسانان له داسې سختو حـالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخامخ کوي چې هند د خپلو نړدو خپلوانو کفن خرڅوي او په پیسو یــې خپلــې ګېډې مړوي.
دا کیسه یوازې د عیني حالاتو انځور ګري نه ده، بلکې په هغــې کــې دغــه بنســټیز حقیقت ته هم یوه اشاره شوې وه چې:
«آزادي، د مجبورۍ د احساس کولو نوم دی.
له پریم چند څخه وروسته یو زیات شمیر نوي مترقي لیکوال لکه کرشن چندر، منټو، بیدي، عصمت، سدرشن، علي عباس حسیني، اعظم کریوي، فاشي عبدالغفار، سهیل عظیم ابادي او نورو د پریم چند د حقیقــت لیکنــې او ریالیســتیکو افکــارو پیــروان ښکاري.... »(۱ : ج ــ هــ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم څپرکی

غوايي خيرات لنډه شننه

پر ښم چند په خپل د غوايي خيرات نومي ناول کې د يوې غريبې او محکومې کورنۍ ژوند په خورا لوړ هنري انداز سره انځور کړی دی. پر ښم چند په دغه ناول کې د ټولنې زيات دردونه، ښکلاوې، اميدونه، دودونه، خوشحالۍ او نور مسايل په ښه ډول بيان کړي دي.

نوموړي د غريب او مالدار، د لوستي او نالوستي، د منطقي او غير منطقي، د ښځې او نارينه، د خور او ورور، د اولاد او والدينو، د بزګرانو او لوستو، د عادي خلکو او روحانيونو، د ښځې او مېړه، د عاشق او معشوق، د ښار ي او کليوال او د ټولنې د ګڼو قشرونو تر منځ اړيکې کټ مټ انځور کړي دي او چې کله يې سړی ولولي فکر کوي چې هر څه يې په مخ کې واقع شوي.

دی ټول کرکټرونه په ډېر ښه شان لوبوي او انسان د هنر په مزه او خوند پوه کوي. د غوايي خيرات د ټولنې واقعيتونه بيانوي او د ښو او بدو اړخونو په اړه خلکو ته د هنر په واسطه نصيحتونه کوي.

د دې لپاره چې د پر ښم چند د غوايي خيرات لنډ جاج واخلو، لازمه ده چې په منظم ډول د هرې موضوع په اړه لنډ غوندې بحث وکړو او پوه شو چې نوموړي د ټولنې بيلابيل مسايل په کوم انداز بيان کړي دي.

د غريبو او ناچاره کورنيو د ستونزو او دردونو بيان:

هوري رام يو غريب او د ټولنې تر ټولو ټيټې درجې انسان دی. ښځه يې دهنيا نوميږي، د سونا او روپا په نومونو دوه لوڼې او د ګوبار په نوم يو زوی لري. د ده ژوند له ګڼو ستونزو سره مخ دی. هوري رام يو صادق او وفادار انسان دی چې تل د خپل بادار لپاره په صداقت سره کار کوي. دی خپله په قرضونو کې ډوب دی او لګيا دی په خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکه کې کار کوي او حاصل يې له خپل بادار سره ويشي، دی هغومره ترې اخلي چې يوازې ژوند يې پرې تېر شي.
هوري رام که څه هم نادار دی او د غريبې کورنۍ مشر دی، خو له بلې خوا قــوي او د لوړ عزم څښتن دی، نوموړی لوړ صبر لري او په دې هيله ژوند کوي چې يوه ورځ بــه يې ژوند ښه شي او په کومو قرضونو کې دی تر ستوني غرق دی، هغه به ادا کړي.
نوموړی په هندي ټولنه کې د بادار رول مهم بولي او وايي چې که چيرې بادار يې غصه شي نو ممکن د مزدور ژوند پای ته ورسيږي، خو دی تر اخيري شيبې کوښښ کــوي چې بادار خوشحاله وساتي.
خو کومه ټولنه چې پر يې چند انځور کړې ده، د غريب انسان ژوند د خانانو لپاره هيڅ ارزښت نه لري. نوموړی پوهيږي چې د ټولنې شتمن په ټولنــه بانــدې راج چلــوي او خلک تر خپل اسارت لاندې ساتي، څو په خپله لوړ ژوند ولري. خو نوموړی په دې باور دی چې که چيرې خلک وغواړي نو خپل ژوند بدلولی شي او د بادار له بنــده ځانونــه خلاصولی شي، خو دغه چاره هم يو څه کار او زيار ته اړتيا لري.
د ده د ناول يوه برخه دلته د مثال په توګه راوړم:
((ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و ويې ويل: «ولې دومره ډېر خپل ځان د بــادار پــه مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ببرته پاتې شو، ناظر لا نــور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کــار تــه ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غــوړه مــالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟»
هوري هم همدا ډول فکر کاوه. خو په دې فکر کې شــو چــې د ګوبــار د سرکشــۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: «که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بــد نــه خورا بد شي، خدای موږ مريان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم څو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه ما ور وبولي ګړی ګړی انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه».))

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقايدو او مقدساتو ته احترام:

پر ېم چند په د غوايي خيرات ناول کې مذهبي مسايل هم ځای کړي او په ټولنه کې د دين او عبادت ځای يې مهم بللی. نوموړی وايي، چې عبادت انسان ته سکون ورکوي. ده په ټولنه کې د روحانيونو کرکټر مهم انځور کړی او د يوې ټولنې خير او شر يې لــه دغو کسانو سره تړلی دی. پر ېم چند باور لــري چــې کــه چيــرې دينــي عالمــان او روحانيون وغواړي کولی شي يوه ټولنه سمه يا غلطه رهنمايي کړي، خو په لــوړ هنــر سره وايي چې که چيرته روحانيون وغواړي تر نورو قشرونو زيات کولی شي ټولنه لــه شر څخه په امن کې وساتي او ټول خلک خير ته راوبلي.

مثال يې د داتادين چې روحاني شخصيت دی راوړم: (داتادين را نږدې شو: «بــولا، دا څه خبره ده؟ تا غوايان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آيا همداسې د ده چوپ پاتې کيدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ پخپلو کارونو لګيا وو. که چيرې هــوري فقط يوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نــه راشــکولی وای. کــه نــه غواړې چې ستونزه راپيدا شي، نو همدا اوس غوايان بيرته ورستانه کړه، ته شــرم نــه لرې؟»)

بل ځای راځي: (داتادين خپله ملا نيغه کړه او په هيجان سره يې راټــوپ کــړ او ويــې ويل: «د څه لپاره منتظر ياست؟ ويې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوايان بوزي؟»)

پر ېم چند د نړۍ د ټولو خلکو عقيدو ته احترام لري او په دې بــاور دی چــې د هــرې عقيدې خلک محترم دي.

دلته يو بل مثال راوړم: (په يوه ځای کې هوري رام د غــوا پــه اړه بــولا تــه داســې وايي:«زه يوه غوا نه شم اخيستلی. په يقيني ډول چې تاسو ډېر نيکمرغه ياست چې د يوې غوا خدمت کوئ. زه آن خوشايي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په يوه داسې لويه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته.»

بل ځای وايي: «هوري غوا ته په ځير ځير کتل او هک پک پاتې و، تا به ويلی رب النوع ښه بدله کړې ،نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عالي او ښه بخت!»)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې تر څنګ مسلمان او اسلام ته هم پوره احترام لري.

د بيلابيلو اديانو پيروان سوله ييز ژوند ته رابلل:

نوموړي د اسلام، بوديزم او د نورو اديانو تر منځ يـووالی غوښــتی او د ټولــو اديــانو پيروانو ته يې ور پوهولې ده چې د يو بل عقايدو ته احترام وکړي د انسان او اشــرف المخلوقاتو په توګه يو بل ته احترام وکړي.

د ښاري او اطر افي ژوند تفاوتونه:

معلومه خبره ده چې د ښار او اطراف ژوند زيات تفاوتونه لري. پر ېم چند د ښــاري او کليوال ژوند ټول اړخونه په ډېر عالي ډول انځور کړي دي. نوموړي دا منلې ده چــې د کلي خلک له زياتو ستونزو سره لاس او ګريوان وي، د پرمختګ لپاره يــې ډېــره لاره پاتې وي، محکوم وي او ان په دې فکر کې وي چې له لوړې مړه نه شــي، خــو د ښــار خلک تر کليوالو او اطرافيانو ښه ژوند لري او د دې ترڅنګ ورته د پرمختــګ زمينــه برابري وي، د ښار خلک کولی شی علم وکړي، فرهنګي فعاليتونه تر ســره کــړي او د نسبتاً اسانه او مسلکي ژوند له لارې خپله ډوډۍ وګټي.
نوموړي د کلي او د ښار د ژوند تر منځ تفاوتونه او نزاکتونه په خورا ښه او له هنر څخه په ډک انداز سره انځوروي او کوم تفاوت چې په علمي او فرهنګي لحاظ د دغــو دوه حوزو تر منځ په طبيعي ډول موجود وي، هغه ښيي.

پر ېم چند ته حيا او عزت ډېر ارزښت لري:

د حيا، شرم او عزت اهميت په ډېر ښه شان سره بيانوي. نوموړی په دې ښه پوهيږي چې انسانان په طبيعي ډول حياناک دي او دغه حيا د انسان مقام لوړوي او په انساني ټولنه کې يې د عزت سبب ګرځي. نوموړی خلکو ته پوهوي چې تل حيا وکړي او خپل عزت په هر ډول چې وي وساتي.
مثال: (لکه چې هوري رام بولا ته وايي: «زما ميرمن ستا په باره کې ډېر ښه نظر لــري. هغه وايی چې دې داسې حياناک سړي ډېر کم ليدلي دي چې له هغې ســره د خبــرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او يو ځل هم سر نه راپورته کوي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاينې بولا ډېر اوچت کړ او ويې ويل: «يو شريف سړی تل ښځو ته د خپلو لوڼو په شان ګوري. هغه نارينه چې ښځو ته په شهواني سترګو ګوري د وژل کېدو لايق دي.»)

د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه:

پر بېم چند د کورنۍ د غړو تر منځ نزاکتونه په دومره عالي ډول بيان کړي، چې په لوستو سره يې لوستونکی ځان په همغې فضا کې احساسوي او فکر کوي چې هر څه د ده په مخ کې روان دي، لکه چې د هوري له خوا د غوا اخيستلو د ده ورونو(هيرا او سوبا) باندې بد لګيدلي وو او دوی فکر کړی و چې هوري په شريک کور کې له دوی څخه پيسې پټې کړي دي او په بيلتون کې يې ورباندې غوا اخيستې ده.

کله چې هوري غوا واخيسته ټول کليوال يې ليدو ته راغلل، خو هيرا او سوبا مخ ور وانه راړوه، د هوري رام ښځې دهنيا د دوی د دغه کار په اړه وايي: («زر کرته مې درته ويلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلی راغی، دوی نه! آيا دوی ډېر لرې ژوند کوي؟ آيا پښې يې په نکريزو سرې دي؟»

بل وخت هيرا د کينې له وجې د هوري غوا ته کوم څه ورکوي او غوا مري، دهنيا چې کله پوه شي چې هيرا غوا وژلې داسې وايي: («نه، نه، دا واقعيت نه لري. هيرا پوچ خولی دی، خو سپک او ټيټ سړی نه دی.»

هوري «ما په خپلو سترګو وليد ستا پر سر زه قسم خورم.»

«تا هغه وليد، رښتيا وايې؟ څه وخت؟»

«کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې ليد چې دی غوا ته نږدې ولاړ و. هغه وويل چې راغلی و څو لږ اور زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې سره وکړې او چلم مو يو ځای وڅکه. زه داسې ګومان کوم کله چې زه د سوبا کره وم ده غوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووينې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.»)

کورنۍ اړيکې:

د کورنۍ، منشي پر بېم چند د ورونو، مېړه او ښځې، والدينو او اولادونو او خونيدو او ورونو او نورو غړو تر منځ اړيکې ډېرې ښې درک کړي او پوه دی چې د کورنۍ غړي څومره د يو بل خيال ساتي او څومره د يو بل لپاره مضر تماميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(بولا چې هوري ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سـوانده یې وویل: «دې بیلتون ارومرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لـوی کړل.»

هوري په نیولي غږ وویل: « وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بیلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شـول او بیلتـون ټول په ډېر یو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی.»

په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه:

د پربم چند د غوايي خیرات د ښځو د موجودیت په اړه فلسـفي بحثونـه او دا چـې ښځه کولی شي په ټولنه کې فعاله ونډه ولري یا ونه لري، مخـالفین او مـوافقین یـې ښودلې او دا یې ثباته کړې ده، چې په ټولنه کې د ښځو د کار او فعالیت پـر وړانـدې سختې ستونزې شته او ډېر داسې کسان پیدا کیږي چې په ټولنه کې د ښـځو پـراخ حضور نه شي زغملی.

پربم چند په د غوايي خیرات کې د ښځو له حقونو څخه کلکه دفاع کړې او د ټـولنې دغه قشر یې د ټولنې د پرمختګ لپاره مهم بللی، نوموړی په دې باور دی چـې بایـد ښځو ته په ټولنه کې پوره ونډه ورکړل شي، څو له نارینه وو سره یوځای اوږه په اوږه کار وکړي او ټولنه پرمختګ خوا ته رهنمایي کړي.

کوم رول چې پربم چند په ټولنه کې ښځو ته ورکړی، تر اوسه هم په ډېرو ټولنو کـې نه دی ورکړل شوی. لا هم ښځې د خپلو حقونو د لاسته راوړلو په خاطر مبارزه کوي او له نارینه وو څخه خپل حقوق غواړي.

پربم چند د ښځو له هغو حقونو څخه چې په غربي نړۍ کې ورته ورکول شوي، ناراضه دی او په خورا عالي هنر سره یې دا ثابته کړې ده چې په لویدیځه نړۍ کې له ښـځې څخه د وسیلې په توګه ګټه اخیستل کیږي، چې دا د ښځې ارزښت او مقام تـه ضـرر رسوي. خو کوم حقونه چې دغه قشر ته په ختیځو ټولنو کې ورکړل شوي، دا هم کافي نه بولي او ټینګار کوي چې باید ښځو ته په ټولنه کې د تحصیل او کار زمینـه برابـره شي، څو ټولنه په مناسب ډول پرمختګ وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د پرېم چند په د غوايي خيرات کې تر ډېره مرد ســالارانه او پدرســالارانه فضا جاري ده، خو د دې تر څنګ يې د ښځو رول ته هم ډېر اهميت ورکړی .
مثال: (فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: «مــوږ د رای ورکولــو حق غواړو. د نارينه سره برابر !»
د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شوه: «هو. موږ د رای حق غواړو!» اون کارناتهــ ودريد او په لوړ اواز يې نــارې کــړې: «مــړه دې وي د ښــځو د نهضــت دښمنان!»
مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: « نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وينا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.»
مهتا وويل: «د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو ســراب دی. ټګــي او چلبــازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبــولی. ځکــه چــې ستاســو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ موږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تــر ټولــو انساني موجودات يو. زموږ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې موږ نــری تــه راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شــي. تاســو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته ننډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کيږي او وينې يې زبېښل کيږي؟»
ميرزا نارې کړې: «دا د نارينه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کــې يــې د بلــوا او راپاريدنې روحيه خلق کړې ده.»
مهتا ځواب ورکړ: «زه موافق يم. نارينه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتی نــه کار اخيستی دی. موږ بايد خپله بې عدالتي له منځه يوسو نه دا چې کوچنی د حمــام له اوبو سره يوځای ايسته وغورځوو.»
مالتي وويل: «ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخيستو سره وکولی شي د نارينه وو مخه ونيسي څو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا ځواب ورکړ: « په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس تـه راغلي دي. او تاسو همدا اوس د دې حقونو څښتنان یاست. د رای ورکولـو حقـوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپـل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او نندارې یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوسـي څـو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خونـد واخلـي، خـو جسـماني خوشـحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځئ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خـو پـه پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافتـه ښـځې پـه غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم نندارې ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپـاره د دوی لوالتیـا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.»

مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ:« دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینـه وو لـه خـوا تنظیم شوې ده، هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غـوایي چـې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حملـه پـرې وکـړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالۍ شوې ده. هلته ښځې انځور شوې نانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیـدو پیـل کـړی، څـو د تـوبې او فداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښـځې پـه خـاص ډول ډېـر ژر پـه دې ناروغتیا اخته کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپل ځانونه په بې مناسبه پتنګانو بدلوي.»

ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: « موږ د نارینه وو سلا مشورې نـه غـواړو. کـه نارینه غواړي آزاد و اوسي، موږ هم غواړو. زموږ نجونې نور نه غواړي واده ته حرفـوي بنه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!»

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنې ناستې وې ډېر لاسونه پړکیدل.)

د خرافاتو پر ضد مبارزه:

په د غوايي خيرات نومي ناول کې تر ډېره د ټولنې په ناوړه دود، دستور او خرافاتو باندې تمرکز شوی. په دې ناول کې د کلي محافظه کار او د پرمختګ ضد کسان هم انځور شوي چې رواج ورته تر هر څه مهم وي، چې د دغه اهمیت له امله ډېرې غلطۍ پر ېکړې هم کيږي.

مثال: د ګوبار له اشتباه وروسته، جونيا چې بارداره هم وي، د ګوبار دوی کور ته راځي او هلته ورته د هوري او دهنيا له خوا د خواخوږۍ او بشر دوستۍ په وجهه پناه ورکول کيږي، خو دغه کار د جونيا د کورنۍ او نورو کليوالو له خوا غندل کيږي او لـه هـوري رام څخه په کلکه غوښتل کيږي، چې جونيا له کوره بهر کړي، خو هوري او دهنيا دغه کار ته په هيڅ قيمت نه حاضريږي، نو هماغه وي چې د کلـي خلـک دوی پـر ضـد راټوليږي او دوی په نغدي او غير نغدي ډول جريمه کوي، څو خپل رواج تر سره کړي: (نوکي رام د رای ناظر يو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکړ چې دا کار د ده پرستيژ تـه سـپکاوی ګڼل کيږي. هغه شاوخواته وکتل او ويې ويل: «رای ته د تک لپاره هيڅ اړتيا نه شـته. زه له دې سړي سره پوهيږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جريمه ولګـوو. دی به خپله دا کلی پرېږدي. په عين حال کې به زه د هغه د زمکې د قبضـه کولـو لپـاره اسناد جوړ کړم.»

ښايي دا موضوع يو څو ورځې ځنډيدلي وای، خو د جونيا کره په هغه شـپه يـو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه يې جوړه کړه. په جرګـه کې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنيا هم را احضار شـول. د جرګـې پر ېکـړه اعلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جريمه او دېرش مونده غله ورکړي.)

د ماشومانو تربيې ته توجه او شخصيت ته احترام:

پر ېم چند د ماشومانو معصوميت ته احترام کوي، دوی د ټولنې تر ټولو معصوم قشـر بولي او د کورنۍ مشرانو ته توصيه کوي چې له ماشومانو سره مينه وکړي، د دوی تـر

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځ توپير قايل نه شي او ټولو ته يو شان مينه ورکړي، دروغ ورته ونه وايي او د کومو مسايلو په اړه چې ماشومان پوښتنه کوي، هغه ورته په سمه توګه توضيح کړي. دغه برخه يې د آدابو او د ماشومانو د شخصيت جوړونې لپاره ښه بيغام لري: (په دې وخت کې روپا خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ويې ويل: «کاکا، سونا تل ما ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه يوازې سپين زر. زه غواړم خپل نوم بدل کړم.»
هوري ځان په قار وښوده او ويې ويل: «سونا ولې دې خپله خور ځوروې؟ سره زر يوازې د نمايش لپاره وي. خو سپين زر زموږ په کار دي. که چيرې سپين زر نه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووايه؟»
سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: «بې له سرو زرو نه موږ پيزوان، غاړه کۍ او بنګړي جوړولی شو؟»
ګوبار، روپا ولمسوله: «سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپين د لمر په شان روښانه دی.»
سونا چې له خپل دريځ نه وانه وښته ويې ويل: «خو ناوې تل يو ژيړ ساري اغوندي. آيا د دوی کله هغې ته سپين ور اغوندي؟ »
روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر يې وخوځيد. ويې ويل: «سره زر د بډايانو لپاره دي او سپين زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې خورو او بډايان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وايو او غنمو ته نوکر. زموږ لپاره، سپين زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر يې نوکر.»

منشي پريم چند په مينه کلک باور لري:

پريم چند مينه پيژني، بلکې په مينه عقيده لري او هر انسان ته په خپل لوړ هنر سره مينه ور زده کوي او ورته وايي چې په ژوند کې مينه وکړي، خو بايد هر څه په چوکاټ او د ټولنې له نزاکتونو سره په تمامه معنا برابر وي، يعنې داسې مينه ونه کړي چې د شرم سبب يې ورګرځي.
دی په يوه برخه کې د ګوبار او جونيا د مينې چې د يوې اشتباه له امله د دواړو ژوند تريخيږي، ګوبار کلی پريږدي او تښتي، خو جونيا د ګوبار دوی په کور کې له يو عالم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملامتیو سره مل ژوند کوي، ځکه نور ورته په خپله ټولنه کې د افتخار ژوند کولو لپاره هیڅ ځای نه و او نه هم چا ورته اهمیت ورکاوه.
مثال: (دهنیا پر نمجنو ونبو کنبیناستله. هغې وویل: «ګوبار زمونږ نوم پر زمکه وهلـی. له هغه څه چې ډاریدم، لکه چې په واقعیت بدل شوي دي.»
هوري: « څه پېښه شوې ده؟ آیا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟»
« ښه به دا وي چې له هغې کوډګرې نه وپوښتې!»
«کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې یې؟ ولې معما وایې؟»
«جونیا، هو څوک؟»
«جونیا دلته ده؟ د پنځو میاشتو کوچنی یې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.»)
په ورته وخت کې دورغجنې، کاذبې او یوازې په شهوت ولاړه مینه غندي او د دغـې مینې کوونکي په خپل هنر سره ملامتوي: (جونیا: ګوباره، داتادین (پنـډت) وړانـدې راته ویې ویل: « زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تېښتې، ښایست دې زمـا زړه وړی خو نن ته زما یې. جونیا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مین لږ څه مهربانه شـې، ستا به هیڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي باندې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «ما تا ته دومره زیاته ښکلا درکړې وه او تـا آن په مهربانۍ سره هم یوه برهمن ته ونه کتل.» وغړېږه، زه یو برهمن یم، ستا یوې خبرې ته تږی. زه هره ورځ پیسې صدقه او د غوایي خیرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوایي خیرات او صدقه ده چې زه یې نن در نه غواړم. »
خو داتادین د جونیا له خوا په لوښي باندې په سر ویشتل کیـږي او سـبا تـه یـې د میرمنې په وړاندې ورته جونیا وایي: « پنډت جي، د پرون په باره کې دې ښـځې تـه ووایم؟ »
خو پنډیټ سر پر زمکه مښوده، وزګروید: « زما عزت ستا په لاس کې دی. که چیـرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي.»

په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول:

پرېم چند په ټولنه کې د ښځې او نارینه رولونه هم په ډېر ښه شان سره بیان کړي او دا یې هم ښودلي چې ښځه د دریمې نړۍ په هیوادونو کـې د دوهـم درجـه انسـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیثیت لري. په دغو ټولنو کې ښځې د نارینه تر امر لاندې وي او آن زموږ د ټولنې په شمول په یو شمیر ټولنو کې ښځې تر بیلابیلو فشارونو لاندې وي، لکه یو ځای کې چې هوري خپله ښځه وهي دبوي: (هوري ورته ګواښ وکړ: «دهنیا، تا ته اخطار در کوم که چیرې ... .»

دهنیا چې له قار او غضب نه خوټیده، په خپلو خبرو یې ټینګار وکړ: «څو چې دی بندیخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه باید درې کاله تیرې میده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بندیخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککری خاوند باید زیارت ته لاړ شي څو د خپلو ګناهونو جبیره وکړي.»

سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پیل وکړ او هر کـَرَت بـه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ویلو خپل غچ اخیسته. نجونو د خپل پلار په پښو کې ځان ور نښولی و او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کـَرَت بـه چې دهنیا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ویل، هوري به ګوبار پورې واهه او څو نور ګوزارونه به یې پرې ور حواله کړل.)

پریم چند په دې باور دی چې د ټولنې محکومې ښځې هم کولی شي پرمختګ وکړي. مثال: (د برېښ مسوول مدیر وویل: «هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مو شوای ښځې په اسانۍ سره تېر باسو.»)

پریم چند افغان داسې انځوروي:

پریم چند د افغانانو ژوند هم انځوروي، یو افغان چې وسله لري او پـه ناڅاپي ډول د هندوستانیانو په منځ کې راپیدا کیږي. یو بدمعاش او زړو ویـونکی. د پـریم چنـد د غوایي خیرات له دغې برخې څخه داسې ښکاري چې د هنـد خلـک افغانـان د زور ګویانو او ټوپک خوښوونکو په توګه پیژني.

که څه هم افغانانو د تاریخ په اوږدو کې په هند کې پاچاهۍ کړې او د هند د تمدن یوه زیاته برخه د افغان شاهانو سره اړیکه نیسي، خو دا چې ولې نوموړی افغانان د ټوپک خوښوونکي او ټوپکمار په توګه انځوروي، ممکن په دغـه هیـواد کـې د افغانـانو لـه تاریخي جنګونو څخه یې الهام اخیستی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ېم چند افغان داسې انځور کړی دی: (دوی د دوسيهرا محفل ته د تلو لپاره تيار وو چې يو افغان ناڅاپه کوټې ته راننووت. ده چې لوړه ونه، پراخه سينه، اوږده بر ېتونه او سرې سترګې درلودې، پراخه کميس او پرتوګ يې اغوستي وو. د هغه ســرو زرو پــه رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې کتار وزمه له ورايه پر ېښيده، ټوپک به يې پر اوږو پروت و او توره يې په خوا کې ځوړنده وه. هغه لکه تالنده او بر ېښنا وغوړ يده.

افغان وويل: « خوځيږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چيرته دی؟»

رای وړاندې راغی: « څه خبره ده؟»

افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: « خبره؟ ستاسو له سړو نه يوه زمــا لــه ملګري نه چې د يو کور خوا ته روان و زر روپۍ لوټ کړې دي. »

ټول محفل بې سده، ګنګس او ګيچ شو. د پيغلې مالتي کړتې او پړتې ويــل لــه يــاده وواته، د ښاغلي کهنه پښې ولړزيدې.

رای وويل: «موږ غله نه يو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي يو. زه د اسامبلې غړی يم. دا ميرمن چې دلته وينې يوه ډاکتره ده، له لکنهو نــه راغلــې. مــوږ پــه دې موضوع هيڅ خبر نه يو. ښه به دا وي چې پوليس ته راپور ور کړې.»

خان خپله پونده پر زمکه ووهله :« د چرګ او د غوايي کيسې مه راته کــوه. زه کــولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدايه له هيچا نه ډاريــږم. ماته مې پيسې راکړه. زه د چتياتو زغم نه لرم.»

حالات په خرابيدوو، هيڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. ميرزا وويل: «ما بايد خپله تومانچه له ځان سره راوړې وای.»

خان نارې کړې: «تاسو ته اخطار در کوم پيسې راکړئ، که نه دا ټول کلی به لوټ کړم څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودريږي؟»

رای نارې کړې: «هوري پوليس، پوليس!»

خان يو وارې هوري ته ټوپک ونيو: «ونه خوځيږې خوګه، کنه مړ کوم دې.»))

له بده مرغه چې افغانان تر اوسه هم په جګړه کې ښکيل دي، خو لــه نيکــه مرغــه د افغانستان او هندوستان خلک په بيلابيلو برخو کې ټينګې اړيکې لري او دغه اړيکې په صداقت ولاړې دي، لکه د مهاتما ګاندي او خان عبدالغفار خان باچاخان تــر مــنځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوستانه او صميمي فضا وه، دواړه د عدم تشدد د فلسفې سرلاري دي او افغانان وياړي چې له هند سره د خان عبدالغفار خان په وخت کې جوړو شويو اړيکو ته ادامه ورکوي.

بشر دوستي:

د غوايي خيرات تر ټولو زياته برخه بشر او بشر دوستۍ ته وقف شوې ده، په حقيقت کې د ټول ناول اصلي برخه د انسان او بشر د خير لپاره نصيحت دی او ظالمانو ته توصيه کوي چې پر مظلومانو ظلم ونه کړي، خانانو ته وايي چې له غريبانو سره مرسته وکړي، لويانو او والدينو ته پر کشرانو او ماشومانو د شفقت لارښوونه کوي. پوهو او د درک خاوندانو باندې لازم بولي چې له ناپوهو کسانو سره ځانونه برابر نه کړي، د چارواکو ته ورښايي چې له خپل واک نه غلطه ګټه پورته نه کړي.

لکه چې په ښکار پسې وتلي مالتي او هيرا سره يوه ښځه مرسته کوي: (مهتا کښيناست او د هغې (مالتي) سر يې په خپلو لاسونو کې کلک ونيو. په ماهرانه ډول يې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه يې په اوړو خيشته وو او سترګې يې له دوده سوځيدې، راغله مالتي ته يې وکتل او ويې پوښتل: «په دې څه شوي؟»

هيرا «سر يې ډېر خوږيږي.»

«نيم سر يې که ټول؟»

«هغه وايي چې نيم سر.»

«ښۍ خوا که کيڼه؟»

« کيڼه خوا.»

«زه به څه شی راوړم.»

مهتا هغه وليدله چې غونډۍ ته پورته شوه. د يوې نانځکې په شان ښکاريده. مالتي سترګې پورته کړې. «دا چاينکه چېرته لاړه؟»

«هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.»

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، يو بوټی يې په لاس کې نيولی و. ويې ويل: «ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چيرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تياره ده. اوس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چپاتي پاخه کړم. میرمن کولی شي شیدې راواخلي. مازیګر چې هوا لــږه ســړه شــي لاړشي.»)

د طبي بوټو د درملنې رازونه راښيي:

په پورته بحث کې د بشري تجربې حقیقت هم جوتیږي، بشر د تاریخ په اوږد کې تــر نن پورې له بوټو څخه د درملو لپاره ګټه پورته کړې ده. طب او درمل پوهنه تر زیاتې اندازې په بوټو باندې تجربې کوي او له هغه څخه د انسانانو لپاره درمل جوړوي.

بل ځای داسې راغلي:(یو کلیوال په لاره تیریده، یوه ټوکری یې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ویې پوښتل: « په ټوکری کې دې څه شی دي؟ »

کلیوال اریان پاتې شو. په خواره ژبه یې وویل: « باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټو څو پاڼې او ریښې دي، بازار ته یې د خرڅلاو لپاره وړم.»

کلیوال هغه ته خپل(درملو دکان) محتویات ور وښودل. عادي بوټي وو چـــې کلیـــوال یې په عطارانو باندې په ډېره ټیټه بیه خرڅوي، هغه یوه ریښه راواخیسته او ویې ویل: «مُسکن دی. دومره ګټه لري چې یو خوراک یې تبه، د زړه ټکــان، ټــوخی او بواســیر تداوي کوي او دا هم اغیزمنه ده، د بواسیر او د نس د بادو لپاره ... .»

رای ترې نه پوښتنه وکړه :«دا څځلې څه کوې؟»

کهنه په موسکا شو: « زه به یې په سرو زرو بدلې کړم. زه کیمیاګر هم یم.»

« دکیمیاګری نوی راز په څه کې دی؟»)

ښکار:

په د غوایي خیرات کې یوه برخه ښکار ته هم ځانګړې شوې ده، څو نږدې دوستان د ساعتیری لپاره له ښاره بهر یوې درې ته د ښکار لپاره ځي. په دغه برخـــه کـــې هغـــه انډیوالان چې یو بل ته زیات نږدې دي، ځي او ښکار کوي. د دوی موخه یوازې ښکار نه وي، بلکې د دوستانو تر منځ د صمیمي فضا پیاوړي کول او د هوا بدلول دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره د بیــان آزادي حیــاتي بولي:

پریم چند د یوه ریالیست لیکوال په توګه د بیان په آزادۍ کلک باور لــري او وایــي چې رسنۍ او د بیان ازادي کولی شي ټولنه په سم لوري ته بوزي.

پریم چند په دې عقیده دی چې که چیرته په یوه ټولنه کــې د مطبوعــاتو آزادۍ تــه احترام وشي، نو ډېرو ستونزو ته به رسیده ګي وشي، د خلکو ستونزې به د مسوولینو غوږنو ته ورسول شي او چارواکو ته به له خپل واک څخه د ناوړه ګټه اخیستو زمینــه برابره نه شي.

د فساد غندنه:

پریم چند د ټولنې د یوه رهنما په توګه فساد که په هر ډول او هره کچه وي، غندي او دغه پدیده د ټولنې لپاره تباه کوونکې ګڼي، نوموړی په خپل عالي هنر سره خلــک د فساد پر ضد هڅوي او په یوه صف کې یې دروي، څو له خپلې ټولنې څخه دغه نــاوړه او زشته پدیده ورکه کړي.

نه یوازې هندیان، بلکې نور ملتونه هم کولی شي د پریم چند له آثارو څخه د خپلــې ټولنې د اصلاح لپاره ګټه پورته کړي.

د ورزش او ورزشکار ستاینه:

لکه څنګه چې ټولو ته جوته ده چې ورزش د انسانانو روغتیا ته ګټه لري او دوامــدار ورزش کول د دې سبب کیږي چې انسان په ټولنه کې لــه هــر ډول بــدبختیو څخــه وژغورل شي. پریم چند هم په خپل د غوایي خیرات کې انسانان ورزش ته رابولي، څو یوه روغه انساني ټولنه جوړه شي.

(میرزا او مهتا خپل کالي سره وایستل او میدان ته سره ووتل. هــر یــو د مســابقې د لیکې خوا ته ودریدل. ننداره چیانو پر دې بې مهارته او بې خونده نندارې باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پیسو باندې شرطونه وهل. یوه به ویل: « زاړه بابا ته ګوره څنګه په نخرو راځي! »

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ویل: «او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه باید د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښايي دوی په ژوند کې دومره غوړي خوړلي وي لکه چې مورږ اوبه څښلي دي!»

د مهتا ټیم بد حال درلود. له نیمایي نه زیات د هغه لوبغاړي مړي شوي وو. مهتا هیڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

میرزا د لوبې په هر اړخ پوهیده. مالتي په عصبانیت سره رای ته وویل: « مهتا ښه لوبه نه کوي.»

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځای نه راپورته شوه: « زه پوهیږم چې میرزا یو پیاوړی لوبغاړی دی.»

کهنه وویل: « ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کړ. هغه له خپل ځان نه احمق جوړوي.»

مالتي وویل: «په دې کې څه حماقت دی؟ اخر یوه لوبه ده.» یو څو شیبې غلې شوه، بیا یې وویل: « آیا په دې لوبه کې د تفریح وخت نه شته؟»

کهنه وویل: «چارت ته ګوره! له میرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چې دا به هم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.»

مالتي بیا وویل:« آیا دوی تفریح نه لري؟»

کهنه وځوروله:« لوبه ژر پای ته رسیږي. دخندا وړ هغه وخت ده چې میرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.»

مالتي د بدخویۍ له مخې وویل: «تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نه پوښتنه وکړه. آیا هاف ټایم شته؟ »

هغه ځواب ورکړ: « نه، زه فکر نه کوم.»

هغې وویل: «د مهتا په ټیم کې چې په وروستیو پښو ولاړ و یوازې شل کسه ژوندي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هیجانات زیات شول. نندارچیانو د لوبې اخرینۍ نتیجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او یو څو شیبې وروسته مهتا یوازینی ژوندی پاتې و. د ټیم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګیر کړي او بیرته خپلې لیکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دى ګير کړي، هغوى مړه کيږي او که چيري روغ رمټ خپلـې خـوا تـه راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټيم لوبغاړي بيرته ژوندي شميرل کيږي.»
د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډېر هيجاني شوي وو، خو د دښمن ليکې هماغسې ټينګې ولاړې وې او له هغو نه تېريدل اسانه کار نه و. دا هيله چې ښايي د خپل ټيم يو څو کسه بيا ژوندي کړي نه وه پـاتې. ميرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونيو. مهتا په نا اميدۍ سره ورغښت او ميـرزا يـې د لوبې ليکې ته راکش کړ. په عين حال کې د ميرزا د ټيم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه يې په بېړه ونيو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځيدل و. بيا يـې خوشـې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي ليکه ماته کړي. که چيـرې ده دغـې ليکـې تـه ځـان رسولی وای، د خپل ټيم پنځوس کسه يې بيا را ژوندي کول. خو دی يو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. ميرزا يې پر شا ناست و. مالتي په خواشينۍ سره هغوی تـه ورغلـه او ويې ويل: « ميرزا خورشيد، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.»
ميرزا د مهتا اورميږ ټينګ کړ او ويې ويل: «زه به يې تر هغو پورې پرې نـه ږدم، څـو چې دی ووايي، لوبه يې بايللې ده. دی ولې نه وايي چې ما بايللې ده؟»
مالتي چې نږدې راغله ويې ويل: «دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خـو نـه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟»
ميرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ويې ويل: «زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغـه ته ووايه چې ووايي ما بايلوده، بيا به يې خوشې کړم.»
مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خـلاص کـړي. ميـرزا د هغـه اورميږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې ميرزا کش کړي.
هغې وويل: «دا لوبه نه ده وحشت دی.»
ناڅاپه تا به ويل چې کومه معجزه وشوه ميرزا پراخ پر زمکه راولويد او مهتا د ليوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. ننداره چيانو خپلـې خـولۍ هـوا تـه پورتـه واچولې. هيڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.
ميرزا، مهتا راپورته کړ او دا بريالی قهرمان يې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په روشنفکرۍ باور درلودل:

په ټولنه کې د نورو اقشارو تر څنګ روڼ اندي هم شته، خو دغه قشر ډېر کــم دی او که چیرته ټولنه کې روڼ اندي زیات شي له هر ډول ستونزوڅخه په اســانۍ ژغــورل کیدای شي.

اروابښاد شمس الدین مجروح روڼ اندي داسې راپیژني: ((د روشنفکر اصطلاح نن په شرق او غرب کې ډېره معمول ده. خو آیا د دې اصطلاح په توضیح او تعریف چا فکــر کړی؟ غواړم دا اصطلاح لنډه توضیح کړم.

روشنفکران په سیاسي او علمي مسایلو کې له چا څخه په پټو سترګو تقلید نه کوي. روشنفکر ټولنیز تعاملات او خرافات په منتقدانه نظر ګوري، پر هغو بحث کوي، یا یې ردوي او یا یې د اصلاح لپاره هڅه کوي.

روشنفکر استدلال او منطق ته زیات اهمیت ورکوي او خپل احساســات کنټرولــوي، ډېرلږ احساساتي او عصباني کیږي . عجولانه قضاوت او نتیجه ګیري نه کوي. د نــورو په انتقاد نه خفه کیږي، د فرد لیاقت او صلاحیت ته زیاته اهمیت ورکوي او پلرنی نوم او نښان نه مني. مذهبي، قومي، نژادي، ژبني او نور تعصبات غندي او د بیان او فکر په آزادۍ باندې عقیده لري، د نورو د فکر او نظر آزادۍ ته احترام لري، د ازادۍ غوښتنه خپله ایډیولوژي بولي او له متعصبو دولتونو سره مبارزه کوي.(۹ : ۲۷۷ ـ ۲۷۹)

د پربم چند په د غوايي خیرات ناول کې هم په روشنفکرۍ باندې باور لیدل کیږي او د ټولنې ټولو وګړو ته په یو ډول پوهوي چې هر ډول تعصبات لرې پرېږدي او د ټولنې د اصلاح او امن لپاره رشنفکرانه سلوک خپل کړي.

زده کړو ته اهمیت ورکول:

(کاول درې لونې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کړه وکــړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښايي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلســتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولــو د تــوان لــه لاســه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشيت او کاروبار سره هم خـداى پامـاني وکـړه. دعايداتو اندول يې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و.
نتيجه دا شوه چې دوى په دې څو وروستيو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولـه يـانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په مياشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عايد سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ېښـيده. خو دى په يو ډول سره د هغې د دوو خونيدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.
شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خويندې يې په چمن کې ناسـتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځاى ځاى واښه دومـره وچ شوي وو چې خاوره ورڅخه را پورته کيده. مالتي وويل: « آيا باغوان د چمن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟»
دوهمې خور ساروج وويل: «هغه ټول وخت ويده وي. هغه تيار دى چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې بايد کړي يې وي شل دليله درته ووايي.»
ساروج په اجتماعي علومو کې د ليسانس زده کړه کوله. هغه د لـوړ قامـت خاونـده، ډنګره او نرۍ او په طبيعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه. ډاکټرانو ورته ويلي وو چې زيات فکر ونه کړي او غرنيو سيمو ته لاړه شي، خو کورنۍ يې دومره پيسې نه درلودې چې دا هلته ولېږي.)

مفيد او ملي سياست کول:

پريم چند سياست د ټولنې د خلکو د ژوند مهمه برخه بولي او دا راپوهوي چـې کـه چيرې يوه ټولنه پياوړي او واقعي خدمتګار سياستمداران ولـري، نـو کـولى شـي د پرمختګ لپاره چټک ګامونه پورته کړي او دغه ډول سياسي قشر ټولنـه لـه سـترو بحرانونو ژغوري.
دا سمه ده چې په يوه ټولنه کې ډېر کسان دي چې ځانونه سياستوال بولي، خو واقعي سياستمدار هغه دى چې د ملي سياست په چوکات کې د يوې ټـولنې د ټولـو وګـړو لپاره کار وکړي نه د قومي، سمتي، مذهبي او ژبنيو تعصباتو په اساس، ځکه دغه ډول سياست کول ټولنه د نيکمرغۍ پر ځاى بدبختيو په لور بيايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم څپرکی

ژباړه او اهمیت یې

تر جمه یا ژباړه په لغت کې: ترجمه د عربي ژبې مصدر کلمه ده چې د تفسیر له یـوې ژبې څخه بلې ژبې ته د یو مطلب د انتقالولو، د چا سیرت، اخلاقو او نسب د ذکر کولو په معنا ده.
ژباړه په لغت کې اړولو ته وایي، یعنې له یوې ژپې نه بلې ژبې ته د ویناوو او مفـاهیمو اړولو ته ژباړه وایي. هغه څوک چې ژباړه کوي ورته ژباړونکی ویل کیږي.
ژباړه په اصطلاح کې: ژباړه په اصطلاح کې د مبدا د ژبې لغاتو او مفاهیمو ته د مقصـد په ژبه کې د دقیقو او نږدې معادلو لغاتو او مفاهیمو پیدا کول او لټول دي، په دې شرط د ویونکي اصلي مطلب ته زیان ونه رسیږي او د هغه علم په کې حفظ وي.
د ژباړې اهمیت: نن هغه وخت نه دی چې زموږ نیکونو او غور نیکونـو پـه کـې ژونـد درلود.نن د کمپیوټر او انټرنټ دور دی، د عصري او موډرنې ټکنالوجی عصر. نو ځکـه په کار ده چې د نړۍ له اوچت او چټک یون سره ځان غاړه غړۍ کړو او هڅه وکړو چې له دې یون نه په شا پاتې نه شو.
نننی نړۍ سره له دې چې پرمختللي او لویه ده، له دې ټولې لویۍ او پراخـوالي سـره سره د یوه واړه استوګنځي حیثیت لري. نن که د نړۍ په ختیځ او یا لویدیځ کې کومه څېړنه، اختراع او یا نوی کشف کیږي نو په څو شیبو کې له ټولې نړۍ سره شریکیږي، دا چې څنګه دومره په سرعت خپریږي او تر هر چا رسیږي همـدا پوښـتنه زمـوږ د لیکنې اصلي برخه ده چې پوهیدل یې پرته له ځنډه شونی بریښي دا ځکه چـې نـن هغه عصري ټکنالوجي زموږ ملګرتیا کوي، خو شرط یې دا دی چې مـوږ لـه خپلـې مورنۍ ژبې څخه پرته په بله کومه نړیواله ژبه هم پوه و اوسو او وکولی شو د هغې مبدا ژبې مفاهیم را واخلو او په خپله ژبه یې واړوو او د هیواد د ټول ولـس تـر غـوږه یـې ورسوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په نړۍ کې داسې څوک نه وي چې همدا د را اړولو فن یا مهارت یــې زده وي، نــو ناشونی بریښي چې همدا مډرنه ټکنالوجي هم زموږ په درد وخوري. له همدې ځایــه ده چې موږ په ژباړه او د ژباړې په اهمیت او ضرورت ښه پوهیدلی شو. هغه هیوادونــه چې په ذهني او فکري لحاظ وروسته پاتې دي او غواړي چې په عقیــدوي، فکــري او علمي لحاظ د هغو هیوادونو پیروي وکړي چې په دغو ساحو کې پرمختللــي دي. نــو وروسته لازمه ده چې لومړی د هغو په ژبه ځان پوه کړي او بیا په دې توګــه د هغــوی عقاید، افکار، خیالات، د علومو او فنونو په بیلابیلو برخــو کــې تجربــې، نظریــات او اختراع ګانې د خپلو خلکو لپاره په خپله ژبه راواړوي او ځان او ولس پرې پوه کــړي. که ژباړه او ژباړن نه وای د نورو قومونو او ملتونو له حالاتو څخه د خبریدو امکانات به نه وو، ځکه پرته له دې چې ژباړې ته مخه کړو بله لار نه لرو؛ نو ویلی شو چې په یــوه ټولنه کې د تجربه لرونکي ژباړونکي او ژباړل شویو آثارو مجودیت اړین دی.

د ادبي آثارو ژباړه:

د علومو لمن ډېره پراخه شوې ده او د نړۍ ټول علوم په بیلابیلو څانګو وېشل شوي، په دغو څانګو کې له ډېرې زمانې راپه دیخوا د ژباړې بهیر روان دی او د هر مســلک متخصصین په خپله برخه کې ژباړه کوي، په همدې ډول ادیبان او فرهنګیان هم پــه خپله برخه کې لګیا دي ژباړې کوي، زما په نظر تر ټولو ښکلې ژباړه ادبــي ژبــاړه ده، ځکه ژباړن کولی شي تر ټولو ښکلي او مناسب لغات د خپل ذوق مطابق وټاکي او پــه مقصد ژبه کې یې وکاروي په دې ډول ژباړه کې ژباړن د لفظي او معنوي ښایستونو په کارونه کې خلاص لاس لري، خو شرط دا چې د مبدا د ژبې محتوا او مفهــوم پــه کــې ورک نه کړي، ځکه په هر ډول ژباړه کې ژباړن د امانتدارۍ د اصل په رعایتولو مکلف دی، په ادبي ژباړه کې له همدې کبله له یوه متن څخه څو ډوله ژباړه تر لاسه کیــږي، دا ځکه چې هر ژباړونکی یې په خپل فکري طرز ژباړې او خپلې خپلې موخې ترې تر لاسه کوي او د کره کتونکو لپاره د کره کتنې لاره اواروي.

د شعر ژباړه: د شعر د ژباړې په اړه دوه نظره وړاندې شوي دي، د یوه نظــر پلویــان د شعر ژباړه نه مني او دا ناشونی کار بولي، خو د دوهم نظر پلویان بیا دا نــه منــي چــې ګواکې شعر نه ژباړل کیږي، دوی په دې عقیده دي چې شعر له وړاندې ژباړل شــوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړل کيږي او بيا به هم وژباړل شي او د دې ادعا د ثابتولو لپاره د بې شماره هغو کسانو نومونه او شعرونه بادوي چې له مبدا نه مقصد ژبې ته ژباړل شوي دي. حقيقت هم همدا دی چې شعر د ژباړې وړ دی.

د شعر ژباړونکی بايد پرته د مقصد د ژبې د تشبيهاتو په لطافت، د استعاراتو په رمز، د کنايو په روح او نور فنونو او همدا شان د ويونکي په ليکنه او ژبه ښه برلاسی وي او بيا په ډېر مهارت د هغه شعر خپلې ژبې ته واړوي. له بلې خوا دا ليکوال او مولف تر منځ همغږي، ګډ فکر، ګده عقيده هم د ژباړونکي په کار مثبته اغيزه ښندي او ژباړن هڅوي څو د مولف د مقصد په اړولو کې بريالی شي.

د شعر په ژباړه کې بايد لاندې ټکي په نظر کې ونيول شي:

۱. د شعر ژباړونکی بايد شاعر وي او شعر پيژندونکی ، د شعر خوښوونکي شعر نه شي ژباړلی.

۲. د شعر ژباړه د ښکلا او امانت د پارادوکس د حل لپاره يوه هڅه ده. دا کار يو عجيبه طبيعت لري، نه دې پريږدي چې له موضوع ووزې.

۳. د محتوا، قالب، جوړښت او مناسبه ژبه ټاکل د شعر په ژباړلو کې لوړه هڅه ده، خو انتظار مه لرئ چې په هماغه کچه چې د مبدا په ژبه کې ورته قالب محتوا، جوړښت او ژبه ټاکل شوې د مقصد په ژبه کې يې هم ورته ومومي. د بيلګې په توګه د يوه عروضي شعر ژباړه په عروضي بڼه کله کله خوږه او زړه راښکونکې نه وي او کله داسې هم پيښيږي چې يوه عبثه هڅه وبلل شي.

۴. د شعر ژباړونکی بايد د شعر د ژباړې په وخت کې له وړاندې ځان ته ژبنی قالب جوړ نه کړي، يوازې بايد د ښکلا امانت خيال وساتي، ځکه که موږ هڅه وکړو چې يو داسې شعر چې د مبدا ژبه يې رسمي او فصيح وي د مقصد په ژبه هم په رسمي او فصيح ژبه وژباړو نو ښه تر ښه او که يو داسې شعر چې په سيمه ييزه ژبه ليکل شوی وي او موږ وغواړو چې هغه ته رسمي ژبه وټاکو، نو عبث زيار دی او ښه پايله نه لري.

۵. په شعر کې کلمه يوازې د مانا د ښندلو دنده نه لري، بلکې د وينا طرز ته هم اعتبار وربخښي. دا چې شعر هنر دی او ماده يې لفظ، نو د هنر ماده هم موسيقي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو شعر په همدې اعتبار د کلام موسقي بللی شو. شاعر الفاظ د خپلې خوښې او سليقې په اساس سره را نغاړي، څو له دې ډول نظم او ترتيب څخه هغه زړه ښکونکی نغمه تر لاسه شي چې د شاعر په ذهن کې ده. نو شعر د الفاظو د ټاکنو او غوره کولو هنر دی له دوه بيلو اړخونو څخه يو معنوي اړخ او بل ظاهوري اړخ. ژباړن ته په کار ده چې همدې ټکی ته په پام د يوه شعر د ژباړلو په وخت کې د هغه شعر د الفاظو د معنوي معناوو د موندلو تر څنګ د الفاظو آهنګينې برخې ته هم پام واړوي او داسې الفاظ ورته وټاکي، څو د شعر د معنا تر څنګ د هغه آهنګ ته هم زيان ونه رسيږي.

د ښه ژباړن اوصاف:

لکه څنګه چې يو ښه ليکوال ځانته خپلې ځانګړې او اوصاف لري، يوه ښه ژباړونکی هم د يو شمير اوصافو لرونکی دی. تر هغه پورې چې د يوه ژباړن په وجود کې دا اوصاف نه وي او له دې پوهې نه برخمن نه وي ژباړه نه شي کولی، هغه اوصاف په لاندې توګه دي:

الف: په مورنۍ ژبه برلاسی: کله چې مورنۍ ژبه يادوو موخه مو يوازې هغه وېناوې نه دي چې مور يې د ورځنيو اړتياوو د رفع کولو لپاره له يو بل سره وايو يا هغه خبرې اترې نه دي چې مور يې پخپلو کورنيو او چاپيريال کې استعمالوو، ځکه عاميانه محاورې او لهجوي وېناوې هيڅکله په دې معنا نه دي چې مور پرې ادعا وکړو. د دې وېناوو په ويلو يا پوهيدول مور په مورنۍ ژبه برلاسي يو، بلکې هغه وخت مور دا ادعا کولی شو چې د هغې ژبې په ګرامري جوړښت، سبکي ځانګړنو او د ورځنيو اړتياوو د پوره کولو نه په لا ډيرو اصطلاحاتو، ترکيبونو، لغاتو، ادبي فنونو او د هماغه ژبې په ژبنيو جوړښتونو پوه وو. ژباړن بايد د مقصد په ژبه لاسبرى وي يعنې په هغه ژبه چې ژباړه ورباندې کوي.

ب : په بهرنۍ ژبه برلاسی: په بهرنۍ ژبه برلاسی هم د يوه ښه ژباړونکي له اوصافو څخه شميرل کيږي. يو ښه ژباړونکی بايد په يوه بهرنۍ ژبه ښه برلاسی وي. دا بر لاسی په دې معنا هم نه دی چې ژباړن يوازې د هغې ژبې په محاورې پوه وي، بلکې ژباړن بايد لکه څنګه چې د خپلې مورنۍ ژبې د بنسټيز او ګرامري جوړښت په پوهيدا مکلف دی، بايد په بهرنۍ ژبه هم ښه برلاسی وي، خو توپير په دې کې دی چې مورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژبه برلاسي او د مهارتونو يادول د ژوند په اوږدو کې کيداى شي. کوم څه چې په يوه بهرنۍ ژبه کې تر ډېره بريده ناشوني بريښي. له همدې امله ويلی شو چې ژباړن بايد د بهرنۍ ژبې د ښه پوهيدو تر څنګ د هغې ژبې د ويونکو په جغرافيا، تاريخ، ادابو او روسومو ښه پوه وي، څو د هغې ژبې د عباراتو، اصطلاحاتو، استعارو او تشبيهاتو په واقعي معنا او مفهوم پوه شي.

ج : د دوو ژبو تر منځ د ګرامري قواعدو د توپير پيژندنه: هر تمدن په هر وخت او هر محيط کې خپلې ځانګړتياوې لري چې د جملو او اصطلاحاتو او معينو لغاتو په قالبونو کې خپل توپيريز اړخونه ښکاره کوي. د بيلګې په توګه په ژباړه کې لفظاً د بلې ژبې د اصطلاح او لغت نه معنا اخيستل سم کار نه دی، ځکه چې لغات او اصطلاحات زياتره په جمله کې د موقعيت او حالت له مخې ځان ته بيله معنا ايجابوي او په بله ژبه کې ورځخه د محاورې له مخې هماغه معنا نه افاده کوي. مثلاً ټوکې ټکالې چې د لغاتو په مخصوصو معناو ولاړې دي چې کله کله په ډېره سختۍ او کله هم هيڅ نه ژباړل کيږي. همدا شان د دري (لب دريا) په پښتو کې د (سيند شوندې) وژباړو نو ډېره غلطه معنا به مو ورکړې وي.

دغه ډول توپيرونه د مورنۍ او بهرنۍ ژبې تر منځ د ګرامري جوړښت په نتيجه کې رامنځته کيداى شي. د کلمو ځايونه په جملو کې په مرکبو او ساده جملو کې، متلونو او تشبيهاتو کې ليدل کيږي. له دغو ټولو توپيرونو سره ژباړونکی د مطلب روح، کليات او د ليکونکي سبک ته ګوري او هڅه کوي مطلب داسې وژباړي چې اصالت يې له منځه لاړ نه شی او امانت داري هم په کې خوندي وي.

د ښې ژباړې اوصاف:

لکه څنګه چې د ژباړن لپاره ځانګړنې او اوصاف وضع شوي د ښې ژباړې لپاره هم اوصاف او ځانګړنې شته چې په لاندې ډول دي:

۱) د يوې ښې ژباړې صفت دا دی چې اصلي مطلب په کې ټول راشي، خو لوستونکی پرې د ژباړې ګومان ونه کړي، بلکې د خپلې ژبې مضمون ورته ښکاره شي.

۲) د ژباړې ژبه بايد ساده آسانه او روانه وي، داسې چې لوستونکی ترې پوره مطلب په اسانۍ سره واخيستلی شي، متن بايد له ابهام څخه پاک وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳) د ښې ژباړې يوه علمي ځانګړنه دا ده چې د معنا او محتوا له مخې له اصل سره سمه وي، په دې مفهوم چې د اصلي مضمون د مطلب کومه برخه له ژباړې پاتې نه شي او د ليکوال د علمي امانتدارۍ حق په کې په بشپړه توګه رعايت شي.
۴) د يوې ښې ژباړې تر ټولو مهمه ځانګړنه دا ده چې د ژبې له محاورې سره برابره وي. له محاورې څخه وتلې ژباړه د ادبپوهانو په نظر يو بې ارزښته مال ګڼل کيږي.
۵) د يوې ښې ژباړې لپاره بله ځانګړنه، د نثر ښکلا په نظر کې نيول دي، ژباړن بايد له کومې ژبې څخه چې ژباړه کوي هڅه وکړي چې د متن ښکلاييزه تومنه زيامنه نه شي.(۱۰ : ۲۲ــ ۳۰)

د پرېم چند د غوايي خيرات پښتو ژباړې:

که تاريخ ته وکتل شي نو مهاجرتونو، لويو سوبو او ورسره ژباړو د مدنيتونو په وده کې ډېر لوی لاس لرلی او دليل يې هم له دې لارو د مدنيتونو تر منځ د تجربو، افکارو او پوهنو راکړه ورکړه ده. له جبل الطارق څخه تر اندونيزيا پورې د مسلمانانو د سوبو په پايله کې د عباسيانو د لوی اسلامي مدنيت رامنځته کيدل او يا د امريکا د لويې وچې موندل او تر پراخو مهاجرتونو وروسته هلته د يو پرمختللي مدنيت رامنځته کيدل د غوره بيلګو په توګه وړاندې کولی شو.

د مهاجرتونو او سوبو تر څنګ ژباړې هم د مدنيتونو، فرهنګونو او ژبو په وده کې ډېره ونډه درلودلې ده. مهاجرتونو او سوبو د ژباړو لپاره لار اواره کړې ده. له ډېرې پخوا زمانې راهيسې د مدنيتونو په وده کې ژباړې خپل اهم رول تر سره کړی دی. يونان، روم، هند، عرب او نورو ولسونو کې ژباړې خپل برخه درلودلې ده. ژباړې د مدنيتونو او ولسونو په نږدې کولو کې ستره مرسته کړې ده، په حقيقت کې ولسونه د ژباړې له طريقه د نورو خلکو له فرهنګ سره اشنايي پيدا کړې. که چيرې موږ د پښتو ادبياتو په تاريخ کې د نورو ژبو له ادبياتو سره د پښتو ادبياتو د ارتباط د څرک ايستلو کوښښ وکړو، نو دا څرک په دريمه هجري پيړۍ کې ايستلی شو.

د دريمې هجري پيړۍ په ترڅ کې د بُست د سروان سيمې يو افغان اوبومحمدهاشم ابن الزيد الرسرواني د خپل استاد ابن خلاد يو عربي شعر په پښتو نظم ترجمه کړی دی.(۱۱ : ۴۲) تر ده وروسته هم ژباړې تر سره شوي دي، چې د ژبې، ادب او فرهنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غنا کې يې ستره ونډه لوبولې ده، خو که په پښتو ژبه کې د ناولو ژباړه وګورو، تر اوسه پورې شاوخوا سل ناولونه، رومانونه اولنډ رومانونه پښتو ته ژباړل شوي دي، چې يو له دغو ناولونو څخه د منشي پريم چندد غوايي خيرات نومی ناول دی. دغه ناول لومړی روشن لال ملهوتره له هندي ژبې نه پښتو ته را اړولی دی. دغه ترجمه مترجم په دوه برخو کې بشپړه کړې ده، چې اوله برخه يې بشپړه پاکنويس شوې ده او د ګودان(د غوايي خيرات) د دويمې برخې ژباړه هم اوس بشپړه شوې چې ټول ټال په ۱۸۹ مخونو کې په لاس ليکل شوې ده.(۲ : ۲۱) خو تر ملهوتره وروسته په افغانستان کې محمد حليم ستانکزي هم دغه اثر پښتو ته را ژباړلی دی او د انيس اخبار د ۱۳۷۰ کال په بيلابيلو ګڼو کې خوندي شوی دی. دغه ژباړه ما له سره تر اخره وليده ډېره پخه وه او ژباړونکي کوښښ کړی چې خپله دنده په سمه توګه تر سره کړي. ژبه يې خورا روانه ده او هيڅ ډول درانه او پيچلي لغات او اصطلاحات په کې کارول شوي نه دي. د محمد حليم ستانکزي ژباړه چې کله ولوستل شي، لوستونکی فکر نه کوي چې دا به ژباړه وي، بلکې فکر کوي چې اصلي ليکونکی يې پښتون دی.

ډېره هڅه مې وکړه چې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي کارونو په اړه کره معلومات تر لاسه کړم، خو تر ډېرو هڅو وروسته په دې ونه توانيدم چې د نوموړي د ژوند او ادبي هڅو په اړه معلومات تر لاسه کړم، که څه هم په انټرنټ کې مې څه ناڅه معلومات تر لاسه کړل، خو زه يې په دغه کتاب کې نه راوړم، ځکه هغه کره نه دي، هيله لرم په راتلونکي کې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي هڅو په اړه د معتبرې منبع له خوا معلومات تر لاسه کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د غوايي خيرات

لومړۍ برخه

هوري رام وروسته له دې نه چې دوو غوايانو ته يې اوبه او واښه ورکړل خپلې ښځې دهنيا ته يې وويل: ((ګوبار وليږه چې د ګنيو کبلې په رمبي ووهي. زه دباندې ځم او ښايي ناوخته راشم. زما لکړه راکړه.))
دهنيا تيپۍ کولې او لاسونه يې په خوشايو ککړ وو. هغې وويل: ((بېږه د څه لپاره مخکې له دې نه چې لاړ شې لږ څه وخوره.))
هوري خپل ګونځې شوی وچولی تريو کړ او ويې ويل: ((ته د خوراک او څښاک په باره کې خبرې کوې په داسې حال کې چې زه د ځنډېدو انديښنه کوم. که ناوخته شي نو زه به ونه شم کولی چې بادارووينم. که چېرې په خپل عبادت مشغول شو نو بيا ښايي د ګړيو ګړيو لپاره انتظار وباسم.))
دهنيا وويل: ((د همدې لپاره وايم چې لږ څه وخوره، برسېره پر دې څه پروا لري چې نن لاړ نه شې. تېره ورځ خو ورغلی وې.))
هوري په بې صبرۍ سره وويل: ((ولې کوښښ کوې هغو شيانو ته لاس واچوې چې په تا پورې اړه نه لري؟ ما ته مې لکړه راکړه او د خپل کار وبار غم دې خوره. دا ټول د دې لپاره دي چې له بادار سره خپلې اړيکې ټينګې وساتو چې د هغه له برکته له غمونو نه خلاص يو، که نه نو مونږ به ډېر مخکې لا ژوندي پاتې نه وو. ((د کلي له دومره خلکو نه د کوم يوه نوم راته اخيستی شې چې يا له خپلې زمکې شړل شوی نه وي او يا د پور تر پربکړې پورې د زمکې د ستنولو حکم نه وي ورکړل شوی؟ کوم وخت چې ستاسو اورمېږ د مستبد او ظالم تر پوندو لاندې چيت پيت کيږي، نو د ډاډ وړ لاره دا ده چې د هغه پښې تخنوه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنیا په دنیایي چارو باندې دومره زیاته نه پوهیده، دې فکر کاوه هغه څه چې زمیندار یې ادعا کولی شي هغه به د زمکې اجاره وي. نور نو غوړه مالی ته څه حاجت؟ نو ولې باید څوک د زمیندار پښو ته ور وغورځي؟ په یقیني ډول د دې شلو کلونو په ترڅ کې چې د دې له واده نه تېر یده، دې ته دا حقیقت په پوره توګه څرګند شوی و چې که آن د بخیلۍ ژوند یې هم غوره کړ د جامو او خوراک له پیسو نه یې سپما وکړه او یوه یوه آنه یې هم سره ټوله کړه، د زمیندار د اجارې د پور ادا کول دوی ته سخت کار و، خو بیا به هم دې ماته نه خوړه. په دې موضوع باندې به کله کله د ښځې او مېړه په منځ کې اختلاف موجود و.

د دوی له شپږو اولادونو نه یوازې درې تنه یې ژوندي پاتې شوي وو، یو زوی ګوبار چې اوس شپاړس کلن و او دوه لوڼې، سونا، دولس کلنه او روپا اته کلنه، درې زامن یې په کوچنیوالي کې مړه شوي وو. دا په دې باندې پوهیده که چیرې سم روغتیایي مراقبت او درمل وي د دوی ژوند ژغورل کیده. خو ده د زامنو لپاره آن د یوې آنې په بیه هم د درملو د اخیستلو توان نه درلود.

او دا په خپله څوکلنه وه؟ په عادي توګه هیڅچا هم دا یقین نه کاوه چې دا به شپږدېرش کلنه وي. خو د دې وېښتان ټول تک سپین او مخ یې ګونځې ګونځې شوی و. د دې د بدن ښکلا له منځه تللې وه، غنم رنګې څېره یې ژېړ بخونه او د سترګو لید یې کمزوری شوی وه. دا ټول د تش لاسي او غریبۍ له امله وو.

د دې ژوند سپیره او بې خونده شوی و او دې پر له پسې تش لاس د دې د ځان منښې احساس مړاوی کړی و. نو د دې ژوند لپاره چې آن ورځنۍ یوه مړۍ ډوډۍ هم نه شي برابرولی دومره غوړه مالي د څه لپاره؟ د داسې کارونو سره دې حساسیت درلود. خو د مېړه یو څو ښکنځلو به د دې سر ور خلاص کړ او دا به یې واقعي نړۍ ته راوبلله. هغه بهر په توغما سره لاړه، لکړه، شړۍ، پټکی، بوټونه او د تنباکو کڅوړه یې د هوري خوا

ته ور غورځار کړل. هوري له قهر او غصب نه اور واخیست او ویې ویل: ((آیا زه د خُسر کره ځم چې دا ټول ښه شیان دې راته راوړل؟ برسیره پر دې، هلته خو زما کومه ځوانه ښینه هم نه شته چې ښکلا یې زما زړه یوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضعیفه غوندې موسکا یې په تور وچ مخ باندې راښکاره شوله. دهنیا په شرمیندوکي توګه وویل: ((څومره تکړه یې او څه زړه وړونکې ځواني خو لرې چې پېغلې نجـونې درباندې مینې شي!))

هوري په ډېرې پاملرنې سره خیرې شوې شړۍ قـات کـړه او پـر کـټ بانـدې یـې کښېښوده او ویې ویل: ((ته فکر کوې چې زه زوړ شوی یم؟ زه تر اوسـه ځلویښـت کلن نه یم. نارینه مخکې له شپېته کلنۍ نارینه نه دي.))

((لاړ شه او مخ دې په هینداره کې وګوره ! هغه کسان چې د ژوند په شـپېته کلنـۍ کې د نارینتوب معراج ته رسیږي ستا غوندې نارینه نه دي.

که چیرې زه یوه ښه خبره هم وکړم، په بدله کې یې سختې خبرې اورم.))

کنه چې هوري لکړه په اوږه له کوره ووت، دهنیا وره ته راغلله، ودریده او د ډېرځنـد لپاره یې هغه پسې کتل. د هوري نا امید کوونکو خبرو د دهنیا د زړه زخمونه را تـازه کړي وو. ده په لړزیدلې ژبه ویلي چې د ښځینه فداکارۍ په ټینګ قوت سره کوښښ کوي هوري د سپیځلتوب په ژغورونکي شپول کې کوم چې د دې د زړه لـه ژورو نـه راخوت ونغاړي. د ځور او ربړ په دغه دریاب کې د یوې ښځې په توګه د دې موقف هغه یوازینۍ وسیله وه چې د هغو وسیله دې کولی شوای د دریاب غاړې ته د ځان رسولو هیله ولري. خو اوس داسې ښکاري چې د هوري ظالمانه خبرې کـه څـه هـم ډېـرې رښتیا وي د هغه د ژغورنې یوازینۍ وسیله هم له دې نه واخیسته. ښایي د خبرو تریخ واقعیت د لا زیات ځوریدو سبب کیده.

چې د یوې سترګې خاوند هغه درد او زور د یوې سـترګې پـه پېغـور او ملنـډو کـې احساسوي، د دوو سترګو خاوند یې هم احساسوي؟

هوري په لاره چټک او ګړندۍ روان و. کله یې چې د لارې دواړو خـواوو تـه د ګنیـو ځوان بوټي تک شنه ولیدل، نو دا فکر ورسره پیدا شو چې که د خدای پـه مرحمـت سره سرې کال زیات او پر بمانه باران و اوري او حاصلات ښه شي، دی به یوه غوا واخلي. د وطني نسل غوا نه! اوه، هغه ښې غواګانې نه دي. شیدې یې لږ وي او خوسـیان یـې هم په هیڅ نه ارزي. دا رنګ غواوې په ګني پورې د تړلو لپاره ښـې مناسـبې دي. ده خپل زړه په خارجي نسل باندې بایللی و. دی به دا غوا په جلګو او جبه زارو کـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې پاملرنې سره وپيايي. دا به ډېرې شيدې وکړي. په هر صورت، د هغې به له څلورو تر پنځو سيرو نه کمې نه وي.
خوارکی ګوبار، څومره په شيدو پسې ځوريږي او د هغو ليوال دی او که چيرې دی په دې عمر کې سم خوراک ونه کړي، نو کله به يې وخوري؟ له داسې پوره خوراک سره به دی د يوه کال په ترڅ کې د مستې ځوانی يوه بېلګه وګرزي، څومره به مغروره وي.
له خوسيانو نه به هم ښه غوايان جوړ شي داسې غوا البته چې له دوو سوو روپيو نه کمه نه وي. څه پروا لري؟ او څه نيکمرغه کار به وي چې انسان په شنه سهار کې لومړی يې په غوا سترګې ولګيږي!
هوري هم لکه هر بل کور والا له ډېرې مودې نه راپدېخوا د يوې غوا د درلودلو هيله په خپل ذهن کې د يوې خاطرې په توګه ساتلې وه. دا د ده د ژوند ستره آرزو او د هغه ستره جاه طلبي وه. په بانکي سود باندې د آرامه ژوند کولو ياد د زمکې د اخيستلو او يا د يوه ستر عاليشانه کور جوړولو ارزو ته د ده د خوارکي زړه په نريو حصارونو کې ځای موندل له تصور نه ليرې وو.
د جون د مياشتې لمر چې د ام له ګڼو ونوڅخه را لوړ شوی و له هغې سرې ځلا سره چې پر آسمان يې لمن غوړولې وه، يوځای شو.
هوا ورو ورو مخ په توديدو وه. هوري چې په لاره روان و، هغو بزګرانو چې په کروندو کې يې کار کاوه ده ته سلام اچوه، سترې مشي به يې ورسره کوله او د چلم څکولو ته به يې را باله. هوري وخت نه درلود. د غرور يوه ضعيفه غوندې ځلا به يې پر ډنګر مخ باندې را خوره شوه. دا ټول له بادارانو سره د نږدې اړيکو د ساتنې له کبله وه چې خلکو له ده سره په دومره احترام رويه کوله.
په هر صورت، هغه سړی چې مازې پنځه (بيګا) زمکه لري څه ارزښت لري. آن هغو بزګرانو چې درې يا څلور يوې زمکه يې درلودله. د ده صلاحيت ته به په غاړه ايښودونکي توګه سر ټيټاوه او د هغه احترام او درناوی به يې کاو.
هوري اوس د خپلې لارې په ترڅ کې يوه غوچوړې ته را ورسېد چې هلته د برسات د موسم په اوږدو کې د اوبو د تراکم او ډنډيدو له امله زمکه تر اوسه پورې هم لمده وه او آن د جون په مياشت کې هلته لږ څه شنه بوټي موجود وو. له شا او خوا کليو نه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې ځاروي دلته د څريدو لپاره راتلل. آن په دغه وخت کې دې ځای سړه او تازه هـوا درلوده.
هوري يو څو ژور نفسونه وکښل. ده ته د يوې شېبې لپاره د تـم کېـدو او اسـتراحت احساس ور پيدا شو. ټوله ورځ د سوځوونکي باد څپېړه وخـوري. څـو بزګـران ددې زمکې د اخيستو ليوال و. دوی ډېرې ښې پيسې د دغې زمکـې لپـاره پيشـنهادولې. خدای دې رای صيب په رحمت کړي، هغه دوی ته په ډاګه ويلي وو چـې دا زمکـه د ځارويو لپاره ساتل شوې ده او دا به په هيڅ بيه ونه وېشي. آيا بل کوم سراښ(حريص) زميندار و چې ويلي يې وي: ((لعنت دې په غوا وي. زه شرنګيدلې پيسـې لاس تـه راوړم، ولې يې بايد رد کړم.)) خو رای صيب لا تر اوسه پورې هم په پخوانۍ عنعنه کې نغښتی و. هغه زمنيدار چې د خپلو اجاره دارانو غم ورسره نه وي، هغه ته نـه ښـايي چې انسان وويل شي؟
نابېره د هوري سترګې په بولا ولګيدې. دی د نږدې کلي شپون و او د شيدو او کوچو د خرڅلاو کارو بار يې کاوه. که چيرې غواګانې په ښه بيه خرڅې شي، دی يې کله کلـه په بزګرانو باندې خرڅوي. هوري نه شوی کولی چې له غواګانو نه سترګې پورته کړي. څومره به ښه وای که چيرې دا لومړنۍ غوا د ده وای. دی به بولا ته د غوا پيسـې پـه قستو ورکړي. په دې پوهيده چې پيسې خو نه لري. دی بايد د خپلې اجارې پور هم لا ورکړي. همدارنګه دی مجبور دی چې د (بايزسار ساها) پور چې په روپۍ کې د يـوې آنې سود هم پرې ور زياتيږي اداء کړي.
خو د دقت او پاملرنې نشتوالی د خوارۍ او غريبۍ نښه او مشخصه ده. د بـې شـرمه سرتنبه ګي او سر زورۍ احساس کوم چې د پور غوښتنه، ښـکنځل او آن وهـل بـې اهميته ګڼي. اوس هوري د يوه عمل خوا ته تحريک کاوه. هغه ايسار شـوې هيلـې او غوښتنې کومې چې د کلونو کلونو را پدېخوا يې د ده زړه توپاني کړی و. څو يـوه ورځ هغه وچوي. اوس هماغه هيلې نابېره ده د نا آرامۍ سبب شوې وې.
دی بولا ته ور نږدې شو او ورته ويې ويل: ((خبر شوی يم چې د بازار په ورځ دې نوې غوا ګانې اخيستې دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا اټکل وکړ چې د هوري په ماغزو کې څه ګرځي. هغه په لنډ ډول یې ورته وویل: ((دوه غوا ګانې او دوه خوسکي. زما نورې غواګانې وچې شوې دي. که چېرې د خرڅلاو لپاره شیدې نه وي، زه څنګه کولی شم خپل ژوند وړاندې بوزم؟))

هوري لومړنۍ غوا په اړخ وټپوله او ویې ویل: ((فکر کوم چې ښه د شیدو غـوا ده. دا دې په څو رانیولې ده؟))

بولا د کاروبار د بې ګټېتوب په ځړګندولو سره وویل: ((میتو، سږ کال بیې ډېرې لوړې تللي. ما د دې غوا لپاره پوره اتیا روپۍ ورکړې دي. څومره ډېرې پیسې! تقریبـاً یـوه غوټه وه. د هر یوه خوسي لپاره مې هم له دېرشو نه کمې روپـۍ نـه دي ورکــړي او د اخیستونکو بې پروایۍ ته ګوره! دوی لا اوس هم اته سـېره شـیدې پـه یـوه روپـۍ غواړي.))

((وروره، ستاسو خلک سخت زړه لري. څه ښکلې غوا دې اخیستې ده. زه شکمن یم چې داسې بله غوا به په دې کلیو کې وي.))

دغو تبصرو بولا آسمان ته پورته کړ. هغه وویل: ((رای صیب د دغې غوا لپـاره سـل روپۍ او د هر خوسي لپاره پنځوس روپۍ راکولې. خو ما ورته وویلې چې نه کیږي. کله چې غوا بل ځل لنګه شي سل روپۍ به نورې لاس ته راوړم.))

((په یقیني ډول، همداسې ده وروره. آیـا بـادار د دې غـوا د اخیســتو زړه لـري؟ اخیستل یو شی دی او تحفې منل بیخي بل شی. تحفې بې بیه دي. دا یوازې تاســې خلک یاست چې په مازې بخت باندې د تکیې شجاعت لرئ او په یوې غوا باندې د یو موټې پیسو د ورکولو ریسک منئ. خو څه یوه غوا ! زه یوه غوا نه شم اخیســتلی. پـه یقیني ډول چې تاسو ډېر نیکمرغه یاست چې د یوې غوا خدمت کوئ.

زه آن خوشايي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په یوه داسې لویه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته. کلونه تیرېږي او موږ بې شیدو یو. زما ښځې څـو ځلـه لـه مـا غوښتي چې په دې باره کې له تا سره وغږیږم. خو زه هغه غولوم او ورته وایم کله چې بل ځل تا ووینم دا کار به وکړم. هغه ستا په باره کې ډېر ښه نظر لري. هغه وایی چــې دې داسې حیاناک سړي ډېر کم لیدلي دي چې له هغې سره د خبرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او یو ځل هم سر نه راپورته کوي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاینې د بولا سر ډېر اوچت کړ او ویې ویل: ((یو شریف سړی تل ښځو ته د خپلو لوښو په شان ګوري. هغه نارینه چې ښځو ته په شهواني سترګه ګـوري د وژل کېدو لایق دي.))

((څه عالي مفکوره، ورورہ! ته رښتیا وایې، یو شریف سړی د بل چا عزت خپل عزت ګڼي. ښځه د مېړه له مړینې سره د بې کسه کېدو او یتیم کېدو احساس کوي. نارینـه کله چې ښځه یې مړه شي د ګوډتوب احساس کوي. زما کور نه خو آخور جوړ شوی او برباد شوی دی. اوس زه هیڅوک نه لرم چې آن یوه پیاله اوبه راکړي.))

د بولا ښځه پروسږ کال په توپان کې مړه شوې وه او هوري خبر و. خو په یوه شي چې نه و خبر هغه دا و چې پنځوس کلن سړی چې په ظاهوري توګه مازې یو اسکلیت دی دومره د شهوت او جذبې په اور کې سوځېدلی شي.

د ښځې غوښتنې او مینې د بولا سترګې تکې سرې کړې. څیـرک هـوري پـه ډېـره چالاکۍ سره له دغه حالت نه ګټه واخیسته: ((هغه پخوانی متل سم دی، ورورہ بـې ښځې کور د مړو د اروا ځای دی. ته ولې واده نه کوې؟))

((زه یې هم په غم کې یم. خو د ښځې موندل هم دومره ژر نه کیږي. که چیرې خبره د پیسو وي زه آن چمتو یم چې لږ څه مصرف هم وکړم. البته، نور نـو د خـدای کـار دی.))

((زه به یې هم په فکر کې اوسم، که چیرې خدای وغواړي ستا به بیا کور ودان کړي.))

بولا په ډېر شوق سره وویل: ((واده به زما لپاره د خپلواکۍ مانا ولري. زما ژونـد ډېـر راحت تیریږي. زما په کور کې د شیدو لږوالی نه شته.))

((زما د خُسر په کلي کې یوه نجلۍ ده چې مېـړه یـې درې یـا څلـور کالـه دمخـه پرېښوولې ده. رودې کلکتې ته تللې. اوس هغه خوراکۍ جواري مېچن کوي او ژونـد پرې تېروي.. کوچنیان هم نه لري او ډېره ښکلې او ګلالۍ هم ده. لنډه دا چـې ورورہ، رښتیانۍ لکشمي ده.))

د بولا ګونځې ګونځۍ مخ نابېره روښانه شو. امید څه خوږ شی دی لکه جنتي خوراک.

((زه هر څه تاته پرېږدم. که چیرې وخت لري، ولې یوځای لاړ نه شو او هغه په دغـو ورځو کې یو ځل ونه وینو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((وروره، ښه دا ده چې ورو ورو وړاندې لاړ شو. کله چې ما معامله خلاصه کړه تا تـه به خبر در کړم.))

((ته په خپله ښه پوهیږې. کومه خاصه ښېړه نه شته. که برګه غوا ستا ډېره خوښیږي ستا دې وي.))

((زما خاکساره غوندې سړی ته د داسې غوا درلودل نه ښايي. برسېره پر دې، زمـا د مسوولیت او خواخوږۍ احساس ماته اجازه نه راکوي چې ته تاوان وکړې.))

((ته داسې خبرې کوې لکه چې موږ سره پردي و اوسو. هر وخت چې کولی شې ماته پیسې راکړه. ما ته هیڅ فرق نه لري چې غوا ستا په کور کې وي او که زما. ما هغه پـه اتیا روپیو رانیولې ده. همدومره راکړه.))

((زه اوس نغدې روپۍ نه لرم.))

((آيا ما له تا نه همدا اوس نغدې غوښتې دي؟))

د هوري زړه له خوشحالۍ نه وپړسیده. د اتیاوو هره روپۍ تـر دې ځـار وه. بـولا ډاډ ورکړ چې ډېرې زیاتې شیدې به وکړي او داسې آرامه ده چـې آن کـوچني یـې هـم لوښلی شي.

واقعیت دا و چې هوري همدا اوس د څلور سوو روپیو په پور کې ډوب و. خـو ده پـور غیر اجباري باله.

که چېرې د بولا واده وشي د دوو کالو لپاره به له دې پوره بې غمـه وي، خـو آن کـه چیرې د ده د واده پلان تر سره نه شي، بولا ده ته کوم تاوان ور اړولی نه شي. منتهـا بولا به د پور د ادا کولو لپاره پر ده باندې فشار راوړي، په قار به شي او که له دې هـم بد حالت راشي ده ته به ښکنځل وکړي. خو دا شیا نـن د هـر بزګـر د ژونـد عـادي مشخصات و. دی په دې ښه پوهیده چې تېروتلی دی، خو د ده غلې دانې ته څه تاوان دی. د ده لپاره یې کوم فرق نه کاوه چې ده پور د سند په امضأ کولو یا بې له هغـه نـه زیات کړی دی. هغه مصیبتونه چې د طبیعت د سختۍ له امله راپیدا شوي وو، دی یې بې زړه او ډارن کړی و. د غچ اخیستلو د الهي پساتي او شـیطاني څېـره تـل د ده د سترګو په مخ کې په نڅېدو وه، خو دغې کـوچنۍ تیروتنـې چـې دی ازمـویلی و، د شخصي ګټې زېږنده وه او بس. دغه چلونه او غولوونکي پلانونه یې د ورځني ژوند یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وه. د ده د اخلاقو په کتاب کې د سوندو د نمجنولو په واسطه د هغه د وزن زیاتوالی او له مالوچو سره د هغې د دانو ګډول روا کار و. دغو شیانو د ژوند خوند ور زیات کړی و. بوډا توب خپله خندوونکې بڼه لري او کمه بې کبره ګټه د زړو خلکو لپاره کومه ګناه نه ده.

بولا د غوا پړی هوري ته په لاس کې ور کړ او ویې ویل: ((ځان سره یې بوزه. له هغې ورځې نه چې لنګه شي شپږ ــ شپږ سېره شیدې به وکړي. خو ښایي سمه به دا وي چې زه هغه ستا کور ته درولم. رښتیا وایم، بادار د هغې لپاره نوي روپۍ راکولې. خو د ده غوندې خلک د غوا به ارزښت پوهیږي؟ ده به دا کوم حکومتي مامور ته ورکړې وه او له وچېدو سره سم به هغه هم ځان ترې نه بې غمه کړی و. خدای پوهیږي چې دا به د چا په لاس کې لوېدلې وه. وروره، پیسې هر څه نه دي. د ښه توب او نیکۍ غوندې شی هم شته. لږ تر لږه ستا په کور کې به د هغې څارنه وشي. اجازه راکوې د باور له مخې تا ته یوه خبره وکړم؟ واقعیت داسې دی چې آن یو موټی واښه زما کره نه دي پاتې شوي. زما ټولې پیسې په دغو اخیستنو باندې خرځې شوې. ما فکر کاوه چې د وچو وښو د اخیستو لپاره به له سود خواره نه پیسې واخلم. خو هغه زه تش لاس پر ښنودم. دا دومره څاروي به څنګه مړوم؟ دا اندېښنه ما وژني. آن که چیرې زه هر یوه څاروي ته فقط یو موټی واښه ور واچوم. دا ټول به په ورځ کې یو (مونډ) واښه شي. یوازې خدای کولی شي ما له دې بدې ورځې نه وژغوري.))

هوري د زړه سوي له مخې وویل: ((ولې دې مخکې ماته نه وو ویلي؟ ما په دې نږدې وختو کې یو اندازه وچ واښه خرڅ کړل.))

بولا په نا امیدۍ سره خپله ټنډه ووهله او ویې ویل: ((ما ونه ویلې، د دې لپاره چې زما نه خوښیږي د خپل ویر او غم لمن هر سړي ته اواره کړم. هر سړی دې ته تیار دی چې د بل په لاس تنګۍ او بې وزلۍ پورې وخاندي، خو هېڅوک هم نه غواړي چې هغه ته د مرستې لاس ور اوږد کړي. زما نوې غوا بې وښو ژوندۍ پاتې کیدای نه شي. که کولی شې، یو څو روپۍ راکړه؟))

دې کې هیڅ شک نه شته چې بزګر خپل چاری او خودغرضه وي. له هغه څخه د بدې اخیستو او د هغه د تېر ایستلو لپاره چال او خوشامند په کار دی. په راکړه ورکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چنه وهلو کې پوخ استاد دی. د یوې تورې پیسې سود چې ور وبخښل شي خپل ځان سودخواره ته ټيټوي او زاری ورته کوي. نو له همدې کبله د ده ژوند ټـول د طبيعـت سره نغښتل شوی دی. ونې مېوه نیسي، خو د نورو لپاره. زمکه حاصـل ورکـوي، څـو ورې نسونه ماړه کړي. وربځې باران وروي، څو د وچې زمکې تنده ماته شي. په داسې رنګ چارو کې د خپلې چارې لپاره ځای نه شته.

هورې چې د بولا د ډېر غم او وير کیسه واوریدله خپل فکر ته یې تغییـر ورکـړ. پـه داسې حال کې چې د غوا پړی یې بېرته بولا ته ورکړ، ویې ویل: ((زه پیسې نه لـرم، خو لږ څه واښه پاتې دي. هغه در کولی شم. خدای دې مـا وشـرموي کـه چیـرې زه دومره ټيټ او پست شم چې ستا غوا د یوه موټي وښو په بدله کې واخلم.))

د بولا له خولې څخه په ډېر زور سره غږ راووت. ((خو ستا غوا بې وښو نه شي؟ یقین لرم چې ته زیات واښه نه لرې.))

((وروره، داسې نه ده. سږ کال درمند ښه وه.))

((زه څومره ساده او بې عقل وم چې د دې موضوع په باره کې وغږیدم.))

((که چیرې ته واښه ونه لرې، زه به ډېر خپه شم. که چیرې یو ورور له بل ورور سـره مرسته ونه کړي دا به ښه کار نه وي.))

((په هر صورت، ته غوا واخله.))

((نه دا اوس نه. ښايي کوم بل وخت.))

((په هغه صورت کې، پر ېږده د وښو د پیسو په بدل کې شیدې درکړم.))

((ولې په داسې خوشې خبرو باندې اصرار کوې؟ که چیرې یو یا دوه ځله سـتا کـره ډوډی وخورم. نو زه باید انتظار ولرم چې پیسې یې په ما حساب کړې؟))

((خو غوا ستا ده. دا معامله همداسې فیصله شوه. هر وخت دې چې خوښه وي بو یې ځه.))

((په دې مرحله کې ستا د غوا اخیستل دومره ګناه لري، لکه چې زه په لیلام کـې د خپل ورور غوا بیه کړم.))

آیا هورې دومره ځیرک و چې په دغې لوبه کې به بریالی شي او غوا به په بې خوابدی سره تر لاسه کړي او لاړ به شي، د هورې دماغي حالت داسې آس ته پاتې کېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاڼو په مازي شنهار ودريږي او هر څه يې چې چوکه کوي ونه ښوري. دغه عقيده چې د نورو له نا چاريو نه ګټه اخيستل ګناه ده د ده د وجدان يوه نه جلا کېدونکې برخ ګرځېدلې وه.

کله چې هوري په خپله لار روانيدل بيا پيل کړل، دی په لاره خوشحاله و، څه پروا يې درلوده که دې ته اړ شو چې خپل يو څو(مونډه) واښه له بولا سره ووېشي. خو لـه دې کار سره به ده بولا د ناچارۍ له خرڅلاو نه ژغورلی و.

هغه شاته وکتل. برګه غوا په ډېر عظمت سره روانه وه، سر يې په آرامۍ سره ښوراوه او مچان يې په خپله لکۍ شړل، هغه داسې ښکاريده لکه يوه ملکه د خدمې ښځو په منځ کې.

دوهمه برخه

سيماري او بيلاري چې پنځه ميله يو له بله لرې دي، د (اود) په سيمه کـې دوه ښېـل کلي وو. هوري په بيلاري او رای صيب امرپال سنګ، په سيماري کـې ژونـد کـاوه. د تېرسايتاګراها د جنبش په موده کې ده په مقننه شورا کې له خپله غړيتوب نه استعفا کړې وه او بندي شوی و. له همغـې مـودې نـه د اجـاره دارانـو پـه مـنځ کـې د ده ونډه(اجاره) زياته شوې وه.

داسې هم نه ده چې د ده په ملک باندې د اجاره دارانـو آزادي زياتـه شـوې وه يـا د جبري کار له سختۍ نه ژغورل شوې وه. د داسې سختو کړو وړو بدنامي د ده دنمايندو ګانو په غاړه وه او په هيڅ ډول يې د رای صيب ښه نوم ته تاوان نه دی رسيدلی.

آيا رای صيب په خپله د شرايطو او چاپيريال مريی نه و؟

رای صيب چې د ښه زړه خاوند و، داسې مفکوره نه درلوده چې په ورځنی ژوند کې له خپلې سمې لارې نه کوږ شي. د ژوند چارې بايد په سمه او قانوني لارې تر سره شـي. نو له همدې کبله که څه هم د ده صلاحيت او شتو ته تاوان نه و رسيدلی، خو پرستيژ يې ضربه خوړلې وه. آيا دا کافي نه وه چې هغه له خپلو اجاره دارانو سره په مهربـانۍ خبرې کولې؟

زمری بايد ښکار وکړي. که چيرې زمری د غړومبيدو او د داړو د ښکاره کولو په بـدل کې خوږې او خوندورې خبرې وکړي او خپل ښکار تر لاسه کړي ډېر آسانه کار به وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې رای صیب یو نېشنلست و، خو خپلې اجتماعي اړیکې یې له حکومتي مامورینو سره ساتلې وې.
دوی ته مروجې تحفې ورکول کیدې او وړو حکومتي مامورینو ته کلنۍ ثابتې پیسې ورسیدې. د رای صیب له موسیقۍ او ادبیاتو سره ډېره جوړه وه او پر تئیاتر مین و. دی یو فصیح ژبی نطاق، قوي لیکوال او یو عالي شارت (د سینما د یوې صحنې د فلم.) و. د ده ښځه لس کاله مخکې مړه شوې وه، خو ده پرېکړه کړې وه چې مجرد به پاتې شي. دغو مشغولتیاوو ده سره مرسته کړې وه چې د غمجن ژوند ستوماني او ربړونه هیر کړي.
کله چې هوري ورسید د(دوسیهرا) د جشن نیولو لپاره تیاری بیخي پای ته رسیدلی و.
په یوه ځای کې ستیج درول شوی و او په بل ځای کې نندارتون، میلمستون او د شیانو د رانیولو لپاره په لوخو پټې شوې غرفې. رای صیب بې له دې نه چې د سوځوونکي لمر پروا وکړي، په خپله یې د چارو د سمون نظارت کاوه.
د پلارني شتو او جایداد تر څنګ رای صیب ته د (راما) عبادت چې هر کال یې په مذهبي پروګرام کې خاص ځای درلود او په ضمني ډول د خوښۍ او سات تیري وسیله هم وه په میراث پاتې وه.
په همدې هکله زیاتو دوستانو او عالیرتبه حکومتي مامورینو ته بلنلیکونه ور استول شوي وو. د یو دوو ورځو لپاره دا ځای د خوشحالیو او زمزمو نه ډک و. رای صیب لویه کورنۍ درلوده. ډېر اکاګان او وروڼه، زیات شمیر د اکا زامن او لیرې او نږدې خپلوان سره راټول شوي وو.
ددغو له منځ نه د رای صیب یو اکا چې د (رادا) ډېر ستر ارادتمند و په دایمي توګه په (برنیدابانن) کې هستوګنه درلوده. ده د مذهبي شعرونو د کمپوز ذوق او مینه درلوده کله کله به یې هغه چاپول او د دوستانو په منځ کې به یې په وړیا توګه وېشل.
بل اکا یې د (راما) مرید او ارادتمند و او اوس اوس په پارسي ژبه د (رامآیانا) په ژباړه بوخت و. حکومت د دوی د هر یوه لپاره ثابتې پیسې په نظر کې نیولې وې. د ژوند د سمبالولو لپاره دغو پیسو ته کومه اړتیا نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ناڅاپي توګه د رای صیب، هوري ته پام شو او ورته ویې ویل: ((هوري تــه راغلــی یې. ما همدا اوس تا پسې سړی درلېږه. دا ځل به د چانک پاچا د باغوان رول لوبــوې. ته پوهیږي چې زه څه وایم؟ ته به د ګلو له ګېډۍ سره ولاړ یې او کلــه چــې ملــک(جانکي) معبد ته د عبادت لپاره راشي ته به هغې ته د ګلو ګېــډۍ ور وړانــدې کــړې. راځه له ماسره کوټې ته لاړ شه. تاسره یوه خبره لرم.))

هوري په رای صیب پسې روان شو. رای صیب د ونې تر ګڼ سیوري لانــدې پــه یــوه څوکۍ کښېناست او هوري ته یې اشاره وکړه چې پر زمکه کښېني او ورته ویې ویــل: ((زما شل زره روپۍ په کار دي. نه پوهیږم چې څرنګه یې لاس ته راوړم. تــه ښــایی تعجب وکړې چې ولې بادار دا خبره تا ته کوي. تا ته به د خندا وړ وي. خو هغه څه چې زه یې نه شم زغملی هغه زما د سیالانو خندا ده، ځکه هغه له حسد او پېغور نه ډکــه ده. ولې نه؟

زه ډېرو خلکو پورې چې کوم وخت په کړاوونو اخته شي خاندم. هــوري، شــته او د ملګرتوب احساس هیڅکله موږ سخاوت او د غوایي خیرات لرو، خو یوازې د ســیالانو سره د سیالۍ لپاره.

زموږ سخاوت او زړه سوی صرف د ژبې ټکونه ده. که چیرې زموږ نه په یوه کس کومه عدلي فیصله د عزل حکم صادر شي یا د مالیې د نه ورکولو په اثر بندي شي، نو ټــول په هغه پورې خاندو.

که چیرې د چا زوی نا څاپی مړ شي یا کومې بدلمنې او فاحشې تېر ایستلی وي، یا یې کونډې لور باندې څه شوې وي، نو موږ ټولو ته د خنــدا او مســخرو مضــمون را پیــدا کیږي.

د پام د غلطولو خبره خو داده چې په ظاهوري ډول موږ داسې ځان ښیو چې ګــواکې دې ته تیار یو چې پر یو بل باندې د وینې تر آخري څانګې پورې ولاړیو. هغه څه چې ما ځوروي دا دي چې آن زما خپل تربرونه کوم چې زما په مال او دولت بانــدې مــزې چړچې کوي زما جسد خوري. که چېرې زه نن مړ شم، دوی به له ډېر خوشــحالۍ نــه سرکونډۍ ووهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی فکر کوي چې زه د بدمرغۍ په مقابل کې معافیت لرم. که چیرې زه وژاړم، دا په غم پورې مسخرې او ملنډې وهل دي. که چیرې زه ناجوړ شم، دا د دې لپاره ده چې زه په ناروغتیا کې آسوده ګي او راحت مومم!

که واده نه کوم، زه سوګت یم، که یې وکړم غیر روحاني سړی یم، که زه شراب نه څښم، زه خسیس یم، که یې وڅښم وایي د خپلو خلکو وینې مې څښې. په دواړو حالتونو کې مې تر ستوني راغلې ده. دوی له ما نه غواړي هر شي ته په ړنده سترګه وګورم، څو دوی ما تر هډوکو پورې پوست او بربنډ کړي. زه فکر نه کوم چې دوی به په دې خوښ شي چې زه غیر له یوه هلک نه بل څه و اوسم.))

رای صیب خوله له دوپونونه ډکه کړه او په ځیر یې د هوري څېرې ته وکتل تا به ویلي چې غواړي د هغه ماغزه ولولي.

هوري ځان ته جرآت ور کړ او ویې ویل: ((زه پوهېدم چې داسې شیان د غریبو خلکو، لکه زموږ په منځ کې واقعیت لري، په دې لږ پوهیدم چې دا خبرې د بډآیانو په منځ کې هم شته دي.))

رای صیب وویل: ((د شیانو ظاهوري بڼې پسې مه ځه، زموږ نومونه لوی دي. خو کردار مو لږ دی. غریبان خپل چارې او کینه ور دي. دا د ځان ژغورنې او ځان ساتنې د غریزې تاثیر دی. زه دارنګه شخصي ګټه د بخښنې وړ بولم. که چیرې څوک ستا ډوډۍ له تا نه چورووي البته چې ته هم وزګار نه کښېنې او د هغه له خولې نه یې را باسې، خو د زمیندار تربګني او حسادت د خوشحالۍ او خوند لپاره ده. موږ اوس دومره ستر شوي یو چې غولونه او تیر ابستنه زموږ د ژوند مالګه ګرځېدلې ده. په واقعیت کې موږ د روحانیت هغې مرحلې ته رسیدلي یو چې د نورو خلکو اوښکې یوازې زموږ خوښي او مستي را پاروي.))

((هوري، ته پوهیږې چې دا څنګه ده! په یوه کورنۍ کې لکه زموږ یو یا بل تل ناروغه وي. خو موږ له عادي ناروغۍ نه رنځ نه وړو. که چیرې لږ څه تبه د سینه بغل تداوي کوو. د یوې عادي زخې یا دانې سره د پوستکي لاندې د کلکې دانې چلند کوو. عاجل او هیجاني تلګرامونه د جراح مرستیال، جراح او سر جراح ته لیږل کیږي. د حکیمانو د راوستلو لپاره ډیلي او کلکتې ته پیغامونه استول کیږي. په کورني معبد کې مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوښتل کیږي. هغه په خالي کتنو مشغولیږي د ده له خوا نه د ناروغ د ژوغورنې لپاره آریانوونکې کارونه تر سره کیږي. د عادي ناجوړتیا د نښې له ښکاریدو سره ډاکټران دې ته متوجه دي چې څو پوړیزه مانۍ به لړزوي. پوهیږې، دا ټولې پیسې زمیندار لــه بزګر نه په زور اخلي او هغوی زبیښي.))

چپراسي راغی او خبر یې راوړ هغه اجاره داران چې د جبري کار لپاره ګومارل شــوي وو، له کارکوولو نه یې ډډه کړې ده. دوی غوښتل چې باید ډوډۍ هم ورکړل شي. کوم وخت چې چپراسي تهدید کړل، کار یې پرېښود.

د رای صیب وچولی له قار او غضب نه ګونځې شو او ویې ویل: ((راځــه زه بــه د دې رذیلانو حق ور ورښیم. دوی ته پخوا چا ډوډۍ ورکوله. په کوم حق دوی اوس له ما نه دا غوښتنه کوي. دوی ته په ورځ کې یوه آنه ورکول کېده، یوه توره پیسه به هم اوس زیاته وا نه خلي. کار به دوی وکړي، که یې خوښه وي اوکه نه وي.))

هوري ته یې مخ راواړاوه او ویې ویل: ((ته اوس تلی شي. خو هغه څه مې چې درتــه ویلي دي په یاد ولره. ستاسو له کلي نه د شلو زرو روپو د ټولولو ته ســترګې پــه لاره یم.))

رای صیب په قار او توغما له هغه ځایه لاړ. هوري د رای صیب د کړو وړو او چال چلند کې آني تغییر ولید. څو ګړۍ یې د دندې د ښه توب په باره کې اغیزناکې او فصــیحې خبرې وکړې او ځان یې غټاوه، خو یوه دقیقه تېره نه شوه چې د چپراسي له خبر سره یې له قاره اور واخیست!

کوم وخت چې هوري له دغه ځای نه روان شو، ټکنده غرمه وه. د لمر تودوخې د ویدو او الوول شویو پاڼو له منځه شُغلې وهلې. د لمر وړانګې د ماسپښین په خوب او غبــار کې ځلیدې.

دریمه برخه

کله چې هوري خپل کلي ته ورسید، ګوبار له دوو نجونو سره لا تر اوسه هم پــه پټیــو کې کبلې په رمبي وهلې. لمر زمکه سوځوله او د توند باد چورلیدو دغه ځای په تناره بدل کړی و. دوی ولې په دغې تودوخه کې د دومره کار په کولو سره ځانونه مرګ تــه ورکړي وو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري ور ناري کړې: ((کور ته راځئ! آيا تاسې نه ګورئ چې د ماسپښين لمر زموږ پر سر باندې ولاړ دی؟))

دوی درې واړو خپل رمبې را واخيستل او هوري سره په لاره روان شول. ګوبار چې غنمرنګی، جګ او د تار په شان ډنګر و داسې نه ښکاريده چې د کار ډېر شوقمن وي. د ده په څېره کې نارضايتي او بې پروايي له ورايه بر ېښيده. هغه کار کاوه. خو خپله بې تفاوتي د ژوند په هکله ښکاره کړې.

مشره نجلۍ سونا، غنم رنګې، زړه سوانده او خوشحاله وه. په کور کې اوبدل شوی سور ساري کوم چې له زنګنو نه پاس يې راقات کړې و. د دې په کوچني بدن باندې درووند ښکاريده..

شپږ کلنه روپا چې وېښتان يې جړ وو او يو ټوټه ټوکر يې تر نری ملا را تاو کړی و. بې نظمه ښکاريده، له څېرې نه په زړه کلکه مالوميده.

روپا د خپل پلار په غېږ کې ځان ور وغورځار کړ او ويې ويل: ((کاکا، يوه کوټه هم پاتې نه شوه. سونا ټينګار کاوه چې تر ونې لاندې کښېنم، خو که موږ کار ونه کړو پټې به حاصل ورکړي؟))

هوري هغه خپلې غېږې ته ور پورته کړه او ورته ويې ويل: ((لورې، تا ډېر ښه کار وکړ. راځه چې اوس کور ته لاړ شو.))

ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و، ويې ويل: ((ولې دومره ډېر خپل ځان د بادار په مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ببرته پاتې شو، ناظر لا نور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کار ته ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غوړه مالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟))

هوري هم همدا ډول فکر کاو. خو په دې فکر کې شو چې د ګوبار د سرکشی او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: ((که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بد نه خورا بد شي، خدای موږ مرييان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم څو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه مـا ور وبـولي ګړۍ ګړۍ انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه.))

ګوبار د پيغور په ډول وويل: ((ارومرو د شتمنو د ځان مننې په نازولو او تخنولو کـې ځان غولوونکې خوشحالي شته، ښايي همدا سبب وي چې خلک ولې د انتخاباتو لپاره راولاړيږي.))

((زويه، ته ډېرې بدې خبرې کوې. زه هم چې ځوان وم د تاغوندې خبرې مې کولې. خو کوم وخت چې له واقعيتونو سره مخامخ شې بيا به پوه شې. ښکته تر پښو لانـدې شوی سر زوري نه شي کولی.))

ګوبار چې خپله خبره وکړه لږ يې د آرامۍ احساس وکړ او د خپل پلار تر څنـګ پټـه خوله په لار روان و. روپا د پلار څنګ ته ور نږدې شوه سونا هغې ته په ځير وکتـل او ويې ويل: ((ولې په لاره نه ځې؟ پښې دې ماتې شوې؟))

((نه، نه ځم. هر څه دې چې زړه غواړي ويې کړه!))

په دې وخت کې يې خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ويې ويل: ((کاکا، سونا تل مـا ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه يوازې سپين زر. زه غـواړم خپـل نـوم بـدل کړم.))

هوري ځان په قار وښوده او ويې ويل: ((سونا ولې دې خپله خور ځـوروې؟ سـره زر يوازې د نمايش لپاره وي. خو سپين زر زموږ په کار دي. که چيرې سـپين زر نـه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووايه؟))

سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: ((بې له سرو زرو نه موږ پيـزوان، غـاړه کـۍ او بنګـړي جوړولی شو؟))

ګوبار، روپا ولمسوله: ((سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپين د لمر په شان روښانه دی.))

سونا چې له خپل دريځ نه وانه وښته ويې ويل: ((خو ناوې تل يو ژړ ساري اغونـدي. آيا د دوی کله هغې ته سپين ور اغوندي؟))

روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر يې وخوځيـد. ويـې ويل: ((سره زر د بډآيانو لپاره دي او سپين زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورو او بدآیان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وایو او غنمو ته نوکر. زموږ لپاره، سپین زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر یې نوکر.))

روپا په خپل دغه بري باندې دومره د غرور احساس وکړ چې د پلار له غیږې نه رابښکته شوه او په داسې حال کې چې چک چکې یې کولې لرې وځغاسته.

دهنیا د دوی په انتظار په وره کې ولاړه وه. هغې وویل: ((ګوباره، ولې مو دومره ځنډ وکړ. تاسو په کار باندې خپل ځانونه وژنئ.))

هوري ته یې په ځیر ځیر وکتل او ورته ویې ویل: ((د دې پر ځای چې سیده کور ته راشې ته هم یو وارې د پټیو خوا ته ځې. باور ولره چې پټی به پښې ونه کړي او وبه نه تښتي.))

د کور تر څنګ یوه څاه وه. هوري او ګوبار یو څو منګیه اوبه پر ځان واچولې او ډوډۍ ته کښېناستل. چپاتی د اوربشو وو، خو تک سپین اونرم، خو په دالو کې د خامو امو رېښکي وې. روپا له هغه (تالي) نه چې پلار به یې په کې خواړه خوړل، وخوړل. سونا هغې ته په حسادت سره وکتل څنګه ناز ورکوې!

دهنیا پوښتنه وکړه چې د بادار کره څه خبره وه؟ هوري یوه لوټکه اوبه وڅښلې او ځواب یې ورکړ: ((کومه خاص خبره نه وه. هماغه پخوانۍ کیسه وه. د اجباري راټولول او بس. ته فکر کوې چې بدآیان نیکمرغه دي؟ دوی له موږ نه خورا بد حالت لري. زموږ یوازینۍ اندېښنه ورځنۍ ډوډۍ ده، خو رای صیب وایي چې د زرو شیطانانو اندېښنه ورسره شته.))

ګوبار نارې کړې: ((که داسې ده نو رای صیب خپل ځای ولې له موږ سره نه بدلوي.؟ موږ به په ډېره خوشحالۍ سره خپله زمکه، یوې او غوایان هغه ته ورکړو. په حقیقت کې هر څه چې لرو. آیا له دغې معاملې سره موافق دی؟ څه رذیل ! هغه څوک چې په مانۍ کې ژوند کوي، یو درجن موټر لري. مجلله ډوډۍ خوري او وخت یې داسې ښه تېرېږي چې په ژوند کې به موږ ته میسر نه شي، خپل ځان بدمرغه بولې!))

هوري وویل: ((زویه، له تا سره بحث کول بې فایدې دي. آیا څوک خپل پلرنی ملکیت کله چا ته ورکوي؟ د مثال په ډول، موږ ته وګوره. موږ له خپلې زمکې نه څه حاصل اخلو؟ حاصل یې آن د سړي پر سر د یوې آنې مزدوري نه کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو نوکر په مياشت کې د لسو روپيو له تنخوا سره له موږ نه ډېر ښه دي. خو موږ خپله زمکه نه پرېږدو او د کار لپاره ښار ته نه ځو. آيا ځو؟ زموږ آبرو په همدې کې خونـدي ده. ښه، عين حالت د زميندار په برخه کې هم صدق کوي.))

ګوبار وويلې: ((پلاره، هغه څه چې تا وويلې هيڅ مانا نه لري. موږ په ډېـرې سـختۍ سره د ماړه نس ډوډۍ خورو يا زړوکې او ريتاړې مو اغوستې دي. خو د زميندار لپاره په سلهاوو مزدوران په انتظار کې دي او په زر هاوو کسه د حکـم لپـاره ولاړ. البتـه، ښايي دی د زيات شتمن کېدو توان به نه لري. خو هغه همدا اوس بيخي لوکس ژونـد لري. پيسې د نور څه لپاره؟))

((ښه نو ته فکر کوې چې د هغه او زموږ په منځ کې هيڅ فرق نه شته.))

((هيڅ، خدای موږ ټول برابر خلق کړي يو.))

((زويه، دا واقعيت نه لري. دا خدای دی چې بډای او غريب پيدا کوي. انسان وروسته له ډېرې توبې او پښېمانۍ نه بډای کيږي. دا زموږ په تېر ژوند کې زموږ د عملونو مېوه ده. موږ څه نه دي کرلي او د رېبلو لپاره هم څه نه لرو.))

((دا ټول خيالونه دي، زويه د دفاع د تسکين او تسلي ورکولو لپاره، خدای موږ ټـول يو برابر پيدا کړي يو. هغه څوک چې قدرت لري، غريب تر پښو لاندې کـوي، شـتمن کيږي.))

((ته غلط وايې، بادار داسې انسان دی چې له خدايه ويريږي، هغه هره ورځ د څلورو ساتو لپاره عبادت کوي صدقه او د غوايي خيرات ورکوي.))

((او څوک د زبېښل کيدو احساس کوي؟))

((هيڅ څوک نه زبېښل کيږي.))

((بزګران او کارګران زبېښل کيږي. دا چـې دی عبـادت کـوي. صـدقه او د غـوايي خيرات ورکوي د دې لپاره ده چې د خپلو شيطانتونو په خاطر خپل وجدان پاک کړي. راځه وګورو چې دی په وږي نس عبادت کوي.

ماته د ورځې دوه ځله په ماړه نس خواړه راکړه، زه به ټوله ورځ په ډېرې خوشـحالۍ سره په عبادت تيره کړم، يوه ورځ کار کول په کرونده کې او د ده تقوا او د خدای وېره به د ده له خولو سره يوځای ووځي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((له تا سره د بحث کولو هیڅ فایده نه شته. ته په خدایي چارو کې ګوتې وهې او دعوا کوې.))

کله چې ماښام نږدې شو ګوبار د کروندې خوا ته په روانیدو و.

هوري ورته وویل: ((زویه، لږ تم شه. خو مځکې له دې نه چې ځې، لږ وابښه در سره یوسه بولا ته یې ور کړه.))

((خو موږ د خرڅلاو لپاره وابښه نه لرو.))

((زه یې نه خرڅوم. خوشې یې ورکوم. بولا ډېر اړ دی.))

((ولې موږ بولا ته وابښه ورکړو؟ آیا ده کله موږ ته کوم شي راکړي دي؟ کومه غوا؟))

((هغه ماته غوا راکوله. ما ونه منله.))

((هغه، یوه غوا!))

دهنیا په تریو تندي وویل، ګوبار ژر خبره ور پرې کړه : ((راځئ نو چې یوه سمه معامله وکړو، موږ به په هغه باندې د شلو روپیو وابښه خرڅ کړو او نورې به یې کرار کرار ور کړو. پر پرده چې یوه غوا راکړي.))

هوري په مرموزه توګه وویل: ((زه کولی شم غوا د یوې سندرې په بدل کې واخلم. ټول هغه څه چې زه یې باید وکړم هغه د بولا د واده د ترتیباتو برابرول دي. ټول کار همدا دی او بس. زه هغه ته یو څو(مونډه) وابښه ورکوم څو اعتبار پوخ کړم.))

ګوبار وویلې: ((ښه نو ته د یوې ښې جوړې برابرول غواړې!))

دهنیا په خبرو کې ځان ور وغورځاوه: ((ښايي دا یوازینی کار و چې له ده نه پاتې و.))

((خو که چیرې موږ له بولا سره د هغه د کور په ودانولو کې مرسته وکړو، په دې کې څه بدي ده؟))

ګوبار چلم راپور ته کړ او لاړ چې ډک یې کړي. دغه کارونه د ده نه خوښیدل.

هوري وویلې: ((بولا یو ښه سړی دی. هر کله چې دی ما ویني ستا په باره کې ډېرې ښې خبرې کوي.))

د دهنیا پر مخ یوه بې شیمې موسکا راخوره شوه. هغې وویل: ((زه د ده ستاینې ته اړتیا نه لرم. هغه باید د خپل کار و بار په غم کې و اوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ما هغه ته همداسې وويلې. خو هغه په خپلو ستايلو لګيا و. ته پوهيږې ښځې يې په ټول ژوند کې پر هغه پرچ وهلي او دى څومره له هغې وېرسيده، خو تــه بيخــي فــرق لرې. هغه وويل، په سهار کې ستا ليدونه تل هغه ته نيکمرغي ور په برخه کوي. زه هر سهار ستا مخ وينم. خو هېڅکله مې نيکمرغي په نصيب نه شوه.))

((که چيرې ستا بخت اوښتى وي زه څه کولى شم؟))

هوري خپلو خبرو ته دوام ورکړ: ((بولا يو عاجز او خاکساره سړى دى. هر څوک که د ده پر ځاى وي هغه به يې د يوې ورځې لپاره هم و ستايي، هغه لس کاله له ما نه مشر دى، خو تل لومړى ماته سلام اچوي.))

دهنيا لا تر اوسه پورې د بولا هغو تبصرو نه چې د دې په باره کې يې کړې وې، خونــد اخيست.

دهنيا په اندېښنې سره وويلې: ((هغه زما په باره کې څه وويلې. کوم وخت چې زمــا مخ وينې څه پېښيږي....))

په دغه وخت کې ((ګوبار د بولا د راتلو اعلان وکړ او دهنيا د هغې د ستايل کېدو لــه امله را وپاريدله او وراخطا غوندې شوه. ګوبار ته يې وويلې چې د ميلمــه ښــه عــزت وکړي او له روپا نه يې وغوښتل چې ژر لړ تنباکو راوړي.))

بولا له چلم نه يو اوږد کش وکړ او ويې ويل: ((وروره، يوه ښه ښځه لکشمي ده، هغــه پوهيږي چې د څنګه د ميلمنو عزت وکړي.))

دهنيا د وره تر شا ولاړه وه او له خوښۍ نه لړزيدله.

کله چې هوري د بولا لپاره د وښو راوړو پسې روان شو دا هم ورپسې ور روانه شوه.

هوري تعجب وکړ چې بولا دا دومره لويه ټوکرۍ له کوم ځاى نه را برابره کړې ده. کــه چيرې هغه ته دوه ډکې ټوکرۍ ورکړي. دوه(مونډه) واښه به يې پاک خلاص شي.

هغې د هوري کار وغانده او ويې ويل: ((ميلمه ته پته مه ورکوه او که يې ورکوې، نــو ښه عزت يې وکړه. ولې بايد هغه وړه ټوکرۍ راوړي؟ هغه خو څه ګلان نه ټولوي لږ تر لږه درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړه. خوارکى، څرنګه به دا دومره بار يوسي. بايد خپــل زامن يې ورسره راوستلي وي.))

((زه نه شم کولى چې درې ټوکرۍ واښه ورکړم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا مقصد خو به دا نه وي چې هغه له یوې ټوکرۍ سره ولیږې، کــه همداســې ده؟ ګوبار ته ووایه چې خپله ټوکرۍ هم ډکه کړي او له بو لا سره لاړ شي.))

((خو ګوبار کروندې ته ځي.))

((که چیرې یوه ورځ پاتې شي، د ګنیو کښت نه وچیږي.))

((خو هغه باید ځوک ورسره راوستلې وای. هغه دوه تکړه او غټ زامن لري.))

((ښایي هغوی بازار ته تللي وي.))

((دا مسخرې دي. زه به هغه ته خپل واښه ورکړم او د هغه کور ته به یې هم یوسم.))

((ښه ده، پرې یې ږده. زه به یې په خپله سمبال کړم. د لویانو خدمت کوم شــرم نــه دی.))

((خو لږ څه فکر وکړه، که چیرې یه هغه ته درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړم، زما خپلــو غوایانو ته به څه پاتې شي؟))

((تا باید مخکې له دې نه چې هغه ته بلنه ورکړې وای، دا فکر به دې کړی و.))

((د مرستې او مهربانۍ لپاره هم یو سرحد شته! ته خو به نه غواړې چې زما کور تــالا شي.))

((که چیرې د زمیندار ناظر وې له بار سره به ورسره ځغللیدې. ته او ســتا زوی او آن لونه دي! او بې له کومې دعوا او بنګیدو به دې یو یا دوه(مونده) ور اچول.))

((د زمیندار حالت فرق کوي.))

((نه، د دې لپاره چې زه د هغه زمکه وکړم.))

((ته د هغې اجاره ورکوې.))

د هوري لپاره د تېښتې لار نه وه پاتې. هغه مجوره شو چې درې ټــوکرۍ واښــه بیــل کړي. کله چې هوري او ګوبار لومړۍ ټوکرۍ را و ایستله. بولا ژر خپل د غاړې دسمال را واخیست او منجیله یې ترې جوړه کړه او پر سر یې کېښوده او ویې ویل: ((زه بــه یې خپله یوسم. په یوه دقیقه کې راستنیږم.))

هوري په پراخ تندي وویلې: ((دوې ټوکرۍ دې دننه ډکې پرتې دي. زه او ګوبار به یې کور ته در سره یوسو.))

هوري خنګه مهربانه دی، بولا اریان شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د لارې په اوږدو کې د (دوسیهرا) د راتلونکي جشن په باره کې چې په هغه کې هوري ته یو کوچنۍ برخه ور کړل شوې وه، خبرې کولې.
بولا ترې پوښتنه وکړه: ((خو تا د تحفې بند او بست کړی دی. له هغې نه خو ځان نه شي ژغورلی.))
هوري خولې له خپل مخ نه پاکې کړې او ویې ویل: ((وروره، زه د هغه په باره کې اندېښنه لرم. غله وتلل شوه او مخکې له دې نه چې ګودام ته راوړل شي تالا شوه. زمیندار خپله برخه واخیسته او سود خواره هم خپله، یوازې سپېره زما قسمت و. د خدای شکر دی چې واښه مې د شپې پټ راننه ایستلي وو کنه یو زره به یې هم نه وو پاتې.
بې له زمینداره، درې سود خواره هم شته چې زه یې پوروړی یم. ما تر اوسه د دې توان نه دی موندلی چې د دوی سود ورکړم. د زمیندار نیمایي اجاره هم بې ورکړې پاتې کیږي. زه بیا مجبوره یم له سود خواره نه پور وکړم. زه به هر شی سپما کوم ،خو هیڅ فایده نه لري.
بډای مورِ ته لاښوونه او نصیحت کوي چې سپما وکړو، خو د سپما یوه بېلګه هم نه شي راکولی. رای صیب د خپل زوی په واده کې شل زره روپۍ ولګولې او هیچا یوه ګوته هم پورته نه کړه. ملګرو، هم سودخور، د پلار په مړینه کې پنځه زره روپۍ خرڅې کړې او هیچا له هغه نه پوښتنه ونه کړه. آخر غریب هم زوی او پلار لري.))
((وروره، مورِ له بډای سره ځان نه شو برابرولی.))
((ته داسې فکر کوې انسان بې شتو قدرت او تعلیم نه انسان نه دی. مورِ له غوایانو نه زیات نه یو، دې نړۍ ته راغلي یو چې ځغ راباندې وتړي.))
تېر یادونه، د حال غمونه او د راتلونکې نه وېره هغه مضمون دی چې د زړو خلکو لپاره ترې نه ښه مضمون نه شي موندل کیدای.
بولا چې هوري ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سوانده یې وویل: ((دې بیلتون ارومرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لوی کړل.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري په نیولي غږ وویل: ((وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بیلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شول او بیلتون ټول په ډېر یو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی. دوی غوښتل چې زما ښځه دې په ما لږ څه کار وکړي. اوس، ته ووایه چا دا پوښتنه کولی شوای، که نه چې آیا د کور د کار لپاره ځوک نه دی په کار؟ په هر صورت، دې خو خپل وخت خوشې نه تیراوه. خواړه پخول، کور پاکول، د کوچنیانو مراقبت زیات وخت نیسي. آیا د سوبا او هیرا ښځې د کور په غم کې وې؟

کوم وخت چې مور مړ ګډ ژوند کاوه د هغوی ښځې به هر څلور ګړۍ وروسته ورې کیدلې. ولې دوی اوس په ورځ کې څلور کرته خواړه نه خوري؟

وروره، ته د هغه حالت چې د ګوبار مور درلود تصور نه شې کولی! ښه ده چې سره بیل شوو. زه خوشحاله یم چې د هغو له غمه خلاص شوم.))

بولا ځواب ورکړ: ((په هر کور کې دا کیسه شته. ولې ورونه! آن زما زامن له ما سره د نظر اخلاف لري. دا زما بد عادت دی چې د دوی له کردار نه سترګې نه پټوم. زه دوی ته وایم، که په عیاشۍ کې ډوب شوئ او هغه ژوند مو غوره کړ، پیسې تاسو په خپله وګټئ. خو ګټلی یې نه شئ او خرڅول یې ارومرو کولی شئ. نو اوس ما ته ووایه، زه په داسې حال کې څه وکړم؟ زما مشر زوی، کماما، کله چې له بازار نه راستون شي، د نیمایي خرڅلاو حساب نه شي راکولی. ویې پوښته، چوپ پاتې کیږي!

کوچنی زوی مې جنګی، د موسیقۍ شوقمن دی، تل تال او درم ورسره وي. موسیقي مخالف نه یم، خو هر شي ځانته وخت لري. زه مجبوره یم څارویو ته واښه ورکړم، غواوې ولوښم او بازار ته لاړ شم.

وروره، تا ته رښتیا وایم، دغه دندې او کارونه زما د ژوند د بربادۍ سبب شوي دي، لکه چې د چا په خوله کې د سرو زرو ماهی وي چې نه یې تیرولی شي او نه یې غورځولی. ته خو زما لور، جونیا، هغه بدمرغه پیژنې. البته واده ته یې راغلی وې. څه ښې کورنۍ سره د هغې واده وکړ. د هغې مېړه په بمبیي کې د شیدو هټۍ درلوده. د هندوانو او مسلمانانو جګړو په ترخ کې چا سوری سوری کړی و او مړ شو. کورنۍ یې ټوټې ټوټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه. هغه مې بیرته خپل کورته راوستله په دې فکر چې هغه به بیا واده کـړم. دواړه ورینداركانې یې كله چې وخت مومي د مرګ تر سرحده یــې څــوروي. كــور اوس د جګړې تئیاتر ته ورته دی. هغه اوس ورو ورو د لیونتوب خوا ته درومي.))

دغو خبرو اترو د بولا کلي ته تر رسیدو پورې دوام وکړ. د بولا کلي کــوچنی خــو زړه وړونكی او زیات د غواګانو د رمو ځای و. بولا د دغه کلي مشر و، د كور نه د باندې پــه یوه لویه محوطه كې په تخمیني ډول یو درجن څاروي تړل شوي او به خــوراک لګیــا وو. په دهلیز كې یو لوی د لرګي تخته پوش ایښودل شوی و او دومره قوي و چې ایله لسو كسو پورته كولی شوای. په یوه میخ كې درم او په بل كــې تــال ځوړنــد وو. پــه تاخچه كې په یوه ټوكر كې پېچل شوی كتاب چې ډېر زیــات (رامآیانــا) تــه ورتــه و ایښودل شوی و. د كور دواړه نرینډې په تپي كولو لګیا وې. جونیــا د وره خــولې تــه ولاړه وه، سترګې یې تكې سرې وې. ښایي له ژړا نه. شونډې یې غټې او پنډې، مخ یې ګرد، سترګې یې وړې او ننوتلې او وچولی یې نری او كمسوری و. خو د هغې لــه نــازه ډكه غبږ او د بدن غزیدونكی پوستوالی هغې ته زړه راښكونكی طلسم وركړی و. هغې مخې ته ټوپ را وواهه او له پلار سره یې ټوكرۍ ونیوله.

بولا ورته وویلې: ((لورې چلم راوړه او څه شربت هم راتیار كړه. البته، هوري میتو خو پیژنې؟))

جونیا چې به یوه لاس كې یې چلم او په بل لاس كې یې یوه رسۍ او كوزړۍ را نیــولې وه، راستنه شوه.

ګوبار چې لاس یې كوزړۍ تــه ور اوږد كــړی و پــه ډاډه زړه وویــل: ((همدلتــه یــې پر ږده.))

خو جونیا كوزړۍ كلكه نیولې وه. په جابكۍ سره یې د څاه غاړې ته منډه كـړه او پــه خوند یې شا ته بیرته وكتل او ویې ویل: ((خو ته زموږ میلمه یې.))

((ګاونډیان میلمانه نه وي.))

((اوه، هو، میلمانه دي. كه چیرې په میاشت كې یو وارې راشي.))

((خو آن ګاونډی هم هره ورځ نه شي راتلی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا له یوې ګوښې نه ورته وکتل او ویې ویل: ((زما مقصد هم کټ مـټ همداســې دی. په میاشت کې یو وارې راشه، تا ته به ښه یو سوړ شربت در کړم. که په دوو اوونیو کې یو ځل راغلې چلم به درته راوړم او که په اونۍ کې یو ځل راغلې ښه ځای به درته برابر کړم او که چېرې هره ورځ راغلې، نو هیڅ شی به تر لاسه نه کړې.))

((هیڅ شی؟ آن ستا یو سرسري نظر هم نه؟))

جونیا خپل سر ته ټکان ورکړ او ویې ویل: ((دا تر ټولو سخت کار دی.))

وروسته له هغه چې دوی څه وخندل، بولا وویل: ((غوا اوس واښه خوري، ګوباره سبا ته راشه او هغه بوزه.))

د ګوبار سترګې په غوا نښتې وې.

هوري چې خپله لوالتیا پټوله وویل: ((هیڅ بېړه نه شته. بیا به یې یو وخت راولیږم.))

بولا په ډېر زیات ټینګار سره وویل: ((خو زه بېړه لرم. هغه چې ستا په کور کې ولاړه وي تا ته به ستا وعده در په یادوي.))

((وروره، د هغه کار لپاره ما قول درکړی. نه یې هیروم.))

هوري او ګوبار دواړو له بولا نه رخصت واخیســت. دواړه خوشــحاله وو، هــوري د دې لپاره چې د ډېرې مودې هیله یې په دومره لږ قیمت تر سره شــوې وه او ګوبــار د دې لپاره چې لا نور هم د بې قیمته خزانې څښتن کیږي. د غوا د درلودلو هوس په ده کې راپاریدلی و. هغه بیر ته شا ته په غلا یو نظر واچاوه.

جونیا په وره کې ولاړه وه. د ده په باره کې د هغې په احساس پوهیده. د امید په شان بې صبره او زړه نازړه .

څلورمه برخه

هوري هغه شپه یوه سترګه خوب هم ونه کړ. دی چې د ترخه زیتون تر ونې لاندې پر کټ باندې اوږد غزیدلی و. ستورو ته یې کتل او د غوا په باره کې یې فکر کاوه. هغــې ته له غوایانو نه لرې اخور جوړ کړي؟ خو چیر ته یې وتړي؟ په اوړي کې پرابلم نه شته، د باندې به یې هم د وره تر خوا وتړي. خو په باراني موسم کې؟ که چیرې د یوه لعنتي او ښیرا وهلي شیطاني سترګې پرې ولګیږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

برسیره پر دې د زمیندار ناظر به هم راشي او په پړسیدلي غومبوریو به نارې سوري وهي او ورغوری به ګرځوي. دا به هیڅکله د هغه د دښمنۍ د راپارولو سبب نه شي. ډېر ښه کار به دا وي چې په انګړ کې د لوښو او وښو یوه ځپره ورته جوړه شي.

دا غوا به په لومړني لنګوال کې له پنځو(سیرو) لړ شیدې ونه کړي. ګوبار به لږ تر لږه د ورځې یو (سېر) شیدو ته اړتیا لري او روپا که یې خوښېږي، ډک ډک لوښي به وڅښي. خو آیا دا یوه تېروتنه نه وه چې دهنیا مو دومره ژر په دې راز پوه کړه؟ کوم وخت چې دې لیدلې وې چې غوا انګړ ته راننوتې، د دې د حالت لیدنه به ښه د خندا وړ وه، ښه هغه څه چې شوې وه، شوې ده.

اوس مهمه موضوع د غوا ساتنه وه. دی په دې فکر کې شو چې کاشکې ګوبار خو ډېر غښتلی او پیاوړی وای. ښایي یې پلار دومره سختګیره هم ونه اوسي په هر صورت، هلکان هلکان دي. آیا د پلار په ژوند کې دی په خپله اخوا دې خوا خوشې نه ګرځیده.

هر چا ویلي که چېرې کورنۍ تباه او تالا شوه مسوولیت به یې د ده پر غاړه وي، خو کوم وخت چې مسوولیت د ده پر غاړه ور ولوید، دی بیخي بدل شو.... نو ښایي ګوبار هم بدل شي. که څه هم ډېر د خواشینۍ ځای و چې د ده دواړه ورونه له کورنۍ نه بیل شوي وو. د یوې پر ځای به درې وو په زمکه کې لیکې جوړولې. د سباوون رڼا راخپره شوه. دا وخت د ځپرې د تیارولو و.

آیا دی د غوا تر راوستو پورې انتظار نه باسي، که چیرې بولا خپل فکر بدل کړي، دی به د ټول کلي د خندا مضمون وګرځي.

ګوبار چې د راویښېدو په حال کې و، ویې ویل: ((پلاره سهار دی، ځپره دې جوړه کړه؟))

((نه، زویه، تر اوسه نه، فکر مې وکړ د غوا تر راوستو پورې انتظار وباسم. هېڅکله د بولا په خبره باور کیدای نه شي.))

د ګوبار سترګې تنګې ـ تنګې شوې ((ځنډ د څه لپاره؟ موږ غوا راولو.))

((ته بولا نه پیژنې، ښایي شیطان د هغه په غوږ کې څه ووايي.))

ګوبار چټک راپورته شو، خپل کوټک یې راواخیست او په قاطعیت سره روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري کله چې زوی يې له څنګ نه تېر شو، په سرلوړي يې هغه ته وکتل. لـه ده نـه اوس يوه ښه تکړه ځوان جوړ شوی و. د واده لپاره پيسې نه درلودې. پـه کـور کـې د وېش او بيلتون د راتلو له امله دوی په بده ورځ اخته شوي وو، خلک د ګوبار د ليـدو لپاره راتلل او هغه يې خوښاوه، کله به يې چې وليد کور کې څه نه شته او هيڅ شی نه دي ورته پاتې. له ګوبار نه به يې لاس پرېوی. هغو به چې ومنله د ناوې لپاره بـه يـې دومره زياتې پيسې وغوښتلې چې هوري به عاجز پاتې شو.

دی مجبوره و چې سونا هم د خپل بخت کور ته وليږي. کـه زوی واده نـه وای کـړی. ډېره بده وه، خو که چيرې پيغله لور بې مېړه پاتې شوې وای، مقدساتو ته سپکاوی و. پيغله او بې مېړه نجلې يې په کور کې وه. ده څنګه کولی شوای چې دوستانو تـه مـخ ولري؟

هوري په همدې چرتونو کې ډوب و چې (دمري) د ټوکريـو اوبـدونکې ده تـه سـلام واچاوه او له هغه يې وپوښتل چې چيرې لږ څه د بانکس لرګي د خرڅلاو لپاره ولـري. دمري تور، ټيټه ونه او ډکې سترګې يې درلودې او په ځير ځير به يې درته کتل. مـخ يې چاغ او لنډ و او بريت يې هم درلودل.

د نرۍ ملا په وندنۍ کې يې يو اوږد چاکو ګرځاوه. په کال کې يو يا دوه ځله به يـې د څوکيو، ټوکريو او نورو بانکسی شيانو د جوړولو لپاره د بانکسی د اخيستو لپاره دوره وهله.

هوري، دمري د بانکس پر ګڼو ونو را وګرزاوه او سل دانې په پنځه ويشت روپيو معامله وشوه. هوري ورته وويل: ((د دې لپاره چې ته يو پخوانی پيرودونکی يې، نو در سـره چنه نه وهم. زما د بانکسي سل دانې له دېرشو روپيو نه کـم نـه خرڅيـږي. پـه هـر صورت، آيا ستا زوی راستون شوی، کوم چې واده کړی و؟))

دمري وويل: ((ميتو، هغه زوی زما د سر ټيټۍ سبب دی، هغه خپله ښځه پرې ايښې او اوس له بلې ښځې سره په ښار کې دی. بده خو لا داده چې ښځه يې له بـل سـړي سره تښتيدلې ده. ما له هغې نه وغوښتل چې يوه ښځه و اوسي او خپل ځـان آرامـه ونيسي، که نه زه به چا ته مخ ونه لرم. خو هغې زما خبرو ته غو ونه نيو، داسې ښـځې ناوړه دي، وفا نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دې ښځې ته هر څه ورکړي، خو نه ښایسته څېره، که چېرې د ښې څېرې خاونده وي، د هغې ساتل آسانه کار نه دی. آیا د بانکس ونې ستاسو ورونو په منځ کې ویشل شوې دي؟))

((هو، مورِ هر یو برابره برخه لرو. زه به د خپل ورور برخه وا نه خلم. کولی شم دوی ته ووایم چې ما بانکس په (شل) روپیو خرڅ کړي دي او دوی هم دومره هوښیار نه دي چې پرې پوه شي. البته، دا خبره دې زما او ستا په منځ کې وي.))

هوري د دمري خوا ته ځغلنده نظر واچاوه څو د ده عکس العمل معلوم کړي. هغه د یوه ماړه نس خاوند سوالگر ته پاتې کیده چې د صدقې او د غوایي خیرات غوښتنه کوي.

دمري، هوري راگوښه کړ او ورته ویې ویل: ((میتو، په ما اعبتار وکړه. زه به ونه غواړم چې سر ټیټې شې. خو د لږې فایدې لپاره ده چې انسان په یوه بې پته معامله لاس پورې کوي. که چیرې ته لږ ښکته راشې یانې(۲۰) روپۍ، زه به هغو ته (۱۵) روپۍ ووایم.))

معامله جوړه شوه، دمري تر نرۍ ملا پورې ځان لوڅ کړ او د بانکس په پرې کولو یې پیل وکړ.

پونیا، د هیرا ښځه د څاه خوا ته روانه وه. له پلو لاندې یې دمري د بانکس په ونو کې ولید. هغې ناري کړې: ((ودریږه! څوک یې؟ له دې ونو نه ووځه!))

دمري ژر ودرید او ویې ویل: ((زه حق لرم. ما په پیسو اخیستې دي.))

دا د هیرا د ښځې په خاطر و چې ورونه سره بیل شول. هیرا کله کله هغه ډېره وهې. سره له دې، د هغې خبره په کور کې آخیري خبره وه. هیرا هغې ته مطیع او تسلیم شوې وه او هغه آس ته پاتې کېده چې خپل بادار په لغته وهي، خو پر خپله شا هغه ته د سپریدو اجازه ورکوي.

هغې په لوړ آواز وویل: ((زه بانکس نه خرڅوم.))

دمري پوه شو چې ښه به دا وي له ښځې سره بحث ونه کړي. هغې ته یې په بدخویۍ وویلې: ((غواړم ستا له مېړه سره وغږیږم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا د مېخ به شان کلکه وه. د ژوند ناخوالو او محرومیتونو د هغې ټول احساسات ور وژلي وو.
د دمري لاس ته يې په ځير ځير وکتل: ((زه چې دلته يم، مېږه ته مې د غړ کولو څه حاجت شته. له ونو نه دې لاسونه ايسته کړه. خبره همدا ده!))
کله چې دا د دمري له اعتراض سره سره لاړه نه شوه، دمري پورې وهله او هغه خوره وره او شواړه پر ېوتله. راپورته شوه، دمري ته يې ښکنځل وکړل. خپلې څپلکې يې را و ايستې او له ډېر قار او غضب نه يې دمري څو څو ځله پرې وواهه. دمري دا وهل بې له دې چې کومه خواشيني څرګنده کړي تير کړل. هغه په دې پوهيده چې د دغه ډېر بد عمل په وړاندې بايد له حوصلې او زغم څخه کار واخلي.
هوري چې د پونيا ژړاوې اور ېدلې په منډه راغی. پونيا په لـوړ آواز ژړا انګـولا کولـه. لومړی له قاره تک شين شو. خرڅې شوې برخې نښې نښانې يې ټوټې ټـوټې کـړې، دمري يې په لغته وواهه او په چيغه يې وويل: ((که ژوند درباندې ګران دی، نو تېښته کوه. په کوم جرآت تا زموږ د کورنۍ په يوه ښځه لاس پورته کړی دی؟))
په دغه وخت کې هيرا راورسېد د خپل قار او عصبانيت له څپو نه ډاريده. سترګې يې تکې سرې شوې وې. د اورمېږه رګونه يې درزېدل، دی په دمري په قار نه و، خو خپلې ښځې پونيا ته ډېر په قار شوی و. دې څه کار درلود چې له يوه نارينه سره يې شـخړه کوله؟
سيده پونيا ته ورغی، هغه يې ليرې راکښ کړه او په متروکه يې د هغې په وهلو پيـل وکړ، پونيا انګولا کوله هغې چيغې او بغارې وهلې: ((خدای دې تـا د نـړۍ پـه ټولـو مصيبتونو اخته کړي. جزام دې ستا اندامونه يو يو در وخوري.))
د جزام د نيولو په اوريدو سره د هيرا د عصبانيت سرې لمبې په مړه کېدو شـوې لـه سينه بغل او کولرا سره انجام چټک و، خو د جزام تدريجي مرګ يې نه خوښيده. يـو ځل بيا يې پرې اخ او ډب جوړ کړ.
بيا يې دمري ته مخ راواړاوه او ورته ويې ويل: ((ما ته دې ولې خوله وازه پاتې ده؟ څه خپل کار دې کوه. بيه خو يې پوهيږې. پنځلس روپۍ ده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا خپل سر وښکاوه: ((که چیرې ته غواړې چې خپل کور ته اور ور واچــوې، وایــې چوه، ویې سوزوه. په مایې څه؟ څه بده برخه، څه بده برخه! د تا غوندې د یوه قصــاب په منګولو کې لویدلې یم.)) د کور خوا ته روانه شوه.

هیرا پرې پرچ وهل: ((چیرته روان یې. ځاه ته لاړه شه. همدا اوس.))

دې چې د وهلو ټکولو مزه لیدلې وه، د نورو وهلو شوقمنه نه وه. په آرامۍ یې لوښــي راپورته کړ او په سلګۍ وهلو د ځاه خوا ته روانه شوه.

هوري پرې نارې کړې. ((اوس بل جنجال جوړ نه کړې!))

دهنیا د وره له خولې ور نارې کړې: ((څوک د تا خبرو ته غوږ نه نیسي او ته لګیا یې نارې سورې وهې. ته هغه نه پېژنې؟ دا هماغه پونیا ده چې ټوله ورځ یې در ته ښکنځل کړي وو. په خپل حق ورسیده. څه خبره ده؟))

هوري چې وره ته راورسید په هغې لږ په قار شو او ورته ویې ویل: ((څنګه هغه وهل چې هغې وخوړل، لکه چې ستا زړه هم ورته کیږي؟))

((که چیرې ما مخکې نه وي خوړلې!))

((دومره ډېر نه. که وهل وخوري، تښتې، همداسې نه ده؟))

((ما له دې نه خورا ډېر خوړلي دي. که چیرې هیرا خپله ښځه وهې. پرې ګرانه هــم ده. ته یوازې په وهلو پوهیږې، نه په مینه.))

((نه داسې ادعا نه شې کولی. دا ته وې چې د پلار کره لاړې او کور ته د راتګ فکر در سره نه و. زه درغلم او ته مې راوستې.))

((هو، هغه وخت چې تا بې ما ژوند نه شوای کولی نه دا چې زه پر تا ګرانه وم.))

د واده ژوند مخکینۍ دوره له ځوانۍ او شوق سره پــه درزیــدو وي، کــټ مــټ لکــه سباوون چې د ژوند دوره په کې داسې ښکاري ته به وایې له ګلابي رنګ او ځلا ســره غوړول کیږي. د ژوند ماسپښین په خپلو غځول شویو وړانګو کې وهم او خیال ویلوی او مورږ واقعیت ته مخامخ دروي. د شپې سوله او آرامتیا راکښته کیــږي چــې پــه دې وخت کې مورږ د ستړیو لارو یو په شان چې د یوه ګړنګ پر سر ناست وي په تیر وخت باندې چورت وهو او په هغه کې ډوبیږو او په اتفاقي توګه ښکته چــې ډېــره لــرې او پردې دی د ژوند خوځیدا او چورلیدا ځارو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دهنيا سترګې نمجنې شوې او ويې ويل: ((ته څنګه خبرې کوې. تا هيڅکله آن زما يوه کوچنۍ خطا هم نه ده بخښلې.))

هوري وويل: ((دهنيا ته عادلانه قضاوت نه کوې. بولا وپوښته چې زه تل ستا څومره صفت کوم.))

دهنيا چې موضوع بدله کړه ويې ويل: ((پر بېړده چې وګورو ګوبار له غوا سره راستون شوی او که تش لاس راغلی دی.))

سمدستي چې دا دننه انګړ ته ننوته دمري چې ډېرې زياتې خولې يې کړې وې راورسيد. هغه وويل: ((ميتو راځه چې بانکس وشميرو. سبا ته به يې په کراچۍ کې يوسم.))

هوري د بانکس د لرګيو د شميرلو ضرورت ونه ليده او دمري چې خپله کځوړه خلاصه کړه اووه روپۍ او اته آنې يې دهوري په لاس کې ورکېښودې.

هوري وويل: ((ټول همدومره؟ نه، نه، دوه روپۍ او اته آنې نورې.))

دمري په بې مزه ګۍ وويل: ((ولې؟ معامله په (۱۵) روپو فيصله شوه. همداسې نه وه؟))

((نه، شل روپۍ وې.))

((پنځلس، مور د هيرا او روستا په مخ کې په دغې بيه موافقه وکړه. ورغړ کړم؟))

((ته ښه پوهيږې چې مور په شلو روپو پر بکړه کړې وه. دا چې ته اوس ډېر سپيتوب کوې د دې مانا نه لري چې ټول شيان بايد ستا په خوښه وشي. دوه روپۍ او اته آنې پاتې دي. خو ماته پوره دوه روپۍ نورې راکړه.))

دمري داسې مندکه وه چې ماتول يې آسانه کار نه و. هغه پوهيده چې هوري په نا پاکه وجدان سره نه شي کولی هغه سره په ښکاره دعوا وکړي.

هيرا ورته تندی تريو کړ او ويې ويل: ((چودري، دا ښه کار نه دی. زما له دوو روپيو سره به مهاراجه نه شي.))

((او نه به ته د خپلو ورونو سره په ټګۍ باندې.))

دمري لاړه خو هوري سرخوږی تر ونې لاندې کښېناست د موضوع په هکله يې چورت واهه، پيسې يې په مخکې بې له دې چې لاس ور وړي پرتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دهنیا له انګړ نه راووته ویې لید چې پیسې پر زمکه پرتې دي. ویې ویـل: ((خو دا باید لس روپۍ وای. نورې یې چېرته دي؟))

هوري جرآت نه درلود هغې ته ووایي چې دمري څنګه راګیر کړی دی. دی هغه غل ته پاتې کېده چې دام د غلاکولو لپاره ونې ته وخېژي او چې ښکته را ولـوېږي کوښــښ کوي خپل بد عمل د کالیو نه د ګرد په ټکولو پټ کړي.

په ځوړند مخ یې وویل: ((څه کولی شم؟ هیرا په ۱۵ روپیو موافقه کړې ده.))

((هیرا که وغواړي په ۵ روپیو یې هم خرڅولی شي. خو موږ ولې؟))

((توده شخړه روانه وه. د دې چنې وهلو او دعوا وخت نه و.))

((البته، ته څنګه کولی شې؟ که چېری تا ویلي نه وو، ستا ګران ورور به څـومره کـم راغلی و؟ په خاصه توګه چې ستا ګرانې وربندارې د مرګ وهل خوړلي وو!))

هوري ګبنۍ اخیستې و او له قاره خوټېده خو بې له دې چې څـه ووایـي او خپلـې سترګې پورته کړي په پټه خوله یې د هغې خبرې وزغملې. رمبی یې راواخیست چې کروندې ته لاړ شي.

دهنیا چې رمبی ترې نه واخیست وویل: ((چیرته ځې؟ لاړ شه. ځان دې پر ېمینځــه. خواړه تیار دي.))

((زه خو وږی نه یم.))

دهنیا شوکارې پرې ولګولې: ((نه یــې وږی؟ ورور دې ارومــرو لــډوان در کــړي دي. خدای دې هر چا ته داسې ښه ورونه ور کړي.))

هوري له قاره خوټېد او ویې ویل: ((ښکاریږي چې اندامونه دې خارښت کوي.))

دهنیا له درواغجن معصومیت سره وویلې: ((زما هیڅ ګناه نه شته. تا په خپلې مینې تباه کړې یم.))

((اوه، ما یوازې پر ېږدې، که لاړ شم؟))

((زه څوک یم چې تا وباسم؟ کور ستا دی. ته خاوند یې.))

ټوله پوهه او ځیرکي یې مخکې د ورځې د پیښو له امله پڅه او کمزورې شوې وه. نـو له همدې کبله هوري د ملنډو او ټوکو لپاره وخت نه درلود. رمبی یې ایسته غوځار کړ او ځان پر ېولو ته ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار راستنېدل ډېر ځنډ شو. لا تر اوسه پورې يې درک هم نه و. دا هلک څه کوي؟ د جونيا په ښکار مشغول دی؟ بې له ګوباره خوړو خوند نه ورکاوه په نيمه اشتها يې يو څو وړې وړې ګولۍ وخوړې او د ترخه زيتون د ونې تر سيوري لاندې اوږد وغځيد.

روپا چې ول ول شوي وېښتان يې جړ شوي وو. په ژړا راغله هغې له سونا نه شـــکايت درلود، سونا ور ته ويلي وو کله چې غوا راشي هغې ته به اجازه ور نه کړي چــې تپــي وکړي. دا ډېره بده وه. روپا په کوم شي کې له سونا نه کمه وه؟ سونا چې پخلی کــاوه، نو آيا روپا لوښي نه مينځل؟ سونا چې اوبه را ايستلې، آيا روپا منګی نــه راوړ؟ ســونا چې به په کروندې کې کبلې په رمي وهلې، آيا روپا وزه نه پووله؟

هوري چې د هغې په ساده ګۍ يې لوبې کولې، وويل: ((ته به تپي وکړې. کــه چيــرې سونا غوا ته نږدې راغله ويې شړه.))

روپا چې خپل لاسونه يې دهوري په غاړه کې ور اچولي وو، وويل: ((زه به يې لوښــم هم.))

((ارومرو، ننوځه ځوک کولی شي چې ولوښي.))

((نو غوا زما ده.))

((ولې نه.))

روپا چې له خوشحالۍ نه پړکېدله. منډه يې کړه څو پړې او مغلوبې شوې خــور تــه دا خبر يوسي.

سونا لا تر اوسه پورې د نوې ځوانۍ به دوره کې وه. بدن يې پوره د ځوانۍ نجلۍ و، خو ماغزه يې د وړې داسې لکه چې په هغې کې ښځه او کوچنی يو له بله سره په مقابلــه کې وي. په ځينې موضوع ګانو کې دومره ځيرکه او هوښياره وه چې يو يا دوه شــيان ډېر پوه سړي ته درس ورکړي، خو په ځينو نورو موضوع ګانو کې بــه دومــره خــوش باوره وه چې آن يوه کوچني کولی شواى هغه وغولوي.

د هغې مخ اوږد او زيړ، خو خوشحاله وه او د هوساينې او قناعت نښې په کې له ورايه بر ېښېدې. ويښتان يې هيڅ نه غوړول په سترګو يې هيڅ کجل نه پورې کول او هــيڅ سينګار يې نه کاوه. داسې ښــکاريده چــې د کــورنۍ ســتونزې د هغــې د مســتۍ او خوشحالۍ خنډ شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې روپا ته وویل: ((کله چې ته په تپي کولو لګیا شې، زه به د غوا تــولې شــیدې را ولوښم.))

((زه به غوا په کوټه کې کلپ کړم.))

زه به ور ور مات کړم. سونا په تراټ د ام ونو ته لاړه. ام د توپاني بادونو له برکته لږ څه ژېړ شوی و.

کوچنیانو به تل د هغو په ښاخونو ځانونه راځوړند کړی وو. کله به چې باد یو څو دانې را وغورځول، نو څه ټیل وهل او خاپوړې به وې. روپا به تل هغه څه کول چې خور یــې ورته ویل، هغه د سونا پسې د ام ونو ته روانه شوله. د سونا د واده لپاره پلانونه تر لاس لاندې وو.

روپا ځوریدله چې ولې هیڅوک د هغې د واده په باره کې خبرې نه کوي. کله کله بــه هغې خپله دا موضوع منځته را واچوله. هغې به دا موضوع ډېره په خوند یادوله چــې زوم به څه ښکاریږي د هغې د خوراک او اغوستو لپاره به څه ښکلي شــیان راوړي. د کوچنیانو په منځ کې دا د خپلو خیالونو له کبله ممتازه وه.

ماسپښین په تیریدو و، خو د هوري زړه نه کیده چې کروندې ته لاړ شي. هغه غوایانو ته واښه ور واچول او چلم یې د ځان لپاره تازه کړ. هغه لا تر اوسه پورې هم په پور کې ډوب و. پور د درې سوو روپو په شا وخوا کې و او هر کال به د سلو روپو سود پــرې ور زیاتیده. پنځه کاله مخکې یې شپیته روپۍ له منګرو، سود خور نه د غوایی د اخیستو لپاره پور کړې وې. تر اوسه پورې یې شپېته روپۍ د هغو سود ورکړی . هغه د دېرشــو روپو پور چې له پنډت داتادین څخه یې د پټاټو د کرلو لپاره کړی و اوس سلو روپو ته ختلې و نور پورونه هم وو. د مالیې یوه برخه لا تر اوسه نه وه ور کړل شــوې، ښــه ده چې دی د پور د چورتونو په لړۍ کې د څو مخکې شــېبو اووه روپــو او اتــه آنــو تــه راورسېد.

آیا دا به د دوسهیرا په جشن کې زمیندار ته د هغه د تحفې ورکولو پرابلم حل کــړي. خو حل به یې نه کړي؟ آن که یو څو روپۍ یې له کوم ځای نه را پیــدا کــړې هــم وای خبرې به یې په ټول کلي کې تیت شوې وې او پوروړي به ډله ډله ورته را روان وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دی به دا روپۍ د تحفې لپاره وساتي. دی لا دوه نور مسوولیتونه هم لري. د ګوبار او سونا واده. دا دوه کاره هم له درې سوو روپو نه زیات خرڅ په کار لري. ده څومره هیله درلوده چې وکولی شي د دا دومره پورونه ټول پرې کړي. خو د ده له ټولو کوښښونو سره سره، پورونه په ده پورې نغښتي وو.

د خدای لپاره، که چیرې حالات همداسې وړاندې لاړ شي، د ده د پورونو پېټی به دروندېږي او یوه ورځ ښایي دې ته اړ شي خپل کور لیلام کړي او له کوچنیانو نه یې سوالګر جوړ شي.

د ورځني کار له ستړیا نه وروسته کله چې ده چلم څکولو، دی چرتونو او اندېښنو داسې راچاپیر کړ لکه چې تور دیوال ترې راچاپیر شوی وي او د تېښتې لار هم ونه لري.

د ده یوازینی تسلیت او ډاډ دا و چې دی یوازینی بدمرغه انسان نه وه. نور کروندګر هم په همدې بېړۍ کې سپاره وو. ځینې یې په واقعي توګه په ډوبیدو وو . سوبا او هیرا د ده ورونه، څلور سوه پوروړي وو. پر جینتګر باندې زر روپۍ پور وې.

جیوان میتو داسې غریب و چې مجبوره و سوالګر خالي لاس وباسي.

پور پر کلي باندې د یوه نفرین په شان لمنه غوړولې وه.

سونا او روپا په ناڅاپي توګه خوشحاله را ننوتې او ویې ویل: ((ورور له غوا سره راغی!)) دوی بېرته د ام ونو ته لاړلې.

هوري او دهنیا دواړه بې قراره وو. دهنیا په خوشحالۍ سره وویلې : ((غوا په لمر کې را روانه ده. زه به لړ اوړه او غوړي ورته برابر کړم. ته ژر شه څپره جوړه کړه.))

هوري : ((په کور کې کوم ځای کې یو دانه زنګ پروت و. د هغې په غاړه کې به یې ور واچاوه.))

دهنیا : ((سونا چیرته ته ده؟ هغې ته ووایه چې یو تور ټوکر له هټۍ نه راوړي. ډېره ښه ده چې له همدې اوسه نه هغه له بدو سترګو نه وساتل شي.))

هوري: ((زموږ د ژوند له ورځو نه همدا ورځ وه. ما هغه شی په لاس راوړ چې دومره موده ورته په انتظار کې وم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنيا راز ساتونکې وه او لــه اربـاب الانواعــو څخــه چــې د دې د نيکمرغــۍ او خوشحالۍ سره يې حسادت درلود ډاريده چې ښايي مصيبت ته امر وکړي خوښــي او نيکمرغي تر پښو لاندې کړي.
دهنيا اوږه او غوږي واخيستل چې ګوبار را ورسيد او يوه ډلــه هلکــان ور پســې وو. هوري مخکې منډه واخيسته او د غره تر لمنې وخوت. دهنيا ژر له تور ټيکري نه يــوه ريټاږه راخيرې کړه او د غوا تر غاړې يې وتړله.
هوري غوا ته په ځير ځير کتل او هک پک پاتې و، تا به ويلی رب النوع بڼه بدله کړې، نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عــالي او ښــه بخت!
دهنيا چې آريانه شوې غوندې وه، وويل: ((څه ته دې خوله وازه پاتې ده؟ ځه لاړ شه او په انګړ کې څپره جوړه کړه.))
((په انګړ کې؟ هلته ځای نه شته، زه به يې دباندې وتړم.))
د هوري لپاره، غوا نه يوازې د عبادت شی و، خو د نمايش بڼه يې هم درلوده او هغه ته د نيکمرغۍ او برياليتوب ژوندی سمبول هم و. هغه غوښتل چې خلک د ده د کور خوا ته ګوته ونيسي او ووايي، دا دی د هوري ميتو کور.
دهنيا شکمنه وه. که چيرې د دې له وسه پوره وای دې به دا غوا تــر اوو انګــړو ننــه ايستلې وه او آن په کوټه کې به يې پټه کړې وه.
هغې به په دې غوښتنه ټينګار کاوه چې څپره دباندې جوړه کړي دا هم په دې خبــره ولاړه وه، څو چې هوري را ننووت. غوا خو پټه په ډولۍ کې نه وه راغلې د هغې راتــګ په کلي کې انګازې جوړې کړې. کليوال سره راغونډ شــوي وو، څــو د هغــې ننــداره وکړي.
هغه يوه عادي غوا نه وه. د هغې رارسيدل يوه پېښه، يوه يادګاري ورځ وه. آيــا د دې بيه رښتيا اتيا روپۍ وه؟ آيا هوري په همدې بيه خوشحاله و؟ هوري غوا تــه پــه کــره کتنه او خوشحالۍ سره يوځای کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اويا کلن او ډنګرمخي پنډت دامتادين په خپله امسا تيکه کــړې وه او پــه بــې نــوره سترګو يې هغه ته کتل. هغه وويلې: ((هوري، اجازه راکړه چې هغه يــو وارې وګــورم اوريدلي مې دي چې ډېره ښايسته غوا ده.))

هوري د دغه زاړه سړي لاس ونيو او هغه يې انګړ ته راننه ايست. زاړه پنډت ښکته او پورته ورته وکتل، له ښاخو نه نيولې ښکته تر پښو پورې. هغه خپل ســر د تاييــد پــه توګه وښوراوه او ويې ويل: ((هغه بې عيبه ده. بيخي ښه ده. تــا تــه وايــم د دې هــر خوسکی به د سلو روپيو ارزښت ولري. هغه وساته، په هيڅ صورت د هغې واښه کم نه کړې.))

هوري مننه وکړه: ((مهاراج دا ټول ستا د دعا او برکت له امله دي.))

متادين د تنباکو شيره چې په خوله کې يې پاتې وه تويې کړه او ويې ويل: ((نه، زويه، دا د خدای مهرباني ده. تا ارومرو نغدې پيسې پرې ورکړې دي.))

((هو، مهاراج، نغدې پيسې پوره اتيا روپۍ د بولا غوا ده.))

هوري بايد ښه پوه شوی وي، ځکه متادين په درواغو خبرو ډېر ژر پوهيده. خو ځــان ښودل هغه ته له دې نه ښه ښکاريده.

هغه وويل: ((زويه، هيڅ تاوان دې نه دی کړی. بيخي سمه ده. له هغې نــه بــه پنځــه سيره شيدې واخلې يانې د خوسکي له مړيدو وروسته.))

دهنيا د خبرو په منځ کې راننوته: ((اوه، نه، مهاراج، يوه زړه غوا څرنګه پنځه ســېره شيدې کولی شي؟ په خاص ډول چې موږ د هغې د نس مړولو لپاره پوره واښه نه لرو.))

((په هر صورت، زما نصيحت ته غوږ کيږده او هغه دباندې مه تړه.))

دهنيا، هوري ته په مانا داره حالت وکتل لکه چې غوښتل يې ووايي، اوس به دې خبره کې څه وايي.

ټول کليوال راغلل. خو سوبا او هيرا، د ده خپل ورونه نه. هوري د هغوی لپاره ښه ځای جوړ کړی و او د هغو راتګ به دې ډېر خوشحاله کړی وای، ماښام دواړه ورونه د ده له وره نه تېر شول بې له دې چې د ده کور خوا ته يو وار هم راوګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیرا او سوبا بې تفاوتۍ دی ځوراوه. د مال او دولت وېش سره څوک خپلې اړیکې داسې ژر نه پرې کوي. ور ووتل، ورور دې هغه په دې باره کې له دهنیا سره خبرې وکړې.

دهنیا خپله پزه غونچه کړه او ویې ویل: ((زر کرته مې درته ویلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلي راغی، دوی نه! آیا دوی ډېر لرې ژوند کوي؟ آیا پښې یې په نکریزو سرې دي؟ زما خبره ومنه دوی له حسد نه تک شنه شوي.))

د څراغ لګولو وخت و، لاړه چې له هټۍ نه د خاورو تېل راوړي.

هوري، روپا په غېږ کې ونیوله. هغه یې دلاسا کوله او ورته ویې ویل: ((د کاکا ... کره دې په منډه لاړه شه او وګوره چې کاله کې شته که نه؟ د کاکا سوبا کره هم لاړه شه ورته ووایه چې دلته راشي، که چېرې دوی ونه منله دوی دلاسه که کلک یې ونیسه او رایې وله.))

((زه نه ځم، وړه اکانۍ مې زوروي. هغې ته څه مه وایې، تره کره دې ورشه او د سوبا تره پر ښځې خو ګرانه یې. همداسې نه ده؟))

((پر هغې باندې ګرانه یم، خو سوبا اکا مې ډېر ځوروي. هغه ماته وایي . . نه، تاته یې نه وایم.))

((راته ووایه.))

((نه، نه یې وایم.))

((هغه دې څنګه ځوروي؟ راځه، روپا، راته ووایه.))

((هغه وایي چې یو موږک یې زما لپاره ساتلی. ماته وایي چې په غوړو کې یې کباب کړم او ویې خورم.))

هوري وخندل: ((تا به ورته ویلي وو چې لومړی یې و ازمایه.))

((خو مور مې نه غواړي چې د هغو کره لاړه شم.))

((ته د مور لور یې که زما؟))

روپا د هوري په غاړه کې لاس ور واچول او په موسکا یې وویل: ((البته چې د هغې.))

((نو زما له غیږې ښکته شه. همدا اوس ښکته شه. زه تا نه پر بږدم چې زما له لوښي نه خواړه وخوري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

روپا ژر خپله خبره اصلاح کړه. ((نه زه ستا لور یم. نه د مور... .))
((نو هغه څه چې مور دې درته ووایي کوې او که زه درته ووایم؟))
((پلاره، هر څه چې ووایې.))
((نو ژر د اکا ګانو کره دې لاړه شه.))
((که چیرې مور ښکنځل راته وکړل؟))
((هغه به پوه نه شي.))
دهنیا له دوکانه راستنیدله چې روپا یې په لاره کې ولیده چې د هیرا اکا کور خوا تـه روانه ده، روپا ته یې ښکنځل وکړل: ((د هیرا کور ته ځې؟ له ما سره کور ته راځه.))
هوري د څپرې په جوړولو بوخت و. هغه په دې معامله کې ځان بېخي بې خبره وښوده او شکایت یې وکړ: ((اوس دې بیا خوله وازه کړه. هر وخت چیغې وهې! آیا تل تا باید خوله وازه کړې وي، لکه تور سپی چې باد ته غاپي؟))
د شپې لومړني ساتونه تېر شول، څپره جوړه شوه، خواړه وخوړل شول. خو غوا خپـه غوندې ښکاریده. د داسې ناوې په شان چې په لومړۍ ورځ د خُسر کور ته راغلې وي.
هوري او ګوبار د هغې په مخکې چپاتي ځوړند نیلي وو. خو هغې د چپاتیو خوا تـه آن ونه سونګل. هوري د باندې ووت د کټ پر سر ناست و چلم یې څکاوه او د ورونو په باره کې یې فکر کاوه.
له یوې شیبې نه وروسته یې چلم د کټ خوا ته کېښود او د هیرا د کـور خـوا تـه ور روان شو. هیرا او سوبا له خپلو کورونو نه د باندې پر ګټو غزیدلي وو. پـه تیـاره کـې دوی د هوري راتګ ونه لید. دوی ګپ شپ لګاوه او خبرې هم د ده په بـاره کـې وې.
هوري په خپله نرۍ لاره کې ودرید.
هیرا: ((کوم وخت چې مور سره یوځای وه، هغه آن یوه اوزه هم نه اخیسته. اوس غوا اخلي. هېڅوک به د خپل ورور د پیسو په غلا نیکمرغه نه شي.))
سوبا: ((وروره، ته د هوري په برخه کې عادلانه قضاوت نه کوې. هغه آن یوه یوه روپۍ سره ټولې کړې دي.))
هیرا: ((دا ستا فکر دی. خو زه فکر کوم چې دا غوا ده له هغو پیسو نه اخیسـتې ده، کوم چې ده په ګډ ژوند کې ځانته پټې کړې وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوبا: ((ته باید په هغه باندې داسې تور ونه لګوې.))

هیرا: ((نو دومره ډېرې پیسې له کوم ځایه راغلې؟ آیا له اسمان نه راتـــویې شـــوې؟ زموږ زمکه یو برابره ده. حاصل یې هم یوه اندازه دی. دا نو څرنګه کیدای شي چې موږ د کفن د اخیستو پیسې نه لرو په داسې حال کې چې هغه ځي او غوا اخلي.))

سوبا: ((امکان لري په پور یې اخیستې وي.))

هیرا: ((بولا هم پور ورکوي.))

سوبا: ((خو ډېره ښه غوا ده. کله چې ګوبار کلي ته راوستله ما ولیده.))

هیرا: ((هغه به ژر لاس ترې پر ېمینځي. حرامې پیسې ډېرې دوام نه کوي.))

هوري نور نه شواى دریدلی. د هغو ناوړه خبرو د هغه زړه ور سوری کړ. بیرته راستون شو بیا په خپل کټ باندې کښېناست او چلم یې وڅکاوه، وروسته له هغـــه نـــه یـــې د بیدیدو کوښښ وکړ. خوب ورنغی، غوایان یې پر ېول. خو ناوړه فکرونه یـــې لـــه خپلـــو ماغزونه لرې کولی نه شواى.

چلم یې تازه کړ، خو دا ځل تنباکو تندوالی او تېزوالی نه درلود. په دې وخت کې د ده حالت هغو اوبو ته پاتې کیده چې د سوري یا د لار د موندلو په اثر له یوه سوري په زور په چورلیدا ووځي. همدغه وضعیت په ده باندې سخت تاثیر کړی و او تصمیم یې ونیو چې غوا بیرته بولا ته ور ولي او په خپل ځای کې را پورته شو.

دهنیا وویل: ((شپه کې دومره ناوخته پورې څه کوې؟))

هوري د وره خوا ته یو ګام مخکې واخیست او ویې ویل: ((غوا بولا ته بېرته ستنوم.))

دهنیا یې مخې ته ودریده: ((ولې؟ آیا د همدې لپاره دې راوســـته چـــې بېرتـــه یـــې وروله؟))

((هو! دا ډېر ښه کار دی.))

((ته مسخره یې. ته د هغې د راوستلو لپاره دومره شوقمن وې او اوس غـــواړې چـــې هغه بیرته ورستنه کړې. آیا بولا سملاسي پیسې غواړي؟))

((نه، بولا هیڅ نه دی راغلی.))

((د هغو په ښنو کې ولویږه که چیرې دوی کستمن دي، پر ېږده یې څومره چـــې یـــې زړه غواړي حسادت دې وکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((مهاراني، دومره په لوړ اواز نه. خلک به وايي موږ بيا شخړه جوړه کړې ده. هغه څه چې ما واوريدل کاشکي ته يوازې پرې پوهيدای، د هر چا په خوله کې دا خبره پرته ده چې خپل ورونه مې غولولي دي او اوس د دوی د برخې په پيسو ژوند کوم.))

((دا خبره هيرا بايد کړې وي.))

((ولې يوازې د هيرا نوم اخلې. ټول کلی په دې اړه غږيږي.))

((زه پوهيږم چې دا د هيرا خبره ده. په دې خبرو کې هغه د ټولو سرماشه دی.))

دهنيا غوا په موږي باندې وتړله او مخکې له دې نه چې دی د هغې مخه ونيسي. هغه له وره نه وتلې وه. څنګه چې دی د هغې په ناڅاپي غصه بلد و، مزاجي حالت يې ده ته اجازه نه ورکوله چې هغې پسې لاړ شي او بله شخړه جوړه کړي.

يوارې به چې هغه راوپاريده، محشر به يې جوړ کړ، هيرا هم کم حوصله و. که چيرې يې په دهنيا لاس پورته کړی وای... .

هوري له قاره ريږديده او په فکر کې ډوب شوی و. پر خپل ځان يې لعنت ويلې چې ولې يې د هيرا خبرې دهنيا ته وکړې. په داسې حال کې چې خپل سر يې نيولی و، پر زمکه باندې کښيناست.

له هغه څه نه چې ډېر وېريده هغه پېښ شوي وو. ناڅاپه د دهنيا ناوړه غږ په هوا کې راپورته شو او پر هغه پسې د هيرا په لوړ آواز چيغيدل او بيا د پونيا کړيکې او چيغې وهل. هوري ناڅاپه د ګوبار په فکر کې شو. منډه يې کړه د ګوبار کټ خالي و. هغه دلته نه ليدل کيده. په کلي کې غوغا جوړه شوې وه.

هوري د هر بل بزګر په شان طبيعتاً سوله خوښوونکي و، هغه پوهيده چې د شورماشور پای تل بد د پوليسو له څورولو، په محکمه کې د وخت د تيرولو او د زمکې له کار و باره پاتې کيدلو سره يو ځای دی. نو د ده هيله دا وه چې له شورماشور او شخړې نه ځان وساتي، خو دې لرې ساتنې هم حد درلود.

د ديوال له څنګ نه يې د شخړې صحنې ته کتل. د يوه فرصت پيژندونکي جنرال په شان هغه غوښتل له موقعيت نه ښه ګټه واخلي. که چيرې شخړه د دهنيا په ګټه وي. ده ته حاجت نه و چې ځان شخړې ته ور ګډ کړي. خو که چيرې هغه د ماتې خوړو په حال کې وه، هغې ته د لږ څه قوت ليږل ضروري بر ښيده. ډېر خلک سره راټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو. دی غضبناکه ولاړ و. دهنیا په هیرا باندې سره سره کېده. د هغې دعـوایې ژبـه ګړیدله. خو د هغې ډانګ پېیلې او سوځوونکې خبرې د خلکو زړه سوی یې له منځـه یووړ او دا یې یوه بده ښځه وبلله.
هیرا په لوړ آواز په قار او غضب سره وویل: ((زما له کوره ورکه شه. که نه وځـې پـه بوټ وهلو به دې وباسم. ځنګه ماته بد او رد وایې!))
هوري د باروتو د بیرل په شانې وچود. وړاندې ورغی ورته ویې ویل: ((هیرا، له حد نه زیات وړاندې لاړې. زه نور دا خبرې نه شم اوریدلی.))
دور بدل شو هر یوه د هیرا خوا ته مخه کړه. که یوه د ډلې له منځ نه هغه یو بې شرمه ظالم باله، بل هغه ته ګوندا او دریم هم ورته شیطان ویلې. یوه بده خبره چې د دهنیـا له خولې راووته، خلک د هیرا په خوا شول. کله به چې د هیرا له خولې نه بیـا نـاوړه خبرې راووتې، خلکو به د دهنیا پلوي کوله.
هغې هوري ته مخ راواړاوه او ورته ویې ویل: ((وادې ورېدل چې ورور دې ماته ځنګه ښکنځل وکړل؟ هغه غواړی چې ما په بوټو باندې ووهي.))
هوري ژر ورته وویل: ((بیا داسې بدې خبرې مه کوه، کور ته لاړه شه.))
خو دهنیا په سر تنبه ګی پر زمکه کښیناسته ((تر اوسه مـې د بوټـو وهـل نـه دي خوړلي! دی پر ېرده چې خپله زړه ورتیا ښکاره کړي. زما زویه، ګوباره، وا دې ورېدل؟ ستا مور د بوټو وهل خوري!))
هیرا ډاریده چې د خلکو غضبناکه ډله شاته تلله. خو دهنیا د یوه غضبناکه زمري پـه شان پر ده رامنډه کړه او هغه یې په ډېر شدت سره ټیله کړه. هیرا پر زمکه خوره وره ولوېده. دهنیا پرې چیغه کړه: ((ولې رغړې؟ ما په بوټو ووهه! راځه، ومې وهه! جرآت دې ولې له لاسه ورکړی!)) هوري هغه له لاسه راونیوله او د کور خوا ته یې کش کړه.
پنځمه برخه
ګوبار کومه ورځ چې غوا د بولا له کلي نه راوستله له جونیا سره یې ډېره مرکه کـړې وه. جونیا دغه نا ارامه او سرکښه غوا له ګوبار سره تر نیمایي لارې بدرګه کړې وه. په لاره کې جونیا د ګوبار خوا ته یو مانا داره نظر اچولی و او ورته ویلي یې وو: ((پوهیږم چې ته به دې خوا ته نور را نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار چې لا تر اوسه بې تجربې او خام و د کلي ښځينه وو ته يې د خويندو يا د نـورو خلکو د ښځو په سترګه کتلي وو. کله کله به د ده او د ځينې بې حيا ښځو په منځ کې د ناز او مکيز خبرې رد او بدلې کېدې چې دې خبرو هـم زيـاتره د معصـوميت بڼـه درلودله. ډېر وخت په کار وو چې دا جګ او نرى ګوبار نارينتوب ته ورسيږي. او البتـه هيڅوک هم تر هغو ونه په تيرو نه ولي چې ميوه يې نه وي نيولې. جونيا د مـين رتـل تجربه کړي وو. د وريندارو بې حيا ملنډو او خنداوو هغه بې باکه او زړه وره کړې وه او ناځاپه يې د ځوان ګوبار خوا ته تمايل پيدا کړ او همداسې يې نا څاپه د ګوبار د زړه تار راکښ کړ. لکه چې يو ويده زخمي ځناور خپل غوږونه د يوې پاڼې له شـنهار سـره را څک کړي.

ګوبار وويلې: ((د غوايي خيرات او صدقې د لاس ته راوړلو په خاطر يو سـوالګر پـه شپو او ورځو د غوايي خيرات ور کوونکي وره ته دريږي.))

جونيا وويلې: ((ته د باد په خوا الوزې او پرواز هم نه شي کولی.))

د ګوبار په رګونو کې د سوځيدو احساس راپيدا شو او ويې ويل: ((هغـه ورې انسـان چې د صدقې او د غوايي خيرات لپاره يې لاسونه اوږد کړی وي، د بخښلو حق لري.))

جونيا خپل جال اوږد وغځاوه او ويې ويل: ((خوکه چيرې سـوالګر لـس ورونـه ونـه ټکوي، ورې به پاتې شی. زه له دغسې سوالګرو سره څه وکړم؟ لارې او کوڅې تـرې ډکې دي او دوی په بدل کې څه درکوي؟ دُعا ګانې. آيا دُعاګانې لوږه له منځه وړي؟

د جونيا تبصرو د لږ ادراک خاوند ګوبار پر سر باندې څه ونه کړل. جونيا له وړوکتـوب نه د خپل پلار مشتريانو ته شيدې ور وړلې. آن همدا اوس يې هـم شـاوخوا مسـتې خرڅولې. له رنګ، رنګ خلکو سره د دې کار و. د پيسو د ګټلو تـر څنـګ، دا کـار د سات تيرۍ وسيله هم وه. خو دا شيان بې پايښته وو، لکه يو امانتي شـی. دا د يـوې حقيقي مينې په لټه کې وه چې وکولی شي د هغې لپاره ژوند وکړي او د هغـې لپـاره مړه شي. د اور بلکې مينه نه، خو کراره او کلکه مينه، لکه د يوه خاورين څراغ شُغلې. اصلاً له کورني ټيپ نه وه. د هغو ځوانانو پاملرنې هم چې د دې شـاوخوا چورليـدل د دې دا هيله او ارزو له منځه نه وه وړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار په ځېره کې د لوالتيا نښې راښکاره شوې او ويې ويل: ((که چېرې سوالګر له يوې کورنۍ نه په کافي اندازه څه تر لاسه کړي، نو د ډېرو ورو ټکولو ته څه حاجت؟))
څه ساده انسان ! ولې يې هغه درک نه شوای کړای؟ هغې وويل: ((له هر وره نه بــه د يوې ګوتمۍ په اندازه څه لاس ته راوړې، د ډېر شي د لاسته لاوړلو په بدل کــې هغــه مجبوره دی ډېر څه ورکړي.))
((جونيا، زه خو د ورکولو لپاره هيڅ شی نه لرم.))
((ته يې نه لرې؟ ته هغه څوک يې چې هغه شی چې ډېر شــتمن او بــدآيان يــې لــه ورکولو نه عاجز دي، ور کولی شي؟))
ګوبار په اريانتيا ور ته وکتل.
جونيا ور زياته کړه: ((البته چې ته کولی شي. خو بيه يې بايد ور کړی شي. ته به زما و اوسې او که چيرې دې ووينم چې د نورو په وره کې ودريږي، نو بيا به د تل لپاره لــه تا نه لاس پرې مينځم.))
ګوبار چې دومره وخت يې په تياره کې لاسونه ټپول، پوه شو چې په ناڅاپي ډول يــې هغه څه موندلي دي چې ده غوښتل. بدن يې له خوشحالۍ او ډار نه په لړزيدا شو. آيا ده وکولی شوی هغه ومني؟
آيا د کلي رټل به د ده په مخکې خنډ نه شي؟ ټکر به پيل شي. آن د ده مور به د ده پر مخ ور وتړي. البته، ده له دې نه اندېښنه نه کوله. کــه چيــرې جونيــا، يــوه ښــځه، د ستونزو منلو ته تياره وي، نو دی ولې ځان باسي ډېر بد حالت به دا وي چې دی به لــه کلي نه وباسي. د يوې هوښيارې نجلۍ لکه جونيا په خاطر د رټلو لپاره تياره وه جهان ډېر ارت دی او که چيرې دوی هغه له کلي نه وباسي، کولی شي په بل کلي کې ژونــد وکړي. خو موضوع به تر دې سرحده پورې ورسيږي؟ آيا متادين چې يو برهمن دی له يوې موچي ښځې سره واده نه دی کړی؟
دامتادين په بې جرآتۍ کې غاښ چيچی وکړ، خو هيڅ يې ونه شو کولی. داسې شيان د متادين د اعتبار لپاره ويل شوي دي، که څه هم ده اجازه نه ده ورکــړې چــې د ده دين خراب شی. دی خپل خواړه په خپله پخوي او څو چې خپل عبــادت ونــه کــړي خواړه نه خوري. آن متادين هم ور سره په همدې حالت کې موافقه کړې وه. بيا هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکور جهينګوري سنګ حالت را واخله هغه يوه برهمن ښځه ساتلې ده. آيـا دى لـه دغه حالت نه ځوريږي؟ د هغه احترام لا تر اوسه پورې شته که بل څه نه وي، پرستيژ يې لوړ تللی. مخکې له دې نه چې هغه ښځه له ده سره ژوند پيل کـړي، دی د شـا او خوا د کار په لټه کې و، خو اوس د هغې له پيسو سره بډای شوی او په سود خور بـدل شوی دی! د ناکور درنښت او عزت د يوه سود خواره له وېرې او احترام سره ګډ شوی دی.

ګوبار وپوښتل: ((آيا ته وېريږې، جونيا؟ زه ستايم. خو ته به زما شې؟))

((څنګه يوه شم چې ته زما يې؟))

((ته يوازې له ما وغواړه زه به خپل ژوند د تا لپاره قربان کړم.))

((رښتيا! ته پوهيږې چې څه وايې؟))

((ښه پوهيږم، خو که کولی شې ما ته ترې نه ښه دُر راکړه.))

((هو، زه کولی شم. غوږ ونيسه، دا په دې مانا ده چې زما تر څنګ ودريږې هرڅه چې کيږي. په مينه کې ټينګ او کلکه اوسه. آن که هر څوک هم ستا مخه ونيسي. آن که چيرې دې ته اړتيا شي چې د خپل کور خلک او دوستان دې پريږدې. زه لـه ډېـرو خلکو سره مخامخ شوی يم چې غټې خبرې کوي. دوی هغو غومبسو ته پاتې کيـږي چې د ګلانو د شيرې له اخيستلو وروسته ليرې الوزي. ته متيقين يې چې د هغـو لـه ډلې نه يو ته يې؟))

ګوبار د غوا پړی په يوه لاس کې نيولی و. په بل لاس يې ژر د جونيا لاس ونيو. د هغې د بدن سره دې لومړني تماس په ده کې لړزه را پيدا کړه داسې لکه چې د برېښنا لـه لوڅ مزي سره يې تماس نيولی وي. څه ښه پوست!

جونيا خپل لاس بيرته ونه کيښ. هغې په ډېره جدي لهجه وويل: ((په ياد ولره، نن تا زما لاس په خپلو لاسونو کې نيولی دی.))

((زه به يې په ياد ولرم. جونيا، د تل لپاره د ژوند تر پايه پورې.))

نرۍ او لږ شکمنه موسکا يې پر مخ راخوره شوه. هغې وويل: ((ګوبار، ټـول دغسـې خبرې کوي. آن له دې نه نرمې او خوږې خبرې که څه شی نا ويلـي پـاتې وي همـدا اوس يې راته ووايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ډېر دقت او پاملرنه وکړم، زه خپل زړه غولوونکو او چالبازانو ته نه ورکوم. زه له دوی سره ملنډې وهم، ور سره خاندم کلونه کلونه کیږي چې زه بازار ته شـیدې وړم. ما ډېر کسان لیدلي دي چې زما سره یې د مینې اظهار کړی دی، لکه کاتبان، تاکوران، سودخوران، ټول غـواړي مـا وغـولي یـو خپـل لاس پـه خپلـه زړه بانـدې ږدي او وایي:«جونیا، په ما زړه سوی وکړه!» بل په هیجاني او شهواني سترګو راتـه ګـوري او داسې ښکاري چې ګواکې زما د مینې لپاره لیونی دی.
یو مې په پیسو، بل مې په زیور اغوا کوي. ټول غواړي په دې دنیا او بله دنیا کې زمـا غلامان شي. زه دا ټول پېژنم. زه هم ورته موسکی کیږی. لږ څه ملنډې ورسره وهـم. دوی کوښښ کوي ما وغولوي. زه دوی ته ښه او مناسب درس ورکوم. خو زه د پیسـو وږې نه یم. نه د زیورو. هغه ټول څه چې زه یې غواړم یو عالي انسان دی چې وکـولی شم ادعا وکړم چې زما دی زه به د تل لپاره د هغه تر څنګ ودریږم.))
((زه به د پنډت جي په باره کې درته ووایم. هغه خپل وچولی د سندل په خیري سور کوي. او هره ورځ نیم سېره شیدې له ما نه اخلي.))
یوه ورځ زه د هغه کورته ورغلم او شیدې مې ور وړې. هغه له دننه ور وتـاړه. زه پـوه شوم چې ښځه یې د باندې د دوستانو لیدو ته تللې وه. د سترګو په رپ کـې زه پـوه شوم. چیغې مې ووهلې: ((ولې دې ور وتاړه؟ که شیدې دې په کار وي وایې خله، که نه زه ځم.))
هغه چې وړاندې راته ویې ویل: ((زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زما زړه وړی، خو نن ته زما یې.))
((ګوباره، به ما باور وکړه دا زما د ځیرکۍ اخرینۍ ورځ وه.))
ګوبار په خواشینې سره وویل: ((دغه رذیل ماته راپه ګوته کـړه. زه بـه یـې پوسـت کړم.))
جونیا وویل: ((پر بړده چې زه کیسه خلاصه کړم. له دغو لوچکو او بدذاتو سره، زه په خپله پوهیږم، ښه زه ډېره ډاره شوې وم، خو ځانته مې جرآت ورکړ او ومې ویـل: ((پنډت جي، کومه غلطي درنه سر ونه وهي. زه د یوه شپون لور یم. ما پر بړده چې لاړه شم. که نه په بریتو کې به دې یو وېښته هم پرې نه ږدم. آیا دا هغه درس دی چې لـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدسو کتابونو نه دي اخيستی دی؟ بې وزلو نجونو ته لاس وراچول او په کوټه کـې د هغو کلپول؟ دا د سندل سره نښه ستا پر وچولي د څه لپاره ده؟ د تقدس د ښودلو يـا د ناپاکی د پټولو لپاره؟))

((هغه زما په پښو کې ولويد او په زګرويدو يې وويل، جونيا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مين لږ څه مهربانه شې، ستا به هيڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي بانـدې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «مـا تـا تـه دومره زياته ښکلا درکړې وه او تا آن په مهربانی سره هم يوه برهمن ته ونـه کتـل.» وغړيږه، زه يو برهمن يم، ستا يوې خبرې ته تـږی. زه هـره ورځ پيسـې صـدقه او د غوايي خيرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوايي خيرات او صدقه ده چې زه يې نن در نه غواړم.))

((لوښی مې له شيدو او ټولو شيانو سره د ده پر مخ ور ګوزار کړ. نا څاپه کښيناست، مخ يې په شيدو ککړ او سخت ژوبل شوی و. خپل سر يې په لاس کې نيـولی او د درد له لاسه زګرويده. دوه نورې لغتې مې هم پر شا ورکړې، ور مې خلاص کړ او رامنډه مې کړه.))

ګوبار کټ کټ په خندا شو: ((تا سم کار وکړ. د ده د خولې سرې نښـې بـه ارو مـرو پر بولل شوي وي. خو تا ولې د هغه د بر ېټو ويښتان راوانه شکول؟))

((بله ورځ بيا د هغو کور ته ورغلم. ميرمن يې په کور وه. دی په مخکينی کوټـه کـې پروت و. سر يې تړلی و، پوښتنه مې ترې نه وکړه پنډت جي، د پرون په باره کـې دې ښځې ته ووايم؟ سر يې پر زمکه منبوده، وزګرويد، زما عزت ستا په لاس کې دی. که چيرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي، په هغه مې زره وسوځيد.))

ګوبار د هغه په باره کې زړه سوی تائيد نه کړ: ((ولې دې د هغه ميرمنې ته ونه ويـل؟ په داسې پنډتانو باندې زړه سوی په کار نه دی. سبا يې ماته راوښيه. زه به يې کار ور جوړ کړم.))

جونيا د هغه بدن ته وکتل او ويې ويل: ((ته د هغه جوړه نه يې. هغه يو ديو دی. د ېـر ښه شيان مفت خوري، پوهيږې!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار لاپې ووهلې: ((غټ سړی تل قوي نه وي. ما ته وګوره، زما هډوکي د پولاد پــه شان دي. زه هر سهار درې سوه (دانده) وهم که چیرې زه شیدې وڅښم، زما ټټر بــه همداسې وي.))

جونیا په شکمن حالت هغه ته وکتل: ((ډېره ښه. زه به دا سړی یوه ورځ تا ته وښیم. خو دا شان خلک ډېر زیات دي. ته نه شي کولی له دغو ټولــو ســره مقابلــه وکــړې. پوهیږې، زه زیات هغو ته نه ګورم، خو ناز او نخرې پرې کوم.))

ګوبار اعتراض وکړ: ((څوک دومره زیاته ښکلې کیدای شي؟))

جونیا په ټوکه سره ګوبار پر شا وټپاوه: ((تا نو اوس د نــورو غونــدې غــوره مــالي را اخیستې ده. زه پوهیږم چې ځنګه معلومیږم. خو هغه څه چې دا خلک غواړي دا دي چې له یوې ځوانې نجلۍ سره د درواغو معاشقه وکړي. د هغه نورو صــفاتو تــه هغــه وخت متوجه کیږي چې د واده موضوع را منځته شي.))

ما ډېر اوریدلي او لیدلي دي چې د شتمنو کورنۍ په دې هکله تخصص لري. په هغــې کوڅه کې چې د خُسر کور و، یو کشمیرۍ کورنۍ ژوند کاوه. نوم یې ګاپر و او یو غــټ سړی و. هره ورځ مې پنځه سېره شیدې په دوی خرڅولې. هغه درې لوڼې درلــودلې، ټولې ځوانې او ښکلې وې. دوی پوهنتون ته تللې. فکر کوم د هغو یوې هماغلته درس ورکاوه او د میاشتې درې سوه روپۍ یې لاسته راړلې! دوی سېتار او آرمونیه غږولــه، بدلې یې ویلې او نڅا یې کوله، خو یوه یې هم نه غوښتل چې واده وکړي.

یو وخت مې له مشرې خور نه پوښتنه وکړه. هغه په موسکا شوه او ویې ویــل: ((اوه، زه د واده په باره کې فکر نه کوم. واده د اورمېږه درد دی.)) خو د دوی ټولو وخت ډېر خوشحاله تېریده.

مشرې خور آن د نارینه غوندې جامې اغوستلې او د آس سپرلۍ به یې هم کوله. پــه ټول ښار کې د دوی خبرې خپرې وې. ګاپرو به له شرمه سر نه شوای جګــولی. هغــه خپلې لوڼې بې آبه کولې او ملامتولې.

دوی له دې نه وېره نه کوي چې څه وایي، خو هغه څه چې زه پرې نه پــوهیږم دا دی چې انسان ولې دومره بدلیدونکی دی. آیا دی له ځناورو هم خورا بد دی؟ فکر وکــړه، زه شکایت نه کوم ځینې خلک شته چې په ډېرو ساده شــیانو خوشــحالیږي. ځینــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان د ساده ګی زغم نه شي کولی، زما د ورينداركانو حالت ته ګوره، زما ورونه ګوډ او معيوب نه دي، خو د دوی ښځې په ډېره سختی سره له دوی سره ګــوزاره کــوي. د دوی په نظر يو ښه مېړه هغه څوک دی چې دوی ته د سرو زرو غوړواله، ښه ساري او هر ورځ ښه خواړه راوړي. ((زما هم غوړواله او خواړه ډېر خوښيږي، خو نه زما د عزت نفس او پت په بيه.))

د جونيا خبرو ګوبار ته د يوې بيخې نوې نړۍ کړکۍ خلاصه کړه. د هغې خبرو ته يــې په چورتي ډول پاملرنه کوله او کله کله به د خبرو په منځ کې به تعجب سره ودريــد. جونيا د نړۍ په باره کې د خپل صداقت له امله ګوبار حيران کړی و.

کله چې دې ته معلومه شوه چې ګوبار بيخي د دې د خبرو تر تــاثير لانــدې راغلــی، حيرانه شوله او خپله ګوته يې په غاښ کړه او ويې ويل: ((اوه، وګــوره، مــوږ نــږدې ستاسو کلي ته رسيدلي يو. څنګه خراب سړی يې، آن يو وارې دې هم راته ونه ويــل چې بيرته وګرځم.))

دې ځان بېرته تګ ته تيار کړ. ګوبار ټينګار وکړ: ((ولې د يوې دقيقې لپاره زموږ کره نه ځې؟ زما مور به ستا په ليدو ډېره خوشحاله شي.))

جونيا خپلې سترګې له شرمه ورپولې او ويې ويل: ((نه، اوس نه، داسې نه، ماته ښه نه ده چې دومره ليرې راشم. خو ماته ووايه، څه وخت به زموږ کلي ته راشي؟ نــن شــپه زموږ د کور نه دباندې د سندرو ويلو ميله ده. راشه. ارومرو، زه به د کــور شــاته ولاړه يم.))

((او که چيرې نه وې؟))

((بيا بيرته لاړ شه.))

((هو هو هو))

((ته راځې. ارو مرو راځې.))

((وعده وکړه چې ته به هلته اوسې.))

((وعده نه شم کولی.))

((نو زه هم نه شم راتلی.))

((مه راځه، څه پروا لري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونيا خپله غته ګوته ورته کړه ور وخوځوله او ترې نه روانه شوله.

په لومړنۍ کتنه کې دوی خپلې خبرې يو بل ته سره وکړې.

جونيا پوهيده چې دی به راشي اورمرو به راځي.

ګوبار پوهيده چې جونيا به د ده ليدنې ته راشي. اورمرو به راشي.

ګوبار چې خپل سفر ته يوازې دوام ورکړ، داسې احساس يې وکړ، لکه چې له آسمانه رالويدلی وي.

شپږمه برخه

د سيماري سړکونه او کوڅې چې تر اوسه پورې د جون د مياشتې په سوځوونکې لمر کې ګډې وډې او ويجاړې پرتې وې، نن د اوبو په شيندلو سره را ژوندۍ شوې وې، په ننداړتون. ګلدانونه په دايروي شکل سره ايښودل شوي او د محل ښـــکلا يـــې زياتـــه کړې وه. پوليس په ژيړو کورتيو او آسماني رنګه پټکيو کې د جمعيت په منځ کې لکه ستنې دريدلي وو او د رای نوکرانو چې سوتره او پاک کمپسونه او زيرپيرانۍ او رنګـــه پټکي يې اغوستي وو، په ډېر ښه صورت د ميلمنو عزت کاو.

د عمومي وره تر منځ يو موټر ودريد او د سيمې درې مهم او نامتو کسان ترې راکـــوز شول. پنډت خپلۍ او خادر اغوستي وو. اون کارناتهـــ د (بر ښښ) د ورځپاڼې مســـوول مدير و. ده په خپله شپه او ورځ د هيواد د اقتصادي نيمګړتياو لپاره کار کاو، بـــل يـــې ښاغلی شيلم بهاري تانکا، د بيمې نماينده و، هغه خپل کار د يوه قانون پوه په څېـــړه کې پيل کړ خو ناکامه شو، نو بيا يې بيمې ته مخه وکړه.

همدارنګه ده د زميندارانو لپاره له بانکونو او سودخوارانو څخه پورونه برابـــرول. لـــه رسمي کار نه، دا کار ورته ډېر ګټور ثابت شوی و. دريم ميلمه، ښاغلی بـــي. مهتـــار و. چې وربښمين (آچکن) او تنګ کالي يـــې اغوســـتي وو. ده پـــه پوهنتـــون کـــې درس ورکاوه.

دوی د (رای) همصنفيان وو. نن شپه به د دې ســـيمې اجـــاره دارانـــو رای تـــه تحفـــې ورکولې. د ميلې ښه پروګرام د (رامايانا) څخه يوه نمايشنامه وه چې په هغـــې کـــې د راما او سيتا واده ښودل کېده او ورپسې د ميلمستيا د ډوډۍ خوړل وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای، میلمانه یوې وړې خیمې ته چې د باندې درول شوې وه، رهنمـايي کــول. هلتــه څوکۍ هم ایښودل شوې وې. بنډت اون کارناتهــ په څوکۍ کې ځان وغورځاوه او ویې ویل: ((دا ځل مو کوم نمایش برابر کړی دی. (ډرامه) زما یوازینۍ غوښتنه ده.))

رای وویل: ((د نمایشنامې انتخاب یو پرابلم و. ځینې دومــره اوږدې وي چـــې پنځــه ساته یې نیول او ځینو نورو دومره ژور فکر غوښــت چـــې د ننــدارچیانو ســر یــې ور خوړاوه. ما په خپله یوه نمایشنامه ولیکله او دا ستونزه مې حل کړه. دا یوه خندوونکې لوبه ده. تقریبا دوه ګړۍ وخت نیسي.))

پنډت اون کارناتهــ فکر نه کاوه چې رای به لوبه ولیکلی شي. دی په دې عقیده و چې د ځلیدونکي چینجي په شان چې په توره تیاره شپه کې ځلیږي، روشنفکري فعالیت او ځلا د خوارې طبقې میــراث دی. هغــه پــه کبــرجن حالــت مــخ راواړاوه او خپــل احساسات یې پټ نه کړل.

ښاغلي تانکا وویل: ((په واقعیت کې، د یوې لوبې بریالیتوب د هغې د لوبغاړو په رول پورې تړلی دی، تاسو پوهیږئ هندي تئیاتر به خپله اصلي ځېره غوره نه کړي، مګر دا چې تعلیمیافته ښځې د ستیج سرته را نه شي.

دا سوچه ستاینه د ښاغلي مهتا لپاره ډېر شی و. کلونه کلونه هغه د فلسفې په کتــاب باندې کار کړی و، ده هیله درلودله چې یو تود بازار به پیدا کړي، بیا به نور کښیني او خوند به ترې اخلي. خو د هغه کتاب له ماتې سره مخامخ شو او دی یــې اندېښــمن او غمجن کړ.

هغه وویل: ((زما په عقیده ژوند باید په ټاکلیو اساساتو او پرنسیپونو باندې ولاړ وي. تاسو د بزګرانو د ژوند ښه والی او هوساینه غواړئ، که چیرې ته په دې عقیده یې چې بزګرانو ته دې خپل حق ورکړل شي، نو ولې کار په خپل ځان نه عملي کوې؟ دوی ته د اجاره داري حقوق ورکړه بې له دې چې له هغو تحفې ومني د مالیې د لوړولو ملاتــړ مه کوه، د څرځایونو لپاره د زمکې اجباري کار له منځه یوسه، پریږده رای خواشــینی شي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي تانکا وروځې پورته لاړې او ويې ويل: ((زه فکر کوم رای له بزګرانو سره ښه چلند لري. که چيرې نور زمينداران د ده غوندې چلند وکړي، نور نو هيڅ ستونزه نـه شته.))

رای صيب ډېر هوښيار سړی و، له داسې مخالفينو سره به يې په ډېره نرمـۍ او زغـم چلند کاوه. هغه د يوې شېبې لپاره غلی نه و او وروسته يې وويل: ((ښـاغلی مهتـا، فکر کوم تاسو بيخي حق په جانب ياستۍ. ستاسو دا چلند مې ډېر خوښيږي چې تور ته تور وايئ او سپين ته سپين. خو تاسو يو شی مه هيروئ، لکه څنګه چې سفر هـم پړاوونه لري، همدارنګه انساني مفکوره هم د تکامل پړاوونه لـري. زمـا پـلار دومـره سخاوتمن او د ورکړې څښتن و، چې د وچکالۍ او د کروندو د مصيبت په وخت کـې به له نيمايی ماليې يا آن ټولې څخه تير شو. هغه آن غله ويشله او خپل زېورات يـې خرڅ کړل، څو د کلي د نجونو د واده مصرف پوره کي.

زما د نړۍ ليد او مفکورې له مخې ما دا ټول شا ته پرې ايښې دي. زه په دې باور شوی يم چې د بزګرانو برخه ليک او ژوند د پرهيزګارۍ د تمايلاتو له لارې نه، بلکې هغـوی ته د دوی د ميراثي حق په توګه د امتيازونو په ورکولو سمون او اصلاح مونډلی شـي. دا چې مستبد دی په خپله اراده او خوښه له خپلې ګټې تېر شي بې ځايه غوښتنه ده. له دومره ښو تمايلاتو سره سره نه شم کولی له خپلې ګټې نه تير شم. دا بايد را څخه واخيستل شي. بې زړه توب يې وبوله. زه يې بې وستوب بولم. زه يې منم چې هيڅوک حق نه لري د نورو په زيېښاک شتمن شي. د پرازيت غوندې ژوند کول سپکوالی او بې حرمتي ده. کار کول د انسان لومړنۍ دنده او مکلفيت دی. هغه ټولنه چې په هغې کې ډېر يې د تندي په خولو ګټې او لږ يې په راحت او عيش کې ژوند کـوي، هيڅکلـه د نيکمرغۍ مخ نه شي ليدلی.

اوسني حالات موږ ټولو ته بدکردار دي او خوشامنديې ګرځولي يو. خو د دغو دليلونو په اساس زه د دې حالت سره مخالفت نه لرم. زه خپل دليلونه لرم. کـه چيـرې مـوږ حکومتي مامورينو ته قيمتي تحفې ور نه کړو. نو موږ باغي بلل کيږو. که چيرې موږ له ورځې سره سم ژوند ونه کړو، بدمرغه ګڼل کيږو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساسي ويښتوب او بيدارۍ له يوې وړې نښتې نښانې سره له ډاره ريږدو او د ساتنې او محافظت لپاره حکومت ته منډې وهو. موږ د پوډري شيدو خوړونکو کوچنيانو په څېر يو چې په ظاهوري ډول روغ ښکارې او په باطن کې سوست او کمزوري وي.))

ښاغلي مهتا خپل لاسونه وپړکول او ويې ويل: ((کاشکي ماغزه دې هم د ژبې په نيمايي تېز واى.))

پنډت کارنات وويل: ((ښاغلي مهتا، يوازې مبارز بې وسه دى. همداسې چې د ټولنې د نيکمرغۍ او سعادت لپاره د ټولو همکاري ضروري بريښي. همدارنګه د هغې د ستونزو لپاره هم ګډ کار ضروري دى. راته ووايه، ته څرنګه په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا عدالت بولې په داسې حال کې چې په ميليونو هنديان په مياشت کې له اتو روپيو سره ژوند کوي؟))

راى چې خپلې خبرې يې په غولوونکي ډول تقبيح کړې، وويل: ((پنډت جي، راځه چې ځان ځاني خبرې پرېږدو. موږ په مجموع کې په ټولنه باندې بحث کوو.))

ښاغلي مهتا په آرامۍ سره وويل: ((اوه، پروا نه لري. افراد ټولنه جوړوي او کوم وخت چې پر ټولنه باندې بحث کيږي، افراد لرې نه شو غورځولى. ما ته په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا څکه د منلو وړ ده چې زه د ټولنې په اوسني نظام باندې عقيده لرم.))

دا د پنډت اون کارناتهـ لپاره يوه نوې څېز و: ((پوه شوم. نو ته د ټولنې اوسني حالت او نظام څخه ملاتړ کوې؟))

((زه په دغه توري باندې باور لرم چې شتمن او غريب به تل زموږ سره وي. او همداسې هم بايد وي. د امتيازونو له منځه وړل به د ټولنيزې ګډوډۍ او بشپړې بې نظمۍ سبب شي.))

((ته آن په شلمه پېړۍ کې هم زوړ فکر لرې؟))

((په خپل ټول قوت سره او له زړه نه په دې باوري يم. هغه کوم شيان چې تاسو پرې عقيده لرئ هم ډېر عصري نه دي. دا ټول په انسان کې د سرابښتوب(حرص) له ريږيدو سره پيل شوي دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بودا، افلاطون او مسيح د موجوداتو په منځ کې د مينې وعظ کولو او خپرولو په اثر به ستونزې له منځه يوسي.

يونان، روم او آسور يې مينې ته يو امتحان ورکړ او ويې ليدل چې کار يې ور نه کړ.))

((ستاسو مفکوره ما ارياناوي.))

((آريانتوب د ناپوهۍ بل وهم دی.)

((ګوره، کولی شې په همدې موضوع باندې يو څو مضمونونه وليکې.))

((که چېرې تاسو د هغو ښه حق الزحمه راکړئ.))

((ته کولی شې ډېرې پيسې تر لاسه کړې. ستا مفکورې بې له کومې ستونزې شهرت پيدا کولی شي.))

((په هره وسيله چې وي ښايي د شتو په وېش کې بريالی شې. خو څنګه د پوهې او کرکتر، ښکلا او روغتيا مساويانه وېش تر سره کولی شې؟ دا يوازې شته نه دي چې نا برابرتيا، ښکته او پورته رامنځته کوي. ميليونران مې ليدلي دي چې لوڅو او بربنډو او پاچاهان ښکلا ته سر ښکته کوي. دا عجيبه نه ده؟ زه پوهيږم چې تاسو به روسيه راته مثال راوړئ. خو روسيې هم زما تيوري نه ده رد کړې. هلته پروني ميليونران د نن ورځې بيروکراتان دي. پوهې په پخوا وختونو کې عالي مقام درلود، نن يې هم لري او سبا ته به هم دا لوړ مقام وساتي.))

پان يې راوړ. رای هغه ميلمنو ته وړاندې کړ. هغه وويل: ((پوهه يې فردي ګټې صرف ماته يوه خبره ده. موږ د سادوانو احترام کوو، ځکه چې دوی د دنيا د پرېښودلو لپاره د ارادې قدرت لري. ولې د شتو او رهبرۍ پر ستنو باندې د پوهې ايښودل په پام کې ولرو؟ البته، نه ملکيت. د پوهې قدرت د فرد له مړينې سره له منځه ځي. خو د ملکيت د تصرف او درلودلو آرزو په ميراث پاتې کيږي. ټولنه بې له پوهې نه ترقي او پرمختګ نه شي کولی.

د ښاغلي کهنه موټر راورسيد. دی د يوه بانک منيجر او د بورې د يوې فابريکې رئيس و. دوې ښځې هم ورسره وې. کاميني د هغه ځه چې (څادر) يې اغوست او د تفکر او تامل وړ وه. بله يې پيغله مالتي وه، چې جګ پوندي بوټونه يې اغوستي وو، ژوندۍ او تازه ښکاريدله، قيمتي کالي يې اغوستي، هوښياره او ځيرکه وه، له نارينه وو سره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

چال چلند او راشه درشه کې تکړه وه، د ژوند د ښو شیانو لیواله وه، ناز او نخرې یې پوره زده وې، لنډه دا چې ډېره عصري وه. هغه په طب کې له زده کړې وروسته له انګلینډ نه راستنه شوې وه او شخصي کتنځی یې د ځان لپاره برابر کړی و او د زمیندارو کورنۍ د دې د مراجعینو او ناروغانو په منځ کې په ګوته کولی شو.

هغې له ښاغلي مهتا سره لاس ورکړ او ورته ویې ویل: ((ته بیخي لکه یو فیلسوف ښکارې. ستا نوی کتاب مې لوستی دی، هغه کتاب چې په هغه کې دې د میتا فزیک پوهان ټکولي دي. زه تا سره دعوا لرم. آیا فلاسفه باید ارومرو خاورین او بې روحه وي؟))

ښاغلي مهتا له شرمه تک سور شو. هغه واده نه وه کړی. له نجونو څخه په خاص ډول له عصري نجونو څخه به ډېر لرې ګرځیده. د نارینه وو په مجلس کې یې بې واکه او بې پروا خبرې کولې خو کله به چې یوه ښځه راننوته، ژبه به یې ګونګۍ شوه.

د ښاغلي کهنه پیغلې مالتي ډېره زیاته خوښیده، هر چېرې بـه چـې هغـه تللـه، د سیوري غوندې به یې تعقیبوله. هغه مالتي ته سترګک وواهه او ویې ویل: ((اوه، ورته ووایه یو شی چې د فیلسوفانو په باره کې شته دا دي چې دوی هیڅکله تاسو غلط نه راهنمایي کوي.))

((فیلسوفان لکه ګرد او خاوره وچ دي. تل ورک شوي دي. دوی هر څه ته ګوري، خو په هیڅ شي نه پوهیږي. دوی هر چیرې دي، خو هیڅ شی لاس ته نه ورځي. دوی په خلا کې ژوند کوي.))

ښاغلي کهنه وویل: ((ښاغلي مهتا مجرد دی.))

بیغلې مالتي وخندل: ((ټول فیلسوفان د مجردۍ له ناروغۍ نه ځوریږي.))

همداسې ښاغلي مهتا مالتي ته وویل: ((خو ته هم د مجردۍ له نـاروغۍ ځـوریږې، همداسې نه ده؟))

((هو، خو زه به له یو فیلسوف سره واده وکړم. دا طائفه د واده لـه اوریـدو نـه ډېـر ډاریږي. (ښاغلی مېړه) له ښځو نه ډېر ډاریده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې شپه کې چې يوه ښځينه به يې تر سترګو شوه، خپلې کوټې ته به يې منــډه کړه. واقعاً يو ساده سړی و، خو عايد يې زرهاوو ته رسيده. خو ما تل دی په يــوه لاس دريشي کې ليده. کونډې خور به يې کور ورته ساته.

رای وويل: ((ښاغلی مهتا ښه معاشرتي انسان دی، که نه دی به هــم لــه خلکــو نــه تښتيده.))

پيغلې مالتي خبره ور خلاصه کړه: ((نو دی معاشرتي فيلسوف دی.))

پنډت اون کارناتهـ له ښاغلي کهنه سره ډېر تود مجلس جوړ کړی و. هغه وويل: ((د يوه مسوول مدير ژوند هم ډېر سخت او ستړي ژوند دی. خلک له ده نه غوښتنه کوي چې د هر حرکت او جنبش سرکښ او د سر سړی وي. دی بايــد بنديخانــه ومنــي او ملکيت او دارايي يې بايد ضبط شي. هغه بايد هر څه وي او هر چيرته وي، د پوهې او هنر له هرې څانګې سره اشنا وي. خو د ژوند کولو له حق نه يې انکار کيږي. تاسو پــه دې ورځو کې زيات نه ليکئ. ولې تاسو ما له دې وياړ نه محروموئ چــې ستاســو پــه خدمت کې و اوسم.))

د مراسمو لپاره د تياري نيولو وخت و. د مراسمو پروګرام داسې و: د شپې له لسو بجو تر يوې بجې پورې مذهبي پروګرام، له يوې بجې تر دريو بجو پورې ډرامه. په بنګلــه کې د ميلمنو لپاره جلا جلا خونې وې. او دوه خونې يو له بل نه جلا د کهنه لپــاره وې. ډېر ميلمانه را وختل. دوی خپلو کوټو تــه لاړل، څــو د شــپې د ډوډۍ لپــاره تيــاری ونيسي. دوی ډوډۍ يو ځای وخوړه يوازې پنډت اون کارناتهـ و چې هغه خپله ډوډۍ په کوټه کې وخوړه. د ميرمن کهنه هم سر خوږيده او راښکته نه شوه. پــه تخيمنــي ډول د پنځه ويشتو ميلمنو لپاره ډوډۍ ورکړل شوه. څو ډوله غوښتې وې: د خوســي، زرکې، پسه او آن د دطاووس غوښې.

مالتي پوښتنه وکړه: ((پنډت اون کارناتهـ چيرته دی؟ رای هيله کوم هغه پسې څــو وليږئ.))

((خو هغه سابه خوړونکی دی، که چيرې هغه له موږ سره يوځای شي، د هغه (دهرما) به لاړه شي.))

شاوخوا ته يې وکتل: ((ورشئ ورغږ کړئ دا به ستر مسخره توب وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((میرزا خورشید، څومره ښه ده چې تاسو دلته وینم! تاسو لاړ نه شئ او هغه لاس نیولی راولئ. وبه ګورو چې څه کولی شي!))

میرزا خورشید، ښه سړی د نصواري برېتو شنو سترګو بیخي لغړ سر خاوند، اچکن او چوریدار یې اغوستي و، رښتینی مسلمان و، دوه ځله حج ته هم تللی و. ټوپۍ یې پر سر وه، د انتخاباتو په وخت کې ډېر فعال شوی و او نیشنالیست ته یې رایه ورکړه.

هغه خپل کار په بصره کې د یوه قراردادي په څېر پیل کړ. خو له یوې انګرېزۍ ښځې سره یې مینه پیدا کړه. ناپوهي او ناداني محکمې ته ورساوه. هغه په دې محکوم شو چې باید له هغه هیواد نه په څلورویشت ساتونو کې ووځي. پنځه زره روپۍ ورسره وې، خو د هغه اجنټانو په بمبیي کې پیسې په چل ترې نه لوټې کړې. دی چې نا امیده شوی و، د لکنهو په خوا را روان شو به اورګاډي کې یو جعل کاره سادو ترې نه د لاس سات، ګوته او هغه لږ نغده چې ورسره پاتې وه، لوټ کړل. دی د رای پخوانی ملګر و. د هغه په مرسته یې د بوټو د خرڅولو یوه مغازه پرانیستله. کارو بار یې رونق ونیو، ډېر ژر مشهور شو داسې چې د شورا غړیتوب یې تر لاسه کړ او یو غټ زمیندار ته یې ماتې ور کړه.

هغه بې له دې چې له خپلې څوکۍ نه وخوځیږي، وویل: ((نه، پیغلې مالتي، زه نه غواړم د چا په دهرما کې مداخله وکړم. خو دا ستاسو کار دی. دا به د خندا وړ وي که چیرې تاسو دی ځنبلو ته اړ باسي.))

ټولو دا خبره ومنله او تائید یې کړه. ((او زه به څه لاس ته راوړم. که چیرې ما دا کار وکړ؟))

((سل روپۍ.))

((سل روپۍ د قیمت نه لرونکي دهرما د بې پته کولو لپاره؟ زه یې نه غواړم.))

((تاسو یې اندازه وټاکئ.))

((زر روپۍ یا هیڅ دا کار نه کوم.))

((معامله وشوه.))

((لومړی پیسې له ښاغلي مهتا سره امانت کیږده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د سلو روپو لوټ له خپل جېب نه راوویست او هغه یې د حاضرینو مخکې وښوراوه: ((دوستانو، زموږ عزت په خطر کې دی. مه پرېږده چې ښکته راشي که چیرې ماپیسې درلودای د هغې د یوه نظر لپاره به مې یولک د هغې پښو ته ایښې وای. تاسو به بیا په یاد راوړئ هغه شاعر چې د خپلې معشوقې د باړخو په خال مین و، د سمرقند او بخارا ولایتونه یې هغه ته ور وبخښل، ستاسو زړه ورتیا او د ښکلا په نوم، د پت په نوم، د پیغلې مالتې د جادو او طلسم په نوم له تاسو نه غوښتنه کوم! هر څومره چې کولی شي راکړئ.
وړاندې راشئ! شتمن راځي او ځي. خو پت پر ځای پاتې کیږي. کوم شی چې تاسو به یې شاهد و اوسئ هغه د یو لک لپاره راکړه ورکړه ده.
راشئ، راشئ، راشئ. وګورئ د لکنهو کوډګري د خپل سحر او طلسم جال ټینګ غوړولی دی!))
ښاغلي میرزا د هر یوه جېب ولټاوه او له ښاغلي کهنه نه یې پیل کړه چې یوازې پنځه روپۍ ورسره وې.
((ښاغلي کهنه، څومره شرم. یوازې پنځه روپۍ د کمپنۍ د رئیس په جېب کې! ښاغلي مهتا، له میرمن کهنه نه سل روپۍ واخله.))
ښاغلي کهنه سر ټیټی ښکاریده. ((هغه یوه توره پیسه هم نه لري. موږ څه پوهیدو چې ته به داسې پیسې شکوې؟))
((راځئ چې خپل بخت و ازمایو.))
((زه ورشم ترې وبه پوښتم.))
((ته همدلته چې ولاړ یې اوسه. مهتا ته یې راګیر کړه او مه پرېږده چې موږ یې بایلو.))
ښاغلی مهتا چې مست شوی و، خوشحاله شو او خواشینیتوب یې په ښادۍ بدل شو. هغه راستون شو، خو سترګې یې د میرې غوندې مړې وې.
میرزا په جګ غږ وویل: ((تش لاس؟ ته ښه سړی یې.))
رای په پټه خوله وخندل او ویې ویل: ((د زاهد په کور کې آن موږکان هم هوښیار دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی مهتا کټ کټ په خندا شو او د پنځه سوو روپو لوټونه يې د ميرزا په مخ کې وښورول. ميرزا هغه په غېږ کې کلک ونيو او لوټونه يې ترې نه واخيستل او هغه يې مچ کړل.

ښاغلي کهنه په پښيمانتيا سره وويل: ((که زموږ د پروفيسورانو دغه حال وي، خدای دې موږ له پوهنتونونو څخه وساتي.))

کله چې رای کوټې ته ننووت ويني چې پنډت اون کارناتهـ چې ميوه او منـدکې يـې ډېرې خوړلې دي، څانکې وانګې پر بستر پروت دی، ورته ويې ويل، چې پيغلهه مالتي غواړي تا وويني.

هغه په موسکا شو: ((ما؟ پيغله مالتي غواړي ما وويني؟))

د ميزونو له سره نه د خوراک لوښی لرې شوی وي. پيغله مالتي وړانـدې راغلـه څـو پنډت اون کارناتهـ ته ښه راغلاست ووايي. پنډت اون کارناتهـ په مؤدبانه توګه وويل: ((خو تاسو کښينئ. هيڅ ضرورت نه شته چې تاسو له ما سره رسمي چلند وکړئ. زه دومره مهم سړی نه يم.))

مالتي وويل: ((ستا په عزت ورکولو زه ځان ته عزت ورکوم. تاسو بايد دومره مؤدبـه ونه اوسئ. ټول هغه کسان چې دلته حاضر دي ډېر ښه پوهيږي چې تاسو د هيـواد او ادبياتو لپاره څه خدمتونه تر سره کړي دي.

خلک ښايي اوس د هغو په قدر پوه نه شي، خو وخت به يې راشي څوک څه پـوهيږي که يې اوس وخت را رسيدلی وي چې هر ښار به خپل واټونه او کوڅې ستاسو په نـوم ونوموي او ستاسو عکسونه به د ښار په سـالونونو کـې ځوړنـد وي. ستاسـو ځينـې علاقمندان په ډېرې مينې سره تاسو ته سترګې په لاره دي چې د کليـوالي جنـبش رهبري په غاړه واخلئ.

دوی غواړي چې کار په منظم ډول پيل کړي او يوه ټولنه جوړه کړي او غـواړي چـې تاسو ددغې ټولنې رياست په غاړه واخلئ.))

د ده په ژوند کې دا لومړنی ځل و چې پنډت اون کارناتهـ د اشرافيت له پلوه دومـره عزت شوی و. البته چې ده په عامه ميتينګونو کې وينا وې کړې او همدارنګـه د څـو کلوپونو منشي يا د منشي مرستيال و. خو روښانفکري قشر تر اوسه پورې د ده سوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمایت کړی و. هغه عادت کړی و چې پخپلو خطابو کې د هغو پر ضد ودریــږي او پــه ورځپاڼه کې یې وغندي. د هغه قلم تېز و. ژبه یې سوځوونکې وه. د دغو لوړو او ټیټو او افراطي نظریاتو له امله ډېرو د یوه ناطق په حیث نه پیژانده. خو بخت اوس د ده پر مخ خندلي وو. یو حکیم او پوه وایي: زیار او سخت کار هیڅکله بې ځایه نه ځي. له خپــل ځایه راپورته شو. دی چې په فکرونو کې ډوب شوی و، ویې ویل: ((دیوي جي، ولې ما په دې موضوع کې راښکیلوئ؟ زه د اداري چارو ریاست په غاړه نه شم اخیستلی، زه یو ټولنیز کار کوونکی یم او همداسې به پاتې شم.))

پیغلې مالتي ورته غوږ ونه نیو. دی باید د ټولنې د دفتر ریاست په غاړه واخلي. تر هغه ځایه پورې چې دا پوهیږي په ښار کې دی د نفوذ خاوند سړی و. ده تیره ژبه او قــوي قلم او عالي شخصیت درلود. داسې وخت و چې شته او نفوذ لاس په لاس ګرځیــدل، خو نن ورځ پوهې ګام وړاندې ایښی. دوی پخپل منځ کې د زرو روپو پانګــه د ټــولنې لپاره ټوله کړې وه او ټول ولایت یې تر مخ و چې ورو ورو د هغو لــه منــابعو نــه ګټــه واخلي.

پنډت اون کارناتهــ وویل: ((پیغلې مالتي، دا د ډېر مسوولیت دفتر دی. تاسو بایــد د دې کار لپاره زیات وخت وقف کړئ، تر هغه ځایه چې په مــا پــورې اړه لــري، زه بــه لومړنی کس یم چې د خطابې کوټې ته ځان را ورسوم.))

پیغلې مالتي دوام ورکړ: ((ستاسو ورځپاڼه به زموږ د هدفونو د لاسته راوړلو پــه لاره کې له موږ سره مرسته وکړي. موږ باید د هغې تیراژ لږ تر لږه شلو زرو ته لوړ کــړو. د ښاروالیو او دسیمه ییزو بوردونو رئیسان زموږ دوستان دي.

د هغو ځینې له موږ سره همدلته شته. که چیرې هر یو د دوی د خپلې ســیمې لپــاره پنځه سوه کاپۍ واخلي، پنځه ویشت زره کاپۍ کیږي! رای او ښاغلي میرزا نظر ورکــړ چې یوه مصوبه په اسامبله کې پاس کړي چې په هغه کې حکومت تــه دنــده ورکــړل شي، څو د ولایت د هر کلي لپاره د(بریښ) یوه کاپي واخلي.))

پنډت اون کارناتهــ وویل: ((موږ به همدارنګه د عالیجناب والي د مرکې انتظــار هــم ولرو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا موافقه وکړه، پیغلې مالتي وویل: ((همدارنګه مـوږ پر بکـړه کـړې ده څرنګه چې په اسامبله کې څوکۍ خالي شي، تاسو باید د انتخابیدو لپاره تیار اوسـئ تاسو هو ووایئ، نور یې په موږ پورې اړه لري، موږ به پاتې کارونه سمبال کړو.))
د پنډت اون کارناتهـ سترګې روڼې شوې. پیغلې مالتي دا د خوشحالۍ ځای دی: ((زه بیخي ستاسو په خدمت کې یم.))
دوی د دوسیهرا محفل ته د تلو لپاره تیار وو چې یو افغان ناڅاپه کوټې ته راننوت. ده چې لوړه ونه، پراخه سینه، اوږده بر ېتونه او سرې سترګې درلودې، پـراخ کمـیس او پر توګ یې اغوستی و. د هغه د سرو زرو په رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې قطار وزمه له ورایه پر ښیده، ټوپک به یې پر اوږو پروت و او توره یې په خوا کې ځوړنـده وه. هغه لکه تالنده او بر ېښنا وغوړیده. ((خوځیږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چیرته دی؟))
رای وړاندې راغی: ((څه خبره ده؟))
افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: ((خبره؟ ستاسو له سړو نه یوه زما لـه ملګري نه چې د یو کور خوا ته روان و، زر روپۍ لوټ کړې دي. ټول محفل بې سـده، ګنګس او ګیچ شو. د پیغلې مالتي کرتې او پرتې ویل له یاده ووتل، د ښـاغلي کهنـه پښې ولړزیدې. رای هم چې تش لاس او په خپل ټاکور والي باندې مغرور و لا تر اوسه پورې ونه شو کولی پوه شي چې څرنګه له هغه سره مخامخ شی. هغه جـرآت وکـړ او ویې ویل: ((موږ غله نه یو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي یو. زه د اسامبلې غړی یم. دا میرمن چې دلته وینې یوه ډاکټره ده، له لکنهو نـه راغلـې. مـوږ پـه دې موضوع هیڅ خبر نه یو. ښه به دا وي چې پولیس ته راپور ور کړې.))
خان خپله پونده پر زمکه ووهله : ((د چرګ او د غوایي کیسې مه راته کوه. زه کـولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدایه له هیچا نه ډاریـږم. ماته مې پیسې راکړه. زه د چټیاتو زغم نه لرم.))
حالت په خرابیدو، هیڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. میرزا وویل: ((ما باید خپله تومانچه له ځان سره راوړی وای.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان نارې کړې: ((تاسو ته اخطار در کوم پيسې راکړئ، که نه دا ټول کلی بــه لــوټ کړم، څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودريږي؟))
ښاغلی کهنه کوښښ وکړ چې ځان ښوی تېر کړی. خان پرې غږ وکړ: ((تا ته وايــم ! غواړې ګولی دې تر ملا تېره کړم؟ د چا سلا او مشوره زما نه ده په کار. د همدې سلا او مشورې په اساس له وايسرا سره هم چلند کوم.))
پيغلې مالتي ځان بدل کړ. لکه د باز غوندې يې پرې غوټه وکړه: ((ته دغو رذيلانو ته ووايه چې پيسې بيرته راکړي، که نه زه به تا له ځان سره بوځم. زه په تا مين يم. زه د خپل تبر مشر يم، زه به د کابل له امير سره وجنګيږم، زه تاسو ته اخطار درکوم، زمــا پيسې راکړئ، که نه کلی به لوټ کړم.))
ښاغلي کهنه پر شا لاړ. له ځان سره وبنګيد: ((ځان يې له شره خلاص کړی.))
پيغله مالتي له قاره تکه شنه شوه. ((زه دلته يم، تور مخيو او هيڅوک نه ښوري. ولې ټوپک له هغه نه اخلئ؟))
ښاغلي کهنه وويل: ((ژوند ګران دی. هغه ته زر روپۍ ورکړئ او ځان ترې نه خــلاص کړئ.))
رای په زړه ورتوب وويل: ((که چيرې دی مالتي ته لاس ور وړي، نو زه به يې نه شــم زغملی. نه يې شم زغملی، آن که چيرې زما د ژوند په بيه هم تمامه شي.))
کهنه ورته د اخطار په ډول وويل: ((احمق کيږي مه، که چيرې هغه وپارول شي. موږ به ووژني.))
هغه وبنګيد: ((ور يې کړه، پيغله مالتي ور يې کړه. پيغلې په سپکه سترګه او کرکــه هغه ته وکتل، نه پوهيدم چې تاسو دومره ډارن ياست.))
تانکا ژر ځواب ورکړ: ((زه نه پوهيدم چې پيسې دومــره پــر تــا ګرانــې دي. د نــورو پيسې.))
خان چې د دوی ګونګسې ته غوږ نيولی و، نارې يې کړې: ((يوه دقيقه نور وخت لرئ، فکر مو وکړئ. تاسو پيسې مه راکوئ، زما سړی به همدلته راشــي.)) هغــه اشــپيلاق راوويست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ته يې مخ ور واړاوه ويې ويل: ((راځه له ما سره، زما مينې، زما زړه ستا په پښنو کې پروت دی.))

((ته نه پوهيږې چې واقعي مينه څه شی ده. زه به خپل زړه په خنجر ووهم څو يې وينې ستا په پښنو کې تويې شي.))

تانکا وويل : ((مالتي د خدای لپاره، هغه ته روپۍ ورکړه.))

کهنه په غبرګو لاسونو د خدای روی وروړ او زاری يې ورته وکړې: ((مالتي، په مور باندې رحم وکړه.))

خو رای په ډانګ پيلې وويل: ((مور پيسې نه ورکوو. که چيرې دا زما د ژوند اخرينی کار هم وي، زه به دې بدماش ته يو درس ورکړم.))

خان مخ ته راغی څو مالتي، له لاسه ونيسي چې په همدې وخت کې هوري صحنې ته راغی. هغه راغلی و څو ميلمنو ته د محفل د تياري په باب خبر ور کړي. هغه وليدل چې دوی ټول لکه مجسمې ارامه ولاړ دی په داسې حال کې چې خان مالتي له لاسه ونيوله رای نارې کړې: ((هوري پوليس، پوليس!))

خان يو وارې هوري ته ټوپک ونيو: ((ونه خوځيږې خوګه، کنه مړ کوم دې.))

هوري يو کليوالي او ساده سړی و. د هر کليوال غوندې له پوليس نه ډاريده خو نه د دې لپاره چې ډارن و. د بادار له يوې خبرې سره به يو لوی پيل را چپه کړي.

پر هغه يې ورټوب کړ او کاري لغته يې ورکړه چې خان پر غولي پراخ راولويد. هوري يې پر سينه ور کيناست او د هغه ږيره يې ونيوله. ږيره وشکيده، خان خپل پټکی ايسته واچاوه، هوري ټکان وخوړ او ودريد. دا ښاغلي مهتا و. دوی پرې راټول شول، خو ښاغلي مهتا داسې عمل وکړ چې ګواکې هيڅ شی نه دي پېښ شوي.

پيغلې مالتي په ظاهوري قار ورته وکتل: ((د مرګ ټکان دې راکړ. زما زړه تر اوسه دربيږي.))

ښاغلي مهتا وويل: ((فقط ستاسو زړه ورټوب مې ازمايه. بخښنه غواړم که چيرې ما بد چلند کړی وي.))

اوومه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې چې دا پېښه پای ته ورسيده د شنې زرغونې جشــن هــم پــای تــه ورسيد او دهرما لپاره تياری نيول کېده، خو د ميلمنو له ډلې نه يو هم پــه دې حالــت کې نه و چې دا ډرامه وويني.

ښاغلي مهتا يې ليدو ته لاړ، ډېر خوند يې ترې واخيست او تر پايه ورته کېښيناست. د کلي د زميندار هجوو او په هغه پورې ادبې ملنډې ډېره اغيزه ناکې وې. په هر ګام کې جزايي قانون ته مراجعه، د غرمې د ډوډۍ د لړ وروسته کيدو سبب د هغې ښځې تــه دعوا جوړول، د وکيلانو زښتې ډېرې غوښتنې او شاهدانو خيالي چالونه دا ټول هغــه شان وو چې نندار چيان يې له خندا ووژل د خندا وړ صــحنه دا وه کلــه چــې وکيــل شاهدان دې ته اړل کړل چې خپلې څرګندونې د طوطي په شان بيان کړي، کله چې د دوی مسخرو ته ده دواړه لاسون ورته غوځول، کله چې د ده شاهدان د شهودو ځــای ته پورته شول او د ده په دښمنانو بدل شول او ورته وازه خوله پاتې و. دا ټولې صحنې د خندا وړ وې. کله چې نندارہ پای ته ورسيده او د اصلي لوبغاړو لپاره د مډالونو اعلان کيده، له دې کبله چې صحنې ډېرې ژوندۍ او رياليستيکې وې، ښاغلی مهتا ناخاپــه له خوشحالۍ نه له خپلې څوکۍ راپاڅيد. رای لوبغاړو ته اشاره کوله. مهتا هغه په غيږ کې ونيو او ورته ويې ويل: ((هيڅکله دا تصور نه و چې ستا ليد به دومره ژور وي.))

بله ورځ له سبا نارې نه وروسته دوی د ښکار لپاره ووتل، زياتره ميلمانــه تللــي وو. د رای ډېر صميمي ملګری چې پاتې و د ښکار ډله جوړوله. د ميرمن کهنه لا تــر اوســه پورې هم سر خوږی دی او نه شوای تللی، پنډت اون کارناتهــ د يوې مقالې په ليکلــو بوخت و څو د پرون شپې په مجرمانو باندې خپل زړه سوړ کړي.

پر ښاغلي کهنه باندې د ټوپک د ډز له اوريدو سره حمله راغله، خو پيغلې مالتي چې پرېکړه کړې وه له دې ښکاري ډلې سره به يو ځای شي، نو څرنګه ده کــولی شــوای پاتې شي؟

ښاغلي تانکا په خپله خوښه له دې ډلې سره يو ځای شو، ځکه چې لا تر اوسه پــورې ده د راتلونکې انتخباتي مبارزې د موضوع په باره کې د غږيدو او خبرو اترو فرصت نه و موندلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د دې لپاره له دې ډلې سره یو ځای شو چې د نویو تجربو لیوال و، په خاص ډول هغه تجربې چې په هغه کې خاطرې هم موجود وي او پیغله مالتي د دې لپاره چې خوشحاله وه شاخوا یې مینه وال پرې راټول وو.
ښاغلي مهتا په دوی کې یوازینی د ښکار واقعي سړی و.
رای پر بېکړه کړې وه چې له ځان سره د اشپزانو او نوکرانو ډله هم بوزي. خو ښاغلي مهتا دا مفکوره رده کړه.
ښاغلي کهنه په مرورتیا سره وویل: ((ته غواړې له لوږې مړه شو؟))
مهتا وویل: ((تاسو به له لوږې مړه نه شئ، پیغله مالتي به زموږ لپاره خواړه پاخه کړي.))
پیغلې مالتي اعتراض وکړ: ((تا بېګا شپه زما لاس ډېر کلک نیولی و، مړوند مې اوس لا هم خوږیږي.))
په پای کې ښاغلي میرزا له نوې او ښې مفکورې سره راغی او ویې ویل چې دوی به یوه غرڅه ښکار کړي او د خوسۍ غوښه به د غرمې لپاره وخوري.
دوی په دوو موټرو کې سپاره شول. پیغلې مالتي د یوه موټر چلوونکې وه او رای د بل. له شلو میلو نه وروسته سړک په کږیدو او راکږیدو شو او دوی غونډیو ته ورسیدل. د سړک دواړو خواوو ته غرونه پراته وو. پر یوه نیغ ځوړي له پورته کېدو وروسته سړک ښېر ته کښته شوی و او له هغه ځای نه د سیند یوه منحني لیکه ښکاریده چې لکه ناروغ سړی رنګ الوتی او نری و. دوی د یوې ډاروونکې ونې تر سیوري لاندې ودریدل. ډله په دوو برخو ووېشل شول او موافقه وشوه چې دوی به همدې ځای ته د غرمې په شاوخوا کې ځانونه راورسوي. مالتی له مهتا سره لاړه. کهنه له پټې نهٔامیدۍ نه خوټیده، خو دی له رای سره یوځای شو، ځکه هغه هم په هر صورت کوم بد ملګری نه و. میرزا او تانکا دریم ګروپ ځان ته جوړ کړ. دوی د څو شیبو لپاره وګرځیدل.
مالتي وویلې: ((باید دومره چټک لاړ شو؟ غواړم لږ څه دمه وکړم.))
مهتا په موسکا شو: ((ستړې یې؟ دومره ژر؟ موږ یو میل لاره نه ده وهلې.))
((نه، ستړې نه یم. فقط د استراحت احساس کوم، همدومره او بس.))
((راځه چې لومړی لږ څه ښکار وکړو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ته پوهيږې، زه هيڅ د ښکار لپاره نه يم راغلې.))

((ډېر ښه. نو د څه لپاره راغلې يې؟))

هغه له شرمه تکه سره شوله. دوی يوه غرڅه وليدله، د يوې تيږې تر شا يې ځای ونيو. مهتا ډز وکړ. غرڅه راولويده.

مالتي وويل: ((دغسې؟))

((راځه چې وړاندې لاړ شو. يو بل ښکار.))

دوی په چوپه چوپتيا کې روان و. مالتي وويل: ((څومره هوا توده ده! راځه چې د ونې تر سيوري لاندې کښينو.))

((تاسو کښينئ. نه زه.))

((ما ته هيڅ پروا نه لري!))

((ما خو درته وويلې. څو چې يو بل ښکار ونه کړم دمه نه نيسم.))

((راته ووايه، ولې دې ښځا شپه وځورولم؟زه ډېره خواشينې وم. ستا په ياد دي؟ زما مينې، راځه له ما سره. دا څنګه شوخي وه! راته ووايه، آيا تا زه رښتيا بوولم؟))

مهتا چوب پاتې شو. د تيږو پر سر لاره وه هوا ډېره توده شوې وه. مالتي ستړې شوې وه، کښيناستله.

مهتا هغې ته وکتل: (((ډېر ښه، ته همدلته دمه وکړه. زه به وروسته راشم.))

((ته غواړې چې ما يوازې پرېږدې؟))

((البته چې همداسې ده. زه باور لرم چې ته دا قدرت لرې چې ځان وساتې.))

((ته څنګه پوهيږې؟))

((عصري نجونې د نارينه وو حمايت ته اړتيا نه لري. دوی له نارينه سره لاس په لاس ځي.))

مالتي له شرمه تکه سره شوه: ((مهتا، ته ډېرې عمومي خبرې کوې؟ واقعاً!))

په يوې ونې کې طاووس ناست و. مهتا هدف ونيو، ماشه يې کــش کــړه. مرغــه لــرې والوت.

مالتي لاسونه وپړکول: ((ډېر ښه شوې. زما لعنت دې پر تا وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا خپل ټوپک پر اوږو کېښود او ویې ویل: ((نه ډېر لعنت پر تا دی. که چیرې لاس ته راغی، نو تا ته به د لسو دقیقو د دمې او استراحت اجازه در کړم اوس راپورته شه.))

مالتي د مهتا لاس ونیو: ((ته احساس نه لرې؟ ښه ده چې ته هیڅکله واده ونه کړې. ته به د هغې مړینه وګورې. خو زه به تا پرې نه ږدم چې لاړه شې.))

مهتا په یوه چټکه سره د هغې لاس خوشې کړ او په منډو روان شو. د هغې له سترګو لړ اوښکې راتویې شوې. نارې یې کړې: ((ودریږه. هیله کوم ودریږه. که چېرې نه دریږې، سر به مې په دې تیږه ووهم.))

مهتا خپل ګامونه چټک کړل. هغې ور ته وکتل، بیا یې ور پسې منډې کړې، کله چې هغه ته ورسیده ویې ویل: ((ته یو ظالم یې!))

((کوم وخت مې چې غرڅه حلاله کړه، پوستکی به یې تا ته در کړم.))

((څوک پوستکی غواړي! زه تا سره نه غږیږم.))

د دوی تر مخ یوه پراخه ویاله روانه وه اوبه یې ډېرې چټکې وې. د تیږو تېرې تېرې څوکې د یوې ځناور غاښونو ته ورته وې. د لمر تودو وړانګو په ډېره تُندی سره د هغې پر مخ وړې وړې ځپې جوړولې.

مالتي په خوشحالۍ سره وویل: ((اوس به نو بېر ته ګرځې.))

((موږ به له دې ځای نه تیر شو.))

((د اوبو جریان ډېر چټک دی ما به یوسي.))

((ته همدلته پاتې شه. زه به لاړ شم.))

((ورځه. پروا نه لري. زما ژوند زما لپاره څه مانا لري.))

مهتا اوبو ته ورګډ شو. په احتیاط سره وړاندې لاړ. ډېر ژر یې اوبه تر سینې پورې راورسیدې. مالتي وډاره شوه، نارې یې کړې: ((اوبه ډېرې دي، صبر وکړه زه درځم.))

((مه راځه! د اوبو جریان قوي دی!))

((خوځیږه مه، زه درغلم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ساري يې پورته نيولی و او د وياڼې څنډې ته ورغله اوبه يې تر نرۍ مــلا را تــاو شوې. مهتا چې وډار شو، هغې ته يې د ليوني په شان لاس وښوراوه چې بيرته ســتنه شي.

هغه نارې کړې: ((حماقت مه کوه. اوبه دلته تر ستوني پورې دي.))

هغې يو بل ګام واخيست او ويې ويل: ((ما ته پروا نه لري که چيرې ښايي مړه شم. د تا تر څنګ به مړه شم.))

مهتا شا ته راغی، هغه يې له يوه لاس نه ونيوله او لږ څه آرامه غوندې شــوه. هغــې د مهتا خوا ته په خوابدۍ سره وکتل: ((تا غوندې دومره د سخت زړه خاوند سړی مــې نه دی ليدلی. ستا زړه د تيږې دی. ما وڅوروه زما پر پرهار مالګه ودوړوه. يوه ورځ بــه زما وار هم راشي.))

ښښې يې سوستې شوې پر هغه يې تکيه وکړه. مهتا ورته وويل: ((اوبه به دې يوسي. پريږده چې پر اوږو دې يوسم.))

((آيا ته بايد هغې بلې غاړې ته لاړ شې؟ دا ضروري ده؟))

مهتا هغه خپلې اوږدې ته پورته کړه. مالتي چې خپله خوشحالي پټوله ويې ويــل: ((که چېرې څوک موږ ووينې؟))

((يقيناً چې ورته عجيبه به وي.))

مالتي په ريږديدلي اواز وويل: ((که چيرې زه ډوبه شم، ته به راته خواشــينی شــې؟ فکر کوم چې ستا لپاره فرق نه کوي؟))

مهتا په اندېښمن حالت وويلې: ((فکر نه کوې چې زه انسان يم؟))

((فکر نه کوم.))

((مالتي رښتيا وايې؟))

اوبه يې تر ستوني رسيدلې وې. د مالتي زړه غورځيده. هغې غوښتنه وکړه: ((وړاندې مه ځه، زه به ټوپ ووهم.))

ورو ورو اوبه په کمېيدو شوې هغه چې لږ څه ارامه شوې وه، ويې ويل: ((اوس کــولی شم ښکته شم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وویل: ((تر اوسه، نه. هر چیرته چې ناسته یې اوسیږه. امکان لري په ویاله کې غوچ ځایونه وي.))

((ته باید فکر وکړې زه خپل چاری او خود غرضه یم.))

((که چیرې دا دې وځوروي، نو د دغه ربړ لپاره اجر راکړه.))

((څومره؟))

((ډېر زیات نه. یوازې اجازه راکړه پوه شم چې بیا به په داسې حالت کې راشي.))

دوی اوس د ویالې هغې څنډې ته رسیدلي وو. مالتي د خپل ساري اوبه وزبېښلې.

مهتا وویل: ((ښایی د تودوخې تاثیر وي.))

((دومره پوهیږم چې تا دلته راوستلم څو ما مړه کړې.))

مهتا کښیناست او د هغې سر یې پخپلو لاسونو کې کلک ونیو. په ماهرانه ډول یې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه یې په اوږو خیشته وو او سترګې یې له دوده سـوځیدې، راغله مالتي ته یې وکتل او ویې پوښتل: ((په دې څه شوي؟))

((سر یې ډېر خوږیږي.))

((نیم سر یې که ټول؟))

((هغه وایي چې نیم سر.))

((ښی خوا که کینه.))

((کینه خوا.))

((زه به څه شی راوړم.))

مهتا هغه ولیدله چې غونډۍ ته پورته شوه. د یوې نانځکې په شان ښکاریده. مـالتي سترګې پورته کړې. ((دا چاینګه چېرته لاړه؟))

((هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.))

((دا بوټی د همدې ځنګلیانو لپاره ښه دی. زما لپاره فایده نه کوي، خو ته ولې په دې ښځه باندې دومره ولاړ یې. څومره د شرم وړ ده!))

مهتا چې د کورنۍ حقیقتونو په ویلو کې هیڅکله ځنډ نه کاوه، په ډاګه یې وویـل: ((که چېرې تا د هغې ځینې صفتونه درلودی، ته به الهه وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((د هغې صفتونه دې په هغې مبارک وي. زه نه غواړم چې الهه و اوسم.))

((که چیرې غواړې زه به په موټر پسې لاړ شم. خو شکمن یم چې مـوټر بـه تـر دې ځایه پورې راشي.))

((ولې هغه چاینکه نه لیږې؟))

((هغه بوټو پسې تللې. برسیره پر دې هغه باید خواړه پاخه کړي.))

((نو ته داسې وایې چې د هغې میلمه یې. ښایي ستا زړه وشي چې شپه هم دلته تیره کړې. انسان کولی شي په شپه کې ښه ښکار وکړي.))

مهتا په هیجاني ډول وویل: ((زه دې نجلۍ ته ډېر احترام قایـل یـم. د هغــې ډېـره ستاینه کوم. زما سترګې دې ووځي که چېرې هغې ته ما په بد نظـر کتلــي وي. آن د ډېرو نږدې او صمیمي ملګرو په خاطر هم چې وي په دې تودوخه کې به دومره لوړ نه وی ختلی او دا نجلۍ دا ټول د یوه تصادفي لاروي لپاره سرته رسوي. دا بــه دا ربــړ او زحمت آن د یوې ښوزلې ښځې لپاره هم پر ځان ومني. زه په زیات کتابونو د نړیوالـو وروړګلوۍ او نړیوالې مینې او دوستۍ په باره کې لـیکم او درس ورکــوم. خــو دا یــې عملي کوي. درس ورکول تر عمل ډېره اسانه ده. ته پوهیږې.))

مالتي په ټوکو او ملنډو وویل: ((ستا لویه او غټه وینا زما لپاره بیخي بس او کافي ده. هغه صرف د تا لپاره یو شی ده. هغــه ځــواني، روغتیــا او زړه راښــکونکی طلســم او جذابیت لري. دا هغه شی دی چې په یوه واقعي ښځه کې لټول کیږي.))

مهتا راپورته شو او په داسې حال کې چې په قار و ټوپک یې را واخیست او د تلو لپاره تیار شو.

((نور څوک ځې؟))

((هغه، واقعي ښځه.))

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، یو بوټی یې په لاس کې نیولی و. ویې ویــل: ((ومــې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چیرې ځئ؟ د مرغۍ غوښــه تیــاره ده. اوس بــه چپاتي پاخه کړم. میرمن کولی شي شیدې راواخلي. مازدیګر چې هوا لږه ســړه شــي لاړشئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په لطافت سره د مهتا د آچکن یو څو تڼۍ خلاصې کړې. مهتا د هغـــې د پښــو د مچولو لپاره تقریبا نه مقاومت کوونکي تمایل او شوق درلود.

مالتي په بې خوندۍ سره وویل: ((یوازې دا بوټي پریږده. د ویرووونکې ونې لانـــدې د لوېې ویالې تر غاړې موټر ولاړ دی. خلک به هم هلته وي. هغوی ته ووایه چـــې مـــوټر دلته راولي.))

هغې ځوانې ښځې مهتا ته د زارۍ او غذر په ډول وکتل. هغې بوټي پر زمکه کیښـــود. ((خو، بهایي جي اجازه ده مخکې له دې نه چې لاړه شم دا چپـــاتي پـــوخ کـــړم او پـــه خوښۍ لاړه شم.))

هغه جونګړې ته دننه ننوتله او د شیدو د لوښي سره راووتله. مالتي د دغه زاړه او بې ډوله لوښي په لیدو سره پزه کش کړه، خو له شیدو نه یې سترګې نـــه شـــوی پټـــولی. مهتا د جونګړې د وره په خوله کې خواږه وخوړل هغه ښځه ورته ولاړه وه او پکه یـــې پرې وهله.

مالتي هغې ته وویل: ((هغه یوازې پرېږده. دی به ونـــه تښـــتي. منـــډه کـــړه او مـــوټر راوله.))

هغې وویل: ((بهایی جي، خو نه د احسان او مننې یا د یوه ناروغ په سترګو، بلکې په سپین سترګۍ سره!))

هغې وویل: ((بهایی جي، زه خو ستا مریۍ نه یم، تا ته ځان یـــو شـــی ښـــکاریږي. زه موټر پسې نه شم تللی.))

مالتي هغې ته ښکنځل وکړل: ((څنګه دا جرآت کوې؟ دا د چا سیمه ده؟))

((د رای.))

((ښه! زه به دې په هغه باندې ووهم.))

((ډېره ښه، بهایي جي، که چېرې ته پرې راضي کیږې. د یوې ببوزلې ښځې لکه ما د وهلو لپاره هغه کوم لښکر ته اړتیا نه لرې.))

مهتا، کله چې دا خبرې د هغه غوږ ته ورسیدې، خپله ډوډۍ یې پیل کړې وه. مړۍ یې په ستوني بنده پاتې شوه. زر زر یې خپل لاسونه پرې مینځل.

هغه وویل: ((له دې نجلۍ سره کلکیږه مه. زه به په خپله لاړ شم او موټر به راولم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ودریده: ((هغه باید لاړه شي!))

مهتا په کلکه سره وویل: ((هغه به لاړه نه شي. د هغې له دومره میلمه پالنې نه وروسته هغې سره د چلند دا لار نه ده.))

مهتا اریان پاتې و چې یوه نجلۍ لکه مالتي چې دومره د پراخه نظر خاونده وي ولې په خپلو ماغزو کې داسې ناوړه او کلک حسادت ته ځای ورکړي.

مالتي په تریو تندي وویل: ((ډېره ښه، زه به لاړه شم آن د دریدو توان نه لرم. ته کولی شي خپل وخت دلته تېر کړې او وروسته له دې نه چې د هغې پښو ته ور ولوېدې او عبادت دې وکړ راشي.))

وروسته هغه لاړه. مهتا په ډېرې مننې سره ځوانې ښځې ته راغی او ورته ویې ویل: ((خورې، اجازه راکړه چې اوس له تا نه رخصت شم.)) د هغې په سترګو کې او ښکې ډنډې شوې.

رای او کهنه په دوهم ګروپ کې وو. کهنه چې پر مخ یې لږ د دانې داغ و، خو بیا هم ښکلی ښکاریده. یو ښه مجلسي او نطاق و.

ده د ښکار هغه کالي اغوستي وو چې ظاهراً یې د همدې جشن لپاره جوړ کړي و، ځکه دی ښکار ته ډېر کم ته هغه انسان چې ټول وخت یې د مشتریانو په ښکار کې تېر شوي وي، هیڅ د دې وخت ورته نه پیدا کېږي چې د ځارویو په ښکار بوخت شي.

خبرې د مهتا په باره کې چې له پرون نه را په دې خوا یې د کهنه اعصاب ور خراب کړی و، را وڅرخیدې. کهنه وویل: ((عجیبه مرغه ده. دوه مخې غونډې راته ښکاري.))

رای ته مهتا د پاک زړه خاوند او سم سړی ښکاریده. خو هغه له کهنه سره د کسب او کار اړیکې درلودې. هغه په دفاعیه لهجه وویل: ((زه مهتا خراب سړی نه ګنم. ماسره یې زیات بحث نه دی کړی. آن که زه بحث هم ورسره وکړم، د هغې لوړ او عالي مهارت او پوهې ته نه شم رسیدلی. خو زه تعجب کوم هغه انسان چې د ژوند هیڅ عملي تجربه نه لري، داسې ښې او قوي نظریې وړاندې کوي. هغه مجرد دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا یې هم نه شته او په سره سینه هره میاشت خالص زر روپۍ په جېب کې اچوي. نو هغه د وخت د تېرولو لپاره څه وکړي. پر ته له دې نه چې د ژوند په باره کــې فلســفي مسایل طرحه کړي؟))

((ما اوریدلي دي چې د هغه کرکټر ښه نه ده.))

((ښه، د یوه بې مسوولیته او آزاد سړي لپاره خپل سري یو غیر طبیعي خبره نــه ده.))

((زه نه پوهیږم چې مالتي ولې ورسره دومره توده دی.))

((مالتي د هغه لیواله نه ده. ستا د حسادت د راپارولو لپاره له هغه نه استفاده کوي.))

((اوس نو څوک یې په فکر کې دي! هغه ماته له نانځکې نه زیاته نه ده. هر وخت چې زړه مې وغواړي هغه نڅولی شم.))

((ښاغلی کهنه، خو پر تا باندې، ګران دی. ته له دې نه انکار نه شي کولی.))

((زه هم ستاسو په باره کې همدا نظر درلودلی شم.))

((تاسو کولی شئ. خو ماته په ربښتیا نانځکه ده. په داسې حال کې چې هغه تا ته یوه الهه ده.))

کهنه په لوړ آواز وخندل که څه هم د خندا ځای نه و او ویې پوښتل: ((که چېــرې زه هیله ولرم چې دغې الهې ته یوه وړه تحفه وړاندې کړم، زه څه له لاسه ورکوم.))

رای وخندل. هغه وویل: ((که هغه نه پیژنې هر څومره چې زیــات شــاوخوا تــه یــې وڅرخې، هغومره تا له نظره غورځوي. پروا یې مه کوه، خوشې یې کړه، دا به په خپلــه درپسې راشي.))

((په هغه صورت کې، دا باید تاسو پسې راشي.))

((زه ؟ زه په دې لوبه کې نه یم. ما د هوښیارۍ له مخې له دې لوبې نه ځان ایستلی . زما ټوله انرژۍ او ماغزه زما د مال او جایداد په ساتنه کې په کار لویږي. زما د کــورنۍ ټول غړي په سپکو او مبتذلو کسبونو او چارو لګیا دي. ځینې یې د خپلو ارواحــو پــه پاکۍ او اصلاح بوخت دي او ځینې نورو یې له جسماني پلوه د عیاشۍ پــه لومــه کــې نښتي دي. زه مجبور یم چې د دغو پرازیتو د ساتنې او محافظت غم وخورم، منم چې نور زمینداران بیخي شیطانان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی تر دوو غوړو په پور کې ډوب شوي او تل په یوه تیاره کې ژوند کوي. خو زه له هغو کسانو نه، نه یم چې خپل قبر ځانته په خپله کیندي. له داسې رسوایۍ نه مړینې ته ترجیح ورکوم.

د وجدان لړ رڼا لا تر اوسه پورې هم ما راپاروي، څو خپل هیواد او خپلو هیوادوالو ته خدمت وکړم. هغه وخت چې د (ساتیاګراها) جنبش پیل شو او ټول زمنداران تر ستوني پورې په شرابو او ښځو کې ډوب وو، ما د خپل هیواد غوښتنې ته ځواب ورکړ او بندیخانې ته وغورځیدم له مالي پلوه ډېر زیانمن شوم، څو لکه، ما لا تر اوسه پورې هم دغه زیان نه دی پوره کړی. خو پښېمانه هم نه یم، آن لږ هم.

زیاتره په هغه افتخار کوم. ښاغلي کهنه په مود سره کالي اغوستي وو او فرانسوي واین یې لږ لږ څښل. ده د ساتیاګراها په جنبش کې ګډون کړی و، په جیل کې که څه هم د (الف) د صنف بندي پېژندل شوی و، خو ده د (ج) د صنف د ډوډۍ په خوړلو کې ټینګار کاوه. که څه هم دی په دې باور و چې لږ څه شوخي او ساتیری په ژوند کې د بریالیتوب اصلي عنصر ګڼل کیږي. آن د جګړې دوه ارابه یې په کې څو چې ارابې یې ګریس کاري نه شي، په لاره تللی نه شي.

هغه وویل: ((زه په دې عقیده یم هغه څوک چې له ښځې سره مینه کولی نه شي له هیواد سره هم هیڅکله مینه نه شي درلودای.))

رای په موسکا شو: ((غواړې زما په خپله لکړه ما ووهې؟))

((نه، زه یو ساده واقعیت بیانوم.))

((ښایي ته سم ووایې.))

((زړه دې ولټوه او وبه وینې چې زه سم وایم.))

((زه پوهیږم چې زه یو کامل انسان نه یم. خو عیاشي او جسم پرستي زما له کمزوریو نه یوه نه ده.))

((زړه مې در باندې سوځي. ښایي همدا دلیل وي چې ته خواشینی او خپه یې، خو زه به په اسانۍ سره لاس وانه خلم آن که د دې خندوونکې لوبې پای تراژیدي هم وي. زه نه پوهیدم چې څرنګه پر هغې باندې برې ومومم، ځکه چې تر اوسه پورې د هغې خوی او مزاج ما ته معلوم نه و.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځو چې ته پوهیږې هغه به دمهتا مال وي.))

دوی یوه توره غرڅه ولیده چې له دوی نه لیرې ګرځیده. رای هدف ونیو، کهنه نـارې کړې: ((ډزې مه کوه! پر پرده چې وځري. هوا ډېره توده ده راځه د هغې ونـې لانـدې کښینو. غواړم ستاسره د څه شي په باره کې وغږیږم.)) خو رای ډزې وکړې او خطـا لاړ حیوان وتښتید.

کهنه چې د رضایت په توګه ژبه ټکوله، وویل: ((ښه شو. تا به له یوه حیوان نه د ژوند اخیستو ګناه پر غاړه اخیستې وای. په هر صورت آیا ته په خپل ملک کې ګني کرې؟)

((زیات.))

((ولې زموږ د بورې جوړولو په فابریکه کې ځان نه شریکوې؟))

((د اسهامو خرڅول په منډه روان دي. که زیات نه اخلـې لـږ تـر لـږه زر منـه خـو واخله.))

((ښه یې ده، خو زه پیسې نه لرم.))

((مهتا غوندې زمیندار ډېرې پیسې لري.))

((د اسهامو بیه پنځوس زره ده، خو ته کولی شې په سلو کـې پنځـه ویشـت نغـدې ورکړې.))

((زه پیسې نه لرم.))

((هر څومره دې چې زړه وي له ما نه یې واخله. زما بانک ستا په اختیار کې دی آیـا ستا ژوند بیمه دی؟ زموږ د بیمې له کمپنۍ نه یو ښه بیمه لکی واخله. فکر کوم کولی شې په اسانۍ سره هره میاشت کې له دوه سوه تر درې سوه روپو پورې د بیمې پیسې سپما کړې. ستا د کوچنیانو لپاره د بیمې تر پالیسۍ نه بله ښه پانګه اچـول نـه شـي موندلی. زموږ د بیمه لیکونو شرطونه وګوره او زما مشوره په غوږ کې ونیسه. لـږ څـه احتکار وکړه. دا دومره میلیونران چې ته هره ورځ وینې حرام شته یـې د احتکـار د لارې موندلي دي. د مالوچو، بورې، غلې او ربړ بازار په اوسني وخت کې تود دی. یـوه ښه معامله او په لکونو ګټه. البته چې احتکار یو پیچلـی کـار دی. مبتـدایان او تـازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاران د مالونو او اسهامو په تبادله کې ژر مایوسه کیږي او تـاوان کـوي، خـو د یـوه تعلیمیافته او دور اندېشه سړي لپاره لکه ته، تر احتکار نه بل فایده من کار نه شته.))
یو کلیوال په لاره تیریده، یوه ټوکری یې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ویـې پوښتل: ((په ټوکرۍ کې دې څه شی دي؟))
کلیوال اریان پاتې شو. په خواره ژبه یې وویل: ((باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټـو څو پاڼې او ریښې دي، بازار ته یې د خرڅلاو لپاره وړم.))
کلیوال هغه ته خپل(درملو دوکان) محتویات ور وښودل. عادي بوټي و چـې کلیـوال یې په عطارانو باندې په ډېره ټیټه بیه خرڅوي، هغه یوه ریښه راواخیسته او ویې ویل: ((مُسکن دی. دومره ګټه لري چې یو خوراک یې تبه، د زړه ټکان، ټـوخی او بواسـیر تداوي کوي او دا هم اغیزمنه ده، د بواسیر او د نس د بادو لپاره ... .))
هغه سړي د دغو ټولو لپاره اته آنې غوښتې، کهنه یوه روپۍ راکـړه او لـه هغـه یـې وغوښتل چې ټوکرۍ کیږدي. رای ترې نه پوښتنه وکړه : ((دا څځلې څه کوې؟))
کهنه په موسکا شو: ((زه به یې په سرو زرو بدلې کړم. زه کیمیاګر هم یم.))
((دکیمیاګرۍ نوی راز په څه کې دی؟))
((ته کولی شي زده یې کړې. خو لومړی باید رسمي زما شاګرد شې، یـو سـېر او یـو چارک لډو د معمولي ګوړې د کېښودو په ډول ماته راوړې. زه مجبور یم له هـر رنـګ خلکو سره معامله ولرم. ځینې خلک شته چې د ځینو بوټو په معالجوي ارزښت سخته عقدیه لري. زه به دا بوټی په هغو باندې خرڅ کړم که چیرې په یوې روپۍ زه یو درجن ناپوه خلک وغولوم او د هغو منه او کورودانی تر لاسه کړم. دا یوه بده معامله نه ده.))
((خو ته څرنګه کولی شي د دومره زیاتو بوټو خواص په یاد وساتې؟))
کهنه وخندل: ((څه ساده سړیه! آیا د بوټو خواص هم کومه موضوع ده؟ کـولی شـې هر بوټي ته هر رنګ خواس ورکړې. زموږ سوامې چې پر دوی باندې ډېر خاندي. تاسو له سوامي جي سره نه دي کتلي. کله چې بل وخت زموږ لیدو ته راشي زه به سـوامي جي تا ته در وپیژنم. له هغه وخت نه چې دی راغلی دی. خلک پرې راټول شـوي دي هغه کلونه کلونه د هیمالیا په ګوښه کې په طبي بوټو بانـدې مطالعـه کـړې ده. هغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت درک کړی دی. ته باید له هغه سره وګورې. په اول نظـر، هغـه ســتا د تیـرو وختونو په باره کې خبرې وکړې او راتلونکي به دې پیشګویي کړي.
مخکې له دې نه چې دی خپله جمله پـای تــه ورسـوې، د دوی پــه مخکــې بــوټي وښوریدل. کهنه په یوه ټوپ سره د رای شا ته ودرید، پړانګ راښکاره او پــه کـراری سره له دوی نه تیر شو. رای خپل ټوپک جګ کړ، خو کهنه خپل لاس د رای پــه اوږه کښېښود او په ورو یې ورته وویل: ((څه کوې؟ هغه مه پاروه که شا ته را وګوري زموږ کار تمام دی.))
((په یوه ډز به راچپه شي.))
((پر برده چې لومړی زه ورته پورته شم زه د ښکار شوقي نه یم.))
((نو ولې له موږ سره راغلې؟))
((دا زما قسمت و.))
پړانګ د ټوپک د ډز له ساحې نه لرې شو. رای چې ټوپک یې پر اوږه ایښی و، وویـل: ((موږ ډېر ښه چانس له لاسه ورکړ.))
دوی په چوپتیا کې لاره وهله نابېره، کهنه وویل: ((څه وخت به بیا زمـوږ لیـدو تـه راشې. غواړم که چیرې امکان ولري بیمې او اسهامو لپاره د غوښتنلیکونو فورمې نـن ډکې کړې. دواړه فورمې زما په جېب کې دي.))
رای په پای کې وویل: ((اجازه راکړه چې پر موضوع باندې فکر وکړم.))
په دریم ګروپ کې خورشید میرزا او تانکا تنظـیم شــوي وو. د میـرزا لپـاره تیـر او راتلونکی وخت د بې خونده او خوشې کاغذ په شان و. په مقننه شورا کې د هغه ثقلت او د دوستانو په منځ کې د هغه ورین تندی سره عوضي نیول کیدل د بــې بـاکۍ تـر سرحده مزاجه او د اطاعت تر سحده مودبه وه. خو هغه باټو او لاپو وهونکو تــه هــیڅ وخت نه ورکاوه. د پور په موضوع کې هغه ته په یاد نه و چې نور څومره د ده پوروړي دي. د هغه یوازینۍ مشغولتیا شعر او شراب و.
د ښځو مینه له ډېرې پخوا نه په ده کې سړه شوې وه. تانکا د ماکیا ویلي له ډلې نه و. دی د تجارتي معاملاتو په پای ته رسولو، د منازعو او شخړو په حل او په څرخونو کې د پزې د پر ځای کولو ماهر او متخصص و. داسې ښوی و، لکــه مـار مــاهی. ده کــولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوای د ریګ پر سره بېړۍ وچلوي او د پرښو پر سر واښه شنه کړي. له سود خورو نه د زمیندارانو لپاره د پورو برابرول، د شپې میلمستیاوو او مجلسونو ته ځان رسول او د انتخاباتو لپاره د کاندیدانو ټاکل د ده د ژوند تیرولو خاصې وسلې وې. انتخاباتو د ده لپاره ډېره ګټه رسوله. ده به د احتمالي وړونکي ښه ملاتړ کاوه، د هغه لپاره به یې سخته مبارزه کوله او یو څو زره به یې په خپل بانکي حساب ور زیاتولې، کله به چې د ملي کانګرس لاس بر و، ده به د کانګرس د کاندیدانو ملاتړ کاوه، خو کله به چې د پانګه والو بر لاسی و، دی به د (هندومهاسابا) تر څنګ ولاړ و، خو ده به د خپلو مخ ګرځونو او د جبهې د بدلون او اوښتنې په باره کې دومره جدي مناقشې کولې چې هیچا به نه شو کولی دی ملامت کړي. له عالیرتبه مامورینو او متنفذینو سره به یې ښې اړیکې ساتلې. په دې کې هیڅ شک نه و چې خلکو د هغه د بې اعتبارۍ په باره کې خبرې کولې، خو د هغه د زیات ادب او تهذیب په نظر کې نیول سره هیچا دغه موضوع په ښکاره نه مطرح کوله.

میرزا له خپل وچولي نه خولې پاکې کړې او ویې ویل: ((دا د ښکار ورځ نه ده. نن ورځ موږ باید د شاعرانو سیمپوزیم جوړ کړی وای.))

((دا به ډېر خوندور و.))

((موږ کولی شوای دا سیمپوزیم په یوه باغ کې جوړ کړو.))

په پای کې تانکا مهم ټکی په ګوته کړ: ((دا ځل به انتخابات له ډېرو ستونزو سره مخامخ شي، ستاسو لپاره به هم اسانه نه وي.))

میرزا په بې تفاوتۍ سره وویل: ((دا ځل د کاندیدېدو هیڅ تمایل نه لرم.))

((ولې؟))

((انتخابات خوابدوونکي او ځوروونکي دي. ما په دیموکراسۍ خپل باور له لاسه ورکړی. د غره په شان کار د غرڅو یوه ډله لیرې خریدله، میرزا په خپل مخ کې د سوي احساس وکړ او میږي میږي شو، سترګې یې له اریانتیا نه وازې پاتې شوې. هدف یې سم ونیو. د ټوپک له ډزې سره د ځنګله چوپه چوپتیا له منځه لاړه یوه توره غرڅه ټکنۍ شوه او راولویده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په وحشتناکه توګه د هغې خوا ته ور منډه کړه د هیجاني شوي کوچني په څېر یې لاسونه پړکول او پورته پورته غورځیده.

په یوې نږدې ونې باندې یوه سرې د ونې ښاخونه را ماتول هغه له ونې را کوز شو او د میرزا تر څنګ یې منډې کړې. غرڅه چې په اور میږه کې لګیدلې وه، اخیرینۍ سلګۍ یې وهلې، سترګې یې ورو ورو ځلیدلې.

لرګي ماتوونکی چې غرڅې ته یې په زړه سوي باندې کتل وویل: ((ښه حیوان و. ښه غوښه لري. آیا غواړئ چې تاسو ته یې یوسم؟))

میرزا لرګي ماتوونکي ته وکتل او ویې ویل: ((ډېر ښه، پورته یې کړه. خو چیرته یې باید یوسو؟))

((ښاغلیه، هر چیرې چې تاسو وایئ؟))

((هر چیرې چې ستا خوښه وي. زه یې تا ته در کوم دا ستا ده.))

لرګی ماتوونکی په اریانتیا میرزا ته وکتل او ویې ویل: ((اوه، ښاغلیه دا چې تا ویشتلې ده، زه یې څرنګه وړی شم؟))

((زه یې تا ته درکومه ستا کور له دې ځای نه څومره لرې دی؟))

لرګي ماتوونکي په ځیر ځیر میرزا ته وکتل: ((اوه، زه پوهیږم دا حلاله نه ده. همدا سبب دی چې نه یې وړې؟)) هغه دا خبره په ډېرې خوشحالۍ سره وکړه.

د اسلام دین مسلمان ته دا لارښوونه کوي چې د مړینې په حال کې پر حیوان باندې مبارکه کلمه ووایي او د هغې ستونی ور پرې کړي بې له هغې نه یې غوښه پاکه نه ده او خوړل یې منع دي. خو میرزا د داسې ضمیر او وجدان خاوند نه و. په لسو وروستیو کلونو کې یې یو ځلي هم لمونځ نه و کړی او یوازې یو ځلي یې دوه میاشتې روژه نیولې وه. میرزا په خوشحالۍ سره وویل: ((همدا اوس یې په سبب پوه شوې.))

د لرګي ماتوونکي وجدان آرامه شو او حیوان یې پورته کړ پر اوږو یې واچاوه او د خپل کور خوا ته روان شو. تانکا تر ونې لاندې د دوی لپاره منتظر و. هغه چې ویې لیدل دوی په مخالف لوري روان دي په هغو پسې یې منډه کړه. ((تاسو چیرته ځئ؟ لار مو ورکه کړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په مقصرانه ډول وویل: ((ما دا حیوان دې سړي ته ورکړ. د هغه کور ته ځم، ته هم له موږ سره راتلی شي.))

((آیا ستا حواس پر ځای دي؟))

((کاشکي وای.))

((د حیوان په ورکولو کې زه هیڅ دلیل نه وینم.))

((دی به تر تا یا ما په دې حیوان زیات خوشحاله شي.))

تانکا خپه او غمجن شو: ((موږ باید له کتاب نه خوند اخیستی وای، په هر صورت هیله کوم چې رای یا مهتا یو څه راوړي ... زه غواړم له تاسره د انتخاباتو په باره کې وغږیږم. که ته نه غواړې چې ځان کاندید کړې، زه په تا باندې فشار نه شم راوړی. خو موږ له سیالو کاندیدانو څخه ښې زیاتې پیسې لاس ته راوړی شو. زه ستا نه یوازې غواړم هیڅا ته دا واقعیت مه څرګندوه چې نه غواړې. دا ځل ځان کاندید کړه. دا مهرباني له ما سره وکړه خواجه جمال طاهر له همدې انتخاباتي حوزې نه ځان کاندیدوي. د ښار شتمن خلک به هغه ته رایه ورکړي، خو په عامه خلکو او پرګنو کې ستا له نفوذ نه ډېر ځوریږي. ته کولی شې په اخیرینې شیبه کې د هغه په ګټه تېر شې او په آسانۍ سره لس یا شل زره روپۍ لاس ته راوړې. هیله کوم، ماته غوږ ونیسه ته هیڅ کار مه کوه. زه به د هر څه بندوبست وکړم، زه به ستا په غیاب کې اعلامیه ولیکم او خپره به یې کړم او په هماغه شپه لس زره روپۍ له ما نه واخله.))

میرزا هغه ته په سپکه سترګ وکتل او ویې ویل: ((لعنت دې وي پر تا او ستا په پیسو!))

هغه وویل: ((له زړه نه دې ماته ښکنځل وکړل، خو د پیسو په لغته وهلو یوازې خپل ځان زیانمنوې.))

((زه په زهرو لړلې پیسې په انبور نه شم راشکولی.))

((خو ته د مذهبي قوانینو مراعات هم دومره نه کوې؟))

((د تور بازار د پیسو غندل له مذهب نه کوم خلاف کار نه دی.))

((نو ته پخپل تصمیم باندې تجدید نظر نه کوې؟))

((نه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((نو هیر یې کړه. خو ته د یوې بیمې د کمپنۍ د رئیس کیدو سره کوم مخالفت نه لرې؟ ته یوه آنه هم په اسهامو (ونډو) کې پانګه نه اچوې، ټول هغه څه چې زه یې غواړم ستا د نوم نه استفاده ده.))

((زه خواشینی یم چې موافقه نه شم کولی.))

تانکا د دې جرآت نه درلود چې نور پیشنهادونه وړاندې کړي. میرزا ناڅاپه په خپله درناوي او ستایلو کې ډوب شو. هغه څرنګه کولی شوای د هغه چا احترام وکړي کوم چې د پیسو په ارزښت نه پوهیده؟ لرګي ماتوونکي چې غرڅه یې په اوږو باندې وه ژر ژر روان و او د لاښ تر پیټي لاندې دې او هغې خوا ته ښوریده. لرګي ماتوونکي لاښ د ونې پر یوه مونډه باندې کېښود او دمه یې وکړه.

میرزا چې ورته راورسید ویې ویل: ((ستړی شوې؟))

((ښاغلیه، لاښ درووند دی.))

((یو څه لار به یې زه یوسم.))

لرګی ماتوونکی په موسکا شو. میرزا وویل: ((ولې خاندې؟ ته فکر کوې چې زه یې نه شم وړلی؟))

((ښاغلیه، دا پېټی ستاسې غونډې خلکو لپاره نه دی. دا پیټی زموږ لپاره دی.))

میرزا لاښ پر خپلو اوږو راپورته کړ او په لاره روان شو. خو پنځوس ګامه یې لا نه وو اخیستی چې اورمیږ یې په خوږیدو شو. بدن یې وریږدید او په سترګو یې توره تیاره راخوره شوه. شل ګامه وروسته، میرزا لاښ په یوه پړښه باندې کښېښود، خپله غاړه یې وښوروله او اوږې یې په ګوتو کښېښودلې څو یې ښخې ووځي.

په دغه وخت کې تانکا هم راورسید. میرزا وویل: ((ملګریه، ته هم مجبور یې چې دا بار تر یو ځایه یوسي.))

میرزا نور د تانکا په سترګو کې ځای نه درلود.

((تاسو باید ما وبخښئ. ماته خپل فزیکي قدرت او توان معلوم دی، د ازمویلو حاجت یې نه شته.))

((خو دا دومره درووند نه دی. زما خبره ومنه.))

تانکا لاښ ته په ځغلنده نظر وکتل او ویې ویل: ((ته ما تېر ایستلی نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځو شيبې مخکې تا ځو پيشنهادونه وکړل. زه به د هغو پيشنهادونو نه هر يو ومنم که چيرې تا دا بار سل ګامه يووړ.))
تانکا را وپاريده: ((که چيرې ميرزا دا بار وړی شي، نو دی يې ولې نه شي وړلی؟ يوزې دسلو ګامونو خبره ده.))
تانکا خپله کورتۍ لرګي ماتوونکي ته ورکړه، په دقت سره يې د خپلو بوټونو بندونه کلک وتړل، د پتلون پايڅې يې سره را ونغاړلې او خپل مخ يې وچ کړ. هغه لاښ ته داسې بد بد کتل لکه چې يو مجرم قاتل خپل جلاد ته ګوري.
د زړه ورتوب په لاپې وهلو سره يې وويل: ((ګوره، دغه ده ځم!))
ده چې په يوه زنګون تکيهه کړې وه کوښښ يې وکړ ځو لاښ راپورته کړي او پر خپلو اوږو يې کيږدي. له دوه ځلو خواريو وروسته پـه دې بريـالی شــو چــې لاښ پــر اوږو کيږدي. خو د اورميږ پورته کول ورته ګــران و. نــږدې و چــې لاښ بيرتــه پــر زمکــه وغورځوي چې ميرزا دی جګ کړ او په پښو يې ودراوه. تانکا لومړنی ګام واخيست تا به ويل پښه يې په جبه زاره کې ننښتې ده.
ميرزا وړاندې تګ ته تشويق کړ: ((آفرين، زما زلميه! وړاندې ځه!))
تانکا يو بل ګام واخيست احساس يې وکړ چې په اورميږه کې يې وبږ ښنيده.
ميرزا بيا تشويق کړ: ((در وړاندې ځه، ته هدف ته ډېر نږدې شوی يې.))
تانکا دوه نور ګامونه هم واخيستل، سترګې يې رډې راووتلې. ميرزا پرې نارې کــړې: ((لږ ځه زيات زور ووهه او بريا ستا ده. زه به ټاکلی واټــن پنځــوښ ګامــه کــم کــړم. پنځوس ! وړاندې ځه !))
تانکا همدا اوس په ډېر بد حالت کې و. هغه داسې احساس کاوه چې پر اوږو يې مــړه شوې غرڅه نه، خو يو زمری دی چې د هغه په ورميږ کې يې پنجې خښې کړې دي.
خو د پيسو مينه، د يوه پولادي ګاډر په شان دی يې په پښو درولی و، خو نه د ډېــرې مودې لپاره. سر يې وخوځيده په سترګو يې توره تياره را خــوره شــوه او پښــې يــې وريږديدې. په زمکه ولګيد او د لاښ لاندې ژوبل شو. ميرزا په کښيناستلو کې ورسره مرسته وکړه او پخپل دستمال يې پکه کړ. هغه ورته وويل: ((ملګريه تا خپل کوښښ وکړ. دا ستا قصور نه دی. ستا د بخت مزه نه شته.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانکا د زور وهلو له لاسه تيکا وهله او ساه يې بنده بنده کيدله. ميرزا وخندل: ((وروړ جانه، ما تر ډېره ځايه راووړ.))

تانکا په غوړه مالي سره وويل: ((ستا د احترام په خاطر ما دا کار وکړ. تا غوښتل چې پر ما سات تيري جوړه کړې. ما ته خوشحاله کړې. اوس نو پر خپله وعده وفا وکړه.))

((خو تا شرط بايللی دی.))

((خو ما خپل زيات کوښښ وکړ، همداسې نه ده؟))

((دا بله خبره ده.))

لرګي ماتوونکی بيا پر خپله لار روان شو. دوی له يوې ژورې ويالې نه پـورې وتـل. د لرګي ماتوونکي کور د ويالې تر غاړې په يوه کلي کې و. يو څو کوچنيانو چې د املې تر ونې لاندې يې لوبې کولې د لرګي ماتوونکي د سترې مشي لپاره رامنډه کړه: ((پلاره، غرڅه چا وويشتله؟))

لرګي ماتوونکي لنډ لنډ ځوابونه ورکول. هغه غرڅه د ونې لانـدې کېښـوده، خپلـې کوډلې ته يې منډه کړه څو يو کټ راوړي. ميرزا پرېکړه وکړه چې ماسپښـين بـه پـه کلي کې تېروي. ماښام کله چې دوی روانيدل د کلي خلک تر ډېـره ځايـه ورسـره د مخه ښې لپاره راغلل.

دوه نور ګروپونه وخته راستانه شوي وو. د مهتا شونډې ځوړندې وې. پيغلې مالتي له نورو نه جلا ناسته وه چې دې ته بيخي غير معمولي کار و. رای او کهنه وړي وو او پـه سختۍ سره يې خبره له خولې وتله. تانکا تندی تريو نيولی و، ځکه ميرزا تير ايستلی و. يوازې د ميرزا څېره خندانه او خوشحاله ښکاريده.

اتمه برخه

د غوا له راتګ سره دهنيا ډېره بدله او مغروره شوې وه. د غوا له خبرو پرته يې هـيڅ خبرې په خوله نه راتلې. يوه ورځ ناڅاپه وريځې راښکاره شوې او دموسـمي بـارانونو لومړني څاڅکي راتوی شول. بزګران د خپلو يويو په خوا کې روان شول، خو مخکې له دې چې به کرونده باندې پښې کيږې دي، د رای ناظر اعلان وکړ تر هغو پـورې چـې دوی خپلې اجارې ور نه کړي، هيڅوک اجازه نه لري چې د منې د کښت لپاره کروندو ته لاړ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بزګران چې اریان شوي وو د هغو کسانو په شان چې چاره یې هڅ ته رسیدلې وي په نا اومیدۍ سره سود خورو ته ور منډې کړې. ځینو د منکر وسا ور وټکاوه. د هغه کاروبار په سونډي بوټو او همدارنګه په غنمو او زغرو کې ډېر ښه و. خو د کلی لوی سود خور تاګور جهینګوري سنګ و چې د خپل کاروبار تر څنګ یې د ښار د لوی سود خــور د اجنټ په توګه هم فعالیت کاوه.

د ده فرعي اجنټان به د پورونو د ورکولو لپاره د یــوه کلــي نــه بــل کلــي تــه تلــل. جهینګوري سنګ به هیڅکله بې له سختو قانوني فورمولیتو نه چا ته پور نه ور کــاوه. جهینګوري سنګ خپل غاښونه په مسواک پاکول چې هوري ور ورســید. دی چــاغ، پلن او تور سړی و، اوږده پزه یې درلوده او بریتونه یې هم اوږده وو او ده تــه یــې لــه مسخرې نه ډکه څېره ورکړې وه.

هوري خپل ناوړه حالت هغه ته بیان کړ. جهینګوري سنګ د ټګۍ موسکا وکړه او ویې ویل: ((خو پاسره پیسې دې څه کړې؟))

هوري په خوره ژبه وویل: ((کومې پیسې، تاګو؟ که چیرې ماپیسې درلودی، مــا بــه ځان د سود خوارانو له منګولو څخه لا ډېر مخکې خلاص کړی و.هیڅوک نــه غــواړي چې سود پرې زیات شي.))

((پاسره کول ستاسو خلکو عادت شوی. تاسو ښه ګڼئ پر ته له دې نــه چــې خپلــې پیسې راوباسئ، پور واخلئ.))

جهینګوري سنګ د هوري پر غوا سترګې خښې کړې وې. هغه غوښتل د پیســو پــه لوبه کې بریا تر لاسه کړي.

هغه وویل: ((ښه، نو، زما پیسې ستا په اختیار کــې دي. هــر څــومره چــې وغــواړې اخیستلی شې. خو ستا د ښه توب لپاره یو شی در ته وایم، د پور په مقابل کې یو څــه ګرو کېږده، فرضاً یو یا دوه ټوټې زېور، د پور معامله وروستنۍ ستونزې لري. برســیره پر هغه ته مجبوره نه یې چې سود ورکړې. هوري هغه ته ډاډ ورکړ چې یوه ټوټه ارزان بیه ګاڼه هم په کور کې نه شته. البته دهنیا د نیکلو دوه بنګړي لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهينګوري د نوې مفکورې په موندلو سره داسې وويل: ((نو يو بل کار وکړه، غوا دې پر ما خرڅه کړه. په ښه بيه به يې واخلم. پوهيږم چې له هغې نه لاس نه شې اخيستلی. خو ته کومه بله لاره موندلې شې؟))

هوري وويل: ((پريږده چې له ښځې سره مې هم په دې هکله خبرې اترې وکړم.))

ددې خبرې يادولو، په کور کې غوغا جوړه کړه. غوا د نجونو ډېره خوښيده او په هيڅ بيه يې هغه له لاسه نه ورکوله. سونا په تريو تندي وويل: ((ولې ما د غوا پر ځای نه خرڅوې؟ د هغې له بيې نه به زما بيه زياته وي.))

دهنيا وروسته له ډېر تشويق نه د غوا خرڅولو مفکوره ومنله. ګوبار چې په دې ورځو کې په نورو کارونو بوخت و له يوه لنډ مقاومت نه موافقه وکړه . داسې پرېکړه وشوه چې هوري دې د شپې له مخې کله چې نجونې په خوب ويدې وي، غوا له کوره وباسي. هوري د غوا خرڅلاو ته بيخي تيار و، خو فکر يې آرام نه و. هغه لاړ او د غوا مخې ته ودريد. داسې ښکاريده چې د هغې تورې او اغيزناکې سترګې له اوښکو ډکې وې. هوري داسې احساس وکړ لکه چې غوا ورته وايي: ((دومره ژر له ما نه موړ شوې؟ تا خو وعده کړې وه چې څو په تا کې ساه چليږي ما به خرڅه نه کړې. آيا ستا وعده همداسې ده؟ آيا ما له تا نه څه ډېر شی غوښتي دي؟ زه بې له کومې خبرې د خپل سرنوشت استقبال ته ځم. راته ووايه، ولې غواړې ما ووژنې؟))

د هوري نه ناڅاپه آواز پورته شو: ((زه دا کار نه شم کولی! نه شم کولی ! آيا سترګې يې نه وينې؟ زه به دا خرڅه نه کړم. د درې سوو روپو څه پروا لرم؟ د خدای په مرست به د دې پور هره آنه ادأ کړم، که چيرې د ګنيو حاصل ښه وي.))

دهنيا چې په ډېر غرور سره مېړه ته کتل، وويل: ((هو، مه يې خرڅوه، سبا ته پور واخله، که چيرې موږ وکولی شو نور پورونه ادأ کړو، دا پوره هم ادأ کولی شو.))

سوبا د هغه د ورور له نفستنګۍ نه ځوريده او هوري د هغه ليدو ته ورغی. د سمې تداوۍ او خوراک د نشتوالي له امله سوبا حالت ورځ په ورځ خرابيده. هوري له هغه سره د ډېر ځنډ لپاره کښيناست. د مالي ستونزو او د رای د آخريني فرمان په باره کې ورسره وغږيد او نا وخت راستون شو. کله چې غوښتل يې کور ته ننوزي، په تياره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې غوا ته نږدې يو نيم مخې څېره تر سترګو شوه، پرې غږ يې وکړ: ((هلته څوک دي؟))

((زه يم، وروره. راغلی وم چې ستاسو له نغري نه لږ اور واخلم.))

آه، دا هيرا و د هغه کشر ورور.

ګوبار په منډه راننووت هغه چې خواشينی او عصبي ښکاريده به هيجاني حالت سره وويل: ((زمورږ په غوا څه شوي؟ له درده تاويږي او راتاويږي. آيا کومو بدو سترګو وهلې؟))

هوري تال له مخې لرې کړ او چې پورته کيده، نو ويې ويل: ((ولې داسې خرابې خبرې کوې. څو شيبې مخکې خو بيخي ښه وه. ما وليدله چې هلته ولاړه وه.))

دوی غوا د خاورين څراغ تر رڼا لاندې سر تر پښو وکتله، خوله يې له ځګو ډکه وه. سترګې يې ځليدې او نس يې پړسيدلی و. هغه پرته وه او پښې يې ټينګې راغونډې کړې وې. د هنيا په نا اميدی سره خپل سر وټکاوه.

هوري منډه کړه څو پنډت داتادين چې خپل ځان يې د کلي ويترنر باله راولي. دا خبره په ټول کلي کې خپره شوه او خلک د هوري د کور وره ته سره راټول شول. ښکاره وه چې غوا مسمومه شوې وه.

هوري نا اميده او او خواشينی پر کټ اوږد وغځيد، کله چې دهنيا راغله چې د اوبو لوټکه تر کټ لاندې کيږدي. ده ورو د هغې لاس ونيو، ته به وايې چې دسيسه جوړوي په ورو يې ورته وويل: ((آيا يو راز ساتلی شې؟))

دهنيا چې د خبر اوريدو ته لوياله وه، وويل: ((آيا ما تر اوسه ستا راز افشا کړی دی؟ څه غواړې ووايې؟))

((آيا په چا باندې شکمنه يې؟))

((د هيچا په باره کې فکر نه شم کولی. ښايي د يوه بيروني سړي کار وي.))

((ته خو به چاته نه وايې؟))

((تا ته خو مې وويل نه وايم.))

((که چيرې چا ته ووايې، تا ته اخطار درکوم چې له وهلو به دې تکه شنه واړوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زما وژل به کومه ګټه ونه رسوي. ته به په دې بریالی نه شي چې ما غونډې بله ښځه پیدا کړې. ماته ووایه.))

((زه فکر کوم دا د هیرا کار دی.))

((نه، نه، دا واقعیت نه لري. هیرا پوچ خولی دی، خو سپک او ټیټ سړی نه دی.))

((ما په خپلو سترګو ولید ستا پر سر زه قسم خورم.))

((تا هغه ولید، رښتیا وایې؟ څه وخت؟))

((کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې لید چې دی غوا ته نـږدې ولاړ و. هغه وویل چې راغلی و څو لږ اور زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې سـره وکـړې او چلم مو یو ځای وڅکه. زه داسې ګومان کوم کلـه چـې زه د سـوبا کـره وم ده غـوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووینې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.))

دهنیا چې په سختۍ سره نفس وکیښ وویل: ((ښه، نو، ستا ورور همداسې یو سـړی دی، څه سخت زړه لري. ته ګوره! ما له کوچنیوالي نه د مور په شان روزلی دی.))

((ښه، اوس، لاړه شه، ویده شه او هیچا ته دې دا خبره له خولې ونه وزي!))

دهنیا خپل سر لکه د منګوري مار چې راپارول شوي وي جګ کړی او وی ویل: ((زه؟ که له سپیده داغ سره دی د پولیسو ماموریت ته حاضر نه کړم، زه به د پلار لور نه یم. هغه ستا ورور نه دی هغه د لستوڼي مار دی!))

هوري ورته ګواښ وکړ: ((دهنیا، تا ته اخطار در کوم که چیرې ... .))

دهنیا چې له قار او غصب نه خوټیده، په خپلو خبرو یې ټینګار وکړ: ((څـو چـې دی بندیخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه باید درې کاله تیرې میده کړې. درې کاله. او کوم وخت چې له بندیخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککرۍ خاوند باید زیارت ته لاړ شي څو د خپلو ګناهونو جبیره وکړي.))

هغې ور په خرپ پورې کړ. هوري وپوهید چې په ژوند کې یې ډېره لویه تېروتنه یـې همدا وه. کلی په تیاره کې ډوب و. غوا مړه شوې وه او هوري لس فوټه له هغه لرې پـر کټ باندې نا آرامه دا خوا او هغه خوا را اوښت.

نهمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پيل وکړ او هر كـــرَت بـه چې هوري پرې حمله كوله، هغې د ښكنځلو په ويلو خپل غچ اخيسته. نجونو د خپـل پلار په پښو كې ځان ور نښولی او ګوبار خپله مور پټه كړې وه. خو هر كـرَت به چـې دهنيا خپل مېړه ته ښكنځل او بد رد ويل، هوري به ګوبـار پـورې واهــه او ځـو نـور ګوزارونه به يې پرې ور حواله كړل.

كليوال د شور ماشور د غلي كولو لپاره راغلل، خو د خندوونكې صحنې په ليدو سـره كرار ودريدل. داتادين هوري ملامت كړ او ورته يې وويل: ((هـوري، مـاغزه دې پـه ككرۍ كې شته؟ دا د كور لكشمي څوک وهي! آيا دهيرا سيورى پر تـا هـم لويـدلى دى؟))

هوري د داتادين پښو ته ور ټيټ شو او ويې ويل: ((مهاراج، زموږ په منځ كې خبـرې مه كوه، څو چې دا سمه نه كړم، آرام به ونه كړم. هر څومره مې چې د دې تېروتنې په پام كې ونه نيولې، هماغومره دا لا پسې تيره شوه او تېروتنې يې زياتې شولې.))

دهنيا چې سترګې يې له اوښكو ډكې وې وويل: ((مهاراج، ته خو زما شاهد يې. زه به د اوبو يوه څاڅكي ته هم لاس ور نه وړم، څو دی او د ده ورونه د زندان د ميلو تر شـا ونه وينم. زه پوليس ته ور روانه وم څو د غوا د مړينې په باره كې راپور وركړم چې دې قاتل زما په وهلو پيل وكړ. ما خپل ټول ژوند د ده لپاره برباد كړی او دا دی د هغه انعام چې دی اوس يې راكوي.))

هوري خپل غاښونه وچيچل: ((تا بيا هم له خپلې ككرۍ نه د خبرو په كولو پيل وكړ. آيا تا ليدلي چې هغه غوا مسمومه كړه؟))

((تا وويل چې هيرا دې ليدلی چې غوا ته نږدې ولاړه و. قسم وخوره چې تـا نـه دی ليدلی!))

((زه قسم خورم چې ما نه دی ليدلی.))

((ليدلی دې نه دی؟ د زوی پر سر دې قسم وخوره!))

هوري خپل لاس د ګوبار پر وچولي كښېښود او قسم يې وخوړ چې هيرا يې غـوا تـه نږدې نه دی ليدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهنیا پر زمکه باندې پرتلې ووهلې او ویې ویل: ((څومره درواغ وایي! څومره په بې شرمۍ سره له خپلې خبرې منکریږي.))
ټول کلي کرار د دهنیا په خوا شو. دوی سره اوس نور هیڅ شک نه و پاتې چې هیرا غوا مسمونه کړې ده او هوري له عدلي قضاوت نه مخکې د جرم ارتکاب کړی دی. کله چې داتادین هغه راپورته کړه، هوري په کرارۍ سره ووت.
سوبا هم هلته و، دهنیا وویل: ((پنډت دادا، زه پوره یقین لرم چې دا د هیرا کار دی. د هغه له وروستنۍ شخړې نه راهیسې د فرصت منتظر و.))
داتادین وویل: ((که چیرې دا رښتیا وي، هغه ډېره لویه ګناه کړې ده. آن که چیرې پولیس یې بندي هم نه کړي دهرما داسې جنایتونه بخښلی نه شي. روپا، ورشه او هیرا ته ووایه چې دلته راشي. هغه ته ووایه چې پنډت داتادین غواړي تا ووینې. که چیرې ده غوا نه وي مسمومه کړې پر ېږده چې د کلي د خلکو تر مخ د ګنګا په پاکو او مقدسو اوبو قسم وخوري.))
دهنیا اعتراض وکړ: ((هیرا ډېر بد سړی دی.))
داتادین په خپله لاړ او له دې خبر سره بیرته راستون شو چې هیرا له کوره وتلی دی. هغه لوټکه، رسۍ او امساء له ځان سره اخیستي دي. دی چې چېرته ځي ښځې ته حال نه وایي. هغه پنځه روپۍ هم چې ده په ګوښه خونه کې پټې ساتلې وې، نه وې.
دهنیا وویل: ((هغه باید وروسته له مخ توری نه لیږدیدلی وای.))
هوري او د ده کورنۍ په هغه ورځ ډوډۍ ونه خوړه. د غوا مړینه او د هیرا غایبېدل د ورځې خبره وه. پونیا، د هیرا ښځې وژړل.
داتادین، جهینګوري سنګ نوکهي رام، د رای ناظر، د هغه څلور عسکر او د مالیې مامور پاتیشواري ټول د هغه په مخ کې په غوږه مالۍ سره ولاړ وو. هوري پسې یې سړي ولیږل. د هوري په ژوندانه کې دا لومړنی ځل و چې د پولیسو تر مخې راغوښتل کیده، لکه یو مجرم چې د دار کړۍ یې په غاړه کې وي، له ډاره ریږدیده او ولاړ و. هوري ته ځان لکه کیشب غوندې ښکاره شو.
پاتیشواري له جهینګوري سره ژر تر ژره مشوره وکړه او جهینګوري، هوري یوې خوا کړ. هوري یې خپل کور ته بوت او دېرش روپۍ یې ورته وشمېرلې او ویې ویل: ((زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاته پيسې په دې اعتبار درکوم چې ته يو صادق سړی يې، خو هير دې نه شي چې بېرته راشې او د پور سند امضاء کړې.))

لسمه برخه

ورځې تېرې شوې خو دهيرا هيڅ درک نه وو. د هوري ځومره چې له لاسه پوره وه ورپسې وګرځيد، خو په اخر کې نا اميده شو. دی مجبور شو چې د خپلې زمکې غم هم وخوري او اوس نو د هيرا غم هم پرې ورباندې بار و. خو يو انسان په يوه وخت کې ځومره ډېر کارونه بايد سرته ورسوي؟ دی د خپلې زمکې نه د هيرا د زمکې په باره کې زياته اندېښنه کوله. پونيا چې يوازې پاتې وه له پخوا نه به ژر ژر خوابدې کېده. د هيرا په نه موجوديت کې کمزورې شوې وه، خو د هغه په غيابت کې يې ځان نه شو ساتلی او ژر ژر به عصبي کيدله او هوري ورسره ډېر په تکليف او ربړ اخته و. هوري به زيات کوښښ کاوه چې د دې طبيعت سم او آرامه وساتي، خو هغې به ده ته ستونزه پيدا کوله .

هوري او هيرا زمکې په ګډه سره په اجاره اخيستې دي او د پاسنۍ زمکې لپاره به يې يو له بل سره سيالي کوله. خو پونيا يو ښځه وه نو د هوري لپاره د منلو وړ نه وه چې د هغې له بېوزلۍ نه ګټه واخلي دا لويه نيکمرغي ده چې ناظر هم د پاتې اجارې حساب داسې ژر نه غوښته او پونيا هم ترې نه ځان بې غمه کړی و. که څه هم د هوري د اعتبار لپاره بايد وويل شي چې ده هيله درلوده د پونيا د ماليې د ورکولو لپاره بل پور واخلي.

د بارانونو د اورېدو وخت راورسيد. د شولو د نيالګيو د کښينولو وخت تير شوی و او د دوی د کار وخت هم محدود شوی و. هوري ونه شو کولی چې خپل نيالګي کښېينوي. که څه هم د پونيا کرنه يې له ياده نه وه وتلې. ده خپله زمکه له ياده ايستلې او د شپې تر ډېر نا وخته پورې به يې د پونيا د شولو غم خوړ. نتيجه داسې شوه کله چې د کښت د لو نه وروسته، د ده درمند لغړ غوندې و د پونيا په کادانه کې د شولو واښه نه ځاييدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې ورځې له شخړې نه وروسته د دهنيا اړيکې له هوري سره خرابې شوې وې. ګوبار هم له خپل پلار نه ځان لرې ساته او داسې ښکاريده چې زوی او مور دواړو د هوري د تخريبولو او له هغه سره د اړيکو د شلولو دسيسه طرحه کړې وه.

هغه نو اوس په کور کې د يوه پردي سړي حيثيت درلود. د ده حيثيت په کلي کې ټيټ راغلی خو له بلې خوا د دهنيا پرستيژ ډېر لوړ تللی و، نه يوازې د ښځو په منځ کې، بلکې د نارينه وو په منځ کې هم. په همدې وخت کې و چې ملاريا کلي ته راغله او هوري د هغې ښکار شو. دی وروسته له څو کلونو نه ناروغ شوی او ناروغۍ دا ځل د کسات اخيستو په ډول د هغه پخواني زخمونه راتازه کړی وو. دی د يوې مياشتې لپاره په بستر کې پريوت. تبې د ده رنګ تک ژېړ او بدن يې نا توانه او کمزوری کړ، خو په عين وخت کې د دهنيا زړه هم نرم کړ.

په داسې حالت کې آن د دښمن په ليدو به د هغې زړه ويلې شوی وي. هوري خو آخر د دې مېړه و. يو آواز يې تر غوږو شو، دا دهنيا وه.

هوري وويل: ((په دې سړه هوا کې څنګه ويده کيدا شم! ولې د شپې په دې وخت کې د باندې راوتلې يې؟ څه پېښه شوې؟ ولې دې ګوبار را ونه ليږه.))

دهنيا پر نمجنو وښو کښيناستله. هغې وويل: ((ګوابار زموږ نوم پر زمکه وهلی. له هغه څه چې ډاريدم، لکه چې په واقعيت بدل شوي دي.))

((څه پېښه شوې ده؟ آيا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟))

((ښه به دا وي چې له هغې ګوډګرې نه وپوښتې!))

((کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې يې؟ ولې معما وايې؟))

((جونيا، هو څوک؟))

((جونيا دلته ده؟ د پنځو مياشتو کوچنۍ يې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.))

هوري به ګوبار ډېر ځله ليده چې د هغه شپون کلي ته به روان و او دی هم شکمن شوی و. خو له ده سره هيڅکله دا تصور نه و چې د ګوبار تيروتنه به تر دې حده پورې ورسيږي.

آيا د دې ساده ځوان نه به چې لا تر اوسه هم د ده په نظر کوچنی دی داسې يو بد عمله انسان جوړ شي؟ که څه هم هوري کليوالو ته د يوې جزايي ميلمستيا پرېکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

آن په کور کې د جونيا د ساتلو په باره کې اندېښنه نه کوله. ده سره د ګوبار اندېښنه ډېره وه. هغه وويل: ((آيا جونيا نه پوهيږي چې دی چيرته دی؟ هغه بايد ورته ويلـــي وي.))

هغې ورته په قار وويل: ((آيا ستا ککرۍ له بوسو ډکه ده؟ د هغه معشوقه چـــې دلتــه وي، دی به چيرې ولاړ شي؟ په دې شاوخوا کې بايد پټ وي. هغه به ورک نه شـــي. زه له دې تور مخې جونيا نه ډاريږم. يوه دقيقه به هم اجازه ور نه کړم چې زما کـــور کـــې پاتې شي. دوی دا ګناه په هماغه ورځ کړې ده چې ګوبار د غوا د راوستلو لپاره د دوی کلي ته ورغلی و او که چيرې د جونيا نس راپورته شوی نه وای، مونږ به هيڅ پرې خبر شوي نه وو. سهار ته به اوازه او انګازه خپره شي. زه به هغه په خپل کور کې پـــرې نـــه ږدم. که چيرې ته په دې کار کې مداخله کوې، يو له مونږ نه بايـــد پـــه دې کـــار کـــې و اوسو.))

دوی د خپل کور خوا ته روان شول. له نيمې شپې نه هم تيره شوې وه او کراره کراري وه. ناڅاپه دهنيا د هوري لاس ونيو او ورته وېې ويل: ((هيله کوم چې کومـــه صـــحنه جوړه نه کړې، که نه ټول کلی به زمونږ پر سر راټول شي.))

هوري په قار او غصب وويل: ((هغه به له کلي نـــه د بانـــدې وشـــړم! دا راز بـــه ژر يـــا وروسته رابرسيره شي. نو ولې نن رابرسيره نه شي؟))

دهنيا د هغه لاس کلک ونيو او ورته وېې ويل: ((که چېرې هغې ته لاس ور وړې پـــه نارو سورو به پيل وکړي.))

((پر ېږده چې نارې سورې پيل کړي.))

((دا به چېرته لاړه شي، په دې توره تياره شپه کې ؟))

((پر ېږده، هر چېرې چې ځي لاړه دې شي. هغه زمونږ کار نه دی.))

((دا ښه کار نه دی چې د شپې يې له کور نه وباسو. د هغې په نس کې کوچنی دی او که چېرې څه پيښ شي د هغې لپاره به خطرناکه وي.))

((دا په مونږ پورې څه اړه ولري چې دا مري که ژوندی پاتې کيږي. زه ولـــې دا پېغـــور ځانته پر ېږدم او خپل ځان بدنامه کړم؟ زه به ګوبار هم له کور نه وباسم!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناڅاپه دهنیا خپل لاسونه د هغه په غاړه ور واچول او ویې ویل: ((وعده وکړه چې هغه به نه وهي هغه همدا اوس پښیمانه ده. دا د هغې بدمرغي ده چې په دې حال کې اخته شوې ده.))

د هوري سترګې نمجنې شوې. د دهنیا مورنی احساس او مینه د هغه څراغ په شان چې خپلې وړانګې هرې خوا ته خپروي، له ورایه پر ښښیده.

هوري ته په دې زاړه عمر کې یوځل بیا هغه د تنکي زړه خاونده نجلۍ دهنیا، چې ده پنځه ویشت کاله مخکې د ناوې په څېره کې کور ته راوستلې وه، ور په یاد شو. دوی د وره له سوري نه وکتل. د خاورین څراغ تر کمرنګه نور لاندې جونیا ناسته وه، خپل سر یې پر زنګنو ایښی و. آیا دا په تیاره کې د هغې خوښی په لټه کې ده کومه چې د یوې شپې لپاره یې هغې ته خپله غولوونکې څېره ور ښوولې وه او وروسته بیا په دایمي توپه تیاره بدله شوه؟

جونیا چې له ډاره ریږدیدله پورته شوه او د هوري پښو ته ور ولویدله او په ژړا یې وویل: ((دادا، ستاسو له کور نه پرته بل ځای کې د اوسیدو ځای نه لرم، ما له کوره مه باسئ.))

هوري ور ټیټ شو او هغه یې پر شا وټپوله او ورته ویې ویل: ((لورې هیڅ ډاریږه مه. دا ستا کور دی، ته هماغسې چې د بولا لور یې زما لور هم یې.))

هغه د هوري پر پښو ولویده او ویې ویل: ((دادا، زه یوه یتیمه یم. ما ته ځای راکړئ. پلار او ورونه به مې ژوندۍ پرې نه ږدي.))

دهنیا چې خپل احساسات نه شوای کنټرولولی، وویل: ((زمو په کور کې اوسه او له پلار او ورونو سره به دې کوم وخت چې دلته راشي زه خبرې وکړم. له هغو سره چال چلند زما کار دی.))

دا خبرې د هغې په زخمي زړه باندې نرم ملهم و. هغې هوري پر ښښوده او د دهنیا په پښو کې ولویده، دهنیا هغه راپورته کړه او په غیږ کې یې خپل زړه ته کلکه ونیوله. لکه زړه مرغۍ چې پر خپلو بچیانو باندې وزرونه را خواره کړي. هوري دهنیا ته اشاره وکړه چې هغې ته د لږ څه خوړو بندوبست وکړي. بیا یې هغې ته مخ ور واړاوه او ترې نه یې وپوښتل، ((ته د ګوبار په باره کې څه پوهیږې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا په ژړا شوه: ((نه، زه هیڅ نه پوهیږم. زه ستاسو د ...))
د سیلاب غوندې اوښکې یې له سترګو را جاري شوې.
خو هوري خپل خپګان او اندیښنه نه شوای پټولی. هغه ترې نه وپوښتل: ((کله چې تا د آخري ځل لپاره ولید آیا اندیښمن نه ښکاریده؟))
((نه خو زه نه پوهیږم چې هغه څرنګه احساس درلود.))
((ته فکر کوې چې هغه به لا تر اوسه په کلي کې وي؟))
هغې په ژړا او انګولا سره وویل: ((فکر کوم تللی دی.))
((زه هم همداسې فکر کوم، څومره احمق دی. موږ د ده دښمنان نه یو. هر څه چې شوي، اوس خو شوي دي. څوک باید د ګل تر څنګ اغزي هم ومني. له خپلې تېښتې سره یې موږ ټول بدمرغه کړو.))
دهنیا چې جونیا یې دننه راهنمایي کوله، وویل: ((ډارن هغه باید ستا تر څنګ ولاړ وای. که چېرې راغی، د باندې اوسېدای شي.))
هوري بېرته خپرې ته ستون شو او په چورت کې و « ګوبار چېرته دی؟» دا موضوع د ده په فکر کې دومره ګرځیده را ګرځیده، لکه یو مرغه چې په لوی آسمان کې الوتنه وکړي.
د میاشتو میاشتو لپاره دغه غیر عادي پېښه د خلکو په ماغزو کې د یوې نوې او تازه پېښې په شان پاتې وه. د جونیا ورونو چې د لاتیس په وسله سمبال و، شا و خوا ټول ځایونه په ګوبار پسې وپلټل. د ګوبار پته ونه لګیده بولا قسم خوړلی و چې نور به هېڅلکه د هوري کلي ته ور نه شي او د هغه مخ به ونه ویني! له هوري سره د ده د کوژدې خبرې اترې هم پای ته ورسیدې اوس نو دی د خپلې غوا بیه په سملاسي او نغده توګه غواړي، هغه ته یې اخطار ورکړ که چېرې ټګي وکړي، سمدلاسه به پرې عریضه وکړي او کور به یې د پور تر ستنیدو پورې ترې نه واخلي.
کلیوالو په رښتیانو سره هوري رټلی و په کلي کې داسې پټې خبرې روانې وې چې ګواکې د کلي د ځاه ګانو اوبه دې پر هوري باندې وچې شي. یوازې دهنیا چې اور اخیستونکې وه د یوه داسې جدي او اغیزناک تصمیم مخنیوی یې کاوه. په دغې ستونزه کې د دوی ټولو نه بدمرغه جونیا وه. یوه ورځ دهنیا چې د کلي له مارکېټ نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راستنېدله پندت داتادين په مخه ورغی. هغې خپل سر ټيټ وا چاوه او غوښتل يې چې ورو ترې نه تيره شي، خو داتادين داسې سړی نه و چې داسې يو فرصت يې له لاسه ورکړی وای. هغه په بدنيتی سره وويل: ((د ګوبار کومه پته لګيدلې ده؟ څه بدمرغه دی. هغه د کورنۍ نوم پر زمکه وواهه.))

دهنيا هم ډېر ځله د ګوبار په باره کې داسې فکر کاو هغې په خواشينۍ سره وويل: ((دادا، کله چې پر يوه سړي بده ورځ راشي عقل کوچ کوي، نو ما ته د ويلو څه پاتې دي؟))

داتادين وويل: ((ښه کار مو ونه کړ چې هغه ناوړه نجلۍ مو په کور کې وساتله. که چيرې د شيدو په يوه ګيلاس کې مچ ولويږي، څوک شيدې له مچ سره ايسته نه اچوي. مچ ترې نه اخلي او شيدې ساتي. په کور کې د هغې له ساتلو سره تاسو ټولو ځانونه د خندا وړ ګرځولي دي. که چېرې تاسو دې ته پناه نه وای ورکړې، کار به دې سرحد ته نه و را رسيدلی. زه نه وايم چې هلکان کله کله بد کارونه نه کوي. خو هغه بيله خبره ده. څو چې خلکو ته وريجې ونه ويشۍ او برهمنانو ته ميلمستيا ور نه کړۍ، خپله(دهرما) ژغورلی نه شۍ. زه پوهيږم چې هوري بې فکره دی، خو زه په تا باندې ډېر حساب کوم.))

د داتادين زوی ماتادين له يوې موچۍ سره پټې اړيکې درلودې. خو په وچولي يې د صندل خميره وهلې وه، مقدس کتابونه يې بار کړي وو، ګمها يې لوسته، مذهبي سندرې يې په ډېر ځير سره ويلې او د خپلو ګناهونو د پاکولو لپاره يې د ګنګا په مقدسو اوبو کې لامبل. نو د هغه دهرما نا ککړه او بې داغه پاتې شوې وه. دهنيا پوهيدله چې جونيا د دې د ستونزو مسووله وه، خو په دې هم پوهيده چې ټولنه په دوو بيلو بيلو اخلاقي معيارونو باندې پر بډای او خوار باندې قضاوت کوي.

دهنيا ځواب ورکړ: ((زه دې ته تياره نه يم، چې د يوه درواغجن پرستيژ د لاس ته راوړلو لپاره د يوې ځوانې نجلۍ ژوند قرباني کړم. زه پوهيږم چې جونيا په قانوني ډول زما له زوی سره واده نه دی کړی. خو د هغې لاس مو په خپل لاس کې نيولی دی. زه څرنګه کولی شم هغه په خپل لاس له خپل کور نه وباسم؟ کوم وخت چې بډای بد کار وکړي، هيڅوک يې نه ملامتوي؛ خو که چېرې همدغه بد کار يو خوار او غريب وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مخ نه لري. داتادين دومره بې عاطفې انسان و چې ژر د داسې ساده خبرو تر تاثير لاندې نه راته. غيبت او تر شا خبرې کـول د هغـه دوهـم طبيعـت ګرځيـدلی و. ده هيڅکله داسې کار نه و کړی چې د ده په فکر په هغه کـې خطـر موجـود وي، خـو د خلکو په لوټلو کې د برخې اخيستو نه يې هيڅ وېره نه درلوده. کوم وخت بـه چـې د زميندار ناظر د پورونو د ټولو لپاره راغی، ځان به يې خوار او غريب وښوده او هغه بـه يې تهديد کړ که چيرې له ده نه پور وغواړي ځان به په څاه کې واچـوي او ځـان بـه ووژني. خو ده به په خپله خلکو ته پورونه ورکول. دی د سازش خاونـد و او لـه دواړو خواوو نه يې ښه ګټه اخيسته. د هغه په کړو وړو کې د ميلمستياوو او تحفو ورکول او اخيستل شامل وو. دی چې له ځان نه يې په درواغو ډاکټر جوړ کړی و د کلي ناروغان به يې په جعلي دارو درملو تداوي کول، هيڅا په ده باور نه درلـود خـو سـره د دې د داسې خوږې ژبې خاوند و چې خلک به تل د ده په لومه کې راګير کيدل.
هغه په ډېرې هوښياری سره خپل سر وښوراوه او ويې ويل: ((دهنيا، ته رښتيا وايي، خو هيڅلکه داسې نه شي کيدای چې د خلکو دود او دستور ته په سپک نظر وګورو.))
هوري د ماليې له کاتب پاتيشواري سره همدا ډول مقابله درلوده. پاتيشواري د خپلې تقوا او پرهيزګاری له امله مشهور و، د هرې خوارلسمې شپې د سپوږمی د راختو پـه شپه به يې د ساتيانارااين قرائت تنظيم کاوه، د ناروغ پوښتنه به يې کوله او د ملاريا په موسم کې به يې حکومتي وړيا کونين وېشل. د پوليسو له مداخلې نه پرته بـه يـې د بزګرانو په منځ کې شخړې او ستونزې حل او فصل کولې او د واده په وخت کې به يې د والی او نور تيزيني ټک و پوک او پسول د ناوې کورنی ته پور ورکول، خو د دې ټولو کارونو مانا دا نه وه چې دده به له خپل موقف نه د ماليې د کاتـب پـه حيـث ګټـه نـه اخيسته. ده به خپلې زمکې د اجباري کار نه په ګټه اخيستو سره يوې او اوبه کولې. د يوه او بل بزګر په منځ کې د تفاهم د راپيدا کولو په برخه کې يې سترمهارت درلود او له دواړو نه به يې لږ لږ څه اخيستل. همدارنګه ده به لږ لږ پورونه هم بزګرانو ته ورکول او د وخت په تېريدو سره يې ښايسته ډېر څه ځان ته ټول کړي وو، هـر کـال بـه ده د حاصل په وخت کې له بزګرانو نه تحفې اخيستلې او هغه به يې بيا د خپلې تحفې پـه نوم د پوليسو او محکمې مامورينو ته ورکولې. د محلي مامورينو تر ملاتړ لانـدې يـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان مراوه. ټول له هغه نه ډاريدل ځکه دی په سرتمبه ګی، سختی او موذيتوب کې ټولو ته معلوم و. دی نا شکره نه و، هغه بزګران لوټول او زبېښل، خو د ضرورت پر وخت کې د دوی تر څنګ هم دريده.

پاتيشواري وپوښتل: ((هوري ولې دې ځانته په خپله دا ستونزه پيدا کړه؟))

هوري شاته وکتل او ويې ويل: ((څه دې وويل؟))

هغه خپل ګامونه اوچت کړل څو هوري ته ځان ور ورسوي او بيا يې ورته وويل: ((آيا ته هم د دهنيا غوندې فکر لرې؟ ولې جونيا بېرته د خپل پلار کور ته نه ليږې؟ خدای پوهيږي چې د چا کوچنی د هغې په نس کې دی او ستا د لور حال به څنګه وي؟ دغه نجلۍ چې ستا په کور کې وي څوک به ستا د لور واده ته زړه ښه کړي؟))

هوري له داسې دوه مخې او بې مرستې زړه سوي څخه موړ شوی و. هغه په ځواب کې ورته وويل: ((لالا، زه پوهيږم خو څه کولی شم؟ آيا هغه بېرته خپل کور ته پر يږدم. زه پوهيږم د بولا زامن د هغې د وژنې خيال لري، څرنګه کولی شم هغه د مرګ خولې ته ور واچوم؟ زما بې کاره زوی هغه يوازې پرېښودله او که چېرې زه يې هم له کوره وباسم، هغه ښايي له نا اميدۍ نه ځان ووژني او بيا به ټوله ملامتي په ما باندې وي. که چېرې ته کولی شي بولا دې ته اړباسه او پرې ويې منه چې هغه بيرته خپل کور ته پريږدي، زه به ډېر ممنون شم. او پاتې شوه زما د لور خبره، هغه خدای ته سپارم. هغه به ما ته لار راوښيي. تر اوسه پورې خو زموږ په ټولنه کې کومه نجلۍ بې واده نه ده پاتې شوې.))

ټولو ته معلوم وو چې هوري د سولې سړی دی او هيڅا هم د هغه بد نه غوښتل. خو ټولنه به څنګه له داسې کار نه سترګې پټې کړي.

تاګور جهينګواري سنګ دوه ښځې درلودې. د هغه لومړنۍ ښځه مړه شوې وه او پنځه اولادونه ترې پاتې وو. په هغه وخت کې دی پنځه څلويښت کلن و. ده بيا واده وکړ خو دا ښځه يې وچه پاتې شوه او دريم واده يې وکړ. اوس پنځوس کلن دی او دوه ښځې لري. د دوی په باره کې ډېرې ناوړې خبرې خپرې شوې دي. خو د تاګور له ډاره هيڅوک نه شي کولی چې دا خبرې هغه ته ورسوي. د داسې مېړه په درلودو سره يې پر سترګو د دود پرده خوره وي، ښځې کولی شي بې له کوم ډار نه هواخوري وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم ټاګور عقیده درلوده چې له ښځو سره په معامله کې د اوسپنیز لاس خاوند د،ی نو ده په دې ټینګ باور درلود چې هیڅا آن د ده د ښځو مخ هم نه دی لیدلی، خو دا چې د ده تر شا څه کېدل دا نو بله خبره ده.
هغه په هیجاني حالت سره وویل: ((د جونیا غوندې نجلې باید سر پـرې شـوی وای. هوري هغې ته په پناه ورکولو سره معصومه کړې ده. که چېرې دا دلته و اوسي زمـوږ کلی به ناولی شي. باید(رای) په دې موضوع خبر کړو. موږ به هغه مخکې له مخکې پوه کړو چې په کلي کې د دغه ناوړه باد په لګیدو سره د هیڅا عزت خوندي نه شي پاتې کیدای. ((
پنډت نوکي رام د رای ناظر یو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکـړ چـې دا کـار د ده پرسـتیژ تـه سپکاوی ګڼل کیږي. هغه شاوخواته وکتل او ویې ویل: ((رای ته د تـګ لپـاره هـیڅ اړتیا نه شته. زه له دې سړي سره پوهیږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جریمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پریږدي. په عین حال کې به زه د هغــه د زمکــې د قبضــه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.))
ښایی دا موضوع یو څو ورځې ځنډیلي وای، خو د جونیا کره په هغه شپه یو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه یې جوړه کړه. په جرګـه کـې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنیا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعــلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جریمه او دېرش مونده غله ورکړي.
دهنیا په زېږ غږ په داسې حال کې چې سترګې یې له اوښکو ډکې وې وویل: ((جرګه والو د خوارانو په زیبښاک به مو ښه ورځ په نصیب نه شي. موږ به پوپناه او له منځه لاړ شو، خو تاسې به هم په ارامۍ سره ژوند ونه کړئ. زه به یوه دانه غلــه او یــوه روپــۍ جریمه ور نه کړم. دا څه ډول خندوونکې لوبه ده؟ تاسو فکر کوئ چې د جرمـانې پـه لګولو او ټولو سره موږ له خپل ملک او جایداد نه محروملی شئ.))
هوري کوښښ وکړ چې هغه ارامه کړي، ویې ویل: ((موږ ټول د ټولنې اندامونـه یـو. ځنګه کولی شو له هغې نه جلا شو؟ ته باید د جرګه والو پرېکړې ته غاړه کېږدې. لـه داسې ژوند نه چې د بدنامۍ تور پرې لګیدلی وي، مرګ هر وخت ښه دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه جرگه والو ته مخ واړاوه او ویې ویل: ((جرگه والو زه یوازې په گودام کې غله لرم. زه دې هیڅ وخت د خپل زوی مخ ونه وینم که به درواغ ووایم. زه ستاسو د امر اطاعت ته تیار یم. خو که چېرې ستاسو په زړه کې لږ څه زړه سوی وي لږ څه زما د کوچنیانو لپاره پر پرېږدئ.))

دهنیا په ډېر رقار او غضب سره جرگه پر ېښوده او لاړه. خو هوري د شپې تر ناوخت پورې غَله له خپل گودام نه د جهینگواري سنگ گودام ته ور وړله. شل مونده غنم، پنځه مونده اوربشې او همدومره نخود و.))

هوري له جهینگواري سنگ سره ناست و او کور یې په اتیا روپو په گرو کې اچولی و. د جرمانې د پرې کولو لپاره بله لارنه نه وه پاتې. لږ څه غنم او نخود یې په شل روپۍ خرڅ کړل. اتیا روپۍ نورې باید د کور له گروی نه لاس ته راغلې وای. نوکې رام غوښتل چې غوا یې پرې خرڅه کړي، خو پاتیشواري او داتادین مناقشه کوله چې که چېرې غوایي خرڅ کړي خپله زمکه به څنگه یوې کړي؟ ښه به دا وي چې کور گرو کړي. خو د غوایانو خرڅول به دا مانا ولري چې دی له کلي نه وباسو.

کله چې هوري د کور د گروی د سند له امضأ کولو نه وروسته راستون شو، دهنیا ترې پوښتنه وکړه چې د شپې تر دې وخت پورې چېرته و.

هوري په داسې حال کې چې خپل محرومیت یې نه ښکاره کاوه ویې ویل: ((د هغه لندغر ناوړه کارونو تلافي مې کوله. هغه اور ولگاوه او خپله ورک شو، زه باید دا اور مړ کړم. کور مې په اتیا روپۍ گرو کړ. نور مې څه کولی شوای؟ اوس مې ټولنه چیرته منې.))

یوولسمه برخه

گوبار په شپه کې را روان شو، له ډاره یې پښې لړزیدې. دی په دې فکر کې ډوب و چې په هغه شیبه کې چې د جونیا پښه کلي ته ننوزي څه حال به وي؟ دی په شور او غوغا نه پوهیده. ده انتظار درلود چې مور به یې ډېره په قار او غضب شي. دې مفکورې د ده په پښو کې زولنې اچولې دي. دی له پلار نه لږ ډاریده. هوري به ناڅاپه اور اخیست او بیا به آرام شو. خو دهنیا به زهر وخوري او یا به کورته ارو واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له مور سره د مخامخ کیدو جرآت نه درلود. هغه سوړ اسویلی و ایست که چیرې دهنیا دا په جارو سره د کور له وره نه د باندې وشړي دا خوارکۍ نجلۍ به چېرته لاړه شي؟ آیا د ده مور په دومره بې رحمه وي؟ ارو مرو به یو جنجال جوړ کـړي. خـو کـه چېرې جونیا چیغې ووهي او د هغې په پښو کې ولویږي ښایي زړه سوی راشي. البتـه دی د دغه توپان تر کراریدو چېرته ځان پټ کړی.

جونیا وویل: ((زړه مې نا ارامه دی. ډېره بده شېبه وه چې له تا سره مخامخ شوم. که چېرته د غوا د راوستلو لپاره نه وی راغلی، دا پېښه به نه وه شوې. ته لاړ شه او د دوی د راتګ لپاره لاره اواره کړه. بیا به زه وروسته درشم.))

ګوبار اصرار وکړ: ((نه ښه ده چې ته لومړی لاړه شې. ته داسې وښیه چې له بازار نـه راستنه شوې یې او ودې نه شوای کولی چې په دې ناوخت کې کور ته لاړه شې. زه به درشم.))

جونیا چې ویریدله ویې ویل: ((ستا مور ډېره بې پروا ده. که چېرې یې زما په وهلـو پی وکړ، نو بیا به څنګ کیږي؟))

ګوبار هغې ته بیا ډاډ ور کړ: ((هغه به تا ونه وهي.))

دوی د کلي شا او خوا ته رسیدلي وو، ګوبار وویل: ((اوس نو ته ځه.))

جونیا هغه ته وویل: ((زما نه لیرې کیږه مه.))

((په یوه دقیقه کې به راشم. ته لاړه شه.))

((فکر کوم له ستونزې سره مخامخ کیږم. زه له تا نه ډېره کرکه لرم چـې زه دې دې حال ته راوستلې یم.))

((په قار کیږه مه. زه به ستا تر څنګ ودریږم.))

هغې وپوښتل: ((آیا مورې بل چېرته تښتیدلی نه شو؟))

((په داسې حال کې چې مورې خپل کور لرو؟ د هیڅ شي په باره کې اندیښنه مه کوه.))

((ژر بیرته راشه.))

ګوبار ځواب ورکړ: ((راځم.))

((ته خو به ما نه نا امیده کوې؟ که چېرته ته را نه شې زه به څنګه وکړم؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((جونیا په ما باور ولره. زه خو سپک او تیټ سړی نه یم. د ژوند تر اخرینـــې شـــیبې پورې له تا سره یم.))
ګوبار چې بې ارادې ولاړ و، کتل یې چې جونیا زړه نا زړه وړاندې ځي او کورته نږدې د شپې په تیاره کې ورکه شوله. په ناڅاپه یې د مور اواز تر غوږ شو چې جونیا تـه یـې ښکنځل کول. وینه یې مړه شوه. یوه شیبه وروسته یې ولیدل چې دهنیـا د کرونـدو خوا ته منډې وهلې. هغه هم د کروندو په منځ د غنمو او اوربشو غله تر پښـو لانـدې کړل. دهنیا د هورې مخې ته رسیدلې وه. هغه شا ته ودرید او غوږ یې ونیو.
دهنیا غړیدله. اوه، خدایه د هغې خبرې څومره له بې رحمۍ نه ډکې وې! آیـا آن پـه یوې بدمرغې نجلې باندې هم د هغې زړه سوی نه راته؟ هغه په پټه په خپل پلار پسې روان شو. خو کله چې کورته نږدې شوه جرآت یې له لاسه ورکړ. دیوال ته یې تیکـه وکړه او ودرید. اوس به نو دوی ارو مرو هغه خوارکۍ نجلې ووهي، په داسې حال کـې چې دی له کور نه د باندې ولاړ دی او هیڅ شی یې په وس کې نه دي.
ګوبار د بې فکرۍ په حال کې و او په داسې یوه شیبه کې چې د راتلونکې اندېښنه ور سره نه وه یوې سپرغۍ ته یې لاس اچولی و. بې له دې نه چې پوره پوه شـي چـې دا سپرغۍ به یوه ورځ ډېر ستر او دروند اور ولګوي او ټول کور به په کې وسـوځیږي او اوس ده ته د وړاندې تګ جرآت نه درلود .ګوبار چې د خوږې ژبې خاوند و. هغـه پـه ډېرې هوښیارۍ سره خپل سر وښوراوه او ویې ویل: ((دهنیا، ته رښـتیا وایـي خـو هیڅلکه داسې نه شي کیدای چې د خلکو دود دستور ته په سپک نظر وګورو.))
څه ور پاتې شوي دي. په کومو سترګو ورګوري؟ بیرته راوګرځید. لږ څه وړاندې لاړ او د ګناه په اساس کې ډوب و، داسې روان و لکه یو سرتیری چې د جګړې له میدان نـه راتښتیدلی وي. په دې فکر کې ډوب و، چې ده څرنګه جونیا تـه د مینـې او محبـت اظهار کړی او څومره له باټو ډکې وعدې یې ورکړې وې. ده ته هغه خوندورې شپې ور په یاد شوې چې په پاک زړه او له مینې ډک نظر سره یې خپل زړه پر هغې بـایللی و. مخکې له دې چې د هغې ژوند خوشحاله او روښانه کړي هغه یې لکـه یـوازې او بـې مینې مرغۍ په یوه وړه ځاله کې پرېښودله. هغه بېرته د کور خوا ته روان شـو. ویـې لیدل چې ور تړلی دی او د کوټې له درز نه یې رڼا تر سترګو شوه. درز ته ور نږدې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جونیا یې د خپلې مور تر ځنګ ولیدله چې پر مخ یې اوښکې را روانې وې. پلار یې هغې ته نږدې ولاړ و. مور یې ویل: ((لورې زموږ کره اوسه. که پلار او ورونه دې راشي. زه ورسره پوهیږم. تر هغه چې موږ ژوندي یو. ته هیڅ ویره مه کوه.))
ګوبار خوشحاله شو. اخر جونیا وساتل شوه. که چیرې ده سره زر در لودای، په ډېـرې خوشحالی سره به یې پر هغوی شیندلي وای. خو سره له دې هم ده له خپل ځان سره په ټینګه دا پرېکړه وکړه چې تر هغو پورې به کور ته نه ننووزي څو یې د دې بدنامی د لرې کولو لپاره ښې ډېرې پیسې نه وي ګټلې. تر اوسه پورې یې زړه نا زړه لــه خپـل پلار سره کار کاوه او د یوه حق په عنوان یې په پلار باندې ژوند کاوه بې له دې چې د کورنی د مسوولیت احساس ورسره وي. د پلار او مور بخښنه او هغه هم په دومره لوړه روحیه د ده ژوند ته یو نوی مفهوم ورکړ. نن د لومړي ځل لپاره یو شی لکه سپرغی د ده په زړه کې روښانه شوه.
کله چې دهنیا او نور په خوب ویده شول، دی د هوري خبرې تــه راســتون شــو او د راتلونکې لپاره یې په خیال پلونو پیل وکړ. هغه چیرته اوریدل وو. چې په ښار کــې د قراردادي یو کارګر په ورځ کې شپږ آنې اخلي. که چیرې دی پــه ورځ کــې یــوه آنــه ډوډی وخوري، پنځه آنې ورته پاتې کیږي چې په میاشت کې لس روپی او په یوه کال کې (۱۲۰) روپیو په شاوخوا کې ترې نه جوړیږي. که چیرې له (۱۲۰) روپو سره کاله ته راستون شي، هیڅوک به دا جرآت ونه کړي چې ده ته په کمــه ســترګه وګــوري. آن داتادین او پاتیشواري به هم د ده احترام او البته مور به پرې فخر وکړي.
که چیرې دی همداسې پیسې وګټي، نور به نو د ده کورنی خواره پاتې نه شي. خلــک به ده ته مزدور ووایي. څه پروا لري؟ کار کول ګناه نه ده. د ده مزدوري به هم شپږ آنې ثابتې پاتې نه شي. څومره چې د ده تجربه زیاتیږي، هغومره به یې مزدوري پورته لاړه شي. نهمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډی نه وه خوړلې ډېر له دغو چرتونو سره پړمخې ویده شو. په دغې ترخه سړه هوا کې ښه خوب ورغی. سپیده داغ د لکنهو په خوا چې شل میله لرې و، روان شو. ده ځان سره حساب کـړی و چــې د ماښــام پــه شاوخوا کې به ښار ته ورسیږي. هیڅا ته به څه ونه وایي چې چیرته ځي. د ده پلار به د ده پته معلومه کړي او دی به بیرته کلي ته راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې، ډېر د لـوږې احســاس یــې کاوه، خو د ډوډۍ د اخیستو لپاره یې پیسې نه درلودې، د لوږې د لیرې کولو لپاره یې یو څو دانې وحشي الوګان راوشکول او ویې خوړل.
په نږدې کلي کې له ګنیو نه ګوړه جوړوله او د هغې بوی یې ســپږمو تــه راغــی. ژر د کینې خوا ته چیرته چې د بورې شربت په یوه لوی لوښي کې ایشېده لاړ او د ډولچې او رسۍ پوښتنه یې وکړه ، څو له ځاه نه اوبه راوباسي. د لاسو ورغوي یې پیالــه کــړل څو یوه لپه اوبه وڅښي چې یوه بزګر ورته وویل: ((ملګریه، پــه وړې نــس اوبــه مــه څښه. دا ده لږ ګوړه در واخله. دا به اخري ځل وي چې موږ ګوړه جوړوو. کال ته بــه د بورې فابریکه په فعالیت پیل وکړي. دوی به د ګنیو ټول حاصلات چې په زمکه کې وي واخلي. د ګوړې په بیه بوره تولیدیږي، نو څوک به ګوړه واخلي.))
دولسمه برخه
د لارې پر سر له ډېرو خلکو سره چې د کار په لټه کې لګنهو ته روان و مخامخ شو. له دوی سره په خبرو خبرو مخکې له نهو بجو نه د امین آباد بازار ته ورسیدل. په بــازار کې ډېره ګڼه ګوڼه وه. ګوبار آریان شو چې دا دومره خلک له کوم ځای نه راتلی شي. له څلورو تر پنځه سوو خلک د کار په لټه کې وو. په دوی کې ختګر، ترکاڼ، پښ، کټ اوبدونکی تیږې جوړوونکی او عادي مزدوران وو. ګوبار خپل امید له لاســه ورکــړ. ده څه چانس درلود؟ ده هیڅ سامان یا شیان نه درلودل څو د هغه په اثر ځــان یــو څــه وښیي. یو یو، دوه دوه، یو په بل پسې کار ته بیول کېدل. ګڼه ګوڼه کمه شــوه یــوازې زاړه ضعیف او ورځ تېرورنکی پاتې شول. ګوبار هم د دوی په منځ کې و. وروسته میرزا خورشید ناڅاپه راپیدا شو. هغه دوی ټول د لاس په ښوررلو د ځان خوا ته راوبلــل او اعلان یې وکړ: ((های! تاسو، څوک چې کار غواړئ، ما پسې راشئ. په ورځ کــې شــپږ آنې. پنځه بجې به مو رخصت کړم.))
له یو موټې ختګر او ترکاڼ نه پرته نورو ټولو دغه پیشنهاد ته ور ودانګل. په لږ وخــت کې یو لوی لښکر جوړ شو او د مارش لپاره لیکه شول. میرزا مخکې شو او د سوالګرو ډله ورپسې، لکه پسونه چې په شپانه پسې روان وي. له هغو نــه یــوه لــه میــرزا نــه وپوښتل: ((ښاغلیه، دا څه کار دی؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه ځواب دوی ته غولوونکی و. خو له دوی څخه غوښتل کیدل چې د کبـادي پـه لوبه کې ګډون وکړي ! ټول کار همدومره و. شپږ آنې د کبادي د لوبې لپاره که چېـرې رښتیا وي، خو ښه کار دی. څه لېونی سړی دی؟ دوی شکمن شول چې کوم چال ورته جوړ شوی دی. ډېرې زیاتې پیسې. یا پوهه هم کله کله سړی نه عجیب شی جوړوي. ګوبار زړه نا زړه میرزا ته وویل چې دی وړی دی او خپله مزدوري پیشکي غواړي څو د خوړو لپاره څه پرې واخلي. شپږ آنې یې ورکړې. میرزا اعلان وکړ چې ټولو تـه بـه د مزدورۍ پیسې پیشکې ورکړي. میرزا دوی د ښار نه دباندې یوې تـوتې زمکــې تـه بوتلل. د دغې زمکې پر شاوخوا باندې کټاره راچاپیره شوې وه.

په دغې زمکه کې یوه کوچنۍ د لوخو خونه وه چې د شا خوا نه په غځیـدونکو بوټـو پوښول شوې وه. خونه خالي وه، یوازې یوه جوړه څـوکۍ او یـو کـوچنی میـز هلتـه ایښودل شوي وو چې یو څو کتابونه پرې پراته وو. په یوه خوا کې د ام او لیمو نیالګي شنه ولاړ و او په بله خوا کې یې یو څو ګلدانونه ایښودل شوي وو. خو د زمکې زیاتره برخه وچه پاتې وه.

میرزا کارګران کټار ودرول او هغوی ته یې د مزدورۍ پیسې ور ووېشلې. هغو سره نو اوس بیخي شک نه و پاتې چې دا سړی په رښتیا لیونی دی. ګوبار ته وویل شول چــې ګلدانونو ته اوبه ورکړي. دی به د کبادي له لوبې نه خوند واخلي خو پروا یې نه درلوده هغه په کوچینوالي کې د کبادي لوبه ډېره زیاته کړې ده. هغه څه چې اهمیت درلـود، هغه د مزدورۍ پیسې وې.

وروسته له ډېرو کلونو دغو اندېوالانو ته د کبادي د لوبې وخت پـه لاس ورغلــی و. د ډېرو لپاره د کبادي نه یوازې خاطره پاتې وه. ټوله ورځ دوی په ښار کې مزدورۍ پسې سرګردانه وو. ماښام به ناوخته کور ته را ستانه شول. ستړي ستومانه به وو. وبـه یــې خوړل او ویده به شول. بله ورځ به بیا دغه کار له سره پیل شو. د دوی سوړ ژوند چــې د لمر له تودوخې نه محروم و. دوی یې په یوه اتوماتیک ماشین کې بدل کړي وو. دوی چې نیم ژوندي د زاړه فکر خاوندان بې غاښو او مړاوي شوي انسانان وو. د مسابقې د ډګر برید یا سرحد او دوه د لوبې د ډلو مشران وټاکل شول. ټیمونـه تشــکیل شــول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمې ته نږدې لوبه تياره وه. د ژمي موسم و د لمر وړانګې هم ښې لګيدلې او د لوبې د اجرا لپاره ځه مساعده هوا وه.

ميرزا په خوشحالۍ سره دا د جال په وره کې ټکټونه خرڅ کړل. ده به تـل د شـتمنو ځخه د پيسو د راشکلو لپاره ځينې ليوني پلانونه سنجول او هغه به يې د خوارانو پـه منځ کې وېشلې. هغه دغه د زړو خلکو د کبادي د لوبې اعلان د لوبو پوسترونو او پاڼو په واسطه ډېر زيات خپور کړی و. په پوسترونو کې داسې راغلي وو: ((يوه بې سـارې لوبه، د دغې لوبې ننداري سره به تاسو ووينئ چې زموږ زاړه خلک لا تـر اوسـه هـم غښتلی او پياوړي کيږي.))

ټکټونه له لسو روپو نه تر دو آنو پورې. د نکټايي لورنکي نندارچيانو لپاره کوچونـه او چوکۍ شته. د درې بجو په شاوخوا کې د مسابقې ميدان له خلک ډک شو او په کټاره راختل د ننداري لپاره د موټرونو او څلور ارابه ييزو ګـاډيو کـاروان راغلـی و. پيغلـه مالتي، مهتا، کهنه او رای هم راغلي وو. کله چې لوبه پيل شوه، ميرزا مهتـا تـه بلنـه ورکړه چې د کبادي لوبه له دې سره اجراء کړي. پيغلې مالتي وويل: ((يـو فيلسـوف بايد يوازې له بل فيلسوف سره لوبه وکړي.))

ميرزا خپل بريتونه تاو کړل: ((ستاسو مقصد دا دی چې زه فيلسوف نه يم؟ رښتيا، د مهتا غوندې په نامه مې د دکتورا ليک نه شته، خو د دې مانا دا نه ده چې زه فيلسوف نه يم. که غواړې ازمايښت يې کړه.)) ميرزا له کهنه نه وپوښتل کـه چيـرې د يـو وار مسابقې لپاره حريف په کار وي.

مالتي ناڅاپه له خپلې څوکۍ نه راپورته شوله: ((ښه مفکوره! له تانکا سره يو وار .))

کهنه له وارخطايۍ نه تک سور شو او ويې ويل: ((ما پريږدئ.))

ميرزا او مهتا خپل کالي سره وايستل او ميدان ته سره ووتل. هر يو د مسابقې د ليکې خوا ته ودريدل. ننداره چيانو پر دې بې مهارته او بې خونده ننداري باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پيسو باندې شرطونه وهل. يوه به ويل: ((زاړه بابا تـه ګوره ځنګه په نخرو راځي!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ويل: ((او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه بايد د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښايي دوی په ژوند کې دومره غوړې خوړلي وي لکه چې موږ اوبه څښلي دي!))

د مهتا ټيم بد حال درلود. له نيمايي نه زيات د هغه لوبغاړي مړي شوي وو. مهتا هيڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

ميرزا د لوبې په هر اړخ پوهيده. مالتي په عصبانيت سره رای ته وويل: ((مهتا ښه لوبه نه کوي.))

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځای نه راپورته شوه: ((زه پوهيږم چې ميرزا يو پياوړی لوبغاړی دی.))

کهنه وويل: ((ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کړ. هغه له خپل ځان نه احمق جوړوي.))

مالتي وويل: ((په دې کې څه حماقت دی؟ اخر يوه لوبه ده.)) يو څو شيبې غلې شوه، بيا يې وويل: ((آيا په دې لوبه کې د تفريح وخت نه شته؟))

کهنه وويل: ((چارت ته ګوره! له ميرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چې دا به هم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.))

مالتي بيا وويل: ((آيا دوی تفريح نه لري؟))

کهنه وځوروله: ((لوبه ژر پای ته رسيږي. دخندا وړ هغه وخت ده چې ميرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.))

مالتي د بدخويۍ له مخې وويل: ((تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نه پوښتنه وکړه. آيا هاف ټايم شته؟))

هغه ځواب ورکړ: ((نه، زه فکر نه کوم.))

هغې وويل: ((د مهتا په ټيم کې چې په وروستيو پنځو ولاړ و يوازې شل کسه ژوندي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هيجانات زيات شول. نندارچيانو د لوبې اخرينۍ نتيجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او يو څو شيبې وروسته مهتا يوازينۍ ژوندی پاتې و. د ټيم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګير کړي او بيرته خپلې ليکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیرته ژوندي شمیرل کیږي.))

د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډېر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تېریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښایي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې. میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په بېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدل و. بیا یې خوښې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او وېې ویل: ((میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.))

میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او وېې ویل: ((زه به یې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی ووایي، لوبه یې بایللې ده. دی ولې نه وایي چې ما بایللې ده؟))

مالتي چې نږدې راغله وېې ویل: ((دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟))

میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و وېې ویل: ((زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته ووایه چې ووایي ما بایلوده، بیا به یې خوښې کړم.))

مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.

هغې وویل: ((دا لوبه نه ده وحشت دی.))

ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. ننداره چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.

میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وويل: ((نن مې يوه نوې تجربه زده کړه. د يوې ښځې زړه سوی کولی شـي زمـا لوری په بريالیتوب بدل کړي.))
میرزا، مالتي او بيا يې مهتا ته وکتل او ويې ويل: ((پوه نه شوم. ښه نو د بريـالیتوب راز همدا و، زه اريان وم چې تا څنګه وکولی شوای ما داسې پورته واچوې.))
چای خلاص شو او میلمانه هم رخصت شول. ميرزا وويل: ((واده څه وخت دی؟))
مهتا اريان شوه ((د چا؟))
((البته ستا.))
((زما واده ! له چا سره؟))
((څومره معصوم ښکارې! په دې کې څه د پټېدو خبره ده؟))
((زه هیڅکله نه پوهیږم چې زه هم واده کوم.))
((آيا ته فکر کوي چې مالتي به په دې قناعت وکړي چې له تا سره د يوې ديني خور په شان ژوند وکړي؟))
مهتا جدي شو او ويې ويل: ((ميرزا چوپ ته بيخي تېروتلی يې. په خپله مالتي يـوه ښکلې، خوشحاله، ذکي او د آزاد فکر خانده نجلـۍ ده او برسـيره پـر دې ډېـر نـور صفتونه هم لري. خو هغه صفتونه چې زه يې د خپل ژوند د شريک په ځان کې لټـوم په دې کې نه شته. زما په فکر او عقيده ښځه بايد د مصيبت او ځان هیرونې تجسم او ښکارندوی وي. په خپل شخصيت يې محو او د خپل مېړه له شخصيت سـره يوځـای کړي وي، بدن د مېړه او روح د ښځې. ته به وپوښتې چې ولې نارينه بايد ځان محوه نه کړي؟ ولې ښځه؟ دا ځکه چې هيڅ نارينه د هغې وړتيا نه لري. کـه چېـرې دی ځـان محوه کړي له ده نه به يو تش شی جوړ شي. دی به ځان يوې سمڅې ته ننباسي او له ستر روح سره به د خپل روح د يوځای کېدو خوبونه ويني.
خو ښځه لکه زمکه صبرناکه او زغمونکې ده، ارامه او ځان ژغورونکې ده. که چېرې د ښځې زياتره صفتونه او مميزات په نارينه کې وي. له ده نه مهاتما جوړيږي. خـو کـه چيرې د نارينه صفتونه او مشخصې په ښځه کې وي، له هغې نه شيطان جوړيږي. يـو نارينه په واقعي توګه يوازې د ښځې خوا ته راکښل کيږي چې په هغې کـې د ښـځې لازمې مشخصې موجودې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه تر اوسه پورې د مالتي خوا ته نه يم راکښل شوی. څنګه کولی شم څپل ځان تشريح کړم؟ په هر هغه شي کې چې په دې دنيا کې ښکلی دی زه له ښځې تصوير او خيال وينم. آن که زه هغه مړه کړم په هغې کې بايد بدله او کسات اخيستلو روحيه هيڅ راپيدا نه شي او نه را وپاريږي. آن که چېرې زه د هغې په مخ کې له بلې ښځې سره مينه وکړم، دا کار بايد د دې حسادت را ونه پاروي، که زه له داسې ښځې سره مخامخ شم، د هغې په پښو کې ځان وغورځوم.

زه داسې ښځه نه غواړم چې د انشتين په باره کې بحث وکړي يا زما د کتابونو ليکنې اصلاح او تاييد کړي. زه داسې ښځه غواړم چې زما روح لوړ کړي او زما د ژوند د پاکۍ او صفا سبب وګرځي.))

خورشيد ميرزا خپله ږيره وښوروله او ويې ويل: ((زه ستا د عقيدې قدرداني کوم. که چيرې له داسې ښځې سره مخامخ شوم، زه به هم واده وکړم.))

مهتا په خندا سره وويل: ((راځه دواړه به پسې ګرځو. څوک څه پوهيږي چې يوه ورځ مو بخت خلاص شي!))

((خو پيغله مالتي به دې داسې په اسانه خوشې نه کړي، که غواړې ليکلی سند به هم درکړم.))

((له داسې ښځې سره زه يوازې ځان مشغولوم. البته چې واده بيخي بله موضوع ده. واده د روح وقف کول دي.))

((نو مينه څه شی ده؟))

((تر هغو پورې چې مينه د دوو روحونو د يوځای کيدو په مکمليدو کې ځای ونه مومي، تکامل ناممکن بريښي. پرته له دې نه مينه شهوت دی.))

مهتا خپل کالي واغوستل او لاړ. ماښام و ګوبار لا تر اوسه پورې هم ګلانو ته اوبه ورکولې. ميرزا چې ترې نه خوشحاله و ويې ويل: ((ته اوس تلی شې.))

ګوبار د کار غوښتنه وکړه. ميرزا وويل: ((اوه، ته کار غواړې. ډېر ښه زه به تا استخدام کړم.))

((ښاغليه څومره به راکړې.))

((څومره غواړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځومره ویلی شم؟ هر ځومره چې ستاسو زړه وي.))

((زه به تا ته پنځلس روپۍ در کړم. خو ته مجبور یې چې زیات کار وکړې.))

ګوبار وویل دی له سخت کار ه نه ډاریږي د پنځلسو روپو لپاره هغه تیار دی چې ځان مرګ ته ورکړي.

میرزا هغه ته وویل: ((ته به د دغې کوټې په کونج کې اوسې.))

دیارلسمه برخه

هوري چې ټول حاصل یې د جرمانې په پوره کولو کې ورکړی و یوه میاشت یې په هغو لږو شیانو تېره کړه چې په یوه لوښي کې یې ساتلي وو. خو د جون د میاشتې له پیـل کیدو سره حالت بیخي خراب او له زغم نه ووت. پنځه میاشتې د نسونو مړول او یـوه ټوټه ډوډۍ هم په کور کې نه وي. دی چې له پخوا نه هم پور کې ډوب و، د بل پور وار راورسید. کار یې هم په اجاره نه شوای نیولی. د هغه د ګنیـو کرونـده اوس تـر اوبـو لاندې وه او د ده ټول وخت دغه کار نیولی و، وجود یې د اوسپنې دی! آن د خپل کـار د اجراء لپاره د ده بدن تر ټولو لومړی خوراک ته اړتیا لري. تیاره ماښام و، کوچني ژړا انګولا کوله. خو د ډوډۍ د نشتوالي له امله د جونیـا تـی هـم وچ شـوی و. هـوري د دولاري هټۍ ته منډه کړه. د هغو هټۍ تړل شوې وه. د اخرینی هڅې په توګه منګـرو، پور ورکوونکي ته ورغی. منګرو نه یوازې هغه په نیغه له ځان نه وشاړه، بلکـې یـوه خبره یې هم لا ورته وکړه هغه ورته وویل: ((باید درته ووایم چې تـا دا درې کالـه د پیسو سود هم نه دی راکړی. ځومره زړه ورتوب! بل پور هم غواړې! خپلې ګـروۍ تـه دې پام وکړه. د منافق او بې اعتباره سړي همدا حال وي کوم وخت چې ناظر تا تهدید کړي بې له خوله ښورولو نه پیسې ورته را باسې. زما پیسې څنګه کیږي؟))

هوري خواشینی او خپه راستون شو. هغه د وره په زینه کې ناست و چې پونیـا، د ده ورینداره راغله. د هغې پام شو چې په پخلنځي کې اور نه بلیږي لـه دهنیـا نـه یـې پوښتنه وکړه: ((بابي ولې دې په نغري کې اور نه دی بل کړی؟ د پخلي وخت دی.))

دهنیا وویل: ((څه شی پاخه کړم. میتو هر څه چې درلـودل ټـول پـه جریمـه کـې ورکړل. بې له دې چې د کوچنیانو د مړینې او ژوند خیال ورسره وي. سړ کال د پونیـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاصلات ښه وو هغې په ښکاره دا خبره تایید کړې وه چې دا د هوري د زیار ګاللو لـه برکته دي کله چې هیرا دا زمکه کرله حاصلات د دې په نیمايي هم نه و.))
هغې وویل: ((ولې دې څوک د یو څه غلې دانې لپاره زما کره را ونه لیږه؟ څه چې زما دي هغومره د میتو هم دي. په بد وخت کې موږ باید خپل غمونه سره ووېشو. زه ړنده نه یم. زه د یوه انسان په ښېګڼې او مېړانې اعتراف کوم، که چیرې میتو زما د ژغورنې لپاره را دانګلي نه وي زما حال به اوس څرنګه و؟))
هغې سونا له خپل ځان سره بوتله. هغوی له دوو ډګو ټوکر یو اوربشـو سـره راسـتانه شول مخکې له دې نه چې دهنیا ترې نه مننه وکړي هغـه لاړه. کـوم وخـت چـې د اوربښت موسم راورسید او د باران د نه اوریدو حالت ډېر بحراني شو. د تودوخې مـوج پر شا وخوا سیمه باندې راغی. تود باد پر کروندو باندې لګیده، د ګنیو کښت وچ شو. د کښت د اوبو لګولو لپاره د سیند له اوبو نه استفاده په نوبت شـوه. پـه نتیجـه کـې شخړې او کړکیچونه زیات شول، تر هغو پورې چې د ابو دا منبع هم وچه شوه. غلاوې او د ډاګوانو حملې په ټول ولایت کې پراخې شولې. د خلکو خوابدې او خپګان زیـات شو. څه موده وروسته باران و اورید. مړاوی روحونه راژوندي شول. د کروندګرو لپـاره دا بارانونه د سرو زرو اوربښت و. داسې ښکاریده چې دا وچه او نینې شوې زمکـه بـه هیڅکله بیا خړوبه نه شي. یوې د باندې ووتلې کوچنیان په منـده لاړل، څـو د اوبـو ټانکونه وګوري. دوی ببر ته راغلل، نارې یې وهلې او لاسونه یې پړکـول چـې: ((تـر نیمايي پورې ډک شوي!))
وچکالي خپل کار کړی و، د ګنیو کښت له منځه تللی و، د خلکو ژوند زیاتره د ګنیو پر کښت پورې اړه درلوده. دوی په سختۍ سره کولی شوای د جوارو او ږدنو له خـرڅلاو نه مخکې مالیه ورکړي، د پوروړیو د پور بیرته ورکول امکان خو ډېر کم و. دوی خپلو ځانونو ته په دې هیله تسلي ورکوله چې لږ تر لږه د مالدارۍ لپاره شنه واښه خـو بـه پیدا شي.
د جنوري میاشت هم تیره شوه او بولا چې لا تر اوسه پـورې پیسـې نـه وې ورکـړل شوې، یوه ورځ په عصبانیت سره د هوري کور ته راغی. هغه په قار وویل: ((تـه پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل لوز همداسې ولاړ يې! تا ما ته وعده راکړه چې د ګنيو د کښت لـه ريبلـو څخـه وروسته به زما پيسې راکړې. ګني لا ډېر مخکې ريبدل شوي دي. پيسې راکړه.))

هوري د وخت مهلت وغوښت. بولا ورته غوږ نه نيوه. هوري په غمولي حالت وويل: ((زه درته وايم چې پيسې نه لرم. زه آن پور هم نه شم اخيستی، څه وکړم. زه د خوراک لپاره څه شی نه لرم. که چيرې باور نه لرې، زما کور ولټـوه کـه چيـرې څـه دې بيـا وموندل ستا دې وي.، يو يې سه.))

بولا وويل: ((ستا کور ولې ولټوم؟ زما يې څه، چې ته پيسې نه لرې؟ زه تا ته ستا لوز در په يادوم. د کښت ربېل خلاص شوي دي. زه خپلې پيسې غواړم.))

((ته ماته ووايه څه وکړم.))

((نور څه پاتې دي چې درته ويې وايم؟))

((زه اختيار تاته پرېږدم.))

((نو بيا زه ستا غوايان اخلم.))

هوري ورته وکتل. هغه باور نه شو کولی چې دا خبره يې په غوږو اوريدلې ده. تـا بـه ويلي چې ګنګس شوی دی سر يې ښکته کړ. آيا بولا غواړي چې له ده نه سوالګر جوړ کړي؟ د غوايانو بيوول، د ده د لاسونو د پرېکولو مانا لري. هغه وويل: ((کـه چيـرې ستا دهرما حکم کوي چې ښه کار دی، بو يې ځه؟))

((په ما يې څه چې ته خوار يې او که بډای. زه خپلې پيسې غواړم.))

((څه به وکړې که زه هر چا ته ووايم چې ما ستا پيسې وختـه درکړي دي؟))

بولا ټکان وخوړ. دا يې هيڅکله په ماغزو کې نه وو ګرځيدلي چې ښايي هوري داسې دوکه ورکړي.

بولا په خوابدۍ سره وويل: ((دا حقيقت نه لري، خو که چيرې ته د ګنګا په پاکو اوبو قسم وخورې ما ته بل څه نه دي پاتې، پرته له دې چې داتاوان ومنم.))

((ډېر زيات مې زړه غواړي، خو دا کار نه کوم.))

((ته يې نه شي کولی.))

((هو، کولی يې نه شم. ما فقط ټوکې کولې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه شيبه داسې ښکاريده چې په چورت کې تللى وي. بيا يې وويـل: ((بـولا وروره، ولې دې ماته دومره زړه ډک دی. جونيا چې ما کره راغلې ده، زما لپاره يې څـه ګټـه رسولې ده؟ زوی مې له لاس لاړ. د دوو سوو روپيو جريمه مې پرې کړه. برباد شــوم او اوس ته غواړې چې زما اخيرنۍ ريښې هم را وباسې. په ما باور وکړه زه د خپل زوی د کړو وړو په باره کې هيڅ نه پوهيدم. ما فکر کاوه دی د ساز مجلسونو ته ځي، زه هغـه وخت په حقيقت پوه شوم چې جونيا په هماغه شپه نا وخت زما کره راغله. راته ووايه، که چيرې ما هغې ته پناه نه وای ورکړې دا نور چيرته تللى شوای؟ آيا کوم بل چا يــې هم پروا کوله؟))

جونيا چې د غوجلې د وره ترخنګ ولاړه وه، ټولې خبرې يې واوريدې. اوس دې بـولا ته هيڅ احترام نه درلود هغه دوی دښمن وو، بولا وويل: ((تاسو جونيا په هماغه لاره مو چې راوستلې بيرته راولئ، هغه راوباسئ، زه به نه ستاسو غوايان بوزم او نه به د غوا بيه واخلم. زه دا نه شم زغملی چې دا دې دلته لکه شهزادګۍ ناسته وي او مور دې له شرمه چا ته کتلی نه شو. هغه زما لور ده. هغه زما په غيږ کې لويه شوې ده. خدای خو شاهد دی چې له زامنو نه مې را باندې کمه ګرانه نه ده. خو نن زه غواړم چې د کلي له يو سر نه تر بله سره پورې يې کش کړم، دا مجبوره کړم چې صدقه او د غوايي خيرات وغواړي او د چټلۍ او مردارۍ په کوټو او ديرو کې د خوراک په لټه کــې ســرګردانه او لالهانده وګرځي. زه د هغې پلار يم! هغې زه وځورولم، خپل پلار! هغه شــرم چــې دې نجلې زما کور ته راوړی، په اوو نسلونو کې به پرې نه ولل شي او تاسو په بــې شــرمۍ سره هغه په خپل کور کې ساتئ. ستا دا کار پرته له سپکاوي او توهين نــه نــور څــه دي!))

دهنيا لکه چې غوښتل هره خبره يې د بولا په زړه کې داغ کيدي په خبرو راغلــه: ((ميتو، ګوره. زه هم دومره نرمه ښځه نه يم. هغه څه چې ته غواړې، هيڅکلــه بــه ونــه شي. جونيا مور ته له خپل ژوند نه را ته ګرانه ده. که چيرې زمور غوايان کــولی شــي ستا د نيکونو د عزت او پت تلافي وکړي او له منځ نه تللی پت او حيثيــت دې بيرتــه لاس ته درځي، دوی بوزه . زه هم وايم چې جونيا تيروتلې ده. کله چې هغه زمور کور ته راغله، غوښتل مې چې له کور نه يې وباسم. خو هغې وژړل او زه هم زړه لرم هغــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې پناه ورکړه. ته، ميتو، چې اوس يو زوړ سړی يې، لا تر اوسه پورې ښځه غواړې او د ښځې په باره کې خپل احساسات نه شي کنټرولولی، نو څنګه جرآت کوې چې دا ځوانه نجلۍ محکومه کړې؟))

بولا په ځوريدلې، غمجنې او غلې لهجه هيله وکـړه: ((هـوري، د هغـې خبـرې دي واريدې؟ اوس نو ما مه ملامتوه. غوايان راوباسه.))

هوري په قار سره وويل: ((بو يې ځه.))

((يو ځل بيا فکر وکړه.))

((ما فکر کړی.))

بولا چې روان شو د غوايانو پړی راخلاص کړې، جونيا چې له پاوليو او سـتارو نـه ډک ساري يې اغوستی او هلک يې په غيږ کې و، د هغه په مخ کې ودريده او په لړزيدلې غږ يې ورته وويل: ((کاکا، غوايان مه بيا يه، زه ځم. زه به صدقه او د غـوايي خيـرات ټول کړم. که چيرې په صدقه او د غوايي خيرات مې ژوند ونه شوی کړای، ځان به پـه اوبو کې ډوب کړم.))

بولا په لوړ آواز ورته وويل: ((زما له مخې نه لرې شه. بيا دې هيڅکله ستا مـخ ونـه وينم، ته نفرين شوې او لعنتي ښځه! تا ته ډوبيده هم کم دي.))

جونيا هغه ته ونه کتل. هغې غوښتل چې د خپل قار او غوسې په اور کې وسوځي، هغه غوسه چې د تشدد او سپکاوي نه، بلکې د ځان هيرونې نښه نښانه وه.

دې دوه ګامونه نه وو اخيستې چې دهنيا راونيوله، هغې وويل: ((لورې، چيرته ځـې؟ دا کور ستا دی، همداسې اوس او زموږ له مړينې وروسته هم. ته ولې ځان پـه سـيند کې لاهو کړې؟ پر برده، هغه پلار چې خپل اولاد رټي په کې ډوب شي.))

هغې بولا ته وويل: ((ته بايد له خپل ځان نه وشرميږې. غوايـان بـوزه او وينـې يـې وخښه.))

جونيا چې سلګۍ وهلې ويې ويل: ((که زما خپل پلار ما نفرين کوي، دا سـمه نـه ده چې زه ژوندۍ پاتې شم. پريږده چې لاړه شم او مړه شم. ما تاسو ته ډېـرې سـتونزې راپيدا کړې. څومره چې تاسو له ماسره داسې په مهربانۍ رويه کړې ده چـې آن زمـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل پلار هم نه شواى كولی. زه دعا كوم او له خداى نه غواړم چې كه زه بیا راژوندی شم ستاسو لور دې و اوسم.))

دهنیا چې جونیا خپلې خوا ته را كشوله، وویل: ((هغه ستا پلار نه دی. هغه دې دښمن دی. كه چیرې مور دې ژوندی واى، هیڅكله به یې نه و پرې ایښی چې داسې كار وشي. پریږده چې دی بیا واده وكړي. وبه یې ویني چې دی په خپله سزا ورسیږي!

جونیا خپلې خواښې پسې دننه كاله ته لاړه او بولا د غوایانو پړي را خلاص كړل او د كور خوا ته روان شو تا به وی له هغې میلمستیا نه راستون شوی چې هلته یې د خوړو پر ځاى وهل خوړلي وي.

راځئ اوس هوري پریږدو چې خپل لاسونه یې په كار اچولي او په آرامی سره ژوند وكړي! هغه پوهیده چې دا خلک غواړي دی وشرموي، ځكه هر شریف سړی باید ولې داسې یوه نجلۍ په خپل كور كې وساتي ؟ دوی نه شي كولی د دوی د زور لپاره یوه شریفه نجلۍ راپیدا كړي. هغه غوایانو ښه مزي غوایان دي، ښه جوړه ده. هر وخت كولی شي په سلو روپیو یې خرڅ كړي. په هر حال دا اتیا روپو نه یې زیات شی لاس ته راوړي دي.

د كلي نه د باندې یې پر داتادین، پاتیشواري، سوبا او څو نورو باندې سترګې ولګیدې چې پر ده پسې یې منډې وهلې، ښه وډار شو. د ستونزې بوی یې تر سپږمو شو. آیا دوی به دی ووهي او غوایان به بیرته ترې نه بوزي؟ ودرید. دی به له هغو سره جګړه وكړي داتادین را نږدې شو: ((بولا، دا څه خبره ده؟ تا غوایان را خلاص كړل او هغه چوپ پاتې شو. آیا همداسې د ده چوپ پاتې كیدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ په خپلو كارونو لګیا وو. كه چیرې هوري فقط یوه اشاره كړې واى، ستا د بدن هر وېښته به مو در نه راشكولی واى. كه نه غواړې چې ستونزه راپیدا شي، نو همدا اوس غوایان بیرته ورستانه كړه، ته شرم نه لرې؟))

پاتیشواري وویل: ((هغه د هوري له ساده توب نه ګټه اخلي. كه چیرې دی، ستا پوروړی دی نو لاړ شه عریضه پرې وكړه او د هغه په مقابل كې دعوا وكړه. ته څه حق لرې چې په غوایانو باندې لاس كیږدې؟ ولې، كه چیرې دی تا باندې جنایي عریضه وكړي، پولیس به تا ته ښه درس دركړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا چې لږ کمزوری شوی و، وویل: ((لالا، ما هغه نه دی مجبوره کړی چې غوایان راکړی. په زور مې نه دي ترې اخیستي. هغه په خپله وغوښتل چې غوایان راکړي.))
پاتیشواري ځواب ورکړ: ((هیڅ یو بزګر په خپله رضا او خوښه غوایان له لاسه نه ورکوي. دی به بې له هغو څه کار وکړي؟ آیا د یوې کولو لپاره ستا پر اورمیږه باندې ځغ کیږدي؟ سوبا، غوایان ترې واخله.))
سوبا ور وړاندې شه: ((پړی راکړه. که چیرته خپلې پیسې غواړي، عریضه وکړه، کنه تر مرګه پورې به دې ووهم. آیا تا هغه ته نغدې پیسې ورکړي؟ یوه بد شګونه او بد مرغه غوا دې پرې ور بار کړه او اوس یې غوایان هم غواړي.))
بولا له ځای نه ونه خوځید. هغه د غوایانو تر منځ چوپ ولاړ و له پاتیشواري سره دعوا ګټه نه درلوده.
داتادین خپله ملا نیغه کړه او په هیجان سره یې راټوب کړ او ویې ویل: ((د څه لپاره منتظر یاست؟ ویې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوایان بوزي؟))
پانشي چې یو تکړه ځوان و، په شدت سره یې بولا ته اوږه ورکړه او پر زمکه یې را وویشت، هغه راپورته شو او بل ګوزار پرې حواله شو. دوی وکتل چې هوري د دوی خوا ته منډې راوهي، بولا راپورته شو او د هوري خوا ته په خاپوړو او پورې وهلو روان شو: ((هوري، دوی ته حقیقت ووایه، آیا ما ستا غوایان په زوره اخیستی؟))
داتادین وویل: ((هوري، دی کوښښ کوي موږ وغولوي.))
هوري لږ څه وخندید. د رامندې وهلو په حال کې وویل: ((ښه، حقیقت دا دی چې ده له ما نه وغوښتل چې جونیا ورستنه کړم، کنه دی به زما غوایان واخلي.))
دوی ټولو هوري ته په سپکه سترګه وکتل. بولا خپله غاړه جګه کړه، په مغروری سره په لاره روان شو او غوایان ورپسې وو.
خوارلسمه برخه
د ټولو په نظر د (ټپنک) په شانې مالتي په حقیقت کې اقتصادي او زیارکښه وه. د دې ژوند یوازې د آس د ځغاستې میدان نه و. ځوک ټول وخت په خوږو باندې ژوند نه کوي. د دې لپاره، ساتیري د ژوند ستر هدف نه و او نه شخصي ګټه. خو ابتذال په یقیني ډول د ژوند د ترخو ناخوالو په کمولو کې مرسته کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې پلار له هغو فوق العاده او کمیابو کسانو نه و چې به لکهـاوو روپـۍ عایـد یـې درلود. ده به د زمینداراتو لپاره پورونه برابرول، د دوی شته او ملکیت به یې خرڅول د عالیرتبه مامورینو په مرسته به یې له ستونزو نه خلاصول، همدا د ده د ژوند کار و بار و، د بیلګې په توګه، دوی د راجاګانو او آیالتي شهزادګیو تر منځ د واده بنـدو بسـت کوي او په دې معامله کې په خالصه توګه زر روپۍ لاس ته ورځي. د معاملاتو کـوچنی چلوونکی دلال بولي، خو هغه دلالان چې لوړې او سترې معاملې سرته رسـوي لکـه کاول، له راجاکانو سره کار کاوه او له والي سره به یې چای څښه.
کاول درې لونې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کـړه وکـړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښایي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلسـتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولـو د تـوان لـه لاسـه ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشیت او کاروبار سره هم خـدای پامـاني وکـړه. دعایداتو انډول یې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و.
نتیجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستیو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولـه یـانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په میاشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عاید سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ېښـیده. خو دی په یو ډول سره د هغې د دوو خونیدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.
شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خویندې یې په چمن کې ناسـتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځای ځای واښه دومـره وچ شوي وو چې خاوره ورځخه را پورته کیده. مالتي وویل: ((آیـا بـاغوان د چمـن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟))
دوهمې خور ساروج وویل: ((هغه ټول وخت ویده وي. هغه تیار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې باید کړي یې وي شل دلیله درته ووایي.))
ساروج په اجتماعي علومو کې د لیسانس زده کړه کوله. هغه د لـوړ قامـت خاونـده، ډنګره او نرۍ او په طبیعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټرانو ورته ویلي وو چې زیات فکر ونه کړي او غرنیو سیمو ته لاړه شي، خو کورنۍ یې دومره پیسې نه درلودې چې دا هلته ولیږي.
کوچنۍ خور وار دا فکر کاوه چې ساروج ته ډېره پاملرنه کیږي. که په ناروغ کیدو سره څوک کولی شي دومره د نورو زړه سوی لاس ته راولي، نو ولې دا خپل ځان ناروغ نه اچوي! پرته له ساروج نه هر شی په دې ګران وو. سترګې یې له ځلا نه بر ېښیدلې او پوستکی یې ځلیده. هغې وویل: ((پلار ټوله ورځ هغه د بل چا د کارونو لپاره د باندې لیږي. هغه آن د ساه ایستلو وخت نه لري او تاسو وایئ چې ویده ده.))
ساروج په توند مزاجۍ سره وویل: ((پلار هیڅکله هغه د باندې نه لیږي. دا دروغ دي.))
وار دا ځواب ورکړ: ((هغه یې هره ورځ لیږي هو، دا کار کوي. نن هم هغه تللی و، پوښته ترې نه وکړه.))
((ولې وکړم.))
مالتي په هوښیارۍ سره موضوع بدله کړه. د ښځو لیک په دې وروستیو وختونو کې زیاتره د مالتي د هڅو له امله منځ ته راغلې وه. د ښار زیاتره تعلیمیافته چې په کې راتولې شوې وې. د مهتا پخوانۍ وینا د نیولو احساسات راپارولي و.
لیک پر ېکړه وکړه چې ده ته غاښ ماتوونکی قانوني ځواب برابر کړي. د دغې ځوابیه وینا دنده د مالتي په غاړه وه. د ورځو ورځو لپاره مالتي د موادو په ټولو لګیا وه او مناقشې یې تنظیمولې. نورې ښځې هم وې چې وینا ته یې تیاری نیوه. کوم وخت چې مهتا د ښځو لیک ته راغی اډیټوریم ډک و هغه د غرور احساس وکړ. د ګډون کوونکو او اوریدونکو علاقمندي نه یوازې د دوی په مخونو کې له ورایه ځلیده، بلکې د دوی کالي اغوستل هم د هغوی د علاقمندۍ ښکارندوی و، ښځو ښه کالي اغوښتي وو او داسې یې ځانونه په زیور او ګاڼو بار کړي وو تا به وې د واده محفل ته راغلي دي. دوی خپل ټول کوښښ کړی و څو ډاکټر مهتا پړ کړي او پر هغه باندې برې ومومي. څوک ویلی شي چې برم او جلال قوي وسله نه ده؟ مالتي یوه نوې ساري او آخرین مود بلوز اغوستی و. د هغې مخ له ورایه د ناوې غوندې ښکاریده ډاکټر مهتا یوازې و او یوې ډلې ښځې یې په مقابل لوري کې. خو ښځې لا تر اوسه پورې پر ځان ویسا نه وې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت یوه سپرغۍ او شغله کولی شي د بې کفایته او ناوړتوب غر میده میده کـړي. میرزا، کهنه او د برېښ مدیر مسوول په اخرېني کتار کې ناست وو. رای لـږ وروستـه راغی او شاته ودرید. میرزا هغه په اشاري سره کښیناستلو ته راوباله.

رای ځواب ورکړ: ((شکریه، زه ډېر راحت یم. ګنه ګونه زیاته ده او د هال هوا بنده ده. مالتي د جلسې ریاست کوي. کهنه، مبارک دې وي!))

کهنه په تریوتندي وویل: ((هغه اوس په مهتا سترګې پټې کړې دي. زه یې له نظر نه لویدلې یم.))

مهتا په خپله وینا پیل وکړ: ((دیوې صاحبانو. کله چې زه تاسو ته د الهې خطاب کوم. دا کومه غیر معمولي خبره نه ده. دا درنښت او عزت ستاسو حق دی. خو آیا تاسو کله اوریدلی دي چې یوه ښځه نارینه ته د الهې خطاب وکړي؟ که چیرې تاسو هغه تـه د الهې خطاب وکړئ. هغه تېر باسئ ځکه زړه سوی، فدا کاري او قرباني د یـوې ښـځې ارزښتناک خصلتونه دي. او نارینه څنګه؟ هغه څه ورکوي؟ هیڅ. ورکړه د هغه کار نـه دی، بلکې هغه اخیستونکی دی. هغه مبارزه کوي، ځو خپل حق له نورو واخلي. مبارزه د هغه د کرکټر اساسي خصلتونه دي.))

((توپاني چکچکې او شاباسي.))

رای وویل: ((دا سړی پوهیږي چې څرنګه د ښځو زړونه لاس ته راوړي.))

د برېښ مسوول مدیر چې د رای خبرې خوند ور نه کړ، وویل: ((هغه کومه نوې خبره نه ده. حقیقت دا دی چې ما په ځو محفلونو کې عین همدا مفکوره وړاندې کړې ده.))

مهتا وړاندې لاړ: ((نوځنګه کله چې زموږ منورې ښـځې ویـنم چـې د فـداکارۍ او قربانۍ له ژوند سره قناعت نه لري او د مبارزې په ژوند پسې منډې وهي او ټول وخت داسې فکر کوي چې نابېره د خوښۍ پر ګودر ور برابر شوې دې. ولې، بخښنه وغـواړم ډېره زیاته بخښنه غواړم، زه فکر نه کوم چې دا به دوی ته د مبارکۍ ویلو موقع وي.))

میرمن کهنه په ډېر ځیر او غرور سره مالتي ته وکتل. مالتي خپل سر ښکته واچـاوه.

میرزا وویل: ((مهتا یو زړه ور او بې باکه سړی دی. حقیقت تاسو ته مخامخ وایي.))

د برېښ مسوول مدیر وویل: ((هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مو شوای ښـځې په اسانۍ سره تېر باسئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وينا ته ادامه ورکړه: ((دا چې وينم يوه ښځه د نارينه په شان چلند کوي دومره مې ځوروي، لکه چې ووينو نارينه د ښځې په شان چلند وکړي. زه پوهيږم چې په تاسو کې به يوې ته هم داسې نارينه د باور او مينې ارزښت او وړتيا ولري. زه په عين وخت کې تاسو ته ډاډ درکوم چې داسې يوه ښځه هم نه شي کولی د يوه نارينه اعتماد او تلپاتې مينه لاس ته راوړي.))

د کهنه مخ تک سور شو: ((د انساني تمدن د تکامل په دوران کې زه د ښځو موقف لوړ گڼم. دا به ټولنې ته هيڅ گټه ونه رسوي که چيرې ښځې د پيدايښت او تکوين معبد خوشې کړي او پريکړه وکړي چې د جگړې ميدان ته ور ودانگي زه په دې باره کې مثبت نظر لرم له افتخار نه ليرې ده چې نارينه خپلو تخريبي او ورانوونکو تمايلاتو ته زيات اهميت او ارزښت ورکړی دی. د خپل ورور د ازادۍ په اخيستلو او د هغه د وينې په زبېښلو باندې فکر کوي په هغه باندې يې يو ستر بری مونډلی دی. کله چې دی همدا کوچنيان چې ميندو د دوی له وينو نه روزلي او پاللي دي. د زرهاوو ماشيندارو په گوليو ووژني هغه قهرمان بلل کيږي او کله چې ميندې د هغه پر وچولي زايواني رنگ راکاږي او د خپلې دعا په وسيله يې د جگړې ميدان ته ليږي. دی فکر کوي چې ورانی او تباهي هغه شي دی چې نړۍ ورته اړتيا لري او د بريا دې تباهۍ لپاره د هغه غوښتنه او تمايلات لا نور هم پياوړی کيږي.

نن مور څه ونيو؟ دې شيطاني غريزې د زړه لړزوونکی، ويجاړونې او ورانی راپه برخه کړی دی. نفوس يې پوپناه کړی، زمکه يې سوځولې او ښارونه يې د خاورو سره برابر کړي دي. د يوې صاحبانو له تا سونه پوښتم. آيا غواړئ د دغه شيطاني نڅا ته د تلپاتې کيدو بنه ورکړئ؟ زه له تاسو نه هيله لرم چې دا شيطاني قوتونه يوازې پريږدئ او په خپلو هغو دندو پورې ونښلئ چې ستاسو حقيقي ميراث دی.))

کهنه وويل: ((مالتي آن سر هم نه پورته کوي.))

رای وويل: ((هغه څه چې مهتا وايي واقعيت دی.))

د بريښ مسوول مدير وار په وار لمبه کيده: ((په دې کې هيڅ نوی شی نه شته. هر هغه څوک چې د ښځو د نهضت ضد وي داسې بې مانا خبرې کوي. زه دا نه منم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ د مينې او فداکارۍ له لارې پرمختګ کړی دی. په واقعيت کـې دنيـا د ټينګـار مېړانې او عقل له مخې وړاندې تللې ده.))

د کهنه ايسار شوي احساسات راوپاريدل او ويې ويل: ((هغه اصلي فيلسوف نــه دی، بلکې نقلي فيلسوف دی. فيلسوف داسې انسان وي...))

اون کارناتهـ پرې ور زياته کړه: ((... چې له حقيقت نه انحراف نه کوې.))

کهنه چې د اون کارناتهـ تعريف يې د بشپړ قناعـت وړ ونـه ګرځيـد وويـل: ((زه د حقيقت او نه حقيقت په باره کې څه پوهيږم.))

فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسـته وه، ونـه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: ((موږ د رای ورکولو حـق غواړو. د نارينه سره برابر !))

د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شـوه: ((هـو. مـوږ د رای حـق غواړو!))

اون کارناتهـ ودريد او په لوړ اواز يې نارې کـړې: ((مـړه دې وي د ښـځو د نهضـت دښمنان!))

مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: ((نظم. نظم! هغه کسـان چـې غـواړي وينـا وکـړي وروسته به موقع ورکړل شي.))

مهتا وويل: ((د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو سراب دی. ټګي او چلبـازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبـولی. ځکـه چـې ستاسـو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ موږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تـر ټولـو انساني موجودات يو. زموږ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې موږ نـړۍ تـه راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شـي. تاسـو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته منډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټـوټې کيـږي او وينـې يـې زبېښـل کيږي؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا نارې کړې: ((دا د نارینه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کې یې د بلـوا او راپاریدنې روحیه خلق کړې ده.))
مهتا ځواب ورکړ: ((زه موافق یم. نارینه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتۍ نه کار اخیستی دی. موږ باید خپله بې عدالتي له منځه یوسو نه دا چې کوچنی د حمـام له اوبو سره یوځای ایسته وغورځوو.))
مالتي وویل: ((ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټـې اخیسـتو سره وکولی شي د نارینه وو مخه ونیسي ځو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.))
مهتا ځواب ورکړ: ((په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس ته راغلی دي. او تاسو همدا اوس د دې حقونو څښتنان یاست. د رای ورکولـو حقـوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپـل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او ننداري یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوسـي ځـو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خونـد واخلـي، خـو جسـماني خوشـحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځئ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خـو پـه پټو سترګو د نورو پیبښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافتـه ښـځې پـه غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم ننداري ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپـاره د دوی لوالتیـا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.))
هال بیا له چک چکو ډک شو. میرزا اون کار ته وویل: ((شکمن یم چـې دا مناقشـې هم رد کړای شي.))
اون کار د ضد او کینې له مخې وویل: ((دا یوازینۍ معقوله خبره وه چـې ده پـه دې وینا کې وکړه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا وویل: ((نو یوه خبره په تاپور ته شوه.))
اون کارناتهـ وویل: ((زه هیچا ته غاړه نه ږدم. زه به هغه تکی پیدا کړم. انتظار وباسه او سیل کوه. سبا بیا د بر ېښ ورځپاڼې ورکوه.))
((ستا مقصد دا دی چیرته چې حقیقت تا رابولي چیغې او ناري نه وهي؟ ستا یـوازې هغو مناقشو ته پام وي کوم چې ستا مړاوی شوی نظر یې را ویښ کړی.))
مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ: ((دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینه وو له خـوا تنظیم شوې ده هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غوایي چې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حمله پرې وکړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالۍ شوې ده. هلتــه ښـځې انځــور شــوې نـانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیدو پیل کړی، څو د توبې او فـداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښځې په خاص ډول ډېر ژر په دې ناروغتیـا اختـه کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپـل ځانونـه پـه بـې مناسـبه پتنګانو بدلوي.))
ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: ((موږ د نارینه وو سلا مشورې نه غـواړو. کـه نارینه غواړي آزاد و اوسي، موږ هم غواړو. زموږ نجونې نور نه غواړي واده ته حرفـوي بڼه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!))
له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنــې ناســتې وې ډېـر لاسونه پړکیدل.
مهتا چې آرامه او کراره ولاړ و په سړه سینه یې ځواب ورکړ. ((هغه څه ته چې تاسو مینه وایي. یو ابهام دی د تمایل اوښتنې لوخ مخ دی. همداسې چې زیاتره وخـت لـه نفسي کارونونه لاس اخیسته یا انکار د مادي محرومیت یوازینۍ چاڼ شوی نـوم دی. واقعي خوښي او رښتیاني تسلي او ډاډګیرنه له ځان نه فارغ خـدمت څخـه لاس تـه راځي. له ځان نه فارغ خدمت د حقوقو سرچینه او د قــدرت منبـع ده. چیرتـه چــې خدمت نه وي هلته بې اعتمادي وي. څرنګه چې تاسو د نارینه وو ژوند رهبري کـوئ. ستاسو مسوولیت زیات دی. که تاسو وغواړئ کولی شئ د ژوند بېړۍ لـه منځـه نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنجات ساحل ته ورسوئ. خو په یوه ښویېدنه به بېړۍ ډوبه شي او تاسو به هم له ځان سره ډوب کړي.))
وینا پای ته ورسیده. دا چې موضوع د شخړې او مخالفت وړ وه. ډېرو ښځو د خبرو کولو اجازه غوښتې وه. ډېره ناوخته شوې وه. مالتي هم جلسه له ډاکټر مهتا نه په منني سره پای ته ورسوله. مخکې له تامیدو نه هغې اعلان وکړ چې راتلونکې یکشنبه به یو ځو کسه میرمنې په همدې موضوع پورې اړوند خپل نظریات وړاندې کړي.
رای مهتا ته مبارکي ورکړه او ويې ویل: ((زه له هرې خبرې سره چې تا وویل موافقه لرم.))
مالتي وخندل: ((که چیرې تاسو مبارکي ور نه کړئ، نو څوک یې ورکړي؟ کهنه په ځیر سره مالتي ته وکتل لکه چې کوښښ یې کاوه د هغې ماغزه ولولي. نو بیا یې جرآت وکړ او ويې ویل: ((زما په نظر داکټر مهتا له زمانې نه وروسته پاتې دی.))
د مالتي لهجه تنده غوندې شوه: ((کومې نظریې؟))
((زما منظور خدمت او فداکاري او نور ټول دي.))
((که چیرې تاسو فکر کوئ چې د مهتا نظریات د سل کاله پخوا له موده لویدلي نظریات دي. موږ به خوشحاله شو چې ستا نوي او له مود سره برابر نظریات واورو. څنګه څوک کولی شي په واده ژوند بریالی شي ته کومه خاصه نسخه لرې؟))
کهنه وشرمید. د هغه مقصد د مالتي خوشحالول و، خو د هغې په قار کیدو تمامه شوه. میرمن کهنه خپل مېړه پسې د موټر خوا ته لاړه میرزا هم لاړ. مهتا خپله امسا له ستیج نه را واخیسته او د تګ په حال کې و چې مالتي له لاسه کلک ونیو. په سترګو کې یې تمنا او هیله له ورایه بر ېښیده. ((ته داسې نه شې تلی. راځه چې پلار ته دې ور وپیژنم. د ماښام ډوډۍ له مور سره وخوره.))
مهتا په ساتیرۍ او شوخۍ سره خپل غوږونه راکش کړل: ((که نه خپه کیږې. نن ساروج به زما سر وخوري. زه له دغو نجونو نه ډاریږم.))
((نه، هوش کوم. زه یې ځارنه کوم چې څه ونه وایي. ولې. هغه به آن خپلې شونډې هم بیرته نه کړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ډېر ښه. زه به يو څو شپې وروسته درشم.))

((نه، ما يوازې مه پرېږده ساروج زما موټر بيولی. ته به ما کورته ورسوې.))

دوی د مهتا به موټر کې سپاره شول.

پنځلسمه برخه

هغه شپه چې را ورسيده چې د کليوالي جرګې مشرانو هوري جريمه کړی دی. نوکي رام ناظر پسې يې سړی ور وليږه. د هغه نه خوښيده چې په داسې يوه موضوع کې دی په تياره کې پاتې شي .هغه نوکي رام ته اخطار ورکړ: ((زما په دربار کې د هغو کسانو لپاره چې دوی هغه کارونه چې بايد وکړي، نه کوي؛ ځای نه شته.))

نوکي رام چې له دننه خوتيده په نري اواز ووبل: ((په دې کې زه يوازې نه وم. ما د دومره ډېرو په مخکې څه کولی شوای؟))

رای د هغه وتلې خېټې ته په ځير وکتل او ويې ويل: ((مرداره خوله دې وتړه! تا بايد يو ځل دا موضوع ما ته ويلې وای. زه به د جرګې مشرانو ته اجازه ور نه کړم چې جريمه ولګوي، څو موضوع اړوندو مقاماتو ته ونه رسوله شي. د جرګې مشران څه حق لری چې زما او زما د کروندګرو په منځ کې ودريږي؟ زه پرته له دغو جريمو نه څه عايد لرم؟ که چيرې جريمې ستاسو خلکو په جېبونو کې ولويږي. نو زه څه کاره شوم؟ آيا زه په هوا باندې ژوند وکړم؟ دوی له هوري نه څومره اخيستې دي؟))

((صاحب. اتيا روپۍ.))

((نغدې؟))

((صاحب. نغدې يې نه درلودې. لږ څه يې جنس ورکړ. د پاتې په مقابل کې يې خپل کور ګرو کړ.))

رای ژر خپله خبره واړوله او د هوري خوا يې ونيوله: ((پوه شوم! نو تا او ستا ټګمارو د جرګې مشرانو زما يوه با اعتباره کروندګر لا پخوا برباد کړی دی! زه ستاسو نه پوښتم چې تاسو څه حق درلود چې پرته زما له مشورې زما د کروندګر په کارونو کې لاس ووهئ؟ زه کولی شم ستاسو ټولو دار او دسته د دې کار له امله اووه کاله په بنديخانه کې واچوم. ودريږه. هوري او د هغه زوی ماته راوليږه.))

نوکي رام چې ډېر کم راغلی و، ووبل: ((د هغه زوی د پېښې په شپه تښتيدلی دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای له قاره وپړسيد: ((ما ته دا چټي درواغ مه وايه! هيڅ ځوان وروسته له دې نه چې خپله د ژوند ملګرى کور ته راولي. نه تښتي. که چيرې دى تښتيده، نو ولې يې هغه کور ته راوستله؟ په دې کار کې ستاسو نه د يوه لاس شته. آن که تاسو د خپلې بې ګناهۍ د ثبوت لپاره ځان د ګنګا اوبو ته هم ور وغورځوئ په تاسو باور نه کوم. له رای سره مناقشه ګټه نه درلوده بادار تل رښتيا وايي او حق په جانب وي. کله چې يو شتمن راوپاريږي هغه به تر هغو پورې ارامه نه شي، څو قار او غضب يې خپل معراج ته ونه رسيږي.

کله چې د جرګې مشرانو د رای پرېکړه واوريدله. له ډار نه کرخت شول. غله يو ځای وه. خو پيسې دوی لا پخوا سره وېشلې او خرڅې کړې وې. په دې کې هيڅ شک نه و چې د هوري کور تر ګروۍ لاندې وه. د هوري لپاره په لکهاو ارزيده، خو د دوی لپاره هيڅ. دلته رای و چې غوښتل يې خپله برخه يو پاو غوښه واخلي. هوري بايد د ده د غضب اور ته لمن وهلې وای. پاتشيواري لال تر ټولو زيات ويريدلی و. هغه ښايي آن خپله دنده له لاسه ورکړې وای.

پاتيشواري خپله غاړه جګه کړه او ويې ويل: ((ما تاسو ته خبرتيا درکړې وه چې ځان د دې غوا په کار کې مه داخلوئ، خو حرص ستاسو سترګې ړندې کړې وې. اوس هم چانس شته. هر يو شل روپۍ راوباسئ. که چيرې رای پوليسو ته لاړ شي، زموږ کار خلاص دی.))

داتادين په ډېر قار او غضب وويل: ((شل روپۍ! زه شل پيسې نه لرم. موږ مجبوره يو برهميانو ته ميلمستيا ورکړو او مذهبي مراسم پر ځای کړو. دا ټول پيسې غواړي. آيا رای جرآت کولی شي چې ما بنديخانې ته وليږي؟ د برهما د ورانوونکي په شان به يې کور له خاورې او ايرو سره برابر کړم! آيا دی پوهيږي چې له يوې برهمن سره ناوړه چلند څه مانا لري؟))

جهنګوري سنګ هم همدا شان خبرې وکړې. هغه وويل چې د رای نوکر نه دی. نه يې هوري وهلی او نه يې له جبر او زور نه کار اخيستی دی. له بلې خوا دوی هغه ته موقع ورکړې ده چې د خپلې ګناه متلافي وکړي. دوی ولې د دې کار لپاره بنديخانې ته لاړ شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوکي رام ډاریده چې ښايي ونه کولی شي دومره ژر په چل ول بانـدې ځـان خـلاص کړي. د ده تنخوا په میاشت کې ایله لس روپۍ کیده. خو کلنی عاید یې د شکونې لـه مدرکه له زرو روپیو کم نه و. هغه د خپلې ګروندې کارونه د اجباري کار له لارې سرته رسول او کوم وخت به چې د پولیسو دفتر ته وغوښتل شو. آن د پولیسو آمر به ده ته ځوکۍ تعارف کړه. خو پاتیشواري د مالیي د کاتب په توګه موقف درلود او د سـاتیرۍ په ډول یې په پور ورکولو ځان مشغول کړی و. که چیرې دی له خپلې دندې نه ګوښه کړای شي د ده بده وضع به څنګه وي؟ دوه ورځې په دغو اندېښنو کې راګیر شـوی و او بیا نا ببره یوه عالي مفکوره یې په ماغزو کې راوځرخیده. کلـه کلـه بـه یـې چـې محکمې ته تګ راتګ کاوه یو ځل به د بریښ دفتر ته ور ننووت. ولې د بریښ مسوول مدیریت ته یو بې نومه لیک ونه استاوه او په هغه کې ولیکو چې رای څنګه له خپلـو کروندګرو نه پیسې شکوي؟

دا به څه وکړي. د نوکي رام دا مفکوره خوښه شوه. د همدې مفکورې پر بنـا دوی یـو لیک برابر کړ او هغه یې د بریښ دفتر ته ولیږه. پنډت اون کارناتهـ د داسـې لینونـو لپاره شین ټاکو ناست و. هغه ژر تر ژره رای ته یو یادداشت ولیږه او په هغه کې یـې د لیک مهم ټیکي ولیکل. لیکونکی د خپلو ادعاګانو د ثابتولو لپـاره داسـې انکـار نـه منونکي حقایق لیکلي دي چې دی دې ته اړباسي چې ویې مني. د یوه مسوول مـدیر په حیث د ده مسوولیتونه حکم کوي چې دا لیک د عامه خلکو د ګټـو لپـاره خپـور کړي. البته که چیرې رای په دې باره کې څه ویل لري. دی بـه هغـه هـم پـه ډېـرې خوشحالۍ سره خپور کړي. خو دوستي او ملګرتیا به دی د حقیقت له لارې نه منحرف نه کړي.

رای په خواشینۍ سره خپل سر وټکاوه. د ده لومړنی عکس العمل او پریکړه دا وه چې اون کارناتهـ ته ښه وهل ورکړي او هغه ته ووایي چې اوس آزاد دی چې د وهلو خبـر له لیک سره یوځای خپور کړي. دوهم ځل یې چې له ځان سره ښه فکر وکړ پریکـړه یې وکړه چې اون کارناتهـ سمدستي راوغواړي، هر ډول څنګه ښایي د ده پـه زیـاتې بدنامۍ تمام شي. اون کارناتهـ چې له چکر وهلو نه راستون شوی و کښیناست څو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځې د سرمقالې په باره کې يې يو لږ څه په ماغزو کې را وګرځې. خو د ده مــاغزه لا لهانده او سرګردانه وو. له دباندې نه يې د موټر د دريدو آواز تر غوږو شو.

هغه خپل کاغذونه تيار کړل او په ليکلو يې پيل وکړ. رای بــې خبــره راننــووت . اون کارناتهــ د هغه د سترې مشې لپاره ورجګ نه شو او نه يې هغه ته څوکۍ تعارف کړه. په سر سرې ډول يې ورته وکتل. ته به وايې په زمکه کې يوه متهم ته ګورې. پــه لــوړ آواز يې ترې نه وپوښتل: ((زما يادداشت درورسيد؟ ما اړتيا نه درلوده چې تا ته ليک دروليږم. ما بايد لومړی حقايق څېړلي وای، خو دوو ملګرو پــه مــنځ کــې .... هــيڅ ارزښت نه لري؟))

رای له هورې نه پيسې نه وې اخيستې او هغه کولی شوای دا الزامونه په اسانۍ ســره رد کړي. خو هغه په دې لټه کې و چې په دې منځ کې اون کار پــه څنګــه خپــل رول ولوبوي. اون کارناتهــ په خواشينۍ سره وويل: ((نو زه بله لار نه لرم پرته لــه دې نــه چې دا خبر خپور کړم. زما نه خوښيږي چې له يوه ملګري ســره دا كــار وكــړم، خــو حقيقت د خلکو شا او مخ نه ګوري. که چيرې زه د خپلو دندو په ســرته رســولو کــې ناکامه شم د مسوول مديريت څوکۍ د ساتنې هيڅ حق نه لرم.))

رای کښيناست او ويې ويل: ((دا به کومه ګټه ونه رسوي. مخکې له دې نــه چــې زه وځوريږم ته به د دغې ورځې چې دا ګام دې اخيستی افسوس وکړې. که چيرې تــه د دوستانو او ملګرو خيال نه ساتې. زه يې هم پروا نه لرم.))

اون کارناتهــ د يوه سرښندوکي او سرتيري حالت ونيو او ويې ويل: ((ما مه تهديدوه! هغه ورځ چې ما د ورځپاڼې مسوول مديريت دنده په غاړه اخيستله. ماله خپل ژونــد سره خدای په اماني وکړه. د يوه مسوول مدير لپاره تر دې نه د شرافت او پت نه ډک انجام نه شته چې د حقيقت او عدالت لپاره د مبارزې په لار کې مړ شي؟))

((خبره خلاصه شوه. زه ستا چلنج منم تر اوسه پورې ماته د يوه ملګــري پــه شــان ګڼلې، خو که چيرې د جګړې خبر وي. راځه. زما دوسته چې وجنګيږو! زما دوسته. آيا ته اريان شوی نه يې چې زه ولې ستا د دې عالي پنځو ګنو کې ګډون کوم؟ زه پيســې نه لرم. خدای به ماته پيسې راکړي. ستا د خولې پټولو لپاره پنځه اويا روپۍ درکــوم. اون کارناتهــ را پاريدلی او هيجاني شوی و: ((زه فاسد کيدونکی نه يم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رای لهجه د توري به شان تیره وه: ((زما گرانه دوسته. دا تا ته د بدې ورکولو مانا نه لري.))

((نو مانا یې څه ده؟))

((راځه. راته ووایه چې څه مانا لري؟ آیا احمق یې چې فکر کوې هغه کسان چې په آرامۍ سره ستا تاوانونه گالي ټول احمقان دي؟ د حساب دفتر دې راوباسه، زه به تاته در وښیم چې زما له دارایي نه دې څومره اخیستې دي. په زرهاوو په لس هاوو زره .))

اون کار چې لږ غوندې نرم شوی و، وویل: ((رای صیب ته ښه پوهیږې چې وخت یې راغلی ما دا کار کړی دی.))

((زه یې منم په یو دوه پېښو کې تا زیات تثبیت کړی دی. خو تل دی د عامه خلکو له گټو نه خپله گټه معتبرې گڼلي دي. هر وخت چې ته یوې شخړې او جنجال ته ور دانگي. د ځان لپاره دې زیات عاید او عزت گټلی دی. که چیرې غواړې همدا چال پر ما باندې هم ووهې. زه نه غواړم چې تا سره مرسته وکړم. البته زه به تا ته پیسې در نه کړم. ځکه هغه تا ته د بدې ورکولو مانا لري. د هغې پر ځای به ستا د میرمنې لپاره گاڼه تحفه درکړم. کوم اعتراض شته؟

دغه خبرونه چې تا تر لاسه کړي دي. هیڅ بنیاد نه لري. د نورو زمیندارانو په شان زه هم جریمې لگوم او هر کال یو څو زره پیسې راټولوم. که چیرې ته وغواړې چې ما د عاید له دې منبع نه محروم کړې. ته به هم تاوان وکړې. زما دوسته. ژوند وکړه او پریږده چې ژوند وکړو. په دې خندوونکي لوبې او ډرامې کې څه پراته دي چې ننداړې ته یې راباسې او خپل او زما موقف هم پرې کمزوری کوې؟))

رای پورته شو او اون کارناته له لاس نه راونیو: ((هیله کوم کښینه زه غواړم خپل موقف هم توضیح کړم. په دې کې شک نه شته چې تا له ما سره ډېره مهرباني کړې ده او د هغې لپاره زه ستا مننه کوم. خنگه چې ته پوهیږې زه به د دغو پرنسیپونو د دفاع په خاطر آن خپل ژوند له لاسه ورکړم.))

رای چې بیرته کښیناست په نرمۍ سره یې وویل: ((ډېر ښه زما دوسته. هرڅه چې دې زړه غواړي ویې لیکه. زه نه غواړم چې زما د پت د ساتلو لپاره ته خپل پرنسیپونه تر پښو لاندې کړې. که چیرې ته پر ما باور او اعتماد لرې. دا ځل له دې خبرونو نه تېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شه که چیرې کوم بل د اخبار مسوول مدیر وای ما به د خلکو په مخ کې دربولی وای، خو ته زما ملګری یې، ستا حالات بیخي جلا دي. دا د ورځپاڼو عصر دی. راځه نـور د دې موضوع په هلکله ونه غږیږو. را ته ووایه تیراژ څنګه دی؟))
اون کارناتهـ د کینې سره سره اعتراف وکړ چې ده څه نا څه کارونه سمبال کـړي دي هغه زیاته کړه: ((په اوسنۍ حالت کې له دې نه زیات ښه توب انتظار نه لري. مـا پـه دې مفکوره ژورنالیزم نه دی غوره کړی چې پیسې وګټم. که چیرې وکولی شم له هغو ټولو شتو او عاید سره چې زه یې لاس ته راوړم د خلکو لپاره خدمت وکړم. زما هیلـه دا ده چې زما وطن پرمختګ وکړي او سمسور شي.))
د رای زړه سوی زیات شو: ((زه ستا د احساساتو ستاینه کوم، خو د ښه خدمت کولو لپاره یو سړی باید آرام ژوند ولري. که چیرې هغه پـه مـالي سـتونزو کـې ورک وي. څنګه کولی شي ښه خدمت وکړي؟ ولې، آیا تیراژ تر اوسه پورې هغومره پاتې دی؟))
((اصلي خبره خو داده چې زه نه غواړم د خپل اخبار ستندرد او معیار ټیټ کړم. کـه چیرې پریکړه وکړم چې زه د سینما د لوبغاړو راپارووونکي عکسونه خپاره کړم. تیراژ به هغو ته پورته شي. زه پوهیږم دا زما د اخبار پالیسي نه ده. د لوستونکو د راجلبولو لپاره ډېرې نورې د مهارت نه ډکې لارې هم شته، زه هغه د اخبار لـه شـان نـه لـرې بولم.))
((ستاسو ډېره زیاته ایمانداري ډېره د ستاینې وړ ده. زه یو نظر لرم: د اخبار د ګډون کوونکو په لیست کې سل نومونه زما له خوا شامل کړه، زه بـه یـې د ګـډون پیسـې درکړم.))
اون کارناتهـ په مننې سره خپل سر ښکته کړ: ((شکریه، دا د ډېرې خواشینۍ ځـای دی چې له اخبارونو سره د خلکو مینه کمه شوې ده. زمـو د ښـوونځیو، پوهنځیـو او معبدونو لپاره د بودیجې لړوالی نه شته. خو یو هم را وړاندې نه شو چې د اخبـارونو د پراختیا لپاره څه مرسته وکړي. اخبارونه د ټولنیزې زده کړې لپاره تر ټولو ارزانه لاره ده. که چیرې اخبارونه هم د پوهنځیو په شان مرستې تر لاسه کـړای شـي. دوی بـه خپل وخت د اخبار مخونه په اعلاناتو ضایع نه کړي. زه ستا له دې مهربانۍ نه شکریه کوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای لاړ. د اون کارناتهـ مخ د خوشحالۍ نښې نښانې نه شوای پټولی. د رای پیشنهاد د تېر ایستنې نه و. اون کارناتهـ له هغو کړو وړو خبرو سره سره چې مخکې یې وویل شوې، دغه پیشنهاد ومانه. حقیقت دا و چې اون کارناتهـ سخته مالي ستونزه درلوده. هغه په دې دریو وروستیو میاشتو کې د اخبار د کارکوونکو تنخوا نه وه ورکړې د کاغذ د سوداګر صورت حساب چې نه ړدې زرو روپیو ته رسیدلی و لا تر اوسه پورې همـــدا شان بې ورکړې پاتې و.

دا پیشنهاد لکه باد راوړې ګڼې په شان هغه وخـت را ورسـید چـې دی یـې د پـور غوښتلو له اهانت نه خلاص کړ.

شپاړلسمه برخه

په کلي کې دا خبر خپور شو چې رای د کلیوالي جرګې مشران ورغوښــتي دي. دوی یې توهین کړي او هغه پیسې یې چې له هوري نه شکولې وې ترې نه اخیســتې دي. انګازې داسې هم وې چې دوی یې بندیان کړي وو. خو دوی د هغه پښو ته ور ولویدل خپلې ناړې یې ختلې او بیا را وتښتیدل. دهنیا چې لږ څه آرامه شوې وه د جرګــې د مشرانو په باره کې غږیده. هغې به ویل: ((ښایی د بې وزلو چیغې او فریادونــه وا نــه وري، خو خدای یې اوري. دوی فکر کاوه چې په دې پیسو بانـدې بــه مــزې چړچــې وکړي. خدای داسې لړزوونکي خپېره ورکړه چې پیسې هم ترې نه په خوا شوې. کــه غواړې کولی شي زما پر کور هم قبضه وکړې او دیوالنه یې وڅټې.))

د کرکیلې وخت رارسیدلی و. خو هوري غوایان نه درلودل. د سپتمبر په میاشت کــې له یوه کروندګر نه د هغه غوایی اخیستل د هغه د لاسونو د پرېکولو په مانا وه. په نورو کرندو کې یوې روانې وې په ځینو کروندو کې به بزګرانو د کښت د کرلو په وخت کې سندرې ویلې، خو د هوري زمکه وچه کلکه دښته وه.

پونیا یوه جوړه غوایي درلودل او سوبا هم. خو دوی له خپلو کارونو نه وزګاریـدل څــو دوی سره مرسته وکړي. ټوله ورځ به هوري له دې کروندې نه ابلې کرونـدې تــه پــه لیوالتیا سره چټې او خوشې ورته. په ځینو کروندو کې به یې کار وموند او په نور کــې به وزګار او خوشې ناست و. له هغې غلې دانې سره چې ده تر اوسه پورې ټوله کړې وه د کورنۍ د غړو نسونه یې مړول. دهنیا، روپا او سونا هم په همدې ډول ځان تــه کــار

(c) ketabton.com: The Digital Library

موندلی و. تر هغه پورې چې د کښت موسم دوام درلود. ډوډۍ پیدا کول ستره ستونزه نه وه.

دباندې د دوی ماغزه یاغي کیدل او د شپې له خوا به د ښځې او مېړه پــه مــنځ کــې شخړه راپیدا کیدله. سپټمبر تیر شو. له عملي پلوه کار پیدا کول نا ممکــن و. د دوی برخه لیک د ګنیو په دغه کښت باندې چې اوس ولاړ و، تړلی و.

د ژمي یخه شپه وه او په کور کې د خوراک لپاره د هیڅ شي نښې نښانې هم نه موندل کیدې. ورځ یې په نخودو تیره کړه. روپا د ساړه نغري تر څنګ کښیناستله او له لوږې نه نا ارامه وه. د وره تر څنګ یې غلي غلي وژل. د خوراک لپاره هیڅ شی نــه مونــدل کیده. کوم وخت چې دې ونه شو کولی نوره د لوږې زغم وکړي د پونیا کور ته یــې د اور غوښتلو په پلمه ورغله. پونیا په لوښي کې سابه اچول او د ړدنو چپاتی یې پخوله. د دغو خوراکي شیانو بوی سره د روپا خولې اوبه وکړې.

پونیا ترې نه وپوښتل: ((آیا تر اوسه پورې مو په نغري کې اور نه دی بل کړی؟))

روپا په خاکسارۍ سره وویل: ((د پخولو لپاره څه شی نه و. نو اور مو بل نه کړ.))

هوري پخپلو فکرونو کې ډوب و چې داتادین، رای او نور د څه لپاره څه نوې ســتونزه راپیدا شوې ده؟ هغه د داتادین پښو ته ور ښکته شو او هغه ته یې څوکۍ تعارف کړه.

داتادین په مهربانه لهجه وویل: ((دا وخت ستا زمکه شاړه پرته ده. تا هیڅکله زمــوږ مرسته ونه غوښته. که چیرې تا زموږ مرسته غوښتې وای. بولا به هیڅکله حرکت نه و کړی چې ستا غوایانو ته لاس وروړي. هوري زه تا ته په دې پاک او سپیڅلي تار قسم خورم چې ما هیڅګله پر تا باندې جریمه نه ده ایښې. دهنیا د هیڅ شي لپاره زه بدنام کړی یم.

لا لا پاتیشواري او جهنیګوري څنګه دا کار کړی دی. زه یوازې د نصاب د پوره کولــو لپاره هلته وم، خلکو غوښتل چې نور هم له تا سره سخت چلند وشي. ما د هغو نظــر وغانده اوس دوی خواشیني دي. دوی فکر کاوه چې کولی شي کارونه هماغسې وشي چې دوی غوښتل. خو دا یې هیر کړي وو چې دلته کوم څوک هم شــته چــې پــر دې سیمه باندې حکمروایي لري. ته د خپلې کرکیلې په باره کې څه نظر لرې؟))

د هوري اواز ډېر شو: ((زه نه پوهیږم. زمکه به همداسې شاړه پاتې وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا زمکه به تر هغو پورې چې زه دلته یم شاړه نه شي. سبا بــه زه ســتا د کښــت بندوبست وکړم. زمکه تر اوسه پورې هم نمجنه ده. هیڅ تاوان نه لري یوازې دومره به وشي چې د حاصل اخیستل به لس ورځې ټال وخوري. موږ به په نیمایي سره شریک شو. فکر کوم دا مناسب کار دی. همدا نن ماته دا فکر راپیدا شو. زه ډېر ځوریږم چې ستا شودیاره شوې زمکه شاړه پاتې شي. دا واقعاً ځورونکې ده.))
هوري چې د باراني موسم په وخت کې زمکې ته سره ورکړې او بیا یې یــوې کــړې وه اوس په دې معامله باندې موافقه وکړه. داتادین په خوشحالۍ سره وویل: ((راځه، زه به تُخم درته وتلم. ته کولی شې سبا سهار لومړنۍ کار چې کوي هغه تُخم شیندل وي. ډوډۍ خو به دې خوړلې وي؟))
هوري په بې میلۍ سره وویل : ((دوی نن شپه نغری نه دی لګولی.))
داتادین د غندنې په توګه ورته وویل: ((زه ستا دښمن نه یم. ما ځوروې. په دې کــې څه خبره ده چې دومره حساس یې؟ په موږ ټولو دا حال راځي. همداسې نه ده؟ څــه فرق کوي که چیرې ته له ټیټې فرقې نه یې او زه یو برهمن یم. موږ ټول د یوې کورنۍ غړي یو. موږ د ژوند له ترخو او خوږو سره مخامخ کیــږو. کــه ســبا ورځ ماتــه کومــه ستونزه راپیدا شي. که چیرې ستا مرستې ته را ونه دانګم بل چا ته به ورشم؟ په هــر صورت ته هرڅه چې شوې، شوې. راځه زه به یو یا دوه مونډه غله درکړم.))
هوري وروسته له نیم ساعت نه له یوې ټوکرۍ سره چې یو منډه اوربشې په کــې وې راستون شو. دهنیا چې اوربشې میچن کولې ژړله یې سبا ته د کښت کاروبار پیل شو. هوري او د هغې کورنۍ دومره په شوق او زیار سره ضربتي کار کاوه چې تا بــه ویلــي ټول حاصل به د دوی وي. څو ورځې وروسته دوی کښت ته هم پــه همــدې شــوق او مزې اوبه ورکړې. داتادین بې بیه ډېر ښــه مــزدوران درلــودل. اوس نــو د هغــه زوی ماتادین د هوري کره ډېر تګ راتګ درلود.
ماتادین چې بې باکه او څو ژبی و. هغه څه چې له ښې یا بدې لارې نه راپیدا کول پــه شرابو او ساتیرۍ یې لګول. یوه موچي ښځه د ده معشوقه وه او ده تر اوســه د ځــان لپاره ښځه هم نه وه موندلې. ټول کلی پرې خبر و. خو ټولو ځان غلی نیــولی و. زمــوږ خوراک زموږ دهرما ده؛ که چیرې موږ خپل خوراک سپیڅلی وســاتو. نــاروا او منــع شوي شیان ونه خورو، زموږ دین سپیڅلی پاتې کیږي. زموږ خــوراک د دهرمــا نــه د خلاف کارونو په مقابل کې یو پوښ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داتادين چې اوس د هوري شريک و. ډېر خځله به دا موقع ورته برابره شوه چې له جونيا سره خبرې ورکړي. هغه به په ځيرکۍ سره د هوري کره د خپل راتګ وختونه داسې عيار کړل چې څوک به په کور کې نه و. جونيا په رښتيا ښکلې نه وه، خو ځوانه وه او له موچي نه ښه ښکاريدله، ښاري ژوند هغې ته د ښه اغوستلو او په زړه پورې خبرو کولو کره وړه ور زده کړي وو. هغه حياناکه وه. کوم چې د يوې ښځې تر ټولو ستره ګاڼه ده. کله کله به چې داتادين د هغې کوچنی په غيږ کې اخيسته، هغه به ډېره خوشحاله شوه. يوه ورځ هغه له جونيا نه وپوښتل: ((ته څه شي دې ته اړ ايستلې چې له ګوبار سره را وتښتې؟))

هغې په شرمناکه توګه ځواب ورکړ: ((قسمت دلته راوستلم. نور څه ويلی شم؟))

داتادين چې غمجن ښکاريده، وويل: ((څومره بې وفا دی. د تاغوندې لکشمي يې دلته يوازې پرېښودلې ده او په خپله کله يوې خوا او کله بلې خوا ګرزي هغه له خپل لوز نه اوښتی دی. فکر کوم چې کوم بل چيرته يې سر ګرم کړی دی. داسې خلک بايد په ګولۍ وويشتل شي.))

جونيا په ژړا پيل وکړ. داتادين شاوخوا ته وکتل او د هغې لاس يې ونيو: ((که چيرې هغه تللی پرېږده چې تللی وي تا هيڅ شی له لاسه نه دي ورکړی. زه به تا ته هر هغه څه چې ستا هيله وي در کړم. پيسې، کالي، ګاڼه او نور هر څه چې ته وغواړې))

جونيا په ارامۍ سره خپل لاس ترې نه خلاص کړ او شا ته ودريد: ((مهاراج ته ډېر مهربانه يې. زه د دوو ونديو په منځ کې ورکه شوې يم.))

داتادين دلاسا کړه: ((هغه يو بدماش دی. ساده انسان دی. کله کله به يې له خپل مور او پلار سره شخړه کوله. بد اخلاقي د هغه عادت دی. که مداخله نه وای کړې او دی مو نه وای ژغورلی د پوليسو امر به دې نيول و. ولې. آن هغه د غلا کار هم کاوه.))

ماتادين په دفاعي حالت کې وويل: ((د باراني موسم په وخت کې آن لرګی هم نم اخلي. نو غله يې ولې وا نه خلي؟))

هغه ووت سونا د هغه مجلس ورګډوډ کړ. په راتلونکي موسم کې د بورې نوکې فابريکې چې د ښاغلي کهنه ملکيت و په توليد پيل کاو د فابريکې نماينده ګان له يوه کلي نه بل کلي ته سرګردانه و او د ګنيو ولاړ کښت يې اخيسته. يوه ورځ دوی د هوري کلي ته راغلل د خبرو اترو په لړ کې کروندګرو ته معلومه شوه چې په ګوړه باندې د ګنيو بدلو په فابريکه باندې د کښت له خرڅلاو نه زياته ګټه نه درلوده. څرنګه چې ګنې او ګوړه عين بيه لري، نو په ګوړه باندې د ګنيو بدلولو زيار او ربړ ګلل څه ګټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري. که آن چیرې دوی په دې کې لږ غوندې پیسې تر لاسه کوي. نقصان یې په فوري نغدو پیسو اخیستلو کې وځي. یو کروندګر کولی شي پر دغو پیسو باندې غوایی واخلي. بل کولی شي د زمکې اجاره ورکړي. بل یو کولی شي د پور ورکوونکو تنده لږ غوندې ورماته کړي.

د هوري زیاته غوښتنه او هیله د یوې جوړې غوایانو اخیستل وو. ده هیله درلوده چې د ګنیو له خرڅلاو نه د سلو روپو په شاوخوا کې لاس ته ورشي، دا به ده ته یوه جوړه غوایي شي. خو پور ورکوونکي به څنګه شي؟ داتادین دا ټولې پیسې به آن د دوی سود هم پوره نه کړي. ده په خپل ژوند کې داسې لاره چاره نه شوی موندلی څو پیسې لاس ته راوړي او څوک پرې خبر نه شي. ستره مسئله د غوایانو اخیستل وو.

خو څنګه؟ دوی به ټول له کراچیو نه د هغه مال ښکته کیدل او د تلې پر سر د هغه پیسې اخیستل وګوري. همداسې هم کیده داتادین او ملګرو به د سیوري غوندې هغه تعقیب کړی او سم په هغه وخت کې به ځانونه را ورسوي چې پیسې له یوه لاس نه بل لاس ته راځي.

ماښام ګیردار وویل: ((هوري کاکا. ته څه وخت خپل ګني فابریکې ته وړې؟))

هوري ځان تیر کړ: ((ما تر اوسه فکر نه دی کړی. ته څنګه؟))

ګیردار په تیر ایستونکې لهجه وویل: ((کا کا، ما هم تر اوسه په دې باره کې فکر نه دی کړی.))

نور کلیوال تیر ایستونکي وو. ټول یو پر بل شکمن وو. د ټولو چې تر پور لاندې ډېره ستره غوښتنه دا وه چې د جهینګوري سنګه له څوکیدارو سترګو نه ځان وغړوي.

سوبا له هوري نه وپوښتل: ((آیا نه شې کیدای چې جهینګوري سنګ کولرا مړ کړي؟))

هوري په موسکا شو: ((په هغه صورت کې به د ده له کورنۍ نه څوک ساتنه وکړي؟))

((آیا موږ باید د هغه د کورنۍ په فکر کې و اوسو او که د خپلې؟ هغه په آرامۍ او راحت سره دوه ښځې ساتلې. موږ ته د یوې نس مړول ګران کار دی. زموږ ټول حاصل به دی واخلي. موږ ته به هیڅ شی پاتې نه شی.))

((ماته خو نه وایې. وروره. زه آن غوایي هم نه لرم.))

د ګنیو وړل به لږ تر لږه دوه یا درې ورځې ونیسي. ولې د تلې جمادار ته ونه وایو چې د تللو په کار کې لږ بیړه وکړي؟ (۱۲: انیس اخبار)

پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه

انیس اخبار، کال: ۱۳۷۰ لمریز، د ثور، جوزا، سرطان، اسد او سُنبلې میاشتې پرله پسې ګڼې.

خموش، عبدالقدیر، ۱۳۸۸ هجري لمریز، د ژباړې فن، نا چاپ اثر.

رهپو، محمد صدیق، ۱۳۶۹ لمریز، فالبین(ګزینه داستان های کوتاهه نویسنده ګان هند) مطبعه دولتي، مخ (د).

سکسینا، رام بابو، د میرزا محمد عسکري ژباړنه، د اردو ادب تاریخ، ۵۴۰ مخ، چاپ ځای: انتظارلاج، غفار منزل.

غوربندي، میراجان، ۱۳۸۸ لمریز ، د نړۍ ادبیات،جهان دانش خپرندویه ټولنه.

کریم، قیوم، ۱۳۶۹ لمریز، د لیکوال عزت (د منشي پریم چند غوره کیسې)، د چاپ ځای دولتي چاپخونه ــ لینو ټایپ.

مجروح، سید شمس الدین، ۱۳۹۱ لمریز، مجموعه مقالات علمي، سیاسي و اجتماعي، چاپ ځای افغانستان، کابل، مطبعه افغانستان تایمز.

نیازی، رفیع الله ،۱۳۹۴ لمریز، پښتو ژبې ته د روښن لال ملهوتره خدمتونه، د ماسترۍ تیزس، افغان ــ هند فونډېشن، افغانستان ټایمز مطبعه.

وجیندر سناتک، مترجم خورشید عالم، ۱۹۹۹میلادي، هندي ادب کي تاریخ، ساهیته اکاډمي.

هېوا دمل، زلمی، ۱۳۷۹ لمریز، د پښتو ادبیاتو تاریخ(لرغونې او منځنۍ دوره)، لومړی ټوک، دانش خپرندویه ټولنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (حکم خان حبیبي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له ژباړونکي، سمونچاري او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د ژباړلو، سمولو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپرونو لړ: ۱۱۹

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library